

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

960

Na osnovu člana IV.4 a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 16. septembra 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. novembra 2015. godine, usvojila je

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O PLAĆAMA I NAKNADAMA
U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.

U Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13 i 75/15) u članu 39. iza stava (2) dodaju se novi st. (3), (4) i (5) koji glase:

- "(3) Članovi upravnih odbora, nadzornih i drugih radnih tijela, koji su zaposleni u institucijama koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH i kantona, izuzimajući visokoškolske ustanove, nemaju pravo na naknadu za rad u takvim tijelima koji obavljaju tokom radnog vremena.
- (4) Mjesečna naknada za rad u upravnim odborima, nadzornim i drugim radnim tijelima može iznositi maksimalno do visine osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (5) Ukupna godišnja naknada članu upravnog odbora, nadzornog i drugog radnog tijela može iznositi maksimalno do visine 12 mjesečnih naknada utvrđenih u stavu (4) ovog člana i ona se ne može prekoračiti ni učešćem u radu više i/ili različitih radnih tijela."

Član 2.

Iza člana 57. dodaje se novi član 57a. koji glasi:

"Član 57a.

Institucije Bosne i Hercegovine dužne su uskladiti svoje podzakonske akte s članom 39. ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Број 01,02-02-1-8/15

10. novembra 2015. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća

Predstavničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Mr. Ognjen Tadić, s. r.

Na temelju članka IV.4 a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 16. rujna 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. studenog 2015. godine, usvojila je

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O PLAĆAMA I NAKNADAMA
U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.

U Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13 i 75/15) u članku 39. iza stavka (2) dodaju se novi st. (3), (4) i (5) koji glase:

- "(3) Članovi upravnih odbora, nadzornih i drugih radnih tijela zaposleni u institucijama koje se financiraju iz proračuna institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH i kantona, izuzimajući visokoškolske ustanove, nemaju pravo na naknadu za rad u takvim tijelima koji obavljaju tijekom radnog vremena.

- (4) Mjesečna naknada za rad u upravnim odborima, nadzornim i drugim radnim tijelima može maksimalno iznositi do visine osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (5) Ukupna godišnja naknada članu upravnog odbora, nadzornog i drugog radnog tijela može maksimalno iznositi do visine 12 mjesečnih naknada utvrđenih u stavku (4) ovoga članka i ne može se premašiti niti sudjelovanjem u radu više i/ili različitih radnih tijela."

Članak 2.

Iza članka 57. dodaje se novi članak 57a., koji glasi:

"Članak 57a.

Institucije Bosne i Hercegovine dužne su uskladiti svoje podzakonske akte s člankom 39. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona."

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-8/15

10. studenog 2015. godine

Sarajevo

Predsjedateljica

Zastupničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Mr. Ognjen Tadić, v. r

На основу члана IV 4 а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године, и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. новембра 2015. године, усвојила је

**ЗАКОН
О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЛАТАМА И
НАКНАДАМА У ИНСТИТУЦИЈАМА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

У Закону о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13 и 75/15) у члану 39. иза става (2) додају се нови ст. (3), (4) и (5) који гласе:

"(3) Чланови управних одбора, надзорних и других радних тијела, који су запослени у институцијама које се финансирају из буџета институција БиХ, Федерације БиХ, Републике Српске, Брчко Дистрикта БиХ и кантона, изузимајући високошколске установе, немају право на накнаду за рад у таквим тијелима који обављају током радног времена.

(4) Мјесечна накнада за рад у управним одборима, надзорним и другим радним тијелима може износити максимално до висине основце за обрачун плате запосленим у институцијама Босне и Херцеговине.

(5) Укупна годишња накнада члану управног одбора, надзорног и другог радног тијела може износити максимално до висине 12 мјесечних накнада утврђених у ставу (4) овог члана и она се не може прекорачити нити учешћем у раду више и/или различитих радних тијела."

Члан 2.

Иза члана 57. додаје се нови члан 57а. који гласи:

"Члан 57а.

Институције Босне и Херцеговине дужне су да ускладе своје подзаконске акте са чланом 39. овог закона у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона."

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-8/15

10. новембра 2015. године

Сарајево

Председавајућа

Представничког дома

Парламентарне скупштине

БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући

Дома народа

Парламентарне скупштине

БиХ

Мр Огњен Тодић, с. р.

961

На основу члана IV. 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 19. сједници Представничког дома, одржаној 28. октобра 2015. године, и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. новембра 2015. године, усвојила је

**ЗАКОН
О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПОТРОШАЧА
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

Члан 1.

У Закону о заштити потрошача у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 25/06) иза члана 52. додаје се нови члан 52а. који гласи:

"Члан 52а.

Уговори о кредиту из члана 52. овог закона не смiju садржавати одредбу о индексираној валутној клаузули у страниј валути, осим у еурима."

Члан 2.

У члану 127. у ставу (1) иза тачке м) додаје се нова тачка н) која гласи:

"н) закључи с потрошачем уговор о кредиту који садржи одредбу о индексираној валутној клаузули у страниј валути, осим у еурима (члан 52а. овог закона);"

Dosadašnje tač. n), o), p), r), s), t), u) i v) postaju tač. o), p), r), s), t), u), v) i z).

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-16/15

10. новембра 2015. године

Сарајево

Председавајућа

Представничког дома

Парламентарне скупштине БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући

Дома народа

Парламентарне скупштине БиХ

Мр. Огњен Тодић, с. р.

Темелјем члана IV.4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 19. сједници Заступничког дома, одржаној 28. listopada 2015. године, и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. studenog 2015. године, усвојила је

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 25/06), iza članka 52. dodaje se novi članak 52a., koji glasi:

"Članak 52a.

Ugovori o kreditu iz članka 52. ovoga Zakona ne smiju sadržavati odredbu o indeksiranoj valutnoj klauzuli u stranoj valuti, osim u eurima."

Članak 2.

U članku 127. u stavku (1) iza točke m) dodaje se nova točka n), koja glasi:

"n) zaključi s potrošačem ugovor o kreditu koji sadrži odredbu o indeksiranoj valutnoj klauzuli u stranoj valuti, osim u eurima (članak 52a. ovoga Zakona);"

Dosadašnje toč. n), o), p), r), s), t), u) i v) postaju toč. o), p), r), s), t), u), v) i z).

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-16/15
10. studenog 2015. godine

Sarajevo
Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, v. r.

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 19. сједници Представничког дома, одржаној 28. октобра 2015. године, и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. новембра 2015. године, усвојила је

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Члан 1.

У Закону о заштити потрошача у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 25/06) иза члана 52. додаје се нови члан 52а. који гласи:

"Члан 52а.

Уговори о кредиту из члана 52. овог закона не смију садржавати одредбу о индексираној валутној клаузули у страној валути, осим у еврима."

Члан 2.

У члану 127. у ставу (1) иза тачке м) додаје се нова тачка н) која гласи:

"н) закључи са потрошачем уговор о кредиту који садржи одредбу о индексираној валутној клаузули у страној валути, осим у еврима (члан 52а. овог закона);"

Досадашње тач. н), о), п), р), с), т), у) и в) постају тач. о), п), р), с), т), у), в) и з).

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-16/15
10. новембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ
Мр Огњен Тодић, с. р.

962

На основу члана IV. 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 19. сједници Представничког дома, одржаној 28. октобра 2015. године, и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. новембра 2015. године, донијела је

**ZAKON O STRANCIMA
POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE**

Члан 1.

(Предмет овог закона)

- (1) Овим законом прописују се: услови и поступак уласка странца у Босну и Херцеговину (у даљњем тексту: БиХ), укључујући визни и безвизни реџим, путне исправе за странце, боравак странца у БиХ, удаљење странца из БиХ, прихват странца и стављање странца под надзор, као и надлежности органа власти у примјени овог закона, те друга питања у вези с боравком странца у БиХ.
- (2) Овим законом прописују се и прекршаји и казне за прекршаје поčinjene повредом одредби овог закона.

Члан 2.

(Upotreba roda)

Svi izrazi u ovom zakonu dati u jednom gramatičkom rodu odnose se bez diskriminacije i na muškarce i na žene.

Члан 3.

(Nadležni organi)

- (1) Prema ovom zakonu i podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovog zakona, postupak provode i odluke donose:
  - a) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara),
  - b) Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
  - c) Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MVP),
  - d) Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MCP),
  - e) Služba za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Služba),
  - f) Granična policija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija),
  - g) ostali policijski organi u BiH (u daljnjem tekstu: policija),
  - h) Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za rad i zapošljavanje BiH) i
  - i) drugi nadležni organi.

- (2) Ako je zahtjev ili drugi podnesak po ovom zakonu upućen stvarno nenadležnom organu u BiH, službeno lice tog organa na to upozorava podnosioca i podnesak dostavlja nadležnom organu.
- (3) Ako je zahtjev ili drugi podnesak po ovom zakonu upućen stvarno nenadležnoj organizacionoj jedinici nekog organa, službeno lice te organizacione jedinice o tome obavještava podnosioca i podnesak dostavlja nadležnoj organizacionoj jedinici istog organa.
- (4) Ako je zahtjev ili drugi podnesak po ovom zakonu upućen mjesno nenadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili drugog organa, organizaciona jedinica ga po službenoj dužnosti dostavlja mjesno nadležnoj organizacionoj jedinici Službe, odnosno drugog organa.
- (5) Kad je propisano da Služba izvršava odluku donesenu po ovom zakonu ili po zakonu kojim se uređuje nadležnost Službe, druge organizacione jedinice Ministarstva i policija dužni su joj, na njen zahtjev, pružiti pomoć.

Član 4.

(Upravni postupak)

- (1) Na upravni postupak koji se vodi pred nadležnim organima u skladu s ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje oblast upravnog postupka BiH, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (2) U slučajevima kada stranac ne obavijesti nadležni organ o promjeni adrese ili ga na adresi na kojoj je prijavljen nije moguće pronaći, odluke koje se donose na osnovu ovog zakona dostavljaju se putem oglasne ploče nadležnog organa.
- (3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču organa koji vodi postupak.

Član 5.

(Upravni spor)

- (1) Protiv konačnih upravnih akata donesenih prema ovom zakonu može se pokrenuti upravni spor.
- (2) Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast upravnih sporova u BiH, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Tužba ne odgađa izvršenje konačnog upravnog akta.

Član 6.

(Definicije)

U smislu ovog zakona, pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:

- a) **stranac** je lice koje nije državljanin BiH;
- b) **lice bez državljanstva** je stranac kojeg nijedna država, u skladu s domaćim zakonodavstvom, ne smatra svojim državljaninom;
- c) **država porijekla** je država čije državljanstvo stranac ima ili država u kojoj lice bez državljanstva ima svoje uobičajeno boravište, a ako stranac ima više od jednog državljanstva, država porijekla je svaka država čije državljanstvo ima;
- d) **država uobičajenog boravka** je država u kojoj stranac ima privremeni ili stalni boravak;
- e) **putna isprava** je važeći pasoš ili drugi putni identifikacioni dokument koji je izdao strani nadležni organ vlasti i koji BiH priznaje, te važeća lična karta ili drugi lični identifikacioni dokument s fotografijom koji se može koristiti za prelazak državne granice, a priznat je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana, kao i putna isprava izdata strancu u BiH u skladu s ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuje oblast azila u BiH;

- f) **radna dozvola** je dozvola koju izdaje organ nadležan za poslove zapošljavanja stranaca, a kojom se dozvoljava plaćeni rad stranca u BiH;
- g) **odobrenje boravka** je odobrenje koje izdaje organ nadležan za poslove sa strancima, a kojim se strancu odobrava da u periodu naznačenom u odobrenju zakonito boravi u BiH;
- h) **plava karta** je odobrenje boravka izdato u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja koje omogućava strancu boravak i rad u BiH u skladu s ovim zakonom;
- i) **nadležni organ** je organ koji vodi postupak u skladu s ovim ili drugim zakonom;
- j) **maloljetnik** je stranac mlađi od 18 godina;
- k) **maloljetnik bez pratnje** je stranac mlađi od 18 godina koji dođe na teritoriju BiH bez pratnje lica starijeg od 18 godina, koje je za maloljetnika odgovorno po zakonu ili punomoći sve dok se ne stavi pod zaštitu takvog lica, kao i maloljetnik koji je ostavljen bez pratnje nakon ulaska u BiH;
- l) **brak** je zakonom uređena zajednica života jednog muškarca i jedne žene;
- m) **vanbračna zajednica** je zajednica života jednog muškarca i jedne žene koji nisu u braku ili vanbračnoj zajednici s trećim licem, a koja traje najmanje tri godine, ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete;
- n) **brak iz koristi, odnosno vanbračna zajednica iz koristi** je brak koji je sklopljen, odnosno vanbračna zajednica koja je zasnovana isključivo s ciljem omogućavanja strancu da uđe, odnosno boravi u BiH;
- o) **usvojenje iz koristi** je usvojenje zasnovano isključivo s ciljem omogućavanja strancu da uđe, odnosno boravi u BiH;
- p) **spajanje porodice** podrazumijeva ulazak i boravak u BiH stranaca koji su članovi uže porodice lica koje zakonito boravi u BiH, kako bi se sačuvala porodična zajednica, bilo da je porodični odnos nastao prije ili nakon ulaska u zemlju;
- r) **prijevoznik** je svako fizičko ili pravno lice koje pruža usluge prijevoza lica u međunarodnom saobraćaju bilo kojim prijevoznim sredstvom;
- s) **prijetnja javnom zdravlju** je bolest s potencijalnom epidemijom, kao što je definirano u međunarodnim zdravstvenim propisima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), ali i druge infektivne bolesti ili zarazne parazitske bolesti ako su one predmet odredbi o zaštiti koja se primjenjuje na državljane BiH;
- t) **poslodavac** je pravno ili fizičko lice koje je sa strancem zasnovalo radni odnos ili se koristi njegovim radom;
- u) **dnevni migrant** je državljanin susjedne države u kojoj ima prebivalište i svakodnevno dolazi na rad ili radi obrazovanja u BiH i vraća se u matičnu državu;
- v) **sezonski radnik** je stranac koji zadržava svoje prebivalište u drugoj državi, a zakonito i privremeno boravi u BiH kako bi obavljao djelatnost koja zavisi od smjene godišnjih doba u okviru jednog ili više ugovora o radu na određeno vrijeme, koje su direktno sklopili stranac i poslodavac iz BiH;
- z) **visokoškolska kvalifikacija** je završeno visokoškolsko obrazovanje koje je trajalo najmanje tri godine nakon završene srednje škole,
- aa) **student** je stranac kojeg je visokoškolska ustanova primila te mu je odobren privremeni boravak u BiH kako bi nastavio svoju glavnu djelatnost redovnog studiranja nakon kojeg će steći titulu visokog

obrazovanja, uključujući diplome, svjedočanstva, doktorske titule u visokoškolskoj ustanovi, što može obuhvatati pripremni kurs koji prethodi takvom obrazovanju.

Član 7.

(Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriji BiH)

- (1) Stranac koji ima višestruko državljanstvo smatra se državljaninom države koja mu je izdala putnu ispravu s kojom je prešao državnu granicu BiH, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Državljanin BiH koji ima i državljanstvo neke druge države ne smatra se strancem na teritoriji BiH.
- (3) Stranac koji ima višestruko državljanstvo dužan je za vrijeme boravka služiti se i izaći iz BiH s putnom ispravom s kojom je ušao u BiH.

Član 8.

(Sloboda kretanja)

- (1) Stranac može ulaziti u BiH i boraviti na njenoj teritoriji s važećom putnom ispravom u koju je unesena viza ili dozvola boravka, ako ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana nije drugačije propisano. Ulazak, boravak, kretanje i izlazak stranaca mogu biti ograničeni pod uslovima propisanim ovim ili drugim zakonom.
- (2) Stranci koji zakonito borave u BiH pod uslovima propisanim ovim zakonom uživaju pravo na slobodu kretanja u BiH i slobodan izbor mjesta boravka, ako nije drugačije određeno ovim ili drugim zakonom u posebnim oblastima iz razloga javnog interesa u demokratskom društvu.
- (3) Prava iz stava (2) ovog člana mogu biti djelimično ili potpuno ograničena u skladu sa zakonom u mjeri koja je neophodna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, sprečavanja kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.
- (4) Sigurnosnu provjeru za stranca, s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH, provodi Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Obavještajno-sigurnosna agencija).
- (5) U postupku donošenja odluke koja se zasniva na informacijama sadržanim u dokumentu sa oznakom tajnosti, koju je odredio organ iz stava (4) ovog člana ili drugi nadležni organ, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita tajnih podataka u BiH.
- (6) Služba može, na obrazložen prijedlog nadležnog organa, privremeno zabraniti izlazak stranca iz BiH ako postoji opravdana sumnja da bi izlaskom iz BiH mogao da izbjegne krivično, odnosno prekršajno gonjenje, izvršenje kazne, izvršenje sudske naredbe, lišenje slobode ili izvršenje dospjele imovinsko-pravne obaveze, što evidentira u Centralnu bazu podatka o strancima ili o tome na drugi način obavještava Graničnu policiju.
- (7) Služba, iz razloga navedenih u stavu (6) ovog člana, privremeno, najduže do 30 dana, oduzima putne isprave i druge dokumente koje stranac može koristiti za prelazak državne granice.
- (8) Po isteku roka iz stava (7) ovog člana ili po prestanku razloga iz stava (6) ovog člana, strancu se vraćaju putne isprave i drugi dokumenti i dopušta izlazak iz BiH.
- (9) U postupku utvrđivanja zakonitosti boravka stranca u BiH, kao i u toku postupka izricanja mjere prema strancu zbog nepoštivanja propisa BiH, Služba može uz potvrdu

privremeno oduzeti putnu ispravu stranca do donošenja odluke, a najduže sedam dana.

Član 9.

(Zabranu diskriminacije)

Zabranjena je diskriminacija stranaca po bilo kojoj osnovi, kao što su: rod odnosno spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, status koji se stiče rođenjem ili drugi status.

Član 10.

(Obaveza poštivanja javnog poretka BiH)

Stranac je dužan da za vrijeme ulaska, kretanja, boravka u BiH i izlaska iz BiH poštuje javni poredak, odnosno da se pridržava zakona i propisa, te odluka organa vlasti u BiH.

Član 11.

(Udruživanje stranaca te nošenje oružja i uniformi u BiH)

- (1) Strancima je zabranjeno osnivanje političkih stranaka.
- (2) Stranci mogu osnivati udruženja prema propisima kojima se uređuje osnivanje, registracija, prestanak rada, kao i druga pitanja značajna za osnivanje i rad udruženja u BiH.
- (3) Stranac može unijeti, posjedovati i nositi, te nabavljati oružje i municiju u BiH prema zakonu kojim se uređuje oblast granične kontrole BiH i propisima kojim se uređuju nabavljanje, držanje i nošenje oružja.
- (4) Stranac može ući i kretati se u BiH u stranoj vojnoj, policijskoj ili carinskoj uniformi pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje oblast granične kontrole BiH i članom 126. (**Kretanje u stranoj uniformi**) ovog zakona.

Član 12.

(Obaveze nadležnih organa u postupku)

- (1) U svim fazama postupka stranci se obavještavaju o pravima i obavezama koje proizilaze iz ovog zakona.
- (2) Organ koji vodi postupak dužan je da strancu koji ne razumije jezik na kojem se postupak vodi omogući da tok postupka prati uz pomoć prevodioca, odnosno tumača, a zahtjevi za ostvarivanje prava po ovom zakonu i dokazi koji opravdavaju zahtjev, kao i pozivi, rješenja i druga pismena, dostavljaju se na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH.
- (3) U slučaju da je strancu određen pritvor, zadržavanje ili stavljanje pod nadzor, organ koji je takvu mjeru odredio omogućava mu, na njegov zahtjev, kontakt s diplomatsko-konzularnim predstavništvom države koja strancu pruža zaštitu.
- (4) Policijski organi u BiH dužni su odmah po saznanju obavijestiti Službu o smrti stranca, a Služba o tome hitno obavještava MVP radi informiranja diplomatsko-konzularnog predstavništva države koja strancu pruža zaštitu.

Član 13.

(Obaveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu)

- (1) Za vrijeme boravka na teritoriji BiH, stranac mora uz sebe imati putnu ispravu s kojom je ušao u BiH ili drugi identifikacioni dokument, odnosno odgovarajuću potvrdu izdatu u BiH s ciljem dokazivanja ili potvrde identiteta i zakonitosti ulaska i boravka u BiH. Stranac je dužan identifikacioni dokument ili potvrdu izdatu u BiH dati na uvid, na zahtjev ovlaštenog lica Službe, policije ili drugog nadležnog organa kada je drugi nadležni organ za to zakonom ovlašten.
- (2) Pravna i fizička lica koja pružaju usluge prijevoza, smještaja ili organizacije putovanja mogu od stranca zatražiti predočavanje putne isprave ili drugog identifikacionog dokumenta, ali im je zabranjeno da ih zadrže.

- (3) Stranac je dužan da gubitak, uništenje ili krađu putne isprave odmah po saznanju prijavi nadležnoj policiji koja je dužna bez odgađanja o tome obavijestiti Službu.

Član 14.

(Utvrđivanje identiteta)

- (1) Prema ovom zakonu, Služba je nadležna da pokreće i vodi postupak utvrđivanja identiteta stranca.
- (2) Ako je postupak utvrđivanja identiteta stranca, čiji identitet nije moguće odmah utvrditi ili postoje osnovi sumnje u istinitost njegovih navoda o identitetu, započela Granična policija ili policija i ne može ga okončati u roku od šest sati, o tome obavještava Službu što je moguće prije.
- (3) Postupak utvrđivanja identiteta stranca provodi se po odredbama zakona kojim se uređuje nadležnost Službe i zakona kojim se uređuje nadležnost policijskih službenika u BiH.
- (4) Postupak utvrđivanja identiteta stranca može obuhvatati i utvrđivanje zakonitosti njegovog boravka u BiH, odnosno utvrđivanje mjesta boravišta ili prebivališta u BiH.
- (5) Stranac koji nema dokaze o identitetu dužan je Službi dati izjavu o svom identitetu, te dati biometrijske podatke.
- (6) Prema strancu koji je dao izjavu o svom identitetu Služba postupuje na osnovu ustupljenih podataka dok se ne dobiju drugi podaci ili ne utvrdi stvarni identitet stranca.
- (7) Stranac čiji se identitet ne može odmah utvrditi ili postoje osnovi sumnje u istinitost njegovih navoda o identitetu ili se njegov identitet ne može sa sigurnošću utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije stavlja se pod nadzor i može mu se izreći i mjera protjerivanja iz BiH.
- (8) Nadzor iz stava (7) ovog člana određuje se u skladu s odredbama čl. od 118. do 122., a mjera protjerivanja u skladu s odredbama čl. **105. (Mjera protjerivanja)** i **106. (Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)** ovog zakona.

POGLAVLJE II. ULAZAK STRANACA U BiH

Odjeljak A. Ulazak u BiH

Član 15.

(Prelazak državne granice)

- (1) Smatra se da je stranac ušao u državu kada je prešao državnu granicu BiH, odnosno kada je prošao mjesto obavljanja graničnih provjera.
- (2) Stranac može preći državnu granicu BiH samo na graničnim prijelazima otvorenim za međunarodni saobraćaj, u vrijeme kada granični prijelaz radi, osim ako Zakonom o graničnoj kontroli ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana nije drugačije određeno.
- (3) Stranac koji želi ući ili izaći iz BiH dužan je zaustaviti se na graničnom prijelazu, dati na uvid dokumente potrebne za prelazak granice i podvrgnuti sebe, svoj prtljag i svoje prijevozno sredstvo graničnim provjerama, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast granične kontrole BiH, a službenom licu nadležnog organa pojasniti sve okolnosti u vezi sa ispunjavanjem uslova za prelazak državne granice i postupati po upozorenjima i naređenjima policijskog službenika Granične policije.
- (4) Granične provjere stranca koji ulazi u BiH obuhvataju i utvrđivanje ispunjavanja općih uslova za ulazak iz člana **19. (Opći uslovi za ulazak)** ovog zakona.
- (5) U putnu ispravu stranca koji prelazi državnu granicu policijski službenik Granične policije unosi otisak ulaznog, odnosno izlaznog štambilja, osim ako to nije moguće s obzirom na vrstu putne isprave ili je drugačije propisano ovim zakonom ili drugačije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana.

- (6) Datumom ulaska smatra se prvi dan boravka na teritoriji BiH, a datumom izlaska smatra se posljednji dan boravka na teritoriji BiH.

- (7) Zadržavanje stranca u tranzitnom području na međunarodnom aerodromu, u sidrištu luke ili na pristaništu ne smatra se ulaskom u BiH.

Član 16.

(Nezakonit prelazak državne granice BiH)

Nezakonitim prelaskom državne granice smatra se ako stranac:

- a) pređe ili pokuša preći državnu granicu van graničnog prijelaza otvorenog za međunarodni saobraćaj ili van graničnog prijelaza namijenjenog za saobraćaj između BiH i susjednih država ako je državljanin susjedne države i nije drugačije određeno zakonom kojim se uređuje oblast granične kontrole BiH, odnosno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana, ili van vremena u kojem granični prijelaz radi ili prije proteka roka u kojem ne može ući u BiH;
- b) izbjegne ili pokuša izbjeci granične provjere;
- c) pri prelasku državne granice upotrijebi nevažeću, lažnu, krivotvorenu ili falsificiranu putnu ispravu;
- d) policijskom službeniku Granične policije navede neistinite podatke;
- e) uđe u državu za vrijeme trajanja zabrane ulaska u BiH,
- f) uđe u državu bez potrebne vize za ulazak u BiH ili dozvole privremenog ili stalnog boravka, a dolazi iz države koja je u viznom režimu s BiH.

Član 17.

(Zajedničke putne isprave i posebna pažnja prema maloljetnicima)

- (1) Stranac koji je upisan u putnu ispravu drugog lica može ulaziti i izlaziti iz BiH samo s licem u čiju je putnu ispravu upisan.
- (2) Stranci koji imaju zajedničku putnu ispravu mogu ulaziti, kretati se i izlaziti iz BiH samo zajedno, a punoljetna lica koja su upisana u zajedničku putnu ispravu moraju imati dokument s fotografijom na osnovu kojeg se može utvrditi njihov identitet. Izuzetno se članu grupe može dozvoliti pojedinačno napuštanje države, ako je to neophodno iz njegovih privatnih razloga ili ako tako odredi nadležni organ. Vođa grupe mora imati ličnu putnu ispravu i ne može napustiti BiH bez grupe. Na zajedničku putnu ispravu može putovati od pet do 50 lica.
- (3) Stranac koji je mlađi od 14 godina i ima ličnu putnu ispravu može prelaziti granicu BiH u pratnji roditelja, zakonskog zastupnika ili staratelja, odnosno lica koje je opunomoćeno da ga prati uz potpisanu i ovjerenu punomoć roditelja, zakonskog zastupnika ili staratelja, ili mora imati saglasnost roditelja, odnosno zakonskog zastupnika ili staratelja ako putuje bez pratnje.
- (4) Policijski službenik Granične policije dužan je obratiti posebnu pažnju prilikom kontrole stranca mlađeg od 18 godina koji namjerava preći državnu granicu BiH, kao i lica u čijoj je pratnji maloljetnik.

Član 18.

(Obaveze prijevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja)

- (1) Prijevoznik može dovesti stranca na granični prijelaz ako stranac ispunjava uslove za ulazak u BiH iz člana **19. (Opći uslovi za ulazak)** st. (1) i (2) ovog zakona.
- (2) Prijevoznik je dužan da:
  - a) stranca kojem ulazak u BiH bude odbijen jer ne ispunjava uslove za ulazak u BiH iz člana **19. (Opći**

- uslovi za ulazak**) ovog zakona odveze s graničnog prijelaza i vrati u državu iz koje je dovezen ili u državu koja je izdala putnu ispravu s kojom je doputovao ili u bilo koju drugu državu za koju je siguran da će biti prihvaćen ili da osigura drugi način prijevoza, i to bez odgađanja i o svom trošku; i
- b) podmiri troškove boravka stranca iz tačke a) ovog stava u BiH.
- (3) Obaveze prijevoznika iz st. (1) i (2) ovog člana ne odnose se na stranca koji dolazi na teritoriju BiH direktno s teritorije gdje su mu život ili sloboda ugroženi i koji zatraži međunarodnu zaštitu BiH.
- (4) Obaveze iz stava (2) ovog člana odnose se i na prijevoznika koji je doveo stranca u tranzit:
- a) ako ga je prijevoznik, koji ga je trebao prevesti u državu odredišta, odbio prevesti ili
- b) ako mu je zabranjen ulazak u državu odredišta.
- (5) Obaveze iz stava (2) ovog člana odnose se i na organizatora turističkog ili sličnog putovanja u BiH koji se pojavljuje i kao organizator prijevoza.

Član 19.

(Opći uslovi za ulazak)

- (1) Stranac može ući u BiH ako ima važeći pasoš ili drugi identifikacioni dokument koji može koristiti za ulazak u BiH čije je važenje najmanje tri mjeseca duže od namjeravanog datuma odlaska s teritorije BiH i izdat je u posljednjih deset godina ili je izdat s rokom važenja trajno. U opravdanim hitnim slučajevima, odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili lični razlozi, rok važenja putne isprave može biti i kraći.
- (2) Uz osnovni opći uslov iz stava (1) ovog člana, stranac za ulazak u BiH mora ispunjavati i sljedeće osnovne opće uslove da:
- a) ima važeću vizu za ulazak, boravak ili prelazak preko teritorije BiH čiji rok važenja ne ističe na dan ulaska u BiH, ako u BiH ne ulazi s putnom ispravom koju je izdala država čiji su državljani oslobođeni od obaveze pribavljanja vize prema članu 21. (**Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize**) ovog zakona ili
- b) ima dozvolu boravka propisanu ovim zakonom.
- (3) Uz osnovne opće uslove propisane st. (1) i (2) ovog člana, za ulazak u BiH stranac mora ispunjavati i sljedeće ostale opće uslove:
- a) da ima dovoljno sredstava za izdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka i za izlazak iz BiH, uključujući i sredstva za zdravstvenu zaštitu, odnosno dokaz da ih može zakonito pribaviti, što se dokazuje na način propisan članom 23. (**Dokazi o posjedovanju sredstava za izdržavanje**) ovog zakona,
- b) da ima dokumente ili može pružiti informacije na osnovu kojih se može razumno zaključiti o svrsi i uslovima namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno,
- c) da ima ulaznu vizu susjedne države u koju putuje ili preko čije teritorije nastavlja putovanje, ako mu je ta viza potrebna,
- d) da ima potvrdu o vakcinaciji, ako dolazi s područja na kojem vlada epidemija zarazne bolesti,
- e) da mu nije izrečena mjera protjerivanja, odnosno da mu nije zabranjen ulazak u BiH, ako period na koji mu je izrečena ta mjera, odnosno period zabrane još traje,
- f) da se ne vodi u evidencijama kod nadležnog organa kao prekršilac propisa u BiH ili prekršilac međunarodnih propisa ili kao međunarodni prijestupnik,

- g) da ne postoje drugi razlozi, osim onih iz tač. e) i f) ovog stava, iz kojih bi njegovo prisustvo na teritoriji BiH predstavljalo prijetnju sigurnosti BiH, javnom poretku, javnom redu i miru, javnom zdravlju u BiH ili međunarodnim odnosima BiH.
- (4) Stranci koji su, u skladu s članom 21. (**Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize**) ovog zakona, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritoriju BiH te ne moraju ispunjavati uslov propisan stavom (2) ovog člana, prilikom ulaska u BiH moraju ispunjavati ostale opće uslove za ulazak propisane stavom (3) ovog člana.
- (5) Stranci koji za ulazak u BiH moraju imati vizu prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje vize, kao i prilikom ulaska u BiH, moraju ispunjavati ostale opće uslove za ulazak propisane stavom (3) ovog člana.
- (6) Kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira ili javnog zdravlja u BiH ili drugi razlozi koji proističu iz međunarodnih obaveza BiH, uz uslove za ulazak propisane st. (1), (2) i (3) ovog člana, Vijeće ministara može propisati dodatne uslove za ulazak stranaca u BiH.

Član 20.

(Ulazak pod posebnim uslovima)

Strancu se može odobriti ulazak i boravak u BiH i kada ne ispunjava uslove iz ovog zakona, ako je tako predviđeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana ili odlukom Vijeća ministara, suda ili tužilaštva u BiH.

Član 21.

(Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, određuje države čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH (u daljnjem tekstu: države bezviznog režima), kao i države čiji državljani mogu ući u BiH s drugim dokumentom osim pasoša. Vijeće ministara nadležno je da, na prijedlog MVP-a, oslobodi od pribavljanja vize nosioce posebnih vrsta putnih isprava.
- (2) Stranci koji su, u skladu s ovim zakonom, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritoriju BiH imaju pravo na ulazak i boravak u zemlji (u daljnjem tekstu: bezvizni boravak) ukupno u trajanju do 90 dana u bilo kojem periodu od 180 dana koji podrazumijeva uzimanje u obzir perioda od 180 dana koji prethodi svakom danu boravka, ako drugačije nije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana.

Član 22.

(Izuzeci od obaveze posjedovanja vize)

- (1) Stranci koji imaju dozvolu privremenog ili stalnog boravka u BiH, u periodu važenja te dozvole, izuzeti su od obaveze posjedovanja vize.
- (2) Stranci – članovi posade i kabinsko osoblje aviona u civilnom aviosaobraćaju koji imaju važeći certifikat člana posade, a koji namjeravaju ostati na aerodromu ili unutar granica obližnjeg naseljenog mjesta, u BiH mogu ulaziti bez vize i na teritoriji BiH boraviti do svog prvog sljedećeg redovnog leta.
- (3) Ako je potrebno da neki član posade zbog obaveza putuje u drugu državu kao putnik bilo kojim prijevoznim sredstvom kako bi se pridružio posadi aviona, njegov certifikat prihvaća se kao zamjena za pasoš i vizu, te mu se omogućava neophodna sloboda kretanja unutar teritorije BiH.
- (4) Važeći certifikat člana posade priznaje se kao valjan dokument za utvrđivanje identiteta i u slučaju kada njegov nosilac nije državljanin države registra aviona.

- (5) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a i pod uslovom uzajamnosti, može izuzeti od obaveze posjedovanja vize državljanine određenih država koji su:
- civilni članovi posade aviona, uz postojanje odgovarajuće potvrde i bilješke u općoj deklaraciji i planu leta,
  - civilni članovi posade ili prateća lica aviona koji učestvuju u havarijsko-spasilačkim letovima, uz postojanje odgovarajuće bilješke u općoj deklaraciji i planu leta, ili
  - civilni članovi posade broda, ako su upisani u popis posade i osoblja.

Član 23.

(Dokazi o posjedovanju sredstava za izdržavanje)

- Postojanje sredstava za izdržavanje stranca iz člana 19. (**Opći uslovi za ulazak**) stav (3) tačka a) ovog zakona dokazuje se na sljedeći način:
  - posjedovanjem gotovog novca u domaćoj ili stranoj konvertibilnoj valuti;
  - posjedovanjem sredstava bezgotovinskog plaćanja prihvaćenih od bankarskog sistema BiH ili sredstva koje omogućava podizanje novca u BiH, ili garancije banke iz BiH koja priznaje bezgotovinska sredstva plaćanja koja stranac posjeduje;
  - pozivnim pismom iz člana 32. (**Pozivno pismo**) ovog zakona;
  - posjedovanjem dokaza o uplaćenom smještaju ili o organiziranom putovanju; ili
  - posjedovanjem drugih sredstava kao što su nepokretna imovina u BiH na osnovu koje je moguće osigurati sredstva za izdržavanje za vrijeme boravka u BiH, sredstava po osnovu direktnih stranih ulaganja, proizvodno-tehničke saradnje ili kooperacije i slično.
- Ako stranac ima dokaze o uplaćenom pojedinačnom ili kolektivnom putničkom zdravstvenom osiguranju, podrazumijeva se da ima osigurana sredstva za zdravstvenu zaštitu u smislu člana 19. (**Opći uslovi za ulazak**) stav (3) tačka a) ovog zakona.
- Smatra se da stranac koji ima radnu dozvolu u BiH zadovoljava uslove koji se odnose na posjedovanje sredstava za izdržavanje.
- Postojanje sredstava za izlazak stranca iz BiH može se dokazivati posjedovanjem važeće putne karte za nastavak putovanja ili za povratak, kao i time što stranac zakonito posjeduje prijevozno sredstvo.

Odjeljak B. Odbijanje ulaska u BiH

Član 24.

(Razlozi odbijanja ulaska)

- Strancu se odbija ulazak u BiH ako ne ispunjava uslove za ulazak iz člana 19. (**Opći uslovi za ulazak**) niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor čija je BiH ugovorna strana ili odluka iz člana 20. (**Ulazak pod posebnim uslovima**) ovog zakona.
- Strancu može biti odbijen ulazak u BiH i pored razloga iz stava (1) ovog člana ako:
  - prilikom pokušaja ulaska u BiH predoči krivotvorenu putnu ispravu;
  - prilikom pokušaja ulaska u BiH predoči krivotvorenu vizu ili dozvolu boravka;
  - je već proveo na teritoriji BiH 90 dana u bilo kojem periodu od 180 dana koji podrazumijeva uzimanje u obzir perioda od 180 dana koji prethodi svakom danu boravka, a riječ je o državljaninu države bezviznog režima, osim ako se na njega ne primjenjuje odredba

člana 20. (**Ulazak pod posebnim uslovima**) ovog zakona;

- je već proveo na teritoriji BiH vrijeme dozvoljenog boravka propisano međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana, osim ako nije ostvario uslove za ulazak po drugom osnovu;
- postoje osnovi sumnje da će obavljati poslove za koje je potrebna radna dozvola, a na njega se ne primjenjuju odredbe člana 77. (**Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada**) ovog zakona;
- mu je viza BiH na ulasku poništena ili ukinuta.

Član 25.

(Postupak i posljedica odbijanja ulaska)

- Granična policija odlučuje o odbijanju ulaska na granici.
- Strancu kojem je odbijen ulazak u BiH jer ne ispunjava uslove za ulazak propisane ovim zakonom izdaje se rješenje o odbijanju ulaska.
- Rješenje o odbijanju ulaska sadrži razlog odbijanja ulaska, a izdaje se na obrascu koji popunjava nadležni policijski službenik Granične policije. Stranac potpisuje prijem rješenja na obrascu rješenja i jedan primjerak zadržava za sebe. Ako stranac odbije potpisati prijem rješenja, ta se činjenica unosi kao napomena na obrascu rješenja i smatra se da je rješenje uredno dostavljeno.
- Nadležni policijski službenik Granične policije na graničnom prijelazu upozorava stranca kojem je odbijen ulazak u BiH da je dužan odmah napustiti područje graničnog prijelaza i zabranjuje mu ulazak na teritoriju BiH.
- Rješenje o odbijanju ulaska mora sadržavati razlog odbijanja ulaska, a izdaje se na obrascu i dostavlja se strancu. Ako stranac odbije primiti rješenje, ta se činjenica unosi kao zabilješka i smatra se da je rješenje dostavljeno.
- Rješenje o odbijanju ulaska izvršava se odmah, unošenjem otiska štambilja "ODBIJEN ULAZAK", odnosno druge odgovarajuće oznake u putnu ispravu stranca. Ako stranac nema putnu ispravu u koju bi se mogao unijeti otisak štambilja, odnosno druga odgovarajuća oznaka, ta se činjenica unosi kao napomena u obrazac rješenja.
- Protiv rješenja o odbijanju ulaska žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- Stranac kojem je odbijen ulazak može ući u BiH nakon što otkloni razloge zbog kojih mu je odbijen ulazak.
- Ako se u žalbenom postupku utvrdi da je strancu neosnovano odbijen ulazak u BiH, ta činjenica unosi se u Centralnu bazu podataka o strancima, te se prilikom ponovnog ulaska stranca u BiH poništava štambilj o odbijanju ulaska otiskom štambilja "PONIŠTENO".

Odjeljak C. Vize

Član 26.

(Opće odredbe o vizama)

- Viza je odobrenje za tranzit kroz međunarodni tranzitni prostor aerodroma ili teritoriju BiH ili odobrenje za namjeravani boravak na teritoriji BiH u roku određenom u vizi.
- Po pravilu, stranac je dužan vizu pribaviti prije dolaska na granični prijelaz BiH.
- Viza se može izdati strancu koji ima pasoš koji mora biti važeći najmanje tri mjeseca nakon planiranog datuma odlaska iz BiH ili u slučaju nekoliko posjeta nakon posljednjeg planiranog datuma odlaska iz BiH, ima najmanje dvije prazne stranice i izdat je u prethodnih 10 godina. U opravdanim hitnim slučajevima, odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni

profesionalni ili lični razlozi, važenje putne isprave može biti i kraće od tri mjeseca.

- (4) Posjedovanje vize ne predstavlja безусловno pravo ulaska u BiH.
- (5) Viza ne pruža strancu pravo na rad u BiH, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 27.

(Vrste viza)

Nadležni organi BiH izdaju sljedeće vize:

- a) aerodromsku tranzitnu vizu (Viza A),
- b) vizu za kratkoročni boravak (Viza C),
- c) vizu za dugoročni boravak (Viza D).

Član 28.

(Aerodromska tranzitna viza - Viza A)

- (1) Aerodromska tranzitna viza (Viza A) omogućava strancu prolazak kroz međunarodno tranzitno područje aerodroma bez stvarnog ulaska u zemlju, tokom zaustavljanja ili nastavljanja međunarodnog leta.
- (2) Po pravilu, strancu koji za vrijeme neprekinutog putovanja ne napušta međunarodno tranzitno područje aerodroma ili avion koji se nalazi na aerodromu u BiH nije potrebna viza.
- (3) Izuzetno, Vijeće ministara može odlučiti da državljani određenih zemalja treba da imaju aerodromske tranzitne vize.
- (4) Strancu se može na njegov zahtjev izdati aerodromska tranzitna viza za određeni broj prolazaka kroz međunarodno područje aerodroma u periodu tranzita.

Član 29.

(Viza za kratkoročni boravak - Viza C)

- (1) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) omogućava strancu tranzit, jedan ili više ulazaka ili boravaka u BiH. Nijedan neprekidan boravak ni ukupno trajanje više uzastopnih boravaka u BiH ne mogu biti duži od 90 dana u bilo kojem periodu od 180 dana koji podrazumijeva uzimanje u obzir perioda od 180 dana koji prethodi svakom danu boravka.
- (2) Viza za kratkoročni boravak izdaje se s rokom važenja najduže do jedne godine.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, uz prethodnu saglasnost Službe, viza za kratkoročni boravak može se izdati i s rokom važenja do pet godina kada stranac:
  - a) dokaže potrebu ili opravda namjeru čestog odnosno redovnog putovanja, posebno zbog poslovnog ili porodičnog statusa, kao što su: poslovna lica, državni službenici angažirani u redovnim zvaničnim kontaktima s institucijama BiH, predstavnici organizacija civilnog društva koji putuju radi edukativnih seminara ili konferencija, članovi porodice državljana BiH, članovi porodice državljana stranaca sa stalnim boravkom u BiH i pomorci i
  - b) dokaže svoj integritet i pouzdanost zakonite upotrebe prethodno izdatih viza za ulazak u BiH, svoju ekonomsku situaciju u državi porijekla i iskrenu namjeru da napusti teritoriju BiH prije isteka roka važenja vize za koju je podnio zahtjev.
- (4) Viza za kratkoročni boravak izdaje se za poslovna putovanja, putovanja u svrhu obrazovanja, obuke ili u sličnu svrhu, za turistička ili druga putovanja u privatne svrhe, za putovanja na političke, naučne, kulturne, sportske, vjerske ili druge događaje, kao i za putovanja iz ostalih razloga za koja je dovoljan kratkoročni boravak.
- (5) U postupku izdavanja vize iz stava (1) ovog člana, Služba po zahtjevu MVP-a ili Granične policije vrši provjeru kroz službene evidencije. Rezultati provjera dostavljaju se organu nadležnom za izdavanje vize.

Član 30.

(Viza za dugoročni boravak - Viza D)

- (1) Viza za dugoročni boravak (Viza D) omogućava strancu ulazak i boravak u BiH u periodu od 180 dana u toku jedne godine i omogućava strancu podnošenje zahtjeva za odobrenje privremenog boravka u BiH.
- (2) Viza za dugoročni boravak izdaje se izuzetno u situacijama kada je za svrhu boravka u BiH potreban period duži od 90 dana u periodu od 180 dana.
- (3) Viza za dugoročni boravak izdaje se s rokom važenja najviše do jedne godine i izdaje se za jedan ili više ulazaka u BiH.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, viza za dugoročni boravak može se izdati i s rokom važenja dužim od jedne godine ako je to u interesu BiH.
- (5) Za izdavanje vize za dugoročni boravak potrebna je prethodna saglasnost Službe.
- (6) Po prijemu zahtjeva za izdavanje vize za dugoročni boravak, diplomatsko-konzularno predstavništvo BiH (u daljnjem tekstu: DKPBiH) dužno je prikupiti svu potrebnu dokumentaciju i proslijediti je Službi radi davanja saglasnosti iz stava (5) ovog člana.

Član 31.

(Uslovi za izdavanje vize)

- (1) Podnosilac zahtjeva za izdavanje vize dužan je dati lične podatke kao i biometrijske podatke koji se od njega traže, druge potrebne informacije, te navesti svrhu ulaska u BiH. Zahtjev za izdavanje vize podnosi se najranije tri mjeseca prije početka planirane posjete, na propisanom obrascu, koji se mora tačno i potpuno popuniti.
- (2) Za izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza C) podnosilac zahtjeva dužan je, osim dokaza o putnom zdravstvenom osiguranju koje pokriva troškove koji mogu nastati u vezi s vraćanjem u državu porijekla iz zdravstvenih razloga, hitnom medicinskom pomoći, odnosno hitnim bolničkim liječenjem ili smrti tokom njegovog boravka u BiH, uz zahtjev priložiti dokaz kojim opravdava svrhu i uslove namjeravanog boravka u BiH, i to:
  - a) pozivno pismo iz člana 32. (**Pozivno pismo**) ovog zakona;
  - b) kopiju sudskog ili drugog službenog poziva kojim se poziva da se odazove u pravnom postupku koji se vodi u BiH;
  - c) kopiju dokaza o uplaćenom turističkom putovanju, uključujući smještaj i prijevoz, ili dokaz o organiziranom putovanju ili uplaćenom smještaju;
  - d) potvrdu o prijemu na obrazovanje ili obuku; ili
  - e) drugi dokument na osnovu kojeg se može razumno zaključiti o svrsi i uslovima namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, od obaveze dostavljanja dokaza o putnom zdravstvenom osiguranju izuzeti su nosioci diplomatskih pasoša, a mogu se izuzeti i profesionalne grupe, kao što su pomorci, koje već imaju putno zdravstveno osiguranje zbog svoje profesionalne djelatnosti.
- (4) U slučaju sumnje u svrhu ulaska u BiH koju je stranac naveo u zahtjevu za izdavanje vize, službeno lice DKP-a BiH može zahtijevati da stranac dostavi uvjerenje o posjedovanju nekretnine ili uvjerenje o stalnim izvorima prihoda u državi porijekla ili državi polaznog odredišta ili uvjerenje o upisanom studiju ili druge dokaze, odnosno dokaz iz kojeg se razumno može zaključiti da će stranac nakon zakonitog boravka napustiti BiH.

- (5) Službeno lice može zahtijevati dodatne dokaze ili pojašnjenje podataka ili informacija iz zahtjeva za izdavanje vize, kao i razgovor s podnosiocem zahtjeva.
- (6) Uslovi za izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza C) propisani stavom (2) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se i u slučajevima izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D).

Član 32.

(Pozivno pismo)

- (1) Pozivno pismo je pismo kojim se stranac poziva da dođe u BiH u određenu svrhu u određenom periodu.
- (2) Pozivno pismo za ulazak stranca u BiH može izdati državljanin BiH ili stranac s odobrenim stalnim boravkom u BiH, ili domaće ili strano pravno lice registrirano u BiH.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, pozivno pismo u svrhu spajanja porodice ili posjete može izdati i stranac s odobrenim privremenim boravkom u BiH kao nosilac plave karte, ili stranac koji boravi po osnovu odobrenog privremenog boravka u BiH godinu dana ili duže i koji ima osnovane izgleda za odobrenje stalnog boravka u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom. Stranac s odobrenim privremenim boravkom do jedne godine može izdati pozivno pismo isključivo u svrhu posjete.
- (4) Pozivno pismo izdaje se na propisanom obrascu i sadrži izjavu pozivaoca da na sebe preuzima obavezu da osigura smještaj, pokrije troškove liječenja, osigura izdržavanje i podmiri ostale troškove koji mogu nastati za vrijeme boravka stranca u BiH, troškove stavljanja pod nadzor, dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljenja, kao i sve druge troškove izlaska stranca iz BiH, ako te obaveze ne može podmiriti stranac.
- (5) Pozivno pismo ovjerava Služba po mjestu prebivališta, odnosno sjedišta pozivaoca, na osnovu dokaza dostavljenih uz zahtjev i nakon izvršenih operativnih provjera. Rok važenja pozivnog pisma je 180 dana od dana ovjere.
- (6) U slučaju iz stava (3) ovog člana, Služba ovjerava pozivno pismo i na osnovu dokaza o istinitosti svrhe spajanja porodice.
- (7) Služba može ovjeriti i grupno pozivno pismo za najmanje pet, a najviše 50 lica koja putuju na zajednički pasoš.
- (8) Pozivnim pismom, u smislu ovog zakona, smatra se i službeni akt državnog, entitetskog ili kantonalnog organa vlasti, organa vlasti Brčko Distrikta BiH, kao i diplomatsko-konzularnog predstavništva strane države ili međunarodne organizacije koja ima diplomatski status u BiH.

Član 33.

(Izdavanje vize na zajednički pasoš)

- (1) Viza na zajednički pasoš izdaje se kao aerodromska tranzitna viza (Viza A), ili kao viza za kratkoročni boravak (Viza C) grupi stranaca, u kojoj može biti najmanje pet i najviše 50 lica i koju predvodi lice koje ima svoj lični pasoš i pojedinačnu vizu ako je potrebna.
- (2) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) može se izdati na zajednički pasoš s rokom važenja najduže do 30 dana, ako članovi grupe zajedno ulaze na teritoriju BiH i borave i napuštaju je kao grupa.
- (3) Za svako lice koje je navedeno u zajedničkom pasošu izdaje se pojedinačna viza.

Član 34.

(Nadležnost i mjesto izdavanja vize)

- (1) Vizu izdaje DKPBiH, a može je izdati i diplomatsko-konzularno predstavništvo druge države s kojom je BiH zaključila ugovor.

- (2) Stranac je dužan pribaviti vizu prije ulaska u BiH, a na poziv organa iz stava (1) ovog člana dužan je zahtjev za izdavanje vize podnijeti lično.
- (3) Prije izdavanja vize, DKPBiH dužan je u slučajevima predviđenim ovim zakonom zatražiti prethodnu saglasnost Službe.
- (4) Protiv rješenja kojim se zahtjev za izdavanje vize odbija može se podnijeti žalba MVP-u, putem DKP-a, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
- (5) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili lični razlozi, vizu za kratkoročni boravak (Viza C) za jedan ulazak do 15 dana ili aerodromsku tranzitnu vizu (Viza A) može na granici izdati Granična policija.
- (6) Viza iz stava (5) ovog člana može se izdati samo pod uslovom da stranac:
  - a) ispunjava opće uslove za ulazak u BiH iz člana **19. (Opći uslovi za ulazak)** st. (1) i (3) ovog zakona,
  - b) dokaže da nije bio u mogućnosti unaprijed podnijeti zahtjev za vizu i
  - c) predoči dokument ili više njih kojima dokazuje nepredvidiv i neodgodiv razlog za ulazak u BiH, te garantira povratak u državu porijekla ili uobičajenog mjesta boravka.
- (7) Protiv rješenja kojim se zahtjev za izdavanje vize na granici odbija može se podnijeti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Član 35.

(Rok za davanje saglasnosti)

- (1) Kad je predviđeno da prije izdavanja vize DKPBiH mora zatražiti prethodnu saglasnost Službe, Služba odgovara što je moguće prije, a najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva. O svom odgovoru Služba obavještava MVP.
- (2) Ako DKP ne primi odgovor Službe u roku iz stava (1) ovog člana, smatra se da je saglasnost data.

Član 36.

(Produženje vize)

- (1) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) može se produžiti zbog više sile, humanitarnih, ozbiljnih profesionalnih ili ličnih razloga, a u skladu s pravilima koja važe za izdavanje vize.
- (2) Zahtjev za produženje vize podnosi se Službi najkasnije pet dana prije isteka važenja vize i odobrenja za boravak odobrenog na osnovu izdate vize. Služba donosi odluku o produženju vize u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva.
- (3) Protiv odluke kojom se zahtjev za produženje vize odbija, odnosno odbacuje, može se podnijeti žalba Ministarstvu u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Član 37.

(Odbijanje zahtjeva za izdavanje vize i izuzetno izdavanje vize iz humanitarnih razloga)

- (1) Zahtjev stranca za izdavanje vize odbija se ako:
  - a) ne ispunjava uslove za izdavanje vize iz člana **31. (Uslovi za izdavanje vize)** ovog zakona;
  - b) ne ispunjava opće uslove za ulazak u BiH iz člana **19. (Opći uslovi za ulazak)** st. (1), (3), (5) i (6) ovog zakona niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor čija je BiH ugovorna strana ili odluka iz člana **20. (Ulazak pod posebnim uslovima)** ovog zakona;
  - c) se stranac ne odazove pozivu DKP-a BiH da zahtjev za izdavanje vize podnese lično;

- d) je stranac već boravio u BiH 90 dana tokom perioda od 180 dana koji prethodi svakom danu boravka;
  - e) rok važenja pasoša stranca u koji se unosi viza ističe za manje od tri mjeseca od posljednjeg dana namjeravanog boravka u BiH ili pasoš nema najmanje dvije prazne stranice ili nije izdat u prethodnih 10 godina, uvažavajući izuzetke propisane u članu 26. stav (3) ovog zakona;
  - f) odbije dati biometrijske podatke prilikom predaje zahtjeva ili
  - g) stranac prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje vize na granici ne dokaže nepredvidive i neodgodive razloge za ulazak.
- (2) Zahtjev za izdavanje vize može se odbiti strancu koji nije platio troškove nadzora i/ili troškove udaljenja iz BiH.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, viza se može izdati iz humanitarnih razloga ili ako je to u interesu BiH ili je to u skladu s prihvaćenim međunarodnim obavezama.

Član 38.

(Poništenje i ukidanje vize)

- (1) Viza se poništava ako se naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uslovi za njeno izdavanje ili ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju da je dobivena na prevaru.
- (2) Viza se ukida ako se utvrdi da više ne postoje uslovi za njeno izdavanje.
- (3) Vizu se može poništiti ili ukinuti DKPBiH, Granična policija ili Služba.
- (4) Rješenje o poništenju ili ukidanju vize dostavlja se strancu na propisanom obrascu.
- (5) Protiv rješenja iz stava (4) ovog člana stranac može podnijeti žalbu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, putem nadležnog DKP-a BiH.
- (6) Ako je rješenje iz stava (4) ovog člana donio DKPBiH, o žalbi na rješenje odlučuje MVP, a ako je to rješenje donijela Granična policija ili Služba, o žalbi odlučuje Ministarstvo. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (7) Viza se može ukinuti i na zahtjev stranca kojem je izdata i u tom slučaju žalba nije dopuštena.
- (8) Ako je viza poništena ili ukinuta, preko naljepnice vize otiskuje se štambilj "PONIŠTENO" ili "UKINUTO" ili drugi odgovarajući znak.
- (9) Organ koji je poništio ili ukinuo vizu dužan je o tome obavijestiti Ministarstvo i organ koji je izdao vizu.

Član 39.

(Razlozi za poništenje ili ukidanje vize)

- (1) Viza se strancu poništava ili ukida ako:
    - a) ima lažnu ili krivotvorenu putnu ispravu;
    - b) boravi suprotno svrsi planiranog ulaska i boravka;
    - c) nema sredstava za izdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka ili za povratak u državu porijekla ili uobičajenog boravka ili za tranzit u treću državu ili nije u mogućnosti zakonito pribaviti ta sredstva;
    - d) boravi u BiH duže od 90 dana u bilo kojem periodu od 180 dana koji podrazumijeva uzimanje u obzir perioda od 180 dana koji prethodi svakom danu boravka;
    - e) ima na snazi mjeru zabrane ulaska u BiH;
    - f) predstavlja prijetnju javnom poretku, sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH;
    - g) ne poštuje javni poredak BiH ili preduzme aktivnost koja narušava sigurnost BiH ili je član organizacije koja planira ili preduzme takve aktivnosti ili organizira ili je u vezi s organiziranjem bespravnog ulaska, boravka ili izlaska pojedinca ili grupe u ili iz
- BiH, ili organizira ili na bilo koji način učestvuje u trgovini ljudima ili na bilo koji način učestvuje u kriminalnoj aktivnosti ili postoji međunarodna potjernica;
- h) je prekršio propise kojima se regulira prelazak državne granice, bez obzira na to da li je povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH;
  - i) je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje vize;
  - j) obavlja djelatnost za koju je potrebna radna dozvola, a nema radnu dozvolu u BiH;
  - k) je pravosnažno osuđen za krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
  - l) nema valjano putno zdravstveno osiguranje;
  - m) nema namjeru napustiti teritoriju BiH prije isteka vize;
  - n) podnese zahtjev za ukidanje vize.
- (2) Osnovi za utvrđivanje razloga za poništenje ili ukidanje vize koji su propisani u stavu (1) ovog člana mogu biti: dokazi ili saznanja kojima raspolaže Granična policija, Služba ili DKPBiH u skladu sa svojim nadležnostima, postojanje međunarodne potjernice, pravosnažne sudske odluke ili obavještenja ili informacije nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH.
- (3) Strancu kojem je viza ukinuta ili poništena na teritoriji BiH iz razloga propisanih u stavu (1) tač. a), e), f), g), h), i), j) i k) ovog člana može se izreći i mjera protjerivanja.
- (4) Strancu kojem je viza poništena ili ukinuta na teritoriji BiH, a nije izrečena mjera protjerivanja, određuje se rok u kojem može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti duži od osam dana.
- (5) Organ koji je ukinuo ili poništio vizu o tome obavještava organ koji je vizu izdao.

Član 40.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo komunikacija i prometa), donosi podzakonski propis kojim se detaljnije uređuju obaveze prijevoznika koji dovozi stranca na granični prijelaz BiH.
- (2) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, donosi podzakonski propis kojim se utvrđuje najmanji iznos sredstava potreban za izdržavanje stranca u BiH.
- (3) Nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis kojim se propisuje izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize, postupanje prilikom izdavanja aerodromske tranzitne vize (Viza A) i vize za kratkoročni boravak (Viza C) u DKP-u BiH, rok važenja aerodromske tranzitne vize (Viza A), te uređuju i druga pitanja o izdavanju ovih viza.
- (4) Nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva i Službe, MVP donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupak izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D) i druga pitanja o uslovima za izdavanje ove vize.
- (5) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja Granične policije, donosi podzakonski propis o graničnim prijelazima na kojima je moguće izdavanje vize.
- (6) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje prilikom ulaska stranaca u BiH, izdavanje vize na granici, izgled i sadržaj obrasca pozivnog

pisma i postupanje prilikom ovjere pozivnog pisma, obrazac rješenja o odbijanju ulaska i postupanje prilikom odbijanja ulaska u BiH, te druga pitanja o uslovima ulaska u BiH.

POGLAVLJE III. PUTNE ISPRAVE ZA STRANCE

Član 41.

(Vrste putnih isprava za strance)

Putne isprave za strance u smislu ovog zakona su:

- a) putna isprava za lice bez državljanstva i
- b) putni list za stranca.

Član 42.

(Izdavanje putnih isprava za strance)

- (1) Putne isprave za lica bez državljanstva izdaju se pod uslovima utvrđenim međunarodnim konvencijama, a putni list za stranca u skladu s ovim zakonom.
- (2) Putne isprave za lica bez državljanstva i putne listove za strance izdaje Služba prema boravištu, odnosno prebivalištu stranca.
- (3) Putne isprave za lica bez državljanstva izdaju se s rokom važenja dvije godine, osim u slučaju putnog lista koji se izdaje s rokom važenja do 30 dana i važi samo za jedno putovanje.
- (4) Nosioci putnih isprava za strance mlađi od 14 godina mogu putovati u inozemstvo samo u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika ili staratelja ili opunomoćenika s ovjerenom punomoći oba roditelja ili zakonskog zastupnika ili staratelja, ili moraju imati saglasnost roditelja, odnosno zakonskog zastupnika ili staratelja ako putuju bez pratnje.

Član 43.

(Putni list za stranca)

- (1) Putni list za stranca je putna isprava koja važi za jedno putovanje i izdaje se strancu:
  - a) čija je važeća putna isprava izgubljena ili uništena i ne može se zamijeniti ili je stranac na drugi način bez nje ostao, a država čiji je državljanin nema svoje diplomatsko-konzularno predstavništvo u BiH niti njen interes zastupa neka druga država, s ciljem da se tom strancu omogući povratak u državu u kojoj ima uobičajeno mjesto boravka ili u državu koja ga prihvata;
  - b) kojem je odobrena ili je bila odobrena međunarodna zaštita ili privremena zaštita ili je u postupku sticanja takvog statusa, s ciljem da mu se omogući dobrovoljni povratak u državu porijekla ili u državu u kojoj ima uobičajeno mjesto boravka ili u državu koja ga prihvata;
  - c) kojem je prestalo državljanstvo BiH, a radi putovanja u inozemstvo;
  - d) koji je u inozemstvu izgubio putnu ispravu za izbjeglice ili putnu ispravu za lice bez državljanstva koju je izdao nadležni organ u BiH radi povratka u BiH; ili
  - e) koji je u postupku prisilnog udaljenja iz BiH radi povratka u državu porijekla ili državu uobičajenog boravka ili treću državu koja ga prihvata.
- (2) Putni list za stranca može se, pored slučajeva iz stava (1) ovog člana, izdati i u drugim slučajevima, ako za to postoje opravdani razlozi.
- (3) Putni list za stranca iz stava (1) tač. a), b), c) i e) ovog člana izdaje nadležna organizaciona jedinica Službe kojoj je prijavljen gubitak ili uništenje putne isprave ili njen drugačiji nestanak, odnosno na čijem području stranac boravi.
- (4) Putni list za stranca iz stava (1) tačka d) ovog člana izdaje DKPBiH uz prethodnu saglasnost Ministarstva ako se radi

o izbjeglici, odnosno Službe ako se radi o licu bez državljanstva.

- (5) U slučaju iz stava (1) tačka b) ovog člana Služba izdaje putni list za stranca po prethodnoj saglasnosti organa nadležnog za poslove azila.

Član 44.

(Neizdavanje putnih isprava za strance)

- (1) Putna isprava za stranca neće se izdati strancu:
  - a) protiv kojeg se vodi krivični ili prekršajni postupak, osim ako postoji saglasnost organa koji vodi postupak;
  - b) koji je osuđen na kaznu zatvora ili novčanu kaznu ili mu je izrečena mjera oduzimanja imovinske koristi ili je dužan nadoknaditi štetu, dok kaznu ne izdrži, odnosno dok novčanu kaznu ne plati, ili dok ne vrati imovinsku korist, odnosno dok ne nadoknadi štetu; ili
  - c) ako to zahtijevaju razlozi zaštite javnog poretka, sigurnosti ili javnog zdravlja BiH.
- (2) Kada Služba utvrdi postojanje nekog od razloga iz stava (1) ovog člana, oduzet će prethodno izdatu putnu ispravu za stranca na vrijeme dok takav razlog postoji i o tome obavijestiti Ministarstvo.
- (3) U slučaju iz stava (2) ovog člana Služba izdaje potvrdu o oduzimanju putne isprave za stranca.
- (4) Izuzetno od stava (1) tačka b) ovog člana, putni list za strance može se izdati strancu koji je u postupku prisilnog udaljenja iz BiH radi povratka u državu porijekla ili državu uobičajenog boravka ili treću državu koja ga prihvata.

Član 45.

(Obaveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance)

- (1) Stranac ne smije ustupiti svoju putnu ispravu za stranca drugom licu niti smije koristiti kao svoju putnu ispravu drugog lica. U protivnom, službeno lice će, odmah po saznanju, prijaviti krivično djelo u skladu sa zakonom o krivičnom postupku.
- (2) Stranac kojem je otkazan boravak u skladu s ovim zakonom ili je stekao državljanstvo BiH dužan je odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja navedenih okolnosti, vratiti putnu ispravu za stranca mjesno nadležnoj organizacionoj jedinici Službe koja je tu putnu ispravu izdala.
- (3) Stranac je dužan da gubitak, uništenje ili drugačiji nestanak putne isprave za stranca prijavi odmah po saznanju mjesno nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policije prema mjestu boravka, a ako se ta činjenica dogodila van BiH, najbližem DKP-u BiH.
- (4) Organ kojem je prijavljena činjenica iz stava (3) ovog člana izdaje strancu potvrdu o prijavi gubitka, uništenja ili drugačijeg nestanka putne isprave za stranca. Ako je stranac prijavio tu činjenicu policiji, odnosno DKP-u BiH, policija odnosno DKPBiH dužni su odmah, a najkasnije tokom istog dana, obavijestiti organizacionu jedinicu Službe na čijem području stranac boravi.
- (5) Putna isprava za stranca koja je izgubljena, uništena ili je na drugačiji način nestala oglašava se nevažećom u "Službenom glasniku BiH" o trošku stranca.

Član 46.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance)

- (1) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja MCP-a, MVP-a i Službe, donosi podzakonski propis kojim se uređuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za lice bez državljanstva i zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance.
- (2) MCP, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, MVP-a i Službe, donosi podzakonski propis kojim se uređuje forma,

izgled i sadržaj putne isprave za lice bez državljanstva i putnog lista za strance, potrebni dokumenti koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja vezana za putnu ispravu za lice bez državljanstva i putni list za strance.

POGLAVLJE IV. BORAVAK STRANACA U BiH

Odjeljak A. Vrste boravka stranaca u BiH

Član 47.

(Vrste boravka)

- (1) U smislu ovog zakona, boravkom stranca u BiH smatra se:
  - a) vizni,
  - b) bezvizni,
  - c) privremeni, i
  - d) stalni boravak.
- (2) Vizni boravak je boravak stranca u BiH u periodu navedenom u vizi.
- (3) Bezzvizni boravak je boravak u BiH stranca koji dolazi iz države bezviznog režima u vremenu iz člana 21. (**Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize**) stav (2) ovog zakona.
- (4) Privremeni boravak je boravak stranca u BiH u trajanju do jedne godine, ako dozvolom boravka nije drugačije određeno.
- (5) Stalni boravak je boravak stranca u BiH u neograničenom trajanju.

Odjeljak B. Privremeni boravak

Član 48.

(Osnov za odobrenje privremenog boravka)

- (1) Privremeni boravak može se odobriti strancu koji namjerava boraviti ili boravi u BiH po osnovu:
  - a) spajanja porodice,
  - b) obrazovanja,
  - c) humanitarnih razloga,
  - d) rada s radnom dozvolom,
  - e) rada bez radne dozvole, ili
  - f) drugih opravdanih razloga.
- (2) Odobrenje privremenog boravka može se izuzetno izdati i po osnovu vlasništva na nepokretnoj imovini, ako postoji efektivna veza stranca s BiH.
- (3) Privremeni boravak odobrava se na period do jedne godine, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (4) Privremeni boravak iz humanitarnih razloga u slučaju iz člana 58. (**Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga**) stav (2) tačka a) ovog zakona odobrava se na period najduže do šest mjeseci.
- (5) Produženje privremenog boravka može se odobriti na zahtjev stranca, ali samo po istom osnovu po kojem mu je odobren privremeni boravak čije produženje traži.

Član 49.

(Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka)

- (1) Strancu se može odobriti privremeni boravak ako dostavi:
  - a) dokaz kojim opravdava postojanje osnova za odobrenje privremenog boravka,
  - b) pasoš s rokom važenja najmanje tri mjeseca dužim od perioda na koji traži odobrenje privremenog boravka,
  - c) dokaz da raspolaže sredstvima za izdržavanje, kako ne bi tokom boravka u BiH postao korisnik socijalne pomoći,
  - d) dokaz o odgovarajućem smještaju,
  - e) dokaz o zdravstvenom osiguranju,
  - f) ljekarsko uvjerenje, izdato najkasnije tri mjeseca prije dana podnošenja zahtjeva, iz kojeg je vidljivo da ne boluje od bolesti koje predstavljaju prijetnju javnom zdravlju u BiH, izuzimajući slučajeve kada je

oboljenje nastupilo nakon odobrenog prvog privremenog boravka u BiH i

- g) potvrdu koju je izdao nadležni organ države porijekla da se protiv njega ne vodi krivični postupak i da nije kažnjavan za krivično djelo, koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za boravak.
- (2) Smatra se da stranac koji ima radnu dozvolu za rad u BiH ispunjava uslove koji se odnose na posjedovanje sredstava za izdržavanje i zdravstveno osiguranje.
- (3) Ako stranac podnosi zahtjev za produženje privremenog boravka, dužan je dostaviti dokaz da se protiv njega ne vodi krivični postupak i da nije kažnjavan za krivično djelo, izdat od nadležnog organa u BiH, a može se izuzeti od obaveze pribavljanja dokaza iz stava (1) tač. f) i g) ovog člana, o čemu odlučuje Služba.
- (4) Stranac dnevni migrant koji podnosi zahtjev za odobrenje ili produženje privremenog boravka po osnovu obrazovanja, rada s radnom dozvolom ili bez radne dozvole izuzet je od obaveze pribavljanja dokaza o odgovarajućem smještaju iz stava (1) tačka d) ovog člana.

Član 50.

(Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice)

- (1) Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice može se odobriti članovima uže porodice:
  - a) državljanina BiH koji ima prebivalište u BiH,
  - b) stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH, stranca kojem je odobren privremeni boravak u BiH kao nosiocu plave karte, stranca koji boravi po osnovu odobrenog privremenog boravka u BiH godinu dana ili duže i koji ima osnovane izgleda za odobrenje stalnog boravka u BiH ili stranca s priznatim izbjegličkim statusom.
- (2) Privremeni boravak iz stava (1) ovog člana, na zahtjev stranca koji dolazi u BiH radi spajanja porodice, može se odobriti uz uslove iz člana 49. (Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka) ovog zakona ako:
  - a) državljanin BiH, stranac s odobrenim boravkom u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom ima osiguran smještaj za sebe i članove porodice za koje traži odobrenje boravka po osnovu spajanja porodice, te da ima stalni izvor prihoda, odnosno da raspolaže sredstvima dovoljnim za izdržavanje u BiH lica za koja se traži spajanje porodice i
  - b) državljanin BiH, stranac s odobrenim boravkom u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom ima zdravstveno osiguranje za sebe i članove porodice za koje traži odobrenje boravka po osnovu spajanja porodice.
- (3) Članovima uže porodice, u smislu ovog zakona, smatraju se:
  - a) bračni odnosno vanbračni partner državljanina BiH, ili stranca s odobrenim boravkom u BiH, ili stranca s priznatim izbjegličkim statusom, pod uslovom da je brak, odnosno vanbračna zajednica pravovaljana u BiH u skladu s članom 6. (**Definicije**) tač. l) i m) ovog zakona;
  - b) djeca do 18 godina ili punoljetna izdržavana djeca koja su na redovnom školovanju do 26 godina ili poslovno ili radno nesposobna punoljetna djeca, koja žive u zajedničkom domaćinstvu, rođena u braku, van braka, usvojena ili djeca bračnih i vanbračnih partnera, koja nisu osnovala vlastitu porodicu, i
  - c) izdržavani roditelji.
- (4) Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice članovima uže porodice državljanina BiH koji ima prebivalište u BiH iz stava (1) tačka a) ovog člana odobrava se na period do

- jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren.
- (5) Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice članovima uže porodice stranca iz stava (1) tačka b) ovog člana odobrava se na period u kojem je privremeni boravak odobren strancu s kojim se spaja porodica, a najduže do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren.
- (6) Izuzetno od st. (4) i (5) ovog člana, punoljetni stranac koji boravi u BiH neprekidno tri godine po osnovu privremenog boravka odobrenog radi spajanja porodice može podnijeti zaseban zahtjev za odobrenje privremenog boravka po nekom drugom osnovu, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom za odobrenje privremenog boravka po nekom drugom osnovu osim spajanja porodice.
- (7) Član porodice kojem je odobren privremeni boravak po osnovu spajanja porodice sa strancem kojem je odobren privremeni boravak kao nosiocu plave karte ima pravo na rad u BiH u skladu s ovim zakonom.

Član 51.

(Boravak u slučaju prestanka braka ili vanbračne zajednice)

- (1) Ako je za vrijeme trajanja privremenog boravka odobrenog po osnovu spajanja porodice prestao brak ili vanbračna zajednica, bivši supružnik ili vanbračni partner koji je odobrenje privremenog boravka dobio kao član uže porodice iz člana 50. (**Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice**) može podnijeti zahtjev za produženje privremenog boravka:
- ako ima pravo starateljstva nad maloljetnim djetetom koje ima državljanstvo BiH;
  - u slučaju smrti supružnika ili vanbračnog partnera na osnovu kojeg je ostvaren privremeni boravak s ciljem spajanja porodice, a dokaže da je stekao pravo na rad u skladu s odredbama ovog zakona ili ima osigurana sredstva za vlastito izdržavanje i izdržavanje članova porodice te zdravstveno osiguranje ili ako boravi u BiH radi studiranja i priloži dokaze o sredstvima za vlastito izdržavanje i izdržavanje članova porodice i zdravstvenom osiguranju; ili
  - kad je u toku brakorazvodna parnica u kojoj se odlučuje o starateljstvu nad maloljetnim djetetom koje je državljanin BiH.
- (2) Izuzetno, privremeni boravak po osnovu spajanja porodice može se odobriti strancu koji nije imao odobren privremeni boravak prije smrti supružnika ili vanbračnog partnera koji je bio državljanin BiH, ako je nakon smrti supružnika ili vanbračnog partnera preuzeo starateljstvo nad maloljetnim djetetom koje je državljanin BiH i ima prebivalište u BiH.
- (3) Privremeni boravak po ovom osnovu odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren.

Član 52.

(Brak iz koristi)

- (1) Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice neće se odobriti ako je brak sklopljen iz koristi.
- (2) Okolnosti koje mogu ukazivati da je brak sklopljen iz koristi su:
- bračni drugovi ne održavaju bračnu zajednicu,
  - bračni drugovi ne izvršavaju obaveze koje proizilaze iz braka,
  - bračni drugovi se nisu upoznali prije sklapanja braka,
  - bračni drugovi ne daju dosljedne lične podatke,
  - bračni drugovi ne govore jezik koji oboje razumiju,
  - za sklapanje braka data su materijalna sredstva, osim ako se ne radi o sredstvima koja se daju kao miraz, a

supružnici dolaze iz zemalja u kojima je davanje miraza običaj,

- g) postoje dokazi ranijih brakova iz koristi na strani bilo kojeg bračnog druga u BiH ili inozemstvu, ili
- h) drugi dokazi koji mogu ukazivati da je brak sklopljen iz koristi.
- (3) Odredbe ovog člana na odgovarajući način se primjenjuju i na vanbračnu zajednicu.

Član 53.

(Privremeni boravak po osnovu obrazovanja)

Privremeni boravak po osnovu obrazovanja može se odobriti u svrhu:

- osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja,
- visokoškolskog obrazovanja,
- neplaćenog pripravnštva i
- volonterskog rada.

Član 54.

(Privremeni boravak po osnovu osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja)

- (1) Privremeni boravak po osnovu redovnog osnovnog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove:
- upisan je u osnovnoškolsku ustanovu,
  - ima saglasnost roditelja ili zakonskog zastupnika za planirani boravak u svrhu osnovnog obrazovanja u BiH,
  - ima staratelja u BiH, i
  - dostavi dokaz da je staratelj ili obrazovna ustanova ili organizacija koja provodi program razmjene učenika za njega odgovorna za vrijeme boravka u BiH naročito u pogledu smještaja, sredstava za izdržavanje, obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Privremeni boravak po osnovu redovnog srednjoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove:
- upisan je u srednjoškolsku ustanovu,
  - ako je maloljetan, ima saglasnost roditelja ili zakonskog zastupnika za planirani boravak u svrhu srednjoškolskog obrazovanja u BiH,
  - ima staratelja u BiH, i
  - dostavi dokaz da je staratelj ili obrazovna ustanova ili organizacija koja provodi program razmjene učenika za njega odgovorna za vrijeme boravka u BiH, naročito u pogledu smještaja, sredstava za izdržavanje, obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (3) Ako stranac upisuje posljednju godinu srednjoškolskog obrazovanja, ne može biti stariji od 20 godina života.
- (4) Privremeni boravak po osnovu osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojima je boravak odobren.

Član 55.

(Privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja)

- (1) Privremeni boravak po osnovu redovnog visokoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove:
- da je upisan na visokoškolsku ustanovu u BiH, ili
  - da dolazi u okviru razmjene studenata, odnosno mobilnosti mladih.

- (2) Privremeni boravak po osnovu redovnog visokoškolskog obrazovanja odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren.
- (3) Nakon isteka roka propisanog za trajanje redovnog visokoškolskog obrazovanja, privremeni boravak po ovom osnovu može se produžavati najduže dvije godine, uz dostavljanje dokaza o obnovi godine.

Član 56.

(Privremeni boravak neplaćenih pripravnika)

- (1) Privremeni boravak neplaćenih pripravnika može se odobriti strancu koji je stekao visokoškolsko obrazovanje na teritoriji BiH ili strancu koji dolazi na osnovu međunarodnih ugovora čija je BiH ugovorna strana radi obavljanja stručne prakse, odnosno pripravničkog staža.
- (2) Privremeni boravak iz stava (1) ovog člana može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ima:
- ugovor o osposobljavanju bez naknade zaključen s pravnim licem u kojem obavlja stručnu praksu, odnosno pripravnički staž,
  - dokaz da poznaje jedan od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH i
  - dokaz da će pravno lice u kojem obavlja stručnu praksu, odnosno pripravnički staž biti odgovorno u pogledu sredstava za izdržavanje, zdravstvenu zaštitu i povratak.
- (3) Privremeni boravak neplaćenih pripravnika odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojima je boravak odobren, isključivo jednom, i to na period potreban za sticanje profesionalnih kvalifikacija.
- (4) Obavljanje stručne prakse, odnosno pripravničkog staža iz ovog člana ne smatra se radom u smislu odredbi ovog zakona.

Član 57.

(Privremeni boravak volontera)

- (1) Privremeni boravak može se odobriti strancu volonteru koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove da:
- nije mladi od 18 ni stariji od 65 godina,
  - ima ugovor o volontiranju zaključen sa ustanovom, institucijom, humanitarnom organizacijom, udruženjem građana ili fondacijom u BiH u kojoj volontira,
  - priloži projekat na čijoj je realizaciji angažiran, odnosno dokument iz kojeg se vidi shema volonterskog rada, opis poslova i zadataka, broj izvršilaca, period volontiranja, nadzor i radno vrijeme, da je organizacija u kojoj stranac volontira potpisala policu obaveznog osiguranja i da preuzima odgovornost za stranca za vrijeme volontiranja, što uključuje troškove izdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Privremeni boravak strancu volonteru odobrava se na period do jedne godine, a izuzetno se može produžiti pod istim uslovima pod kojima je boravak odobren, ako trajanje projekta na kojem je stranac angažiran traje duže od godinu dana.

Član 58.

(Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga)

- (1) Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga radi liječenja, rehabilitacije i boravka u staračkom domu može se odobriti strancu koji ispunjava uslove iz člana 49. (**Opći**

uslovi za odobrenje boravka) ovog zakona i dostavi dokaz da je primljen u ustanovu u BiH na liječenje, rehabilitaciju ili smještaj u starački dom.

- (2) Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga može se odobriti i strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje privremenog boravka iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje boravka**) ovog zakona, u sljedećim slučajevima:
- ako je žrtva trgovine ljudima s ciljem:
    - pružanja zaštite i pomoći u oporavku i povratku u državu porijekla ili državu uobičajenog boravka ili u državu koja ga prihvata; ili
    - pružanja zaštite i pomoći ako je njihov boravak neophodan zbog saradnje s nadležnim organima radi istrage u otkrivanju i procesuiranju krivičnog djela trgovine ljudima;
  - maloljetnom djetetu stranca ako je napušteno ili je žrtva organiziranog kriminala, ili je iz drugih razloga ostalo bez roditeljske zaštite, starateljstva ili bez pratnje;
  - licu bez državljanstva;
  - po osnovu drugih opravdanih humanitarnih razloga koje, na prijedlog Ministarstva, određuje podzakonskim propisom Vijeće ministara.
- (3) Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga može se odobriti i strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje privremenog boravka iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje boravka**) ovog zakona, u slučaju kad stranac saraduje s organima vlasti radi otkrivanja krivičnog djela ili počinio, ili je žrtva organiziranog kriminala i njegovo je prisustvo u BiH neophodno za provođenje sudskog postupka.
- (4) Stranac kojem je odobren privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga na osnovu stava (2) tačka a) ovog člana ima pravo na: adekvatan i siguran smještaj, pristup hitnoj medicinskoj zaštiti, psihološku pomoć, informiranje o pravnom statusu, pravnu pomoć u postupku ostvarivanja statusnih pitanja, pristup tržištu rada pod uslovima koji se primjenjuju prema strancu, kao i pristup profesionalnoj obuci i edukaciji. Dijete koje ima odobren privremeni boravak kao žrtva trgovine ljudima ima pravo na pristup obrazovanju.
- (5) Stranac kojem je odobren privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga na osnovu stava (2) tačka c) ovog člana ima pravo na rad pod istim uslovima koji se primjenjuju prema strancu, a omogućava mu se osnovno obrazovanje pod istim uslovima kao i državljanima BiH.
- (6) Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga određen propisom Vijeća ministara iz stava (2) tačka d) ovog člana ne može se ni u kojem slučaju odobriti ako postoje okolnosti iz člana 84. (**Odbijanje zahtjeva za odobrenje i zahtjeva za produženje privremenog boravka**) stav (1) tač. f) i h) ovog zakona.
- (7) Privremeni boravak iz stava (1) i stava (2) tač. b), c) i d) ovog člana odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojima je boravak odobren.
- (8) Privremeni boravak iz stava (2) tačka a) ovog člana odobrava se na period najduže do šest mjeseci i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren.
- (9) Strancu kojem je odobren privremeni boravak na osnovu stava (2) ovog člana, a koji ne posjeduje važeći putni dokument, izdaje se potvrda o identitetu.

Član 59.

(Preporuka nadležnog organa)

Za odobrenje i produženje privremenog boravka po osnovu humanitarnih razloga iz člana 58. (**Privremeni boravak po**

osnovu humanitarnih razloga) stav (2) tač. a), b) i d) i stav (3) ovog zakona, uz ostale dokaze potrebne za ocjenu osnovanosti zahtjeva, neophodna je ocjena organa pred kojim se vodi odgovarajući postupak (sudski, upravni) ili preporuka drugog nadležnog organa ili nalaz specijaliste medicinske struke odgovarajuće zdravstvene ustanove o potrebi liječenja ili oporavka ili slično.

Član 60.

(Zaštita žrtava trgovine ljudima)

- (1) Ministarstvo je odgovorno za osiguranje posebne zaštite i pomoći žrtvama trgovine ljudima tokom njihovog prihvata i boravka u centrima za smještaj žrtava trgovine ljudima.
- (2) Stranac za kojeg postoje osnovi sumnje da je žrtva trgovine ljudima, od dana smještaja u centar za smještaj žrtava trgovine ljudima, stiče status zaštićenog lica na period od 30 dana, što se smatra periodom oporavka i razmišljanja da odluči da li će saradivati s nadležnim organima u BiH radi istrage u otkrivanju i procesuiranju krivičnog djela trgovine ljudima.

Član 61.

(Privremeni boravak po osnovu vlasništva na nepokretnoj imovini)

- (1) Privremeni boravak po osnovu vlasništva na nepokretnoj imovini može se odobriti strancu koji je vlasnik nepokretne imovine u BiH koji, uz ispunjenje uslova iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje boravka**) ovog zakona, raspoložbe dokazima o vlasništvu i postojanju efektivne veze s BiH.
- (2) Privremeni boravak po osnovu vlasništva na nepokretnoj imovini odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren.

Odjeljak C. Privremeni boravak po osnovu rada s radnom dozvolom

Član 62.

(Radna dozvola)

- (1) Ako stranac namjerava boraviti u BiH s ciljem plaćenog rada mora, prije ulaska u BiH, imati radnu dozvolu koju je izdao organ nadležan za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u skladu s odredbama ovog i drugih zakona u BiH kojima se reguliraju pitanja rada stranaca, osim kad je ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana određeno da za pojedine vrste rada nije potrebna radna dozvola.
- (2) Obavljanje aktivnosti neophodnih za osnivanje i registraciju pravnog lica, odnosno poslovnog subjekta ne smatra se radom u smislu stava (1) ovog člana, te ne podliježe obavezi pribavljanja radne dozvole.
- (3) Organ iz stava (1) ovog člana dužan je primjerak odluke po zahtjevu za izdavanje radne dozvole dostaviti Službi odmah prilikom dostavljanja odluke strancu.
- (4) Odredbe ovog člana ne odnose se na strance kojima je priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite u BiH.

Član 63.

(Izdavanje radne dozvole)

- (1) Radna dozvola može se izdati strancu na zahtjev pravnog ili fizičkog lica koje ga namjerava zaposliti (u daljnjem tekstu: poslodavac). Zavisno od mjesta prebivališta, odnosno sjedišta poslodavca, radnu dozvolu izdaje organ nadležan za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Organ nadležan za poslove zapošljavanja stranaca izdaje radnu dozvolu na osnovu utvrđene kvote radnih dozvola u skladu s članom 64. (**Kvota radnih dozvola**) ili kao radnu

dozvolu koja se ne računa u kvotu u skladu s članom 65. (**Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu**) ovog zakona, te u skladu s propisima kojima se uređuje izdavanje radne dozvole.

- (3) Radna dozvola izdaje se za određeno radno mjesto, odnosno za određenu vrstu poslova.
- (4) Radna dozvola ne može se izdati s rokom važenja dužim od jedne godine.

Član 64.

(Kvota radnih dozvola)

- (1) Kvota radnih dozvola je broj radnih dozvola koje se u BiH mogu izdati u jednoj godini za strance određenih zanimanja, odnosno za strance koji obavljaju određene djelatnosti, a kojima je radna dozvola za rad u BiH potrebna i ulazi u kvotu, uključujući i broj radnih dozvola koje se u BiH mogu izdati u jednoj godini za sezonske radnike, definirane i razvrstane po djelatnostima od 90 do 180 dana u godini, u skladu sa smjenom godišnjih doba.
- (2) Godišnju kvotu radnih dozvola utvrđuje Vijeće ministara, u skladu s migracionom politikom i uz uvažavanje stanja na tržištu rada. Prijedlog godišnje kvote radnih dozvola Vijeću ministara podnosi MCP. MCP prijedlog izrađuje na osnovu izraženih potreba organa nadležnih za poslove zapošljavanja stranaca Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine o broju potrebnih radnih dozvola za strance, prema stepenu i vrsti obrazovanja, odnosno kvalifikacija ili stručnosti, te prema vrsti sezonskih djelatnosti. Ti organi svoje potrebe za radnim dozvolama podnose MCP-u posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH.
- (3) U okviru godišnje kvote radnih dozvola, Vijeće ministara utvrđuje djelatnosti i zanimanja u kojima se dopušta zapošljavanje stranaca i broj radnih dozvola za svaku od djelatnosti te utvrđuje teritorijalnu raspodjelu radnih dozvola prema izraženim potrebama iz stava (2) ovog člana.
- (4) Radne dozvole utvrđene godišnjom kvotom izdaju se prvo za produženje već izdatih radnih dozvola, pa potom za novo zapošljavanje.
- (5) Prednost pri izdavanju radnih dozvola imaju stranci koji već imaju odobren privremeni boravak u BiH po osnovu spajanja porodice sa strancem s odobrenim privremenim boravkom u BiH.

Član 65.

(Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu)

Radna dozvola može se izdati nezavisno od utvrđene godišnje kvote radnih dozvola u sljedećim slučajevima:

- a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom postdiplomskom ili doktorskom studiju u BiH;
- b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu;
- c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole na osnovu međunarodnog sporazuma;
- d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svog specifičnog znanja;
- e) profesionalnim sportistima ili sportskim radnicima koji na osnovu valjano zaključenog ugovora rade u BiH;
- f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH; ili
- g) strancu koji je u bračnoj ili vanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.

Član 66.

(Zahtjev za izdavanje radne dozvole)

Zahtjevu za izdavanje radne dozvole za stranca poslodavac je dužan priložiti:

- a) podatke o strancu s kojim namjerava zaključiti ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor, a naročito: ime i prezime, uključujući i sva prijašnja imena i prezimena, imena i prezimena roditelja, datum rođenja, spol, mjesto prebivališta i adresu stanovanja u državi porijekla, broj, datum i mjesto izdavanja važećih putnih isprava,
- b) podatke o radnom mjestu ili vrsti posla te o uslovima rada,
- c) izvod iz relevantnog registra nadležnog suda o registraciji poslodavca u BiH, odnosno potvrdu o prebivalištu ako je poslodavac fizičko lice,
- d) dokaz banke kod koje poslodavac ima račun o solventnosti poslodavca,
- e) dokaz o podmirenim poreskim obavezama i uplaćenim doprinosima za sve postojeće zaposlene, uključujući i stranca u slučaju produženja radne dozvole, i
- f) obrazloženje o opravdanosti zapošljavanja stranca.

Član 67.

(Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)

- (1) Stranac ne može početi raditi u BiH na osnovu radne dozvole prije nego što mu je odobren privremeni boravak, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (2) Stranac može raditi u BiH samo na osnovu one radne dozvole na osnovu koje mu je odobren privremeni boravak. Na osnovu radne dozvole, stranac može raditi u BiH samo na onom radnom mjestu ili na onoj vrsti poslova za čije je obavljanje radna dozvola izdata, te na osnovu koje je strancu odobren privremeni boravak u BiH.
- (3) Privremeni boravak po osnovu radne dozvole odobrava se na period važenja radne dozvole uz dodatnih 30 dana, ali ne duže od jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren. U roku od 30 dana od dana prestanka važenja radne dozvole prestaje važiti i odobrenje privremenog boravka.
- (4) Strancu neće prestati privremeni boravak u BiH odobren po osnovu izdate radne dozvole ako u toku trajanja odobrenog privremenog boravka u BiH promijeni radno mjesto unutar istog pravnog lica, te u roku iz stava (3) ovog člana Službi dostavi novu radnu dozvolu.
- (5) Strancu neće prestati privremeni boravak u BiH odobren po osnovu izdate radne dozvole ako u toku trajanja odobrenog privremenog boravka u BiH promijeni poslodavca, te u roku iz stava (3) ovog člana Službi dostavi novu radnu dozvolu ili dokaz o pokrenutom postupku za izdavanje nove radne dozvole.
- (6) Strancu, koji je ušao u BiH bez prethodno pribavljene radne dozvole, ne može se odobriti privremeni boravak po osnovu radne dozvole dok taj stranac boravi u BiH.

Član 68.

(Prestanak važenja radne dozvole)

- (1) Radna dozvola za stranca prestaje važiti:
  - a) istekom roka na koji je izdata, ali u svakom slučaju istekom jedne godine od dana izdavanja;
  - b) iz razloga predviđenih propisima koji uređuju zapošljavanje stranaca; ili
  - c) neodobranjem, prestankom ili otkazom privremenog boravka u BiH.

- (2) Organ nadležan za poslove zapošljavanja stranaca dužan je bez odgađanja obavijestiti Službu o slučajevima iz stava (1) tačka b) ovog člana.

- (3) Služba je dužna bez odgađanja obavijestiti organ nadležan za poslove zapošljavanja o slučajevima iz stava (1) tačka c) ovog člana.

Član 69.

(Privremeni boravak sezonskih radnika)

- (1) Privremeni boravak strancu sezonskom radniku može se odobriti radi obavljanja poslova koji zavise od smjene godišnjih doba u okviru ugovora o radu na određeno vrijeme koji su direktno sklopili stranac i poslodavac iz BiH.
- (2) Privremeni boravak iz stava (1) ovog člana odobrava se na osnovu radne dozvole koju izdaju organi nadležni za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u okviru utvrđenih kvota radnih dozvola za tekuću godinu koje su u skladu s članom 64. (**Kvota radnih dozvola**) ovog zakona definirane i razvrstane po djelatnostima od 90 do 180 dana u godini dana, u skladu sa smjenom godišnjih doba.
- (3) Nadležne službe kojima se poslodavac obrati prijavom o potrebi za sezonskim radom dužne su prijavu odmah prosljediti Agenciji za rad i zapošljavanje BiH. Agencija za rad i zapošljavanje BiH obavezna je prijavu odmah učiniti dostupnom svim organima nadležnim za poslove zapošljavanja u BiH na period od osam dana. Ako se za sezonski rad, po proteku roka od osam dana, ne prijavi državljanin BiH, za te sezonske poslove može se angažirati i stranac.
- (4) Privremeni boravak odobrava se sezonskim radnicima na period od 90 do 180 dana u periodu od 12 mjeseci. Nakon isteka navedenog perioda stranac je dužan napustiti BiH.
- (5) Privremeni boravak po ovom osnovu može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren, s tim da ukupni privremeni boravak s produženjem ne prelazi šest mjeseci u periodu od 12 mjeseci.
- (6) Privremeni boravak iz stava (1) ovog člana može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove:
  - a) ima radnu dozvolu;
  - b) ima zaključen ugovor o radu ili obavezujuću ponudu za posao u statusu sezonskog radnika u BiH iz kojih se vide:
    - 1) mjesto i vrsta rada,
    - 2) vrijeme trajanja zaposlenja,
    - 3) visina primanja,
    - 4) broj radnih sati (na sedmicu ili mjesec),
    - 5) iznos eventualnog plaćenog odsustva,
    - 6) datum početka zaposlenja i
    - 7) ostali radni uslovi;
  - c) dostavi dokaz da poslodavac preuzima odgovornost za stranca za vrijeme boravka u BiH, što uključuje troškove izdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka, te da se troškovi smještaja neće automatski odbijati od njegovih primanja.
- (7) Prije donošenja odluke, Služba po službenoj dužnosti, posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH, provjerava da li su ispunjeni uslovi iz stava (3) ovog člana i da li je radno mjesto na raspolaganju za odobrenje privremenog boravka po osnovu sezonskog zapošljavanja.

Član 70.

(Obaveze sudova, kaznenopopravnih i obrazovnih ustanova)

- (1) Sudovi nadležni za registraciju poslovnih subjekata dužni su odmah, a najkasnije u roku od sedam dana od dana izvršene registracije poslovnog subjekta, odnosno promjene podataka, dostaviti Službi potpunu informaciju o registraciji, odnosno o svakoj promjeni podataka o sljedećim kategorijama stranaca:
  - a) vlasnicima udjela, odnosno dionica u registriranom pravnom licu,
  - b) članovima uprave, odnosno prokuristima u registriranom pravnom licu, i
  - c) članovima nadzornog odbora registriranog pravnog lica.
- (2) Sudovi su dužni odmah po pravosnažnosti dostaviti Službi presude donesene u postupcima prema strancima.
- (3) Sudovi su dužni dostavljati Ministarstvu presude koje se odnose na krivično djelo krijumčarenje ljudi.
- (4) Kaznenopopravne ustanove dužne su organizacionoj jedinici Službe dostaviti podatke o strancima koji su primljeni na izdržavanje kazne zatvora u roku od tri dana od dana prijema stranca, kao i obavještenje o datumu puštanja stranca na slobodu i to odmah po saznanju tog datuma.
- (5) Obrazovne ustanove dužne su u roku od 30 dana od početka školske, odnosno akademske godine dostaviti Službi podatke o upisanim učenicima, odnosno studentima strancima.

Odjeljak D. Privremeni boravak po osnovu rada bez radne dozvole

Član 71.

(Privremeni boravak po osnovu rada bez radne dozvole)

Privremeni boravak po osnovu rada bez radne dozvole može se odobriti u svrhu:

- a) visokokvalificiranog zapošljavanja,
- b) premještaja unutar pravnog lica,
- c) naučnog istraživanja ili
- d) rada bez radne dozvole s potvrdom o prijavi rada.

Član 72.

(Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja)

- (1) Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja može se odobriti strancu ako:
  - a) je podnošenju zahtjeva za boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja prethodio konkurs koji je objavio poslodavac koji namjerava zaposliti stranca,
  - b) je poslodavac objavio konkurs u najmanje tri dnevna lista koja su dostupna na cijeloj teritoriji BiH s rokom prijave od 30 dana i istovremeno ga dostavio Agenciji za rad i zapošljavanje BiH, koja je konkurs učinila dostupnim svim institucijama za zapošljavanje u BiH, se na objavljeni konkurs ne prijavi državljanin BiH koji ispunjava uslove konkursa,
  - d) je za oglašeno radno mjesto potrebna visokoškolska kvalifikacija i radno iskustvo u struci od najmanje pet godina koje je stečeno nakon završenog formalnog visokog obrazovanja.
- (2) Za privremeni boravak iz stava (1) ovog člana izdaje se dozvola za boravak u BiH, tzv. plava karta.
- (3) Plava karta izdaje se s rokom važenja dvije godine. Ako je ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor sklopljen na period kraći od dvije godine, plava karta izdaje se za period trajanja tog ugovora produžen za dodatna tri mjeseca, ali rok njenog važenja ne može biti duži od dvije godine. Plava karta može se produžavati pod uslovima koji važe za njeno izdavanje.

- (4) Plava karta omogućava strancu ulazak i boravak u BiH u periodu njenog važenja.

Član 73.

(Izdavanje plave karte)

- (1) Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove:
  - a) ima visokoškolsku kvalifikaciju,
  - b) ima radno iskustvo u struci od najmanje pet godina koje je stečeno nakon završenog formalnog visokog obrazovanja i
  - c) ima ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor za obavljanje poslova visokokvalificiranog radnika, u vremenskom trajanju od najmanje godinu dana s tim što u tom ugovoru mora biti naznačena i bruto godišnja plaća koja nije manja od 1,5 prosječne bruto godišnje plaće koja se isplaćuje u BiH prema službeno objavljenom podatku organa nadležnog za statistiku u BiH.
- (2) Zahtjev za izdavanje plave karte poslodavac podnosi Službi. Izvan BiH zahtjev se podnosi Službi putem DKP-a BiH, a na teritoriji BiH organizacionoj jedinici Službe prema sjedištu poslodavca.
- (3) Prije donošenja odluke, Služba po službenoj dužnosti, a posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH, provjerava da li su ispunjeni uslovi iz člana 72. (**Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja**) i da li je na raspolaganju mjesto za izdavanje plave karte.

Član 74.

(Rad na osnovu plave karte i promjena poslodavca)

- (1) Stranac kojem je izdata plava karta može raditi u BiH samo na onim poslovima za koje mu je izdata i samo kod onog poslodavca s kojim je zaključio ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor.
- (2) U slučaju prestanka ugovora o radu ili drugog odgovarajućeg ugovora ili prestanka uslova na osnovu kojih je izdata plava karta, poslodavac i stranac dužni su o tome obavijestiti Službu, u roku od osam dana od dana nastanka tih okolnosti.
- (3) Nakon proteka perioda od dvije godine nosilac plave karte može promijeniti poslodavca o čemu je dužan obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana promjene i dostaviti novi ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor s novim poslodavcem. Nova plava karta izdaje se pod uslovima iz čl. 72. (**Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja**) i 73. (**Izdavanje plave karte**) ovog zakona.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, stranac može promijeniti poslodavca pod uslovima iz člana 72. (**Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja**) stav (1) ovog člana i prije isteka perioda važenja plave karte o čemu je dužan obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana nastale promjene i dostaviti novi ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor s novim poslodavcem.
- (5) U slučaju da ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor prestane prije isteka perioda na koji je zaključen, plava karta važi tri mjeseca od prestanka ugovora ili kraće ako je do njenog isteka ostalo manje od tri mjeseca.

Član 75.

(Privremeni boravak u svrhu premještaja unutar pravnog lica)

- (1) Privremeni boravak u svrhu premještaja unutar pravnog lica može se odobriti strancu koji kao rukovodilac, stručnjak ili pripravnik dolazi u BiH koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, dostavi:

- a) dokaz da pravno lice domaćin i pravno lice s poslovnim sjedištem u inozemstvu pripadaju istom pravnom licu ili grupi pravnih lica,
  - b) dokaz o zaposlenju unutar istog pravnog lica ili grupe pravnih lica u neprekidnom trajanju od najmanje 12 mjeseci neposredno prije dana premještanja unutar pravnog lica u slučaju da se radi o rukovodiocu ili stručnjaku, odnosno šest mjeseci kada se radi o pripravniku,
  - c) ugovor o radu,
  - d) potvrdu poslodavca iz koje se vidi:
    - 1) vrijeme trajanja premještanja,
    - 2) adresa pravnog lica,
    - 3) da će stranac preuzeti dužnost rukovodioca, stručnjaka ili pripravnika,
    - 4) iznos plaće i ostali uslovi zaposlenja,
    - 5) da će se stranac po završetku premještanja moći premjestiti natrag u pravno lice koje pripada istom pravnom licu ili grupi pravnih lica u stranoj državi,
  - e) dokaz o potrebnim stručnim kvalifikacijama i iskustvu,
  - f) dokaz o solventnosti pravnog lica domaćina i
  - g) dokaz da pravno lice domaćin preuzima odgovornost za stranca za vrijeme boravka u BiH, što uključuje troškove izdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Plaća stranca raspoređenog radnika ne smije biti manja od prosječne plaće koja se isplaćuje u BiH prema službeno objavljenom podatku organa nadležnog za statistiku u BiH.
- (3) Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravnog lica odobrava se na period do jedne godine i može se produžiti pod istim uslovima pod kojim je boravak odobren. Privremeni boravak po ovom osnovu može se produžiti i ukupno trajati najduže do tri godine za rukovodioca i stručnjake, a za pripravnike može se produžiti i ukupno trajati najduže do jedne godine, nakon čega su dužni napustiti BiH.

Član 76.

(Privremeni boravak u svrhu naučnog istraživanja)

- (1) Privremeni boravak u svrhu naučnog istraživanja može se odobriti strancu koji, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka**) ovog zakona, ispunjava i sljedeće uslove:
- a) ima visoko obrazovanje koje mu omogućuje pristup doktorantskim programima i određeno iskustvo i znanje koje se odnosi na projekat istraživanja,
  - b) ima ugovor o gostovanju na projektu s naučnoistraživačkom organizacijom zaključen prije podnošenja zahtjeva za privremeni boravak,
  - c) da naučnoistraživačka organizacija koja je zaključila ugovor o gostovanju preuzima odgovornost za stranca za vrijeme istraživanja, što uključuje troškove izdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Privremeni boravak po osnovu naučnog istraživanja odobrava se na period dok traje projekat iz stava (1) tačka b) ovog člana, a najduže do godinu dana i može se produžavati pod istim uslovima pod kojim je odobren ako projekat traje duže od godinu dana.
- (3) Spisak naučnoistraživačkih organizacija u BiH sačinjava i ažurira MCP i javno je dostupan.

Član 77.

(Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)

(1) Stranci koji u BiH borave na osnovu viznog, bezviznog ili prethodno odobrenog privremenog boravka mogu raditi u BiH bez radne dozvole do 90 dana u kalendarskoj godini ako obavljaju poslove kao:

- a) ključna lica u pravnom licu koja imaju viši položaj u upravi, odnosno koja upravljaju odjelima, prate i nadziru rad drugih zaposlenika, imaju ovlaštenja za prijem i otpuštanje radnika ili su stručnjaci koji posjeduju izvanredno znanje koje je bitno za rad pravnog lica, istraživačku opremu, tehnike ili upravljanje i slično, ako su najmanje godinu dana bili zaposleni u tom pravnom licu ili su djelovali kao partneri neposredno prije premještanja u BiH, ako imenovanje nema karakter radnog odnosa;
  - b) univerzitetski profesori koje univerziteti u BiH pozovu za predavače, naučnici na naučnom ili stručnom usavršavanju, naučnici koji su predstavnici međunarodnih organizacija te naučnici koji učestvuju u provođenju naučnoistraživačkih projekata važnih za BiH;
  - c) umjetnici i tehničko osoblje, odnosno autori i izvođači operskih, baletskih, dramskih i drugih pozorišnih priredbi ili koncertnih, likovnih i drugih kulturnih priredbi ili autori i izvođači u oblasti muzičke, muzičko-scenske, plesne i baletske umjetnosti, filmski umjetnici, kao i prateće izvještacko, organizaciono i tehničko osoblje koje učestvuje u kulturnim radionicama, susretima i kolonijama;
  - d) stručnjaci u oblasti zaštite kulturne baštine, bibliotekarstva i arhivistike;
  - e) stranci koje je uputio strani poslodavac, a koji omogućavaju stručno usavršavanje i obuku licima zaposlenim kod fizičkih ili pravnih lica sa sjedištem u BiH;
  - f) stranci koji dolaze u BiH radi svog stručnog usavršavanja, obuke ili prakse u diplomatske misije ili konzularne urede akreditovane u BiH, institucije u BiH ili u pravna lica sa sjedištem u BiH;
  - g) stranci koji obavljaju poslove vezane za isporuku, montažu i servis mašina ili opreme;
  - h) stranci koji učestvuju kao predavači na organiziranim stručnim skupovima i seminarima;
  - i) stranci koji učestvuju na sajamskim ili izložbenim priredbama na kojima izlaže njihov poslodavac;
  - j) stranci zaposleni u cirkusima ili zabavnim parkovima;
  - k) liječnici koji se, po pozivu zdravstvene ustanove u BiH, angažiraju za obavljanje specijalističkih pregleda i drugih medicinskih usluga;
  - l) stranci koji u BiH dolaze radi učešća na sportskim priredbama i takmičenjima,
  - m) sezonski radnici u okviru ugovora o radu na određeno vrijeme koji su zaključili stranac i poslodavac iz BiH uz ispunjenje uslova iz člana 69. st. (3) i (7) ovog zakona.
- (2) Stranci koji u BiH borave na osnovu viznog, bezviznog, prethodno odobrenog privremenog boravka ili privremenog boravka po osnovu rada bez radne dozvole mogu raditi u BiH bez radne dozvole ako obavljaju poslove kao:
- a) osnivači privrednog društva, odnosno preduzeća sa sjedištem u BiH, ako privredno društvo ili preduzeće na svakog stranca uključujući i osnivače zapošljava minimalno pet državljana BiH, isplaćuje bruto plaću po svakom zaposlenom najmanje u visini prosječne bruto plaće u BiH i uredno izmiruje poreske obaveze;

- b) stručnjaci, nastavnici i predavači stranih kulturnih i obrazovnih institucija, koji u BiH obavljaju svoj stručni posao u okviru projekta kulturne i obrazovne saradnje;
  - c) civilni, policijski i vojni službenici drugih država koji u BiH dolaze da rade na osnovu ugovora o saradnji s organima BiH;
  - d) članovi naučnih međunarodnih misija, koji obavljaju istraživanje u BiH koje je odobrilo Vijeće ministara;
  - e) službenici vjerskih zajednica registriranih u BiH dok obavljaju posao vezan isključivo za vjersku službu;
  - f) strani dopisnici akreditirani u BiH ili izvještaji stranih medija;
  - g) stranci koji, na osnovu ugovora s Vijećem ministara, Ministarstvom odbrane BiH, Ministarstvom pravde BiH ili Ministarstvom, obavljaju poslove za potrebe odbrane, pravnog sistema ili sigurnosti države ili se stručno usavršavaju u tim oblastima;
  - h) stranci koji su angažirani na projektima značajnim za BiH ako su kao stručnjaci ili ključna lica značajna za realizaciju projekta ili ako su upućeni na rad u BiH na osnovu ugovora sklopljenog između stranog poslodavca i korisnika usluga u BiH po osnovu međunarodnog tendera na određeno vrijeme;
  - i) stranac koji boravi u BiH po osnovu razloga koji je zasnovan na međunarodnom ugovoru čija je BiH ugovorna strana.
- (3) Stranci iz stava (1) ovog člana, izuzev stranaca iz stava (1) tačka l) ovog člana, mogu raditi u BiH bez radne dozvole, uz prethodno pribavljenu potvrdu o prijavi rada.
- (4) Stranci iz stava (1) ovog člana koji namjeravaju raditi u BiH duže od 90 dana u kalendarskoj godini dužni su pribaviti radnu dozvolu i dozvolu boravka po osnovu rada s radnom dozvolom.
- (5) Stranci iz stava (2) ovog člana koji borave u BiH po osnovu viznog, bezviznog ili prethodno odobrenog privremenog boravka mogu raditi u BiH bez radne dozvole, uz prethodno pribavljenu potvrdu o prijavi rada.
- (6) Potvrdu o prijavi rada, na zahtjev stranca, izdaje organizaciona jedinica Službe prema mjestu obavljanja poslova. Potvrda o prijavi rada izdaje se na obrascu propisanom podzakonskim aktom.
- (7) Poslodavac može zaposliti stranca na onim poslovima za koje mu je izdata potvrda o prijavi rada i dužan je u svrhu kontrole tokom trajanja rada posjedovati primjerak takve potvrde.
- (8) Stranci iz stava (2) ovog člana koji podnesu zahtjev za odobrenje privremenog boravka po osnovu rada bez radne dozvole iz člana 71. (**Privremeni boravak po osnovu rada bez radne dozvole**) tačka d) ovog zakona, uz uslove iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje boravka**) ovog zakona, treba da ispunjavaju i posebne uslove, koje Ministarstvo propisuje podzakonskim aktom. Strancu kojem je odobren privremeni boravak po ovom osnovu ne izdaje se potvrda o prijavi rada.

Član 78.

(Pravo na rad u BiH bez radne dozvole)

Pravo na rad u BiH bez obaveze pribavljanja radne dozvole omogućeno je strancima koji u BiH imaju:

- a) odobren stalni boravak,
- b) odobren izbjeglički status, supsidijarnu zaštitu ili privremenu zaštitu,
- c) odobren privremeni boravak po osnovu spajanja porodice, a radi se o strancu koji je u braku ili vanbračnoj zajednici s državljaninom BiH ili koji ima odobren privremeni boravak po osnovu spajanja

porodice kao staratelj maloljetnog djeteta koje ima državljanstvo BiH, ili

- d) odobren privremeni boravak po osnovu obrazovanja u statusu studenta kada obavljaju poslove privremenog karaktera posredstvom ovlaštenih posrednika bez zasnivanja radnog odnosa u skladu s propisima kojima se regulira obavljanje takvih poslova.

Odjeljak E. Stalni boravak

Član 79.

(Uslovi za odobrenje stalnog boravka)

- (1) Stalni boravak može se odobriti strancu pod uslovom da:
- a) na osnovu odobrenja privremenog boravka, neprekidno boravi na teritoriji BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobrenje stalnog boravka,
  - b) ima važeći pasoš,
  - c) raspolaže dovoljnim i redovnim sredstvima za izdržavanje,
  - d) ima osiguran odgovarajući smještaj,
  - e) ima osigurano zdravstveno osiguranje,
  - f) poznaje jedan od jezika i pisama u službenoj upotrebi u BiH,
  - g) da se protiv njega ne vodi krivični postupak i da nije kažnjavan za krivično djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdao nadležni organ države porijekla, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva,
  - h) da se protiv njega ne vodi krivični postupak i da nije kažnjavan za krivično djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdao nadležni organ u BiH, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Smatra se da je stranac neprekidno boravio u BiH i ako je u periodu od pet godina izbivao iz BiH višekratno do 10 mjeseci ukupno ili jednokratno šest mjeseci.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, smatra se da je stranac koji boravi u BiH kao nosilac plave karte neprekidno boravio u BiH i ako je u periodu od pet godina izbivao iz BiH višekratno do 18 mjeseci ukupno ili jednokratno 12 mjeseci.
- (4) Ispit iz poznavanja jednog od jezika i pisama u službenoj upotrebi u BiH mogu provoditi visokoškolske ili srednjoškolske ustanove ili ustanove za obrazovanje odraslih, koje na osnovu odobrenja ministarstva nadležnog za obrazovanje u BiH izvode programe učenja i polaganja jezika u službenoj upotrebi u BiH.
- (5) Ispit iz poznavanja jezika ne moraju polagati: djeca predškolskog uzrasta, lica koja pohađaju ili su završila osnovno, srednje ili visoko obrazovanje na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH i lica starija od 60 godina ako nisu u radnom odnosu. Troškove kurseva za učenje jezika i polaganje ispita snosi stranac.

Član 80.

(Boravak koji ne spada u osnove za stalni boravak)

- (1) Strancu se neće odobriti stalni boravak ako je u posljednjih pet godina u BiH boravio:
- a) po osnovu privremene zaštite, ili je podnio zahtjev za odobrenje privremene zaštite i čeka odluku o svom statusu;
  - b) po osnovu međunarodne zaštite ili je podnio zahtjev za azil i čeka odluku o svom statusu;
  - c) po osnovu pravnog statusa predviđenog Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima iz 1963. godine, Konvencijom iz 1969. godine o specijalnim misijama ili Bečkom

- konvencijom o predstavnicima država i njihovim odnosima s međunarodnim organizacijama iz Univerzalne povelje iz 1975. godine;
- d) po osnovu obrazovanja iz člana 55. (**Privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja**), privremenog boravka po osnovu humanitarnih razloga iz člana 58. (**Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga**) stav (1) i stav (2) tač. b), c) i d) i stav (3), sezonskog zapošljavanja iz člana 69. (**Privremeni boravak sezonskih radnika**), premještaja unutar pravnog lica iz člana 75. (**Privremeni boravak po osnovu premještaja unutar pravnog lica**) i rada bez radne dozvole iz člana 77. (**Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada**), ovog zakona;
- e) na izdržavanju kazne, odnosno izvršavanju druge krivičnopravne sankcije ili druge obaveze utvrđene odlukom suda ili drugog nadležnog organa;
- f) po osnovu spajanja porodice sa strancem čiji privremeni boravak ne spada u osnove za odobrenje stalnog boravka u BiH;
- g) po osnovu potvrde o ostanku iz člana 110. (**Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu**) stav (5) ovog zakona;
- h) po osnovu boravka kao dnevni migrant,
- i) po osnovu spajanja porodice iz člana 51. (**Boravak po osnovu braka ili vanbračne zajednice**) stav (1) tačka c) ovog zakona, ako nije određen za staratelja maloljetnog djeteta koje je državljanin BiH.
- (2) Izuzetno od stava (1) tačke d) ovog člana, strancu kojem je odobran privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja iz člana 55. (**Privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja**) ovog zakona, u vrijeme potrebno za odobrenje stalnog boravka iz člana 79. (**Uslovi za odobrenje stalnog boravka**) stav (1) tačka a) ovog zakona, računa se polovina vremena provedenog po osnovu odobrenja privremenog boravka u svrhu visokoškolskog obrazovanja. Privremeni boravak iz kojeg se podnosi zahtjev za stalni boravak ne može biti po osnovu obrazovanja.
- (3) Izuzetno od stava (1) tačka d) ovog člana, strancu kojem je odobran privremeni boravak po osnovu rada bez radne dozvole kao osnivaču privrednog društva iz člana 77. (**Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada**) stav (2) tačka a) ovog zakona, u vrijeme potrebno za odobrenje stalnog boravka iz člana 79. (**Uslovi za odobrenje stalnog boravka**) stav (1) tačka a) ovog zakona uračunava se taj boravak.

Član 81.

(Dijete stranaca s odobrenim boravkom)

- (1) Djetetu čiji su roditelji stranci koji imaju odobren boravak u BiH, bez obzira na to da li je rođeno na teritoriji ili izvan teritorije BiH, može se odobriti boravak u BiH za isti period za koji je boravak u BiH odobren roditeljima.
- (2) Zahtjev za odobrenje boravka za dijete iz stava (1) ovog člana podnosi se u roku od 180 dana od dana rođenja djeteta.

Odjeljak F. Postupak odobravanja boravka

Član 82.

(Podnošenje zahtjeva za odobrenje i produženje privremenog boravka)

- (1) Zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka podnose se Službi.

- (2) Po pravilu, zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka stranac podnosi izvan BiH posredstvom DKP-a BiH.
- (3) Zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka na teritoriji BiH stranac podnosi nadležnoj organizacionoj jedinici Službe samo ako je:
- u BiH ušao s vizom za dugoročni boravak (Viza D); ili
  - državljanin države bezviznog režima.
- (4) Zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka podnosi se najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D), odnosno bezviznog boravka.
- (5) Zahtjev za produženje privremenog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacionoj jedinici Službe direktno, a van BiH putem DKP-a BiH. Zahtjev se podnosi najranije 60 dana, a najkasnije 15 dana prije isteka perioda odobrenog boravka.
- (6) Zahtjev iz st. (1), (2), (3) i (5) ovog člana stranac podnosi lično u organizacionoj jedinici Službe, odnosno u DKP-u BiH, a za poslovno nesposobnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik.
- (7) Stranac koji je podnio zahtjev za odobrenje ili produženje privremenog boravka na teritoriji BiH može ostati u BiH do donošenja konačne odluke o njegovom zahtjevu.
- (8) Uz zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka stranac je dužan dati biometrijske podatke.

Član 83.

(Odlučivanje o zahtjevu za odobrenje i produženje privremenog boravka)

- (1) O zahtjevu za odobrenje i produženje privremenog boravka po bilo kojem osnovu odlučuje nadležna organizaciona jedinica Službe u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, a u roku od 60 dana ako je zahtjev podnesen direktno nadležnoj organizacionoj jedinici Službe.
- (2) Ako je zahtjev za odobrenje boravka podnesen na teritoriji BiH, podnosiocu zahtjeva izdaje se potvrda o podnesenom zahtjevu, koja mu omogućava boravak u BiH do donošenja konačne odluke o zahtjevu.
- (3) Ako je zahtjev uvažen, strancu se izdaje obavještenje o uvaženom zahtjevu i dozvola privremenog boravka.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, kada je privremeni boravak odobren po osnovu rada s radnom dozvolom ili plavom kartom, strancu se izdaje rješenje o odobrenom privremenom boravku i dozvola privremenog boravka.
- (5) Na zahtjev stranca, a najkasnije 60 dana prije isteka dozvole privremenog boravka iz stava (3) ovog člana, Služba izdaje i rješenje o odobrenom privremenom boravku u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva.
- (6) Protiv rješenja iz st. (4) i (5) ovog člana ili odluke kojom je zahtjev stranca odbijen ili odbačen ili odluke kojom je postupak obustavljen, žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.
- (7) U odluci kojom je zahtjev za odobrenje privremenog boravka odbijen ili odbačen utvrđuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti duži od 30 dana od dana dostavljanja konačne odluke.

Član 84.

(Odbijanje zahtjeva za odobrenje i zahtjeva za produženje privremenog boravka)

- (1) Zahtjev stranca za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka odbija se ako:
- ne ispunjava opće uslove za odobrenje privremenog boravka iz člana 49. (**Opći uslovi za odobrenje**)

- boravka*) ovog zakona i posebne uslove propisane ovim zakonom za svaki osnov privremenog boravka;
- b) ako je nezakonito ušao u BiH, izuzev ako postoje uslovi za odobrenje boravka iz humanitarnih razloga u smislu člana 58. (**Privremeni boravak po osnovu humanitarnih razloga**) stav (2) ovog zakona;
  - c) su dostavljeni dokazi pribavljeni prevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
  - d) je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za odobrenje boravka;
  - e) mu je izrečena zabrana ulaska u BiH, za vrijeme trajanja te zabrane;
  - f) se vodi u evidencijama kod nadležnog organa kao prekršilac propisa u BiH ili prekršilac međunarodnih propisa ili kao međunarodni prestupnik;
  - g) je pravosnažno osuđen za krivično djelo, a osuda nije brisana;
  - h) prisustvo stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH, ili predstavlja prijetnju javnom zdravlju, izuzimajući slučajeve kada je oboljenje nastupilo nakon odobrenog boravka u BiH;
  - i) je evidentiran u kaznenim ili prekršajnim evidencijama organa za provođenje zakona kao višestruki povratnik, bez obzira da li se radi o sudskoj opomeni, uslovnoj osudi ili novčanoj kazni;
  - j) mu je u BiH izrečena prekršajna kazna koja nije izvršena;
  - k) Služba raspolaže informacijama nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH da stranac na bilo koji način učestvuje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način učestvuje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH; ili
  - l) postoje drugi razlozi utvrđeni međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana.
- (2) Zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka po osnovu spajanja porodice, pored razloga iz stava (1) ovog člana, odbija se ako:
    - a) Služba utvrdi da su brak ili vanbračna zajednica ili usvojenje zasnovani isključivo iz koristi ulaska, odnosno boravka stranca u BiH; ili
    - b) stranac s kojim se traži spajanje porodice nema odobren boravak u BiH.
  - (3) Zahtjev za produženje privremenog boravka po osnovu redovnog visokoškolskog obrazovanja, pored razloga iz stava (1) ovog člana, odbija se ako stranac ne postiže zadovoljavajući napredak u studiju.
  - (4) Zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka po osnovu naučnog istraživanja, pored razloga iz stava (1) ovog člana, odbija se ako se naučnoistraživačka organizacija ne nalazi na spisku naučnoistraživačkih organizacija u BiH iz člana 76. (**Privremeni boravak u svrhu naučnog istraživanja**) stav (3) ovog zakona.
  - (5) Zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka po osnovu premještaja unutar društva, pored razloga iz stava (1) ovog člana, odbija se ako:
    - a) je glavna svrha osnivanja pravnog lica domaćina olakšavanje ulaska lica premještenih unutar društva;
    - b) je pravno lice domaćin u postupku likvidacije ili je likvidirano ili ne obavlja djelatnost za koju je osnovano; ili
    - c) je pravno lice domaćin kažnjavano zbog neprijavljenog rada ili nezakonitog zapošljavanja.
  - (6) Zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka po osnovu sezonskog zapošljavanja, pored razloga iz stava (1) ovog člana, odbija se ako je:
    - a) poslodavac u postupku likvidacije ili je bio u tom postupku ili ne obavlja djelatnost; ili
    - b) poslodavac kažnjavan zbog neprijavljenog rada ili nezakonitog zapošljavanja.
  - (7) Zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka po osnovu visokokvalificiranog zapošljavanja, pored razloga iz stava (1) ovog člana, odbija se ako stranac postupi suprotno članu 74. (**Rad na osnovu plave karte i promjena poslodavca**) st. (3) i (4) ovog zakona.
  - (8) Osnove za utvrđivanje razloga za odbijanje zahtjeva za odobrenje i zahtjeva za produženje privremenog boravka iz ovog člana mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba u skladu sa svojim nadležnostima, postojanje međunarodne potjernice, pravosnažne sudske odluke ili obavještenja ili informacije nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH.
  - (9) Izuzetno od stava (1) ovog člana, Vijeće ministara može, na prijedlog Ministarstva, ako je to u interesu BiH, odobriti strancu privremeni boravak u BiH.
- Član 85.
- (Odbacivanje zahtjeva za odobrenje i produženje privremenog boravka i obustava postupka)
- (1) Zahtjev stranca za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka odbacuju se ako:
    - a) zahtjev za odobrenje privremenog boravka nije podnesen u skladu s članom 82. (**Podnošenje zahtjeva za odobrenje i produženje privremenog boravka**) stav (6) ovog zakona;
    - b) odbije dati biometrijske podatke prilikom podnošenja zahtjeva;
    - c) je podnesen suprotno rokovima iz člana 82. (**Podnošenje zahtjeva za odobrenje i produženje privremenog boravka**) st. (4) i (5) ovog zakona.
  - (2) Izuzetno od stava (1) tačke c) ovog člana, zahtjev za odobrenje i zahtjev za produženje privremenog boravka neće se odbaciti ako je zahtjev podnesen u roku važenja vize za dugoročni boravak (Viza D), bezviznog režima ili privremenog boravka i ako je stranac platio novčanu kaznu za prekršaj iz člana 135. (**Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi člana 16., 21., 67., 77. i 82.**) stav (6) ovog zakona.
  - (3) Postupak pokrenut po zahtjevu za odobrenje i produženje privremenog boravka obustavlja se ako stranac:
    - a) odustane od zahtjeva,
    - b) u roku od 30 dana od dana dostavljanja poziva ne preuzme obavještenje iz člana 83. (**Odlučivanje o zahtjevu za odobrenje i produženje privremenog boravka**) stav (3) ovog zakona o uvaženom zahtjevu i dozvolu privremenog boravka ili rješenje o odobrenom privremenom boravku po osnovu rada s radnom dozvolom i dozvolu privremenog boravka iz člana 83. (**Odlučivanje o zahtjevu za odobrenje i produženje privremenog boravka**) stav (4) ovog zakona i o razlozima nepreuzimanja ne obavijesti Službu.
- Član 86.
- (Podnošenje zahtjeva za stalni boravak)
- (1) Zahtjev za odobrenje stalnog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacionoj jedinici Službe, a van BiH zahtjev se podnosi Službi putem DKP-a BiH.
  - (2) Zahtjev iz stava (1) ovog člana stranac podnosi lično u organizacionoj jedinici Službe, odnosno u DKP-u BiH, a za

poslovno nesposobnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik.

- (3) Uz zahtjev za odobrenje stalnog boravka strancu je dužan dati biometrijske podatke.
- (4) U vrijeme podnošenja zahtjeva i odlučivanja o zahtjevu za odobrenje stalnog boravka strancu mora imati odobren privremeni boravak u BiH.

Član 87.

(Odlučivanje o zahtjevu za odobrenje stalnog boravka)

- (1) O zahtjevu za odobrenje stalnog boravka odlučuje nadležna organizaciona jedinica Službe u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, a u roku od 60 dana ako je zahtjev podnesen direktno nadležnoj organizacionoj jedinici Službe.
- (2) Podnosiocu zahtjeva izdaje se potvrda o podnesenom zahtjevu za stalni boravak.
- (3) Ako je zahtjev uvažan, strancu se izdaje rješenje o odobrenom stalnom boravku i dozvola stalnog boravka.
- (4) U odluci kojom je zahtjev za odobrenje stalnog boravka odbijen, odnosno odbačen određuje se rok u kojem strancu može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti duži od 30 dana od dana dostavljanja konačne odluke, ako nema odobren boravak po drugom osnovu.
- (5) Protiv odluke kojom se zahtjev za odobrenje stalnog boravka odbija, odnosno odbacuje, žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.
- (6) Podnosilac zahtjeva za odobrenje stalnog boravka ne može biti protjeran iz BiH dok ne istekne rok za žalbu, a ako je žalba podnesena do donošenja odluke u postupku po žalbi, ni prije isteka roka za dobrovoljno napuštanje BiH.

Član 88.

(Odbijanje zahtjeva za odobrenje stalnog boravka)

- (1) Zahtjev stranca za odobrenje stalnog boravka odbija se ako:
  - a) nisu ispunjeni uslovi za odobrenje stalnog boravka iz člana 79. (*Uslovi za odobrenje stalnog boravka*) ovog zakona;
  - b) su dokazi dostavljeni uz zahtjev pribavljeni prevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
  - c) je dao pogrešne podatke ili prikrilo okolnosti važne za odobrenje boravka;
  - d) je pravosnažno osuđen za krivično djelo i izrečena mu je kazna zatvora, a osuda nije brisana;
  - e) prisustvo stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
  - f) je strancu evidentiran u kaznenim ili prekršajnim evidencijama organa nadležnih za provođenje zakona kao višestruki povratnik;
  - g) Služba raspolaže informacijama nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH da strancu na bilo koji način učestvuje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način učestvuje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH, ili
  - h) postoje drugi razlozi utvrđeni međunarodnim pravom.
- (2) Osnove za utvrđivanje razloga za odbijanje zahtjeva za odobrenje stalnog boravka iz ovog člana mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba u skladu sa svojim nadležnostima, postojanje međunarodne potjernice, pravosnažne sudske odluke ili obavještenja ili informacije nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH.

Član 89.

(Odbacivanje zahtjeva za odobrenje stalnog boravka i obustava postupka)

- (1) Zahtjev stranca za odobrenje stalnog boravka odbacuje se ako:
  - a) zahtjev nije lično podnio strancu ili zakonski zastupnik za poslovno nesposobnog stranca u skladu s članom 86. (*Podnošenje zahtjeva za stalni boravak*) stav (2) ovog zakona,
  - b) strancu odbije dati biometrijske podatke prilikom podnošenja zahtjeva, ili
  - c) zahtjev nije podnesen u skladu s članom 86. (*Podnošenje zahtjeva za stalni boravak*) stav (4) ovog zakona.
- (2) Postupak za odobrenje stalnog boravka obustavlja se ako strancu:
  - a) odustane od zahtjeva,
  - b) u roku od 60 dana od dana dostavljanja poziva ne preuzme rješenje iz člana 87. (*Odlučivanje o zahtjevu za odobrenje stalnog boravka*) stav (3) ovog zakona o uvaženom zahtjevu i dozvolu stalnog boravka i o razlozima nepreuzimanja ne obavijesti Službu.

Član 90.

(Izmjena zahtjeva za odobrenje stalnog boravka)

Strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje stalnog boravka iz člana 79. (*Uslovi za odobrenje stalnog boravka*) ovog zakona, prije donošenja odluke u prvom stepenu, može izmijeniti zahtjev za stalni boravak u zahtjev za produženje ili odobrenje privremenog boravka ako ispunjava uslove iz člana 49. (*Opći uslovi za odobrenje privremenog boravka*) ovog zakona.

Član 91.

(Dozvola boravka)

- (1) Dozvola boravka izdaje se u formi naljepnice o odobrenom boravku i u smislu ovog zakona smatra se rješenjem o odobrenom boravku, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (2) Naljepnica dozvole boravka unesena u važeći pasoš stranca služi kao dozvola za prelazak državne granice BiH u periodu važenja.
- (3) Ako je strancu u posljednjih pet godina boravio u BiH kao nosilac plave karte iz člana 72. (*Privremeni boravak po osnovu visokokvalificiranog zapošljavanja*) ovog zakona, u dozvolu stalnog boravka unosi se napomena da je bivši nosilac plave karte.
- (4) Po sticanju tehničkih uslova naljepnica dozvole boravka zamjenjuje se boravišnom dozvolom kao posebnim dokumentom s biometrijskim podacima stranca, koji personalizira i izdaje Služba. Personalizacija je proces ispisa ličnih podataka nosioca dokumenta na obrazac boravišne dozvole.

Član 92.

(Zamjena dozvole boravka)

Ako strancu u toku važenja dozvole boravka zamijeni pasoš, na njegov zahtjev izdaje se nova dozvola boravka, a izmjena pravosnažnog rješenja, ako je rješenje doneseno u skladu s ovim zakonom, vrši se u dijelu koji se odnosi na izmijenjene podatke.

Član 93.

(Prestanak boravka)

- (1) Strancu prestaje boravak u BiH:
  - a) na lični zahtjev;
  - b) sticanjem državljanstva BiH;
  - c) smrću;
  - d) izricanjem mjere iz člana 108. (*Posebni slučajevi protjerivanja*) ovog zakona;

- e) ako ima zabranu ulaska i boravka u BiH, ili
  - f) ako je boravak odobren po osnovu spajanja porodice sa strancem čiji je boravak prestao ili je otkazan u skladu s ovim zakonom.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, strancu prestaje privremeni boravak odobrenjem stalnog boravka u BiH.
  - (3) Nadležni organi kod kojih se vodi evidencija o činjenicama iz stava (1) tač. b) i c) ovog člana dužni su o ovim činjenicama odmah obavijestiti Službu, a najkasnije u roku od sedam dana od dana nastanka ovih činjenica.
  - (4) Na zahtjev stranca, Služba donosi rješenje o prestanku boravka iz stava (1) tačke a) ovog člana, protiv kojeg se može podnijeti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja.
  - (5) Služba, po službenoj dužnosti, donosi rješenje o prestanku boravka iz stava (1) tač. b), d), e) i f) ovog člana, protiv kojeg se može podnijeti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Član 94.

(Lična karta za stranca)

- (1) Strancu kojem je odobren stalni boravak nadležni organ u mjestu u kojem ima prebivalište izdaje ličnu kartu za stranca.
- (2) Stranac je dužan podnijeti zahtjev za izdavanje lične karte za stranca nadležnom organu u roku od osam dana od dana prijema odluke o određenom jedinstvenom matičnom broju (JMB), odnosno zahtjev za zamjenu lične karte za strance prije isteka roka važenja.
- (3) Lična karta za stranca izdaje se s rokom važenja od pet godina, ako drugačije nije određeno posebnim propisom.
- (4) Stranac ne smije ustupiti svoju ličnu kartu za stranca drugom licu, niti smije koristiti ličnu kartu drugog lica kao svoju. U protivnom, službeno lice će, odmah po saznanju, prijaviti krivično djelo u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast krivičnog postupka u BiH.
- (5) Stranac kojem je otkazan stalni boravak ili mu je boravak prestao u skladu s članom 93. (**Prestanak boravka**) stav (1) tač. a), b), d), e) i f) ovog zakona dužan je organu iz stava (1) ovog člana odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja navedenih okolnosti, vratiti ličnu kartu za stranca. Organ iz stava (1) ovog člana dužan je odmah po prijemu vraćene lične karte za stranca, a najkasnije tokom istog dana, o tome obavijestiti nadležnu organizacionu jedinicu Službe.
- (6) Stranac je dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili drugačiji nestanak lične karte za stranca mjesno nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policiji prema mjestu prebivališta, a ako se ta činjenica dogodila van BiH, najbližem DKP-u BiH.
- (7) Organ kojem je prijavljena činjenica iz stava (6) ovog člana izdaje strancu potvrdu o prijavi gubitka, uništenja ili drugačijeg nestanka lične karte za stranca. Ako je stranac prijavio tu činjenicu policiji, odnosno DKP-u BiH, policija odnosno DKP BiH dužni su istog dana obavijestiti organizacionu jedinicu Službe na čijem području stranac ima prijavljeno prebivalište.
- (8) Stranac je dužan ličnu kartu za stranca, koja je izgubljena, uništena ili je na drugačiji način nestala, oglasiti nevažećom u "Službenom glasniku BiH" o svom trošku.

Član 95.

(Obaveza nošenja lične karte za strance ili dozvole boravka)

Stranac je dužan nositi i na zahtjev ovlaštenog lica Ministarstva, Službe, Granične policije, policije ili drugog nadležnog organa, kad je drugi nadležni organ na to zakonom

ovlašten, dati na uvid ličnu kartu za stranca ili dozvolu boravka u BiH.

Odjeljak G. Otkaz boravka

Član 96.

(Razlozi za otkaz boravka)

- (1) Boravak stranca u BiH otkazuje se ako:
  - a) stranac ne poštuje javni poredak BiH iz člana 10. (**Obaveza poštivanja javnog poretka BiH**) ili preduzme aktivnost narušavanja sigurnosti BiH ili je član organizacije koja preduzme takvu aktivnost;
  - b) stranac ugrozi interese BiH tako što na bilo koji način učestvuje u krijumčarenju naoružanja ili vojne opreme, radioaktivne ili druge opasne materije ili opojne droge, ili u nedozvoljenom prijevozu ili trgovini materijalom za proizvodnju naoružanja ili drugog sredstva za masovno uništenje, ili u proizvodnji ili posjedovanju opojne droge radi prodaje, ili je član organizacije koja na bilo koji način učestvuje u takvoj aktivnosti;
  - c) organizira ili je u vezi s organiziranjem nezakonitog ulaska, boravka ili izlaska pojedinca ili grupe u ili iz BiH, ili ako organizira ili na bilo koji način učestvuje u trgovini ljudima;
  - d) Služba utvrdi da je sklopljen brak iz koristi ili zasnovana vanbračna zajednica iz koristi ili da je zasnovano usvojenje iz koristi isključivo radi ulaska, odnosno boravka u BiH;
  - e) Služba utvrdi da stranac koji je izdao pozivno pismo nije ispunio svoje obaveze iz pozivnog pisma, a ponovo je izdao pozivno pismo, ili pozivna pisma izdaje u neistinitu svrhu ili ih drugačije zloupotrebljava;
  - f) je stranac dao pogrešne ili lažne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje odobrenja boravka;
  - g) stranac odbija da provede konačnu, odnosno pravosnažnu odluku nadležnog organa u BiH;
  - h) stranac u BiH boravi protivno svrsi na osnovu koje je odobren boravak;
  - i) je ulazak ili boravak stranac ostvario na osnovu dokaza koji su pribavljeni prevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
  - j) stranac u BiH obavlja djelatnost za koju je potrebna radna dozvola, a nema radnu dozvolu u BiH, ili radi na radnom mjestu ili vrsti poslova različitim od onih za koje ima radnu dozvolu ili ako obavlja djelatnost bez izdate potvrde o prijavi rada ili obavlja određenu djelatnost bez odobrenja nadležnog organa u BiH;
  - k) je prekršio ili pokušao prekršiti propise kojima se regulira prelazak državne granice BiH, bez obzira na to da li je povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH;
  - l) su se uslovi na osnovu kojih je izdato odobrenje boravka izmijenili u takvoj mjeri da bi isključili svaku mogućnost izdavanja odobrenja;
  - m) je stranac pravosnažno osuđen za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
  - n) prisustvo stranca u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
  - o) stranac ostane bez sredstava za izdržavanje;
  - p) stranac neprekidno izbiva iz BiH duže od 180 dana za vrijeme odobrenog privremenog boravka, bez prethodnog javljanja i dostavljanja dokaza o opravdanosti izbjivanja nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili

- se na osnovu okolnosti nedvosmisleno može utvrditi da nema namjeru povratka u BiH;
- r) je ostao da boravi u BiH nakon isteka važnosti putne isprave; ili
  - s) Služba raspolaže informacijama nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH da stranac na bilo koji način učestvuje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način učestvuje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH.
- (2) Ako stranac ima odobren stalni boravak, on se može otkazati iz razloga propisanih u stavu (1) tač. a), b), c), d), f), i) ili n) ovog člana. Ako se strancu otkazuje stalni boravak iz razloga propisanih stavom (1) tačka n) ovog člana, može mu se uz otkaz boravka izreći i mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH.
  - (3) Ako je stranac zbog razloga iz stava (1) ovog člana lišen slobode ili osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora, a nije mu izrečena mjera protjerivanja, otkaz boravka počinje mu teći od trenutka prestanka razloga za lišavanje slobode ili izdržane, odnosno oprostene ili zastarjele kazne.
  - (4) Ako se strancu otkazuje bezvizni ili privremeni boravak iz razloga propisanih stavom (1) tač. a), b), c), d), f), h), i), j), m), n) ili r) ovog člana, može mu se uz otkaz boravka izreći i mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH.
  - (5) Osnovi za utvrđivanje razloga za otkaz boravka iz ovog člana mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba u skladu sa svojim nadležnostima, postojanje međunarodne potjernice, pravosnažne sudske odluke ili obavještenja ili informacije nadležnih organa i službi sigurnosti u BiH.
  - (6) U odluci kojom se otkazuje boravak utvrđuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti duži od 30 dana od dana dostavljanja konačne odluke.
  - (7) Prilikom određivanja roka iz stava (6) ovog člana organ koji je izdao rješenje mora uzeti u obzir vrijeme u kojem je stranac u mogućnosti da napusti BiH.

Član 97.

(Poseban razlog za otkaz stalnog boravka)

- (1) Strancu koji ima odobren stalni boravak u BiH daljnji boravak otkazuje se ako:
  - a) se utvrdi da stranac duže od jedne godine nije nastanjen u BiH; ili
  - b) stranac izbiva iz BiH kraće od jedne godine, ali se na osnovu okolnosti nedvosmisleno može utvrditi da nema namjeru povratka i stalnog boravka u BiH.
- (2) Strancu koji ima odobren stalni boravak u BiH kao bivši nosilac plave karte stalni boravak otkazuje se ako se utvrdi da duže od dvije godine nije nastanjen u BiH.

Član 98.

(Postupak otkaza boravka)

- (1) Rješenje o otkazu boravka donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacione jedinice ili upravne organizacije u sastavu Ministarstva, sigurnosne agencije, policije ili drugog organa.
- (2) Podnosilac prijedloga iz stava (1) ovog člana mora uz prijedlog dostaviti i sve podatke i dokumentaciju relevantnu za donošenje odluke o otkazu boravka.
- (3) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
- (4) Žalba odgađa izvršenje rješenja.

- (5) Do dana napuštanja teritorije BiH, strancu se uz potvrdu privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH.

Član 99.

(Izvršenje rješenja o otkazu boravka)

- (1) Nakon što rješenje o otkazu boravka postane konačno, dozvolu boravka poništava nadležna organizaciona jedinica Službe. U pasoš stranca unosi se rok do kojeg stranac može dobrovoljno napustiti BiH.
- (2) Nakon što rješenje o otkazu bezviznog boravka postane konačno, otkaz boravka upisuje se u pasoš stranca kao i rok do kojeg stranac može dobrovoljno napustiti BiH. Ako stranac nema pasoš, sačinjava se službena zabilješka.
- (3) Granična policija dužna je činjenicu da je stranac napustio teritoriju BiH odmah evidentirati u Centralnu bazu podataka o strancima ili o tome na drugi način obavijestiti Službu.

Odjeljak H. Prijava boravka stranaca

Član 100.

(Boravište i prebivalište stranca)

- (1) Boravište stranca je mjesto u kojem stranac boravi po osnovu vize, bezviznog boravka ili privremenog boravka.
- (2) Prebivalište stranca je mjesto u kojem se stranac s odobrenim stalnim boravkom u BiH nastanio s namjerom da u njemu stalno živi.

Član 101.

(Obaveza prijave boravišta i prebivališta stranca)

- (1) Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti i odjaviti boravište, kao i promjenu adrese stanovanja, a stranac kojem je odobren stalni boravak i prebivalište.
- (2) Prijave i odjave iz stava (1) ovog člana podnose se nadležnim organizacionim jedinicama Službe ili policiji.
- (3) Kada je prijava ili odjava iz stava (1) ovog člana ili iz člana **103. (Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)** stav (1) ovog zakona podnesena policiji, policija je dužna kopiju prijave dostaviti nadležnoj organizacionoj jedinici Službe u roku od 24 sata od prijema prijave.

Član 102.

(Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca)

- (1) Stranac kojem je odobren stalni boravak dužan je prijaviti svoje prebivalište i promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta u roku od osam dana od dana prijema odluke o odobrenju stalnog boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto prebivališta, odnosno od dana promjene adrese stanovanja.
- (2) Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti svoje boravište i promjenu adrese stanovanja u roku od 48 sati od dana prijema dozvole boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto boravka, odnosno od dana promjene adrese stanovanja, osim kad je ovim zakonom propisan duži rok za određene kategorije stranaca.
- (3) Stranac iz st. (1) i (2) ovog člana, koji dobrovoljno napušta BiH bez namjere povratka, dužan je odjaviti svoje prebivalište, odnosno boravište.

Član 103.

(Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)

- (1) Pravna i fizička lica koja pružaju usluge smještaja dužna su nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policije prijaviti boravište stranca najkasnije u roku od 12 sati od trenutka pružanja usluge smještaja strancu.
- (2) Pravna i fizička lica iz stava (1) ovog člana dužna su voditi evidenciju o strancima (u daljnjem tekstu: knjiga stranaca) kojima pružaju uslugu smještaja. Ta lica obavezna su čuvati

- knjige stranaca najmanje tri godine od dana zaključenja knjige i ovlaštenom službenom licu Službe ili policije dati na uvid knjigu stranaca. Knjiga stranaca ovjerava se u nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili u policiji po mjestu prebivališta, odnosno poslovnog sjedišta davaoca usluge smještaja strancima.
- (3) Stranac koji ne koristi usluge smještaja pravnih i fizičkih lica iz stava (1) ovog člana ili fizičko lice kod kojeg je stranac u posjeti dužni su nadležnoj organizacionoj jedinici Službe ili policije prijaviti boravak stranca u BiH u roku od 48 sati od ulaska stranca u BiH ako će stranac u BiH boraviti duže od tri dana.
- Član 104.
- (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)
- (1) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis kojim se propisuju dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev za odobrenje boravka, detaljnije uređuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o podnesenom zahtjevu za boravak, postupanje prilikom odobrenja boravka i izdavanja dozvole boravka, forma, izgled i sadržaj dozvole boravka, forma, izgled, sadržaj, rok važenja, postupanje prilikom izdavanja potvrde o identitetu, izgled i sadržaj potvrde o prijavi rada, postupanje prilikom izdavanja potvrde o prijavi rada, forma, izgled i sadržaj lične karte za stranca i postupanje prilikom izdavanja lične karte za stranca, postupanje prilikom otkaza boravka, prilikom prijava i odjava boravišta i prebivališta, izgled, sadržaj knjige stranaca i postupanje prilikom ovjere knjige stranaca, kao i druga pitanja značajna za boravak i kretanje stranaca u BiH.
- (2) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis kojim se uređuju pravila i standardi u postupanju, kao i druga pitanja u vezi s prihvatom žrtava trgovine ljudima, njihovog oporavka i povratka.
- (3) Vijeće ministara, na prijedlog MCP-a, donosi podzakonski propis kojim se utvrđuje godišnja kvota radnih dozvola, najkasnije do 31. oktobra tekuće godine za sljedeću godinu.
- (4) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, po sticanju tehničkih uslova, donosi podzakonski propis kojim se uređuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, postupanje prilikom odobrenja boravka i izdavanja dozvole boravka, forma, izgled i sadržaj dozvole boravka s biometrijskim podacima stranca.
- (5) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, po sticanju tehničkih uslova, donosi odluku kojom će se naljepnica o odobrenju boravka zamijeniti boravišnom dozvolom kao posebnim dokumentom s biometrijskim podacima stranca.
- (6) Ako se pokaže potrebnim, MCP može, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, donijeti podzakonski propis kojim se uređuje izrada i ažuriranje spiska naučnoistraživačkih organizacija u BiH i način njegove dostupnosti.
- (3) Period zabrane ulaska i boravka iz stava (1) ovog člana može, na zahtjev stranca, biti skraćen ili zabrana ulaska ukinuta u slučaju kada su ispunjeni sljedeći uslovi:
- a) kada je strancu mjera protjerivanja izrečena prvi put i
- b) kada je stranac dobrovoljno napustio BiH i snosio sve troškove vezane za proceduru povratka u državu uobičajenog mjesta boravka.
- (4) Period zabrane ulaska i boravka iz st. (1) i (2) može se produžiti ako:
- a) je stranac prethodno već bio protjeran iz BiH;
- b) je stranac ušao u BiH tokom trajanja zabrane ulaska; ili
- c) stranac u trenutku prestanka zabrane ulaska u BiH još uvijek predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH.
- (5) Period zabrane ulaska računa se od dana napuštanja BiH.
- (6) Rješenje o protjerivanju stranca iz BiH, sa zabranom ulaska i boravka u BiH, donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacione jedinice Ministarstva, organa za provođenje zakona ili drugog organa.
- (7) Protiv rješenja Službe o protjerivanju i rješenja o produženju perioda zabrane ulaska žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja. Ako je rješenje o protjerivanju doneseno iz razloga propisanog u članu 106. (**Razlozi za izricanje mjere protjerivanja**) stav (1) tačka k) ovog zakona, rok za žalbu je 24 sata od dostavljanja rješenja.
- (8) Žalba odgađa izvršenje rješenja.
- (9) Ministarstvo donosi rješenje po žalbi u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.
- (10) Strancu se do okončanja postupka, uz potvrdu, privremeno oduzimaju putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH prije okončanja postupka.
- (11) Zabranjeno je kolektivno protjerivanje stranaca. Mjera protjerivanja može se izreći samo u pojedinačnom slučaju.
- (12) Ako se u postupku utvrđivanja identiteta utvrdi da je stvarni identitet stranca drugačiji od navoda o identitetu koje je stranac dao u postupku donošenja rješenja o protjerivanju, Služba po službenoj dužnosti mijenja rješenje o protjerivanju u dijelu koji se odnosi na identitet stranca. Protiv ovog rješenja žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dostavljanja rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (13) Odluku o zahtjevu za skraćenje ili ukidanje perioda zabrane ulaska iz stava (3) ovog člana donosi Služba na zahtjev stranca. Protiv ove odluke žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja.
- (14) Ako je prisustvo stranca u BiH neophodno radi vođenja istražnog ili sudskog postupka, strancu se može odobriti ulazak i boravak u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska i boravka uz odobrenje Službe.

Član 106.

(Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)

- (1) Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH ako:
- a) je u BiH ušao nezakonito;
- b) je ostao u BiH nakon isteka roka važenja vize ili dozvole boravka ili nakon isteka važenja bezviznog boravka, ili ako mu je zahtjev za odobrenje boravka odbijen, a nije napustio BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje;
- c) je pokušao prekršiti ili prekršio propise o prelasku državne granice pri izlasku iz BiH;
- (1) Protjerivanje je mjera kojom se strancu nalaže izlazak iz BiH i zabranjuje ulazak i boravak u BiH u određenom vremenskom periodu koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, period zabrane ulaska i boravka u BiH može biti duži od pet godina kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira.

Član 105.

(Mjera protjerivanja)

- d) je viza poništena ili ukinuta, a stranac u roku određenom za dobrovoljno napuštanje nije napustio BiH u skladu s ovim zakonom;
  - e) mu je otkazan boravak, a u roku određenom za dobrovoljno napuštanje nije napustio BiH u skladu s ovim zakonom;
  - f) je u BiH ostao nakon prestanka važenja izbjegličkog statusa, supsidijarne zaštite ili privremene zaštite ili nakon što je zahtjev za azil odbijen izvršnom odlukom, a nije ostvario pravo na boravak u skladu s ovim zakonom;
  - g) je odluka o oduzimanju ili otpustu iz državljanstva BiH ili poništenju upisa u knjigu državljana postala pravosnažna, a nije ostvario pravo na boravak u skladu s ovim zakonom;
  - h) je pravosnažno osuđen za krivično djelo s obilježjem trgovine opojnom drogom, oružjem, ljudima, krijumčarenja ljudi, terorizma, pranja novca, ili bilo kojeg oblika organiziranog, prekograničnog ili transnacionalnog kriminala;
  - i) je pravosnažno osuđen za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
  - j) prisustvo stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
  - k) je prihvaćen po osnovu međunarodnog sporazuma o saradnji u predaji i prihvatu lica čiji je boravak nezakonit, a nema odobren boravak u BiH;
  - l) je ostao da boravi u BiH nakon isteka važenja putne isprave;
  - m) je registriran kao višestruki počinitelj prekršaja na teritoriji BiH, ili
  - n) se njegov identitet ne može utvrditi i ne može dokazati zakonitost svog boravka u BiH.
- (2) Prilikom odlučivanja da li će strancu izreći mjeru protjerivanja iz BiH, kao i prilikom donošenja odluke o dužini trajanja zabrane ulaska, Služba je dužna s naročitom pažnjom ocijeniti sve dokaze i utvrditi sve okolnosti i činjenice bitne za donošenje odluke, kao i stepen integritetnosti u BiH, a u skladu s principima zakona kojim se uređuje oblast upravnog postupka BiH.
  - (3) U slučaju ostanka stranca u BiH duže od perioda važenja putne isprave, vize, bezviznog ili odobrenog boravka ili iz humanitarnih razloga, Služba može, umjesto izricanja mjere protjerivanja, izdati nalog za dobrovoljno napuštanje teritorije BiH.
  - (4) Nalog iz stava (3) ovog člana izdaje se u svrhu prelaska državne granice, uz prethodno pribavljenu izjavu stranca kojom potvrđuje namjeru dobrovoljnog napuštanja BiH i dokaze kojima stranac potvrđuje izjavu.
  - (5) U nalogu iz stava (3) ovog člana navodi se rok za dobrovoljno napuštanje BiH koji ne može biti kraći od sedam ni duži od 30 dana. Izuzetno, ako postoje ozbiljni razlozi humanitarne prirode, rok za dobrovoljno napuštanje BiH može biti duži od 30 dana.
  - (6) Nalog za dobrovoljno napuštanje teritorije BiH iz stava (3) ovog člana neće se izdati strancu ako postoji opasnost od bijega ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.
  - (7) Strancu koji u roku određenom u nalogu za dobrovoljno napuštanje teritorije BiH iz stava (5) ovog člana ne napusti BiH donosi se rješenje o protjerivanju u skladu s članom 105. (**Mjera protjerivanja**) ovog zakona.
  - (8) Protiv naloga iz stava (3) ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pobijati u žalbi na rješenje o protjerivanju koje se donosi u skladu sa stavom (7) ovog člana.

Član 107.

(Dobrovoljno izvršenje rješenja o protjerivanju)

- (1) Rješenjem o protjerivanju može se odrediti rok za dobrovoljno izvršenje rješenja koji ne može biti kraći od sedam ni duži od 30 dana.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ako postoje naročito opravdani razlozi, rok za dobrovoljno izvršenje rješenja može se produžiti, prema posebnim okolnostima svakog pojedinog slučaja kao što su dužina boravka, djeca koja pohađaju školu i postojanje porodičnih i društvenih veza.
- (3) Rok za dobrovoljno izvršenje rješenja iz stava (1) ovog člana ne mora biti određen ili može biti kraći od sedam dana ako postoji opasnost od bijega ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.
- (4) Stranac kojem je izrečena mjera protjerivanja dužan se prilikom napuštanja BiH prijaviti službenom licu Granične policije.
- (5) Granična policija dužna je činjenicu napuštanja BiH unijeti u pasoš stranca otiskivanjem izlaznog štambilja. Ako stranac nema pasoš, o toj se činjenici sačinjava službena zabilješka, a strancu se izdaje potvrda da je napustio BiH.
- (6) Granična policija dužna je činjenicu da je stranac napustio BiH odmah evidentirati u Centralnu bazu podatka o strancima ili o tome na drugi način obavijestiti Službu i Ministarstvo.
- (7) U slučaju da stranac dobrovoljno ne napusti BiH u roku za dobrovoljno izvršenje rješenja, konačno rješenje o protjerivanju izvršava Služba preduzimanjem mjera za prisilno udaljenje stranca iz BiH, po potrebi uz saradnju drugih organizacionih jedinica Ministarstva, Granične policije ili policije. Druge organizacione jedinice Ministarstva, Granična policija i policija dužni su Službi pružiti pomoć na njen zahtjev.

Član 108.

(Posebni slučajevi protjerivanja)

- (1) Vijeće ministara može izuzetno, na obrazloženi prijedlog Ministarstva, Službe, druge organizacione jedinice Ministarstva ili policije, rješavajući u pojedinačnom slučaju, donijeti odluku o protjerivanju stranca iz BiH s trajnom zabranom ulaska u BiH, ako ocijeni da je protjerivanje nužno u interesu javnog poretka ili se zasniva na razlozima sigurnosti BiH, u skladu s članom 1. stav 2. Protokola broj 7 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda izmijenjenog Protokolom broj 11.
- (2) Odluka iz stava (1) ovog člana ne može se izvršiti suprotno odredbama člana 109. (**Princip zabrane vraćanja**) stava (2) ovog zakona.

Odjeljak B. Zaštita stranaca

Član 109.

(Princip zabrane vraćanja)

- (1) Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju gdje bi mu život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog mišljenja. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takvu teritoriju.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, stranac koji se iz opravdanih razloga smatra opasnim za sigurnost BiH ili je pravosnažno osuđen za teško krivično djelo i predstavlja opasnost za BiH može se prisilno udaljiti ili vratiti u drugu državu, izuzev ako bi time bio izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut smrtnoj kazni ili pogubljenju, mučenju, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takvu teritoriju.

Član 110.

(Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)

- (1) Kada se stranac pozove na razloge iz člana 109. (**Princip zabrane vraćanja**) ovog zakona, organ pred kojim je izjava data upućuje stranca Službi u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast azila u BiH, radi iskazivanja namjere podnošenja zahtjeva za azil.
- (2) Služba izdaje strancu potvrdu o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil i određuje pravac kretanja i rok koji je potreban da bi stranac lično podnio zahtjev za azil Ministarstvu u sjedištu. Ta potvrda smatra se pravom na ostanak za rok određen potvrdom.
- (3) Služba bez odgađanja dostavlja organu nadležnom za poslove azila primjerak potvrde o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil s dokumentacijom koja je propisana zakonom kojim se uređuje oblast azila u BiH.
- (4) Rješenje o protjerivanju može se izvršiti tek kad negativna odluka po zahtjevu za azil postane izvršna.
- (5) Strancu čiji je zahtjev za azil pravosnažno odbijen ili mu je ukinut dodijeljeni izbjeglički status, odnosno status supsidijarne zaštite, a za koga se u postupku utvrdi da ne može biti udaljen iz razloga propisanih principom zabrane vraćanja iz člana 109. (**Princip zabrane vraćanja**) stav (2) ovog zakona, Služba, na zahtjev stranca, a na osnovu preporuke organa nadležnog za poslove azila, izdaje potvrdu o ostanu kojom se strancu dozvoljava ostanak u BiH dok se ne osiguraju uslovi za povratak i služi mu kao identifikacioni dokument.
- (6) Potvrda iz stava (5) ovog člana izdaje se na period najduže do jedne godine i može se produžavati na zahtjev stranca pod uslovima pod kojima je izdata i uz preporuku organa nadležnog za poslove azila.
- (7) Protiv potvrde iz st. (5) i (6) ovog člana nije dozvoljena žalba niti se može pokrenuti upravni spor.
- (8) Strancu iz stava (5) ovog člana, za kojeg je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH, Služba može odrediti stavljanje pod nadzor u skladu s ovim zakonom.
- (9) Služba, u saradnji s Ministarstvom, drugim ministarstvima i Vijećem ministara, preduzima sve neophodne radnje u skladu sa zakonom, ostalim propisima BiH i međunarodnim pravom u vezi s rješavanjem konačnog statusa stranca iz stava (5) ovog člana.
- (10) Potvrda iz st. (5) i (6) ovog člana prestaje da važi osiguranjem uslova za povratak.

Član 111.

(Isključenje primjene sankcija za nezakonit ulazak u BiH)

Prema podnosiocu zahtjeva za azil koji dolazi direktno s teritorije na kojoj mu je bio ugrožen život ili sloboda ne primjenjuju se sankcije zbog nezakonitog ulaska ili prisustva u BiH, pod uslovom da se bez odgađanja prijavi nadležnom organu i iskaže namjeru podnošenja zahtjeva za azil i izloži valjane razloge za nezakonit ulazak ili prisustvo u BiH.

Odjeljak C. Prisilno udaljenje stranca iz BiH

Član 112.

(Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju)

- (1) Stranac se može prisilno udaljiti iz BiH.
- (2) Služba izvršava prisilno udaljenje stranca iz BiH po službenoj dužnosti, na osnovu zaključka o dozvoli izvršenja.
- (3) Kad rješenje o protjerivanju postane izvršno, Služba donosi zaključak o dozvoli izvršenja bez odgađanja, a najkasnije u roku od sedam dana od dana kada su osigurani uslovi za prisilno udaljenje stranca iz BiH.

- (4) Zaključkom o dozvoli izvršenja utvrđuje se da je rješenje o protjerivanju postalo izvršno i određuje način i vrijeme izvršenja, te država u koju se stranac vraća.
- (5) Protiv zaključka o dozvoli izvršenja žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostavljanja zaključka.
- (6) Žalba ne odgađa započeto izvršenje.
- (7) Na zahtjev Službe, policija i drugi organi za provođenje zakona u BiH dužni su Službi pružiti pomoć u izvršenju zaključka o dozvoli izvršenja.

Član 113.

(Neizvršavanje prisilnog udaljenja)

- (1) Ako je protiv stranca pokrenut sudski postupak, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što se predmet pravosnažno okonča.
- (2) Ako je stranac pravosnažno osuđen na kaznu zatvora, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što stranac izdrži kaznu zatvora, osim ako mu je izrečena uslovna osuda ili je kazna zastarjela, ili je na uslovnom otpustu.
- (3) Iako postoje uslovi za prisilno udaljenje stranca propisani ovim zakonom, prisilno udaljenje ne mora se izvršiti ako je to u interesu provođenja sudskog postupka, pogotovo ako se u postupku pojavljuje kao žrtva trgovine ljudima, ili drugog oblika organiziranog, prekograničnog ili transnacionalnog kriminala i saraduje s organima vlasti u pogledu otkrivanja krivičnog djela ili počinioaca.
- (4) Prisilnom udaljenju stranca iz BiH neće se pristupiti ako stranac odluči napustiti BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje, samostalno ili uz pomoć međunarodnih vladinih ili nevladinih organizacija, i za to pruži odgovarajuću garanciju.
- (5) Ako postoje opravdani razlozi, Služba može odobriti odgađanje izvršenja mjere protjerivanja zbog:
  - a) nemogućnosti prijevoza lica zbog naročito teškog fizičkog ili mentalnog stanja u kojem se nalazi;
  - b) tehničkih razloga, kao što su nedostatak odgovarajućeg prijevoznog sredstva ili zbog nedostatka identifikacionih podataka ili drugih teškoća koje onemogućavaju udaljenje stranca na human način;
  - c) nedostatka garancije da će maloljetnik bez pratnje imati osiguran prijem od člana porodice, zakonskog staratelja ili drugog ovlaštenog lica u zemlji u koju se vraća; ili
  - d) iz drugih opravdanih razloga koje u svakom pojedinačnom slučaju cijeni Služba.
- (6) Strancu iz stava (5) ovog člana Služba izdaje potvrdu kojom se odobrava odgađanje izvršenja rješenja o protjerivanju.
- (7) Odgađanje izvršenja mjere protjerivanja prestaje važiti čim prestanu postojati razlozi zbog kojih je odgađanje odobreno.

Član 114.

(Država vraćanja)

- (1) Ako izvršenje odluke ne podliježe ograničenjima iz člana 109. (**Princip zabrane vraćanja**) ovog zakona, stranac koji se prisilno udaljuje upućuje se u državu porijekla, odnosno uobičajenog boravka ili u državu iz koje je došao u BiH ili u državu koja ga prihvata.
- (2) Strancu se saopćava u koju državu se upućuje.

Član 115.

(Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)

- (1) Stranac je dužan platiti troškove svog vraćanja do mjesta u koje se upućuje.

- (2) Ako se utvrdi da stranac nema potrebna finansijska sredstva za plaćanje troškova vraćanja do mjesta u koje se upućuje, troškove vraćanja plaćaju:
- lice koje je izdalo pozivno pismo u svrhu ulaska stranca u BiH,
  - fizičko ili pravno lice koje je stranca zaposlilo iako nije imao odgovarajuću radnu dozvolu,
  - fizičko ili pravno lice koje je stranca zaposlilo po izdatoj radnoj dozvoli,
  - banka koja je dala garanciju na sredstva bezgotovinskog plaćanja,
  - turistička organizacija ili udruženje koje je izdalo vaučer, odnosno organizator turističkog ili sličnog putovanja,
  - fizičko ili pravno lice koje je strancu pomoglo ili pokušalo pomoći da nezakonito pređe granicu, tranzitira ili boravi u BiH,
  - prijevoznik koji je stranca dovezao u BiH,
  - BiH.
- (3) Radi osiguranja udaljenja stranca iz BiH, a u skladu s članom **118. (Određivanje nadzora)** ovog zakona, do napuštanja BiH stranac se može staviti pod nadzor. Sve troškove vezane za realizaciju nadzora snosi stranac koji se stavlja pod nadzor. Ako se utvrdi da stranac nema potrebna finansijska sredstva za plaćanje troškova stavljanja pod nadzor, te troškove snose subjekti iz stava (2) ovog člana.
- (4) Nosioca troškova iz st. (1) i (3) ovog člana i iznos troškova rješenjem utvrđuje Služba po službenoj dužnosti. Protiv rješenja Službe žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.
- (5) Novčana sredstva koja su privremeno oduzeta od stranca koriste se za podmirenje troškova iz st. (1) i (3) ovog člana, te se deponuju u Službi do pravosnažnosti rješenja iz stava (4) ovog člana.
- (6) Ako ni stranac iz stava (1) ni subjekti iz stava (2) tač. a) do g) ovog člana ne mogu platiti troškove vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor, ti se troškovi podmiruju na teret budžeta BiH angažiranjem sredstava za posebne namjene. Tako se može postupiti i kad je to potrebno zbog ekonomičnosti postupka udaljenja stranca iz zemlje.
- (7) U slučaju iz stava (6) ovog člana, Služba potražuje isplatu troškova iz st. (1) i (3) ovog člana od subjekata iz stava (2) tač. a) do g) ovog člana u odgovarajućem postupku.

Član 116.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljenja stranca)

- Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje kod udaljenja stranca iz BiH, izgled i sadržaj potvrde kojom se odobrava odgađanje izvršenja mjere protjerivanja, postupanje kod skraćivanja, ukidanja i produženja perioda zabrane ulaska i boravka, izgled i sadržaj potvrde o ostanaku iz člana **110. (Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)** stav (5) ovog zakona, te druga pitanja u vezi s udaljenjem stranaca.
- Vijeće ministara, po prijedlogu Službe upućenom preko Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva finansija i trezora BiH, donosi podzakonski propis kojim se detaljnije uređuju način i postupanje za pokriće troškova vraćanja i troškova stavljanja pod nadzor.

POGLAVLJE VI. PRIHVAT STRANACA I NADZOR

Odjeljak A. Specijalizirane ustanove za prihvata stranaca

Član 117.

(Organizacija ustanova)

- Radi provođenja ovog zakona osnivaju se imigracioni centri, centri za smještaj žrtava trgovine ljudima, kao i druge ustanove specijalizirane za prihvata stranaca.
- Imigracioni centri su specijalizirane ustanove za prihvata i smještaj stranaca koji su stavljeni pod nadzor. Imigracioni centri uspostavljaju se kao organizacione jedinice Službe izvan njenog sjedišta.
- Specijalizirane ustanove za prihvata stranaca moraju ispunjavati zahtjeve koji proizilaze iz Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnih standarda za postupanje s korisnicima specijaliziranih ustanova.
- Nadzor nad radom specijaliziranih ustanova za prihvata stranaca provodi Ministarstvo.

Odjeljak B. Stavljanje stranca pod nadzor

Član 118.

(Određivanje nadzora)

- Nadzor nad strancem, do njegovog napuštanja BiH, provodi se:
  - ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto, uz obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe ili policiji, odnosno blažom mjerom nadzora; ili
  - smještanjem u specijaliziranu ustanovu za prihvata stranaca, odnosno imigracioni centar.
- Strancu se može odrediti stavljanje pod nadzor ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe ili policiji:
  - radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja;
  - radi osiguranja da će napustiti zemlju kad mu je zahtjev za odobrenje boravka odbijen, a nije napustio BiH;
  - radi osiguranja udaljenja stranca iz zemlje;
  - kad Služba odobri odgađanje izvršenja mjere protjerivanja;
  - ako postoje osnovi sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
  - kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovom identitetu ili se inače identitet stranca ne može utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije;
  - kad je stranac prihvaćen na osnovu međunarodnog sporazuma o saradnji u predaji i prihvatu lica čiji je boravak nezakonit;
  - u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom.
- Strancu se određuje stavljanje pod nadzor smještanjem u imigracioni centar:

- a) ako postoje osnovi sumnje da bi nakon donošenja rješenja o protjerivanju slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
- b) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja, ako postoje osnovi sumnje da će stranac pobjeći ili na drugi način onemogućiti izvršenje odluka; ili
- c) kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovom identitetu, a izrečena mu je mjera protjerivanja.
- (4) Ako je strancu koji izrazi namjeru podnošenja zahtjeva za azil ili koji podnese zahtjev za azil već određeno stavljanje pod nadzor smještanjem u imigracioni centar, činjenica pozivanja na azil ne utiče na određivanje ni na izvršenje nadzora.

Član 119.

(Period određivanja i produženje nadzora)

- (1) Stranac ostaje pod nadzorom do trenutka dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljenja iz BiH ili toliko dugo koliko je potrebno za izvršenje svrhe nadzora, odnosno dok se razlozi koji su bili osnov za stavljanje stranca pod nadzor bitno ne izmijene, ali najduže do roka određenog rješenjem o stavljanju pod nadzor, odnosno rješenjem o produženju nadzora.
- (2) Strancu se rješenjem određuje nadzor ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe ili policiji do trenutka dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljenja iz BiH, odnosno dok se razlozi koji su bili osnov za stavljanje stranca pod nadzor bitno ne izmijene.
- (3) Strancu se rješenjem određuje nadzor smještanjem u imigracioni centar na period najduže do 90 dana.
- (4) Po proteku roka iz stava (3) ovog člana, a ako i dalje postoje razlozi iz člana 118. (**Određivanje nadzora**) stav (3) ovog zakona iz kojih je strancu određen nadzor, strancu se može produžiti nadzor svaki put najviše do 90 dana, tako da ukupno trajanje nadzora u imigracionom centru ne može trajati duže od 180 dana.
- (5) Izuzetno od stava (4) ovog člana, u slučaju nedostatka saradnje stranca u postupku udaljenja ili kašnjenja u pribavljanju potrebnih dokumenata iz države u koju se stranac vraća, trajanje nadzora može se produžiti i na period duži od 180 dana.
- (6) Ukupno trajanje nadzora u imigracionom centru ne može biti duže od 18 mjeseci u kontinuitetu.
- (7) Ako stranca nije moguće udaljiti iz BiH u roku iz stava (6) ovog člana, može mu se odrediti nadzor ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe ili policiji.
- (8) Rješenje o određivanju nadzora iz st. (2), (3) i (7) ovog člana, rješenje o produženju nadzora iz stava (4) ovog člana i rješenje o o izuzetnom produženju nadzora iz st. (5) i (6) ovog člana donosi Služba. Rješenje o produženju nadzora i rješenje o izuzetnom produženju nadzora donose se 15 dana prije isteka prethodno određenog nadzora.
- (9) Služba može donijeti rješenje o ukidanju rješenja o smještanju stranca u imigracioni centar i odrediti nadzor ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe ili policiji, ako se i ovom mjerom može postići svrha nadzora.
- (10) Služba može donijeti rješenje o ukidanju rješenja o ograničenju kretanja na određeno područje ili mjesto i odrediti nadzor smještanjem stranca u imigracioni centar, ako stranac ne poštuje obaveze iz rješenja iz člana 120. (**Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor i pravni lijekovi**) stav (2) ovog zakona, ili se obezbijede uslovi za udaljenje stranca iz BiH, ako se ovom mjerom može postići svrha nadzora.
- (11) Za vrijeme trajanja nadzora Služba preduzima sve neophodne mjere da se trajanje nadzora svede na najkraće moguće vrijeme.
- (12) Strancu se, uz potvrdu, privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH.
- (13) Ograničenje kretanja određeno u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast azila u BiH ne uračunava se u ukupno trajanje nadzora iz stava (6) ovog člana.

Član 120.

(Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor i pravni lijekovi)

- (1) Nadzor iz člana 118. (**Određivanje nadzora**) stav (1) ovog zakona određuje se rješenjem o stavljanju stranca pod nadzor koje donosi Služba i uručuje ga strancu istovremeno sa izvršenjem rješenja.
- (2) Rješenje iz člana 118. (**Određivanje nadzora**) stav (2) ovog zakona sadrži: odluku o ograničenju kretanja stranca na određeno područje ili mjesto s adresom stanovanja, pravni osnov, obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe ili policije i druge pojedinosti bitne za ostvarivanje svrhe nadzora.
- (3) Rješenje iz člana 118. (**Određivanje nadzora**) stav (3) ovog zakona sadrži: odluku o stavljanju stranca pod nadzor smještanjem u imigracioni centar, pravni osnov, dan, sat i vrijeme smještanja, rok trajanja nadzora i druge pojedinosti bitne za ostvarivanje svrhe nadzora.
- (4) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto iz stava (2) ovog člana i rješenja iz člana 119. (**Period određivanja i produženje nadzora**) st. (7) i (9) ovog zakona žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor u imigracioni centar iz stava (3) ovog člana, rješenja o produženju nadzora, rješenja o izuzetnom produženju nadzora po ovom osnovu i rješenja iz člana 119. (**Period određivanja i produženje nadzora**) stav (10) ovog zakona žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (6) Ako Ministarstvo u roku od tri dana od dana dostavljanja žalbe protiv rješenja iz stava (5) ovog člana ne ukine rješenje o stavljanju stranca pod nadzor u imigracioni centar, odnosno ne ukine rješenje o produženju ili izuzetnom produženju nadzora u imigracionom centru ili po žalbi u tom roku uopće ne odluči, stranac može pokrenuti upravni spor tužbom pred Sudom Bosne i Hercegovine.
- (7) Tužba se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine u roku od tri dana od proteka roka iz stava (6) ovog člana, a Sud Bosne i Hercegovine dužan je ove predmete smatrati hitnim, saslušati stranca i donijeti odluku po tužbi u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

Član 121.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi sa stavljanjem stranca pod nadzor)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, donosi podzakonske propise kojima se uređuju standardi funkcioniranja imigracionog centra, centra za smještaj žrtava trgovine ljudima, odnosno druge ustanove specijalizirane za prihvatanje stranaca, koji se odnose na sanitarno-higijenske i druge uslove smještaja, proceduru prihvata i smještaja korisnika, ishranu korisnika, medicinsku pomoć, komuniciranje s licima izvan centra i pravnim zastupnikom, način upravljanja, uslove finansiranja, način osiguranja posebnih uslova za korisnike, kao i druga pitanja značajna za rad određene vrste specijalizirane ustanove.
- (2) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, podzakonskim propisima uređuje postupanje prilikom stavljanja stranca pod nadzor.

POGLAVLJE VII. OSTALE ODREDBE: O UZIMANJU BIOMETRIJSKIH PODATAKA, MALOLJETNICIMA, IMUNITETIMA, STRANIM UNIFORMAMA I SLUŽBENIM EVIDENCIJAMA

Član 122.

(Obaveza davanja biometrijskih podataka)

- (1) Stranac je obavezan dati biometrijske podatke prilikom:
  - a) podnošenja zahtjeva za vizu,
  - b) podnošenja zahtjeva za boravak i
  - c) utvrđivanja identiteta ili izricanja mjere protjerivanja ili stavljanja pod nadzor ili u postuku izdavanja potvrde o ostanu.
- (2) Stranac koji podnosi zahtjev za vizu dužan je DKP-u BiH, odnosno Graničnoj policiji dati potpis, te biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske 10 prstiju. Otisci prstiju ne uzimaju se od:
  - a) djece koja su mlađa od 12 godina,
  - b) čelnika države i vlade i članova nacionalne vlade u pratnji bračnog druga, članova njihovih službenih delegacija ako su ih BiH ili međunarodne organizacije pozvale u službenu svrhu, ili
  - c) vladara ili drugih visokih članova kraljevske porodice, ako su ih BiH ili međunarodne organizacije pozvale u službenu svrhu.
- (3) Stranac koji podnosi zahtjev za boravak dužan je DKP-u BiH, odnosno organizacionoj jedinici Službe dati potpis, te biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske dva prsta. Otisci prstiju ne uzimaju se od djece mlađe od šest godina, a potpis od djece mlađe od 12 godina.
- (4) Stranac kojem se utvrđuje identitet ili koji nezakonito boravi ili kojem je izrečena mjera protjerivanja iz BiH ili mjera stavljanja pod nadzor ili je u postupku izdavanja potvrde o ostanu dužan je organizacionoj jedinici Službe dati potpis, te biometrijske podatke koji sadrže: fotografiju i otiske deset prstiju. Otisci prstiju ne uzimaju se od djece mlađe od 14 godina.
- (5) Izuzetno od st. (2), (3) i (4) ovog člana, otisci prstiju ne uzimaju se od lica kod kojih je uzimanje otisaka prstiju fizički nemoguće. Ako je moguće uzimanje manje od 10 otisaka prstiju, u skladu sa st. (2) i (4) ovog člana, uzima se najveći mogući broj otisaka prstiju.
- (6) Biometrijski podaci pohranjuju se u Centralnu bazu podataka o strancima.
- (7) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, nakon stvaranja tehničkih uslova, donosi odluku kojom se određuje početak primjene obaveze davanja biometrijskih podataka iz ovog člana.

Član 123.

(Zaštita prava maloljetnih i ostalih stranaca)

- (1) Nijednom odredbom ovog zakona ne sprečava se ostvarivanje i zaštita prava stranca pred bilo kojim nadležnim organom u BiH.
- (2) Nadležni organi u BiH dužni su da se prema maloljetnim strancima odnose s posebnom pažnjom i uvažavanjem i da s njima postupaju u skladu s Konvencijom o pravima djeteta i propisima u BiH koji se odnose na brigu o maloljetnim licima i njihovu zaštitu.
- (3) Porodice s maloljetnicima zadržavaju se u imigracionom centru samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme.
- (4) Maloljetnog stranca koji je nezakonito ušao u BiH i koji nije u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika, odnosno opunomoćenika ili je ostao bez pratnje tih lica po ulasku u BiH, a kojeg Služba ne može odmah vratiti u zemlju iz koje je stigao niti ga predati predstavnicima zemlje čiji je državljanin, Služba privremeno smješta u odjel ustanove specijalizirane za maloljetnike, o čemu obavještava nadležni centar za socijalni rad koji, u skladu sa zakonom, odmah imenuje privremenog staratelja. Maloljetnici bez pratnje zadržavaju se u imigracionom centru izuzetno, samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme.
- (5) Maloljetni stranac iz stava (3) ovog člana ne smije biti vraćen u zemlju uobičajenog mjesta boravka ili u zemlju koja ga je spremna prihvatiti dok se ne osigura prihvatanje od roditelja ili zakonskog zastupnika, odnosno opunomoćenika ili od predstavnika nadležnog organa u zemlji povratka. Maloljetnik bez pratnje se ni pod kojim uslovima ne smije vratiti na način kojim bi se kršila Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i ovaj zakon.

Član 124.

(Boravak po osnovu obavljanja diplomatske službe u BiH)

- (1) Odredbe ovog zakona, sa izuzetkom **Poglavlja V. Udaljenje stranca iz BiH (Odjeljak B. Zaštita stranaca)**, ne primjenjuju se na lica koja po međunarodnom pravu, odnosno na osnovu međunarodnog ugovora uživaju diplomatski status u BiH.
- (2) Stranci iz stava (1) ovog člana, koji u BiH privremeno borave po osnovu službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama međunarodnih organizacija s diplomatskim statusom u BiH kao i članovi njihovih porodica, svoj boravak u BiH reguliraju putem MVP-a.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, odredbe ovog zakona mogu se, uz prethodnu saglasnost MVP-a, primijeniti i u slučaju lica koja po međunarodnom pravu uživaju diplomatski status u BiH, ako odnosne odredbe nisu u suprotnosti s preuzetim međunarodnim obavezama i principom uzajamnosti.
- (4) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, odredbe ovog zakona mogu se, uz prethodnu saglasnost MVP-a, primijeniti i na članove porodice lica koje uživa diplomatski status u BiH.
- (5) U slučaju nejasnoća u pogledu uživanja diplomatskog statusa u BiH, obima privilegija i imuniteta ili principa uzajamnosti, tumačenje daje MVP.

Član 125.

(Isključenje primjene odredbi o radu stranca)

Odredbe čl. 62. do 79. **Poglavlja IV. (Boravak stranaca u BiH), Odjeljak C. (Privremeni boravak po osnovu rada s radnom dozvolom) i Odjeljka D. (Privremeni boravak po osnovu rada bez radne dozvole)** ovog zakona ne primjenjuju se na stranca koji:

- a) je član diplomatsko-konzularnog predstavništva ili misije međunarodne organizacije s diplomatskim statusom u BiH i kojem je MVP izdao posebnu identifikacionu iskaznicu po osnovu službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama međunarodnih organizacija s diplomatskim statusom u BiH;
- b) ima privilegije i imunitete na osnovu međunarodnog ugovora;
- c) u BiH obavlja poslove na osnovu međunarodnog sporazuma o stručnotehničkoj pomoći koji BiH zaključi s drugom državom, međunarodnom organizacijom ili EU, ili koji provodi projekat u skladu s takvim međunarodnim sporazumom i
- d) koji je član porodice i domaćinstva članova diplomatskih misija, konzularnih predstavništava ili međunarodnih organizacija kojima je omogućen plaćeni rad na osnovu međunarodnog ugovora čija je BiH ugovorna strana, ako se takvim ugovorom podrazumijeva isključenje primjene odredbi o radu stranca.

Član 126.

(Kretanje u stranoj uniformi)

- (1) Za vrijeme boravka u BiH stranac se može kretati u stranoj vojnoj uniformi ako:
  - a) u BiH boravi u svojstvu vojnog predstavnika kao član diplomatske misije, odnosno konzularnog ureda strane države ili druge strane misije koja u BiH ima diplomatski status, do okončanja svog službenog mandata u toj misiji;
  - b) boravi u BiH u službenoj posjeti kao član strane vojne misije ili strane vojne delegacije;
  - c) je na školovanju u vojnoj školi ili je na vojnoj obuci;
  - d) prelazi preko teritorije BiH kao član strane vojne misije ili strane vojne delegacije s diplomatskom ili službenom putnom ispravom; ili
  - e) učestvuje u vojnoj vježbi ili obuci.
- (2) Stranac može u BiH nositi stranu policijsku ili carinsku uniformu ako:
  - a) boravi u BiH kao član misije koja u BiH ima diplomatski status, do okončanja svog službenog mandata u toj misiji;
  - b) boravi u službenoj posjeti kao član delegacije stranog policijskog ili carinskog organa;
  - c) obavlja službu na zajedničkoj kontroli prelaska državne granice na dijelu graničnog prijelaza koji pripada BiH;
  - d) je na školovanju u policijskoj školi ili je na policijskoj, odnosno sličnoj obuci;
  - e) prelazi preko teritorije BiH kao član strane policijske ili strane carinske delegacije s diplomatskom ili službenom putnom ispravom, ili
  - f) tokom izvođenja zajedničkih operacija u BiH obavlja aktivnost na teritoriji BiH u skladu s međunarodnim ugovorom ili sporazumom s međunarodnim organizacijama čija je BiH ugovorna strana.
- (3) Ministar odbrane BiH, uz prethodnu saglasnost ministra sigurnosti BiH, može odobriti nošenje strane vojne uniforme i u drugim slučajevima koji nisu predviđeni stavom (1) ovog člana.
- (4) Ministar sigurnosti BiH može odobriti nošenje strane policijske ili carinske uniforme i u drugim slučajevima koji nisu predviđeni stavom (2) ovog člana.
- (5) Ulazak stranca u BiH u uniformi ostvaruje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast granične kontrole BiH.

Član 127.

(Izuzetak od primjene određenih odredbi ovog zakona)

Poglavlja II., III., IV., V. i VI., osim čl. 100. (*Boravište i prebivalište stranca*), 101. (*Obaveza prijave boravišta i prebivališta stranca*), 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) i 109. (*Princip zabrane vraćanja*) ovog zakona, ne primjenjuju se na podnosioca zahtjeva za međunarodnu zaštitu dok se ne odluči o njegovom zahtjevu u skladu s ovim zakonom.

Član 128.

(Službene evidencije)

- (1) Prema ovom zakonu, službena evidencija vodi se o:
  - a) strancima kojima je Služba zabranila izlazak iz BiH,
  - b) strancima kojima je utvrđivan identitet,
  - c) međunarodnim prijevoznicima koji su prekršili odredbe ovog zakona,
  - d) strancima kojima je odbijen ulazak,
  - e) strancima koji su podnijeli zahtjev za vizu i strancima kojima je izdata visa,
  - f) pravnim i fizičkim licima koja su izdala pozivna pisma za ulazak stranaca u BiH,
  - g) strancima kojima je visa ukinuta,
  - h) strancima kojima je visa poništena,
  - i) strancima kojima je visa poništena i izrečena mjera protjerivanja,
  - j) putnim ispravama za strance izdatim u skladu s ovim zakonom,
  - k) prijavljenim nestalim putnim ispravama stranaca,
  - l) izdatim ličnim dokumentima strancima,
  - m) strancima koji su podnijeli zahtjev za boravak, koji imaju odobren stalni ili privremeni boravak ili potvrdu o ostanku,
  - n) potvrdama o prijavi rada stranaca,
  - o) prijavama boravaka, odjavama boravaka i promjeni adrese boravka,
  - p) strancima kojima je prestao boravak,
  - r) strancima kojima je otkazan boravak,
  - s) strancima kojima je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja,
  - t) strancima kojima je izdat nalog za napuštanje,
  - u) strancima kojima je izrečena mjera protjerivanja,
  - v) strancima kojima je odobreno odgađanje izvršenja mjere protjerivanja,
  - z) strancima kojima je period zabrane ulaska i boravka produžen,
  - aa) strancima kojima je period zabrane ulaska i boravka skraćen ili ukinut,
  - bb) strancima koji su dobrovoljno napustili BiH,
  - cc) strancima koji su prisilno udaljeni iz BiH,
  - dd) izvršenim mjerama koje se tiču stranaca,
  - ee) strancima kojima je određeno stavljanje pod nadzor, odnosno koji su stavljeni pod nadzor,
  - ff) strancima koji su podnijeli žalbe protiv rješenja Službe, Granične policije ili DKP BiH i o strancima koji su pokrenuli upravni spor,
  - gg) odlukama u drugostepenom postupku i odlukama u upravnom sporu,
  - hh) strancima koji su iskazali namjeru podnošenja zahtjeva za azil i
  - ii) strancima kojima je izdata potvrda o ostanku.
- (2) U službene evidencije iz stava (1) tač. b), e), i), m), s), u), ee) i ii) ovog člana unose se i biometrijski podaci.
- (3) Osim službenih evidencija iz stava (1) ovog člana, nadležni organ može voditi i druge evidencije s ciljem efikasnosti rada ili obrade, ako one ne uključuju lične podatke.

- (4) Službenu evidenciju vodi organ koji je, prema ovom zakonu, nadležan za postupanje u određenoj stvari.

Član 129.

(Centralna baza podataka o strancima)

- (1) U Ministarstvu se uspostavlja i vodi Centralna baza podataka o strancima radi evidentiranja i praćenja ulazaka, boravaka i izlazaka stranaca iz BiH.
- (2) Centralna baza podataka o strancima sadržava službene evidencije iz člana 128. (*Službene evidencije*) ovog zakona i službene evidencije propisane zakonom kojim se uređuje oblast azila u BiH. Organ iz člana 128. (*Službene evidencije*) stav (3) ovog zakona, koji vodi službenu evidenciju, podatke iz evidencije unosi u Centralnu bazu podataka o strancima odmah po svakoj promjeni, a najkasnije tokom istog dana.
- (3) Centralna baza podataka o strancima sadrži i podatke o imenu i prezimenu lica, srednjem imenu, spolu, datumu rođenja, državljanstvu, vrsti, tipu, broju i roku važenja putne isprave, mjestu, vremenu i smjeru prelaska granice, podatke o vizi, boravišnoj dozvoli ili drugom dokumentu koji zamjenjuje vizu, kao i druge podatke koji su uzeti putem elektronskih čitača putnih isprava na graničnim prijelazima, koje vodi Granična policija.
- (4) Pristup podacima iz Centralne baze podataka o strancima imaju Ministarstvo, MVP, Granična policija, Služba, Obavještajno-sigurnosna agencija BiH i policija, kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz njihove nadležnosti.
- (5) Na opravdan zahtjev, pristup podacima iz Centralne baze podataka o strancima mogu imati i drugi organi u BiH, kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz njihove nadležnosti.
- (6) Na opravdan zahtjev, nadležni organ kod kojeg je smještena Centralna baza podataka o strancima može odobriti pristup bazi i nekom drugom organu kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz nadležnosti tog organa, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka u BiH.
- (7) Na svaku obradu, pristup i korištenje podataka iz ovog zakona primjenjuju se odredbe i principi zakona kojim se uređuje oblast zaštite ličnih podataka u BiH.

Član 130.

(Zbirka podataka o putnim ispravama)

Granična policija uspostavlja i vodi zbirku podataka o uzorcima obrazaca važećih putnih isprava i krivotvorenih putnih isprava, koja je dostupna Ministarstvu, MVP-u i Službi.

Član 131.

(Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i privilegijama i imunitetima)

- (1) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis kojim se uređuju: postupanje prilikom uzimanja, pohranjivanja, korištenja, pristupa, prijenosa, te mehanizmi zaštite i rokovi čuvanja biometrijskih podataka.
- (2) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis kojim se propisuju pravila o vođenju, korištenju i pristupu Centralnoj bazi podataka o strancima i pojedinim evidencijama.
- (3) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, donosi listu stranih putnih isprava i drugih dokumenata koje priznaje BiH i s kojima stranci mogu preći državnu granicu BiH.
- (4) MVP, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje u slučajevima iz člana 124. (*Boravak po osnovu obavljanja diplomatske službe u BiH*) ovog zakona.

Član 132.

(Nadzor nad provođenjem ovog zakona)

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona provodi Ministarstvo.

POGLAVLJE VIII. KAZNENE (PREKRŠAJNE) ODREDBE

Član 133.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi čl. 7., 13., 45., 81., 94., 95. i 102.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:
- se, protivno članu 7. (*Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriji BiH*) ovog zakona, služi ili pokuša izaći s putnom ispravom s kojom nije ušao u BiH;
  - protivno članu 13. (*Obaveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu*) stav (1) ovog zakona, nema kod sebe dokument kojim dokazuje ili potvrđuje svoj identitet ili zakonitost ulaska ili boravka, ili ako ga odbije dati na uvid ovlaštenom licu Službe, policije ili drugog nadležnog organa kad je drugi nadležni organ na to zakonom ovlašten;
  - protivno članu 45. (*Obaveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance*) stav (2) ovog zakona, Službi ne vrati putnu ispravu za strance ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drugačiji nestanak putne isprave za stranca u skladu s članom 45. (*Obaveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance*) stav (3) ovog zakona;
  - protivno članu 81. (*Dijete stranaca s odobrenim boravkom*) stav (2) ovog zakona, zahtjev za odobrenje boravka za dijete iz člana 81. (*Dijete stranaca s odobrenim boravkom*) stav (1) ovog zakona ne podnese u roku od 180 dana od dana rođenja djeteta, iako za takvo propuštanje nisu postojale opravdane okolnosti;
  - protivno članu 94. (*Lična karta za stranca*) stav (2) ovog zakona, nadležnom organu ne podnese zahtjev za izdavanje lične karte za stranca ili ga ne podnese u propisanom roku ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drugačiji nestanak lične karte za stranca u skladu s članom 94. (*Lična karta za stranca*) stav (6) ovog zakona;
  - protivno članu 95. (*Obaveza nošenja lične karte za strance ili dozvole boravka*) ovog zakona, ne nosi ili na zahtjev ovlaštenog lica ne da na uvid ličnu kartu za stranca ili dozvolu boravka u BiH;
  - protivno članu 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) ovog zakona, ne prijavi prebivalište ili boravište ili promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta ili to ne učini u propisanom roku, ili ako ne odjavi prebivalište, odnosno boravište prije napuštanja BiH u skladu s članom 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) stav (3) ovog zakona.
- (2) Pravna i fizička lica koja su prijevoznici ili koja pružaju usluge smještaja ili organizacije putovanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM ako zadrže ili pokušaju zadržati putnu ispravu ili identifikacioni dokument stranca protivno članu 13. (*Obaveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu*) stav (2) ovog zakona.
- (3) Za prekršaj iz stava (2) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

- (4) U slučaju iz stava (1) tačka b) ovog člana putna isprava se oduzima.

Član 134.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi člana 103.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 800 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje pruža usluge smještaja strancima ako:
- protivno članu **103. (Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)** stav (1) ovog zakona, ne podnese prijavu o boravku stranca ili je ne podnese u propisanom roku;
  - protivno članu **103. (Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)** stav (2) ovog zakona, ne vodi ili neuredno vodi evidenciju stranaca kojima pruža usluge smještaja ili ne čuva knjige stranaca u propisanom roku;
  - protivno članu **103. (Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)** stav (2) ovog zakona, ovlaštenom službenom licu Službe ili policije ne omogućiti uvid u knjigu stranaca.
- (2) Pravno lice koje pruža usluge smještaja strancima kaznit će se za prekršaje iz stava (1) ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.500 KM.
- (3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 800 KM.
- (4) Fizičko lice kod kojeg je stranac u posjeti duže od tri dana, a ne prijavi njegov boravak u skladu s članom **103. (Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)** stav (3) ovog zakona, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.
- (5) Stranac koji ne koristi usluge smještaja pravnog ili fizičkog lica iz člana **103. (Ostala lica obavezna da prijave boravište stranca)** stav (3) ovog zakona niti je u posjeti kod fizičkog lica, a nije izvršio prijavu boravišta, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

Član 135.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi člana 16., 21., 67., 77. i 82.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:
- protivno članu **16. (Nezakonit prelazak državne granice BiH)** ovog zakona, nezakonito pređe ili pokuša preći državnu granicu BiH ili uđe u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska;
  - protivno članu **21. (Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize)** stav (2) ovog zakona, u BiH boravi duže od vremena određenog u vizi ili u dozvoli privremenog boravka, odnosno ako u roku određenom ovim zakonom ili rješenjem nadležnog organa ne napusti BiH;
  - protivno članu **21. (Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize)** stav (2) ovog zakona, uđe u BiH s pograničnom propusnicom ili dozvolom za jednokratni prelazak državne granice i boravi duže od vremena propisanog međunarodnim ugovorom ili se zatekne izvan područja za koje mu je izdata pogranična propusnica ili dozvola za jednokratni prelazak državne granice;
  - protivno članu **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** st. (3) i (5) ovog zakona, nema potvrdu o prijavi rada ili obavlja poslove različite od onih koji su navedeni u potvrdi o prijavi rada.

- (2) Službeno lice Službe ili policijski službenik Granične policije, kada utvrdi prekršaj iz stava (1) tačka b) ovog člana, može izdati prekršajni nalog i naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 100 KM za svaki dan dužeg boravka, ako stranac nije prekoračio vrijeme boravka za više od tri dana i u mogućnosti je opravdati razloge kašnjenja, ne preduzimajući druge mjere po ovom zakonu.
- (3) Pravno i fizičko lice koje zapošljava stranca koji je izuzet od pribavljanja radne dozvole kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.000 KM ako, protivno članu **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** stav (7) ovog zakona, ne posjeduje primjerak potvrde o prijavi rada stranca.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako radi bez radne dozvole ili dozvole privremenog boravka ili obavlja poslove različite od onih navedenih u radnoj dozvoli, protivno članu **67. (Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)** st. (1) i (2) ovog zakona.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno i fizičko lice koje suprotno članu **67. (Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)** st. (1) i (2) ovog zakona zapošljava stranca bez radne dozvole i dozvole privremenog boravka u BiH.
- (6) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 300 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako u roku iz člana **82. (Podnošenje zahtjeva za odobrenje i produženje privremenog boravka)** st. (4) i (5) ovog zakona ne podnese zahtjev za odobrenje ili produženje privremenog boravka u BiH.

Član 136.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi čl. 23. i 32.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice ako:
- protivno članu **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za izdržavanje)** stav (1) tačka d) ovog zakona, da netačne podatke u vezi sa izdavanjem dokaza o uplaćenom smještaju ili organiziranom putovanju;
  - protivno članu **32. (Pozivno pismo)** ovog zakona, da netačne podatke u vezi sa izdavanjem pozivnog pisma.
- (2) Pravno lice kaznit će se novčanom kaznom za prekršaje iz stava (1) ovog člana u iznosu od 1000 KM do 5.000 KM. Istom kaznom kaznit će se pravno lice koje da netačne podatke u vezi sa izdavanjem garancije na sredstva bezgotovinskog plaćanja iz člana **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za izdržavanje)** stav (1) tačka b) ovog zakona.
- (3) Za prekršaje iz st. (1) i (2) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1500 KM.

Član 137.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi člana 115.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje ne izvrši obavezu plaćanja troškova za putovanje, odnosno odlazak stranca u mjesto u koje se upućuje ili troškova stavljanja stranca pod nadzor u BiH, a u skladu s članom **115. (Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)** i konačnim rješenjem Ministarstva iz člana **115. (Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)** stav (4) ovog zakona.
- (2) Pravno lice kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 12.000 KM.

- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 8.000 KM.

Član 138.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbe člana 18.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 KM do 10.000 KM kaznit će se prijevoznik u zračnom saobraćaju za svakog prevezenog stranca kojeg doveze na granični prijelaz BiH, a koji ne ispunjava uslove za ulazak propisane članom 19. (*Opći uslovi za ulazak*) st. (1) i (2) ovog zakona. Najviši iznos novčane kazne po jednom prijevozu ne može biti viši od 200.000 KM bez obzira na broj prevezenih lica.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 KM do 10.000 KM za svakog prevezenog stranca kaznit će se fizičko ili pravno lice koje kao prijevoznik u zračnom, kopnenom i vodenom saobraćaju ili kao organizator turističkog ili sličnog putovanja koji nije na svoj trošak odveo s graničnog prijelaza iz BiH stranca koji ne ispunjava uslove iz člana 19. (*Opći uslovi za ulazak*) ovog zakona i nije preuzeo troškove povratka stranca propisane članom 18. (*Obaveze prijevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja*) stavom (2) ovog zakona.

Član 139.

(Zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti)

- (1) Zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći za prekršaje iz člana 133. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi čl. 7., 13., 45., 81., 94. i 102.*) stav (2), 134. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi člana 103.*), 136. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi čl. 23. i 32.*), 137. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredbi člana 115.*) i 138. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredbe člana 18.*) ovog zakona.
- (2) Prekršajnim nalogom može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od šest mjeseci.

POGLAVLJE IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 140.

(Predmeti koji nisu okončani)

- (1) Svi predmeti koji do stupanja na snagu ovog zakona nisu pravosnažno okončani završavaju se po odredbama propisa koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja postupka.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, u predmetima u kojima do stupanja na snagu ovog zakona nije doneseno prvostepeno rješenje, postupak se nastavlja po ovom zakonu.

Član 141.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa Vijeća ministara po ovom zakonu)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva komunikacija i prometa BiH, donosi podzakonski propis po članu 40. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca*) stav (1) ovog zakona, kojim se uređuju obaveze prijevoznika koji dovozi stranca na granični prijelaz BiH, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, donosi podzakonski propis po članu 40. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca*) stav (2), kojim se utvrđuje najmanji iznos sredstava potreban za izdržavanje stranca, svake godine do 31. decembra za sljedeću godinu, ako taj iznos već nije određen podzakonskim propisom.

- (3) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja Granične policije, donosi podzakonski propis po članu 40. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca*) stav (5) ovog zakona, o graničnim prijelazima na kojima je moguće izdavanje vize, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

- (4) Vijeće ministara po prijedlogu Službe, koji je upućen preko Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva finansija i trezora BiH, donosi podzakonski propis po članu 116. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljenja stranca*) stav (2) ovog zakona, kojim se uređuje način i postupanje kod pokrića troškova vraćanja i troškova stavljanja pod nadzor, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

- (5) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, donosi podzakonske propise po članu 121. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi sa stavljanjem stranca pod nadzor*) stav (1) ovog zakona, kojim se uređuju standardi funkcioniranja imigracionog centra, centra za smještaj žrtava trgovine ljudima, odnosno druge ustanove specijalizirane za prihvatanje stranaca, koji se odnose na sanitarno-higijenske i druge uslove smještaja, proceduru prihvata i smještaja korisnika, ishranu korisnika, medicinsku pomoć, komuniciranje s licima izvan centra i pravnim zastupnikom, način upravljanja, uslove finansiranja, način osiguranja posebnih uslova za korisnike, kao i druga pitanja značajna za rad određene vrste specijalizirane ustanove.

- (6) Uvijek kada se pokaže potrebnim, Vijeće ministara po članu 58. (*Privremeni boravak iz humanitarnih razloga*) stav (2) tačka d), na prijedlog Ministarstva, podzakonskim propisom određuje druge opravdane razloge humanitarne prirode, osim onih navedenih u članu 58. (*Privremeni boravak iz humanitarnih razloga*) stav (2) tač. a), b) i c) ovog zakona, zbog kojih se strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje boravka propisane ovim zakonom može odobriti privremeni boravak iz humanitarnih razloga.

- (7) Uvijek kada se pokaže potrebnim, Vijeće ministara može:

- a) po članu 19. (*Opći uslovi za ulazak*) stav (6) ovog zakona, propisati dodatne uslove za ulazak stranaca u BiH, kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira ili javnog zdravlja u BiH ili drugi razlozi koji proističu iz međunarodnih obaveza BiH;
- b) po članu 21. (*Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize*) stav (1) ovog zakona, na prijedlog MVP-a, odrediti države čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH, kao i države čiji državljani mogu ući u BiH s drugim dokumentom osim pasoša;
- c) po članu 21. (*Oslobađanje od obaveze pribavljanja vize*) stav (1) ovog zakona, na prijedlog MVP-a, osloboditi od pribavljanja vize nosioce posebnih vrsta putnih isprava;
- d) po članu 22. (*Izuzeci od obaveze posjedovanja vize*) stav (5) ovog zakona, na prijedlog MVP-a, izuzeti od obaveze posjedovanja vize državljane određenih država pod propisanim uslovima,
- e) po članu 28. (*Aerodromska tranzitna viza – Viza A*) stav (3), izuzetno odlučiti da državljani određenih država treba da posjeduju aerodromske tranzitne vize.

- (8) Vijeće ministara može uvijek po članu 20. (*Ulazak pod posebnim uslovima*) ovog zakona donijeti odluku o odobravanju ulaska i boravka u BiH strancu i kad ne ispunjava uslove iz člana 19. (*Opći uslovi za ulazak*) ovog zakona.

- (9) Vijeće ministara, na prijedlog MCP-a, donosi podzakonski propis po članu **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stav (3) ovog zakona, kojim se utvrđuje godišnja kvota radnih dozvola, najkasnije do 31. oktobra tekuće godine za sljedeću godinu.
- (10) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, nakon stvaranja tehničkih uslova, donosi odluku kojom će se odrediti početak primjene člana **122. (Obaveza davanja biometrijskih podataka)** ovog zakona.
- (11) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, po članu **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i privilegijama i imunitetima)** stav (3) ovog zakona, utvrđuje listu stranih putnih isprava i drugih dokumenata koje priznaje BiH i s kojima stranci mogu preći državnu granicu BiH, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- Član 142.
- (Rokovi za donošenje podzakonskih propisa Ministarstva prema ovom zakonu)
- (1) Ministarstvo u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona:
- a) nakon pribavljenog mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis po članu **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stav (6) ovog zakona, kojim se uređuje postupanje prilikom ulaska stranaca u BiH, izdavanje vize na granici, izgled i sadržaj obrasca pozivnog pisma i postupanje prilikom ovjere pozivnog pisma, obrazac rješenja o odbijanju ulaska i postupanje prilikom odbijanja ulaska u BiH, te druga pitanja o uslovima ulaska u BiH;
  - b) nakon pribavljenog mišljenja MCP-a i Službe, donosi podzakonski propis po članu **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stav (1) ovog zakona, kojim se uređuje forma, sadržaj, rok važenja, postupanje kao i druga pitanja prilikom izdavanja potvrde o identitetu;
  - c) nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis po članu **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stav (1) ovog zakona, kojim se propisuju dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev za odobrenje boravka, detaljnije uređuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o podnesenom zahtjevu za boravak, postupanje prilikom odobrenja boravka i izdavanja dozvole boravka, forma, izgled i sadržaj dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o prijavi rada, postupanje prilikom izdavanja potvrde o prijavi rada, forma, izgled i sadržaj lične karte za stranca i postupanje prilikom izdavanja lične karte za stranca, postupanje prilikom otkaza boravka, prilikom prijava i odjava boravišta i prebivališta, izgled i sadržaj knjige stranaca i postupanje prilikom ovjere knjige stranaca, kao i druga pitanja značajna za boravak i kretanje stranaca u BiH;
  - d) nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis po članu **116. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljenja stranca)** stav (1) ovog zakona, kojim se uređuje postupanje prilikom udaljenja stranca iz BiH, izgled i sadržaj potvrde kojom se odobrava odgađanje mjere protjerivanja, postupanje kod skraćivanja, ukidanja i produženja perioda zabrane ulaska i boravka u BiH, izgled i sadržaj potvrde o ostanku iz člana **110. (Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)** stav (5) ovog zakona, te druga pitanja u vezi s udaljenjem stranaca;
- e) nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis po članu **121. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima stavljanja stranca pod nadzor)** stav (2) ovog zakona kojim se uređuje postupanje prilikom stavljanja stranca pod nadzor; i
- f) nakon pribavljenog mišljenja Službe, donosi podzakonski propis po članu **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i privilegijama i imunitetima)** stav (1) ovog zakona, kojim se uređuje postupanje prilikom uzimanja, pohranjivanja, korištenja, pristupa, prijenosa, te mehanizmi zaštite i rokovi čuvanja biometrijskih podataka.
- (2) Ministarstvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona:
- a) nakon pribavljenog mišljenja MCP-a, MVP-a i Službe, donosi podzakonski propis iz člana **46. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance)** stav (1) ovog zakona, kojim se detaljnije uređuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za lice bez državljanstva i zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance;
  - b) donosi podzakonske propise po članu **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stav (2) ovog zakona, kojim se detaljnije uređuju pravila i standardi u postupanju, kao i druga pitanja u vezi s prihvatom žrtava trgovine ljudima, njihovog oporavka i povratka; i
  - c) donosi podzakonski propis po članu **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i privilegijama i imunitetima)** stav (2) ovog zakona, kojim se propisuju pravila o vođenju, korištenju i pristupu Centralnoj bazi podataka o strancima i pojedinim evidencijama.
- (3) Ministarstvo, nakon pribavljenog mišljenja Službe, po sticanju tehničkih uslova, donosi podzakonski propis po članu **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stav (4) ovog zakona, kojim se uređuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, postupanje prilikom odobrenja boravka i izdavanja dozvole boravka, forma, izgled i sadržaj dozvole boravka s biometrijskim podacima stranca.
- (4) Ministarstvo, na prijedlog Službe, a po sticanju tehničkih uslova, donosi odluku:
- a) kojom se određuje početak primjene člana **79. (Uslovi za odobrenje stalnog boravka)** stav (1) tačka f) ovog zakona;
  - b) kojom se naljepnica o odobrenju boravka zamjenjuje boravišnom dozvolom kao posebnim dokumentom s biometrijskim podacima stranca po članu **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stav (5) ovog zakona.

Član 143.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa MVP-a prema ovom Zakonu)

- (1) MVP, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, donosi podzakonski propis po članu 40. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca**) stav (3) ovog zakona, kojim se uređuje izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize, postupanje prilikom izdavanja aerodromske tranzitne vize (Viza A) i vize za kratkoročni boravak (Viza C) u DKP-u BiH, rok važenja aerodromske tranzitne vize (Viza A), te uređuju i druga pitanja o uslovima za izdavanje ovih viza, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) MVP, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva i Službe, donosi podzakonski propis po članu 40. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca**) stav (4) ovog zakona, kojim se uređuje postupanje prilikom izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D), te uređuju i druga pitanja o uslovima za izdavanje ove vize.
- (3) MVP, kada se to pokaže potrebnim, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, donosi podzakonski propis po članu 131. (**Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i privilegijama i imunitetima**) stav (4) ovog zakona, kojim se uređuje postupanje u slučajevima stranaca koji u BiH privremeno borave po osnovu službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama koje imaju diplomatski status, odnosno lica koja po međunarodnom pravu, odnosno na osnovu međunarodnog ugovora uživaju privilegije i imunitete iz člana 124. (**Boravak po osnovu obavljanja diplomatske službe u BiH**) ovog zakona.

Član 144.

(Rok za donošenje ostalih podzakonskih propisa)

- (1) MCP, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, MVP-a i Službe, donosi podzakonski propis po članu 46. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance**) stav (2) ovog zakona, kojim se uređuje forma, izgled i sadržaj putne isprave za lice bez državljanstva i putnog lista za strance, potrebni dokumenti koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja u vezi s putnim ispravama za lice bez državljanstva i putnim listom za strance, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Ako se pokaže potrebnim, MCP može, nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva, donijeti podzakonski propis kojim se uređuje izrada i ažuriranje spiska naučnoistraživačkih organizacija u BiH i način njegove dostupnosti.

Član 145.

(Prestanak važenja prijašnjih propisa)

- (1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu ("Službeni glasnik BiH", br. 36/08 i 87/12), izuzev Poglavlja VII. Međunarodna i privremena zaštita (azil), koje ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje oblast azila.
- (2) Podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona iz stava (1) ovog člana primjenjuju se do donošenja novih podzakonskih propisa po ovom zakonu, ako nisu u suprotnosti s ovim zakonom.

Član 146.

(Stupanje na snagu ovog zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-17/15

10. novembra 2015. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, s. r.

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 19. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 28. listopada 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. studenog 2015. godine, donijela je

ZAKON O STRANCIMA**POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE**

Članak 1.

(Predmet ovoga Zakona)

- (1) Ovim se Zakonom propisuju: uvjeti i postupak ulaska stranaca u Bosnu i Hercegovinu (u daljnjem tekstu: BiH), uključujući vizni i bezvizni režim, putne isprave za strance, boravak stranaca u BiH, udaljavanje stranaca iz BiH, prihvatanje stranaca i stavljanje stranaca pod nadzor, kao i nadležnosti tijela vlasti u primjeni ovoga Zakona, te druga pitanja u vezi s boravkom stranaca u BiH.
- (2) Ovim Zakonom propisuju se i prekršaji i kazne za prekršaje počinjene povredom odredaba ovoga Zakona.

Članak 2.

(Uporaba roda)

Svi izrazi u ovom Zakonu dani u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

Članak 3.

(Nadležna tijela)

- (1) Prema ovom Zakonu i podzakonskim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, postupak provode i odluke donose:
  - a) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara),
  - b) Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
  - c) Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MVP),
  - d) Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MCP),
  - e) Služba za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Služba),
  - f) Granična policija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija),
  - g) ostala policijska tijela u BiH (u daljnjem tekstu: policija),
  - h) Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za rad i zapošljavanje BiH) i
  - i) druga nadležna tijela.
- (2) Ako je zahtjev ili drugi podnesak prema ovom Zakonu upućen stvarno nenadležnom tijelu u BiH, službena osoba tog tijela na to upozorava podnositelja i podnesak dostavlja nadležnom tijelu.
- (3) Ako je zahtjev ili drugi podnesak prema ovom Zakonu upućen stvarno nenadležnoj organizacijskoj jedinici nekog

- tijela, službena osoba te organizacijske jedinice o tome obavještava podnositelja i podnesak dostavlja nadležnoj organizacijskoj jedinici istog tijela.
- (4) Ako je zahtjev ili drugi podnesak prema ovom Zakonu upućen mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili drugog tijela, organizacijska jedinica ga po službenoj dužnosti dostavlja mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe odnosno drugog tijela.
- (5) Kad je propisano da Služba provodi odluku donesenu prema ovom Zakonu ili prema zakonu kojim se uređuje nadležnost Službe, druge organizacijske jedinice Ministarstva i policija dužni su joj, na njezin zahtjev, pružiti pomoć.

Članak 4.

(Upravni postupak)

- (1) Na upravni postupak koji se vodi pred nadležnim tijelima, sukladno ovom Zakonu, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje područje upravnog postupka u BiH, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (2) U slučajevima kada stranac ne obavijesti nadležno tijelo o promjeni adrese ili ga na adresi na kojoj je prijavljen nije moguće pronaći, odluke koje se donose na temelju ovoga Zakona dostavljaju se putem oglasne ploče nadležnog tijela.
- (3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču tijela koje vodi postupak.

Članak 5.

(Upravni spor)

- (1) Protiv konačnih upravnih akata donesenih prema ovom Zakonu može se pokrenuti upravni spor.
- (2) Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine, sukladno zakonu kojim se uređuje područje upravnih sporova u BiH, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (3) Tužba ne odgađa izvršenje konačnog upravnog akta.

Članak 6.

(Definicije)

U smislu ovoga Zakona, pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:

- a) **stranac** je osoba koja nije državljanin BiH;
- b) **osoba bez državljanstva** je stranac kojeg nijedna država, sukladno domaćem zakonodavstvu, ne smatra svojim državljaninom;
- c) **država podrijetla** je država čije državljanstvo stranac ima ili država u kojoj osoba bez državljanstva ima svoje uobičajeno boravište, a ako stranac ima više od jednog državljanstva, država podrijetla je svaka država čije državljanstvo ima;
- d) **država uobičajenog boravka** je država u kojoj stranac ima privremeni ili stalni boravak;
- e) **putna isprava** je važeća putovnica ili druga putna identifikacijska isprava koju je izdalo strano nadležno tijelo vlasti i koju BiH priznaje, te važeća osobna iskaznica ili druga osobna identifikacijska isprava s fotografijom koja se može koristiti za prelazak državne granice, a priznata je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, kao i putna isprava izdana strancu u BiH, sukladno ovom Zakonu ili zakonu koji se uređuje područje azila u BiH;
- f) **radna dozvola** je dozvola koju izdaje tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca, a kojom se dozvoljava plaćeni rad stranca u BiH;
- g) **odobrenje boravka** je odobrenje koje izdaje tijelo nadležno za poslove sa strancima, a kojim se strancu

odobrava da u razdoblju naznačenom u odobrenju zakonito boravi u BiH;

- h) **plava karta** je odobrenje boravka izdano u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja koje omogućuje strancu boravak i rad u BiH sukladno ovom Zakonu;
- i) **nadležno tijelo** je tijelo koji vodi postupak, sukladno ovom ili drugom zakonu;
- j) **maloljetnik** je stranac mlađi od 18 godina;
- k) **maloljetnik bez pratnje** je stranac mlađi od 18 godina koji dođe na teritorij BiH bez pratnje osobe starije od 18 godina koja je za maloljetnika odgovorna po zakonu ili punomoći sve dok se ne stavi pod zaštitu takve osobe, kao i maloljetnik koji je ostavljen bez pratnje nakon ulaska u BiH;
- l) **brak** je zakonom uređena zajednica života jednog muškarca i jedne žene;
- m) **izvanbračna zajednica** je zajednica života jednog muškarca i jedne žene koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici s trećom osobom, a koja traje najmanje tri godine, ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete;
- n) **brak iz koristi, odnosno izvanbračna zajednica iz koristi** je brak koji je sklopljen, odnosno izvanbračna zajednica koja je zasnovana, isključivo s ciljem omogućavanja strancu da uđe, odnosno boravi u BiH;
- o) **posvajanje iz koristi** je posvajanje utemeljeno isključivo s ciljem omogućavanja strancu da uđe, odnosno boravi u BiH;
- p) **spajanje obitelji** podrazumijeva ulazak i boravak u BiH stranaca koji su članovi uže obitelji osobe koja zakonito boravi u BiH, kako bi se sačuvala obiteljska zajednica, bilo da je obiteljski odnos nastao prije ili nakon ulaska u zemlju;
- r) **prijevoznik** je svaka fizička ili pravna osoba koja pruža usluge prijevoza osobama u međunarodnom prometu, bilo kojim prijevoznim sredstvom;
- s) **prijetnja javnom zdravlju** je bolest s potencijalnom epidemijom, kako je to definirano u međunarodnim zdravstvenim propisima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), ali i druge infektivne bolesti ili zarazne parazitske bolesti ako su one predmetom odredaba o zaštiti koja se primjenjuje na državljane BiH;
- t) **poslodavac** je pravna ili fizička osoba koja je sa strancem zasnovala radni odnos ili se koristi njegovim radom;
- u) **dnevni migrant** je državljanin susjedne zemlje u kojoj ima prebivalište i svakodnevno dolazi na rad ili radi obrazovanja u BiH i vraća se u matičnu zemlju;
- v) **sezonski radnik** je stranac koji zadržava svoje prebivalište u drugoj zemlji, a zakonito i privremeno boravi u BiH kako bi obavljao djelatnost koja ovisi o smjeni godišnjih doba na osnovi jednog ili više ugovora o radu na određeno vrijeme, koje su izravno sklopili stranac i poslodavac iz BiH;
- z) **visokoškolska kvalifikacija** je završeno visokoškolsko obrazovanje koje je trajalo najmanje tri godine nakon svršetka srednje škole,
- aa) **student** je stranac kojega je primila visokoškolska ustanova te mu je odobren privremeni boravak u BiH kako bi nastavio svoju glavnu djelatnost redovitog studiranja nakon kojeg će steći naslov visokog obrazovanja, uključujući diplome, svjedodžbe, doktorske naslove u visokoškolskoj ustanovi, što može obuhvaćati pripremni tečaj koji prethodi takvom obrazovanju.

Članak 7.

(Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriju BiH)

- (1) Stranac koji ima višestruko državljanstvo smatra se državljaninom države koja mu je izdala putnu ispravu s kojom je prešao državnu granicu BiH, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Državljanin BiH koji ima i državljanstvo neke druge države ne smatra se strancem na teritoriju BiH.
- (3) Stranac koji ima višestruko državljanstvo dužan se za vrijeme boravka služiti i izaći iz BiH s putnom ispravom s kojom je ušao u BiH.

Članak 8.

(Sloboda kretanja)

- (1) Stranac može ulaziti u BiH i boraviti na njezinu teritoriju s važećom putnom ispravom u koju je unesena viza ili dozvola boravka, ako ovim Zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka nije drukčije propisano. Ulazak, boravak, kretanje i izlazak stranaca mogu biti ograničeni pod uvjetima propisanim ovim ili drugim zakonom.
- (2) Stranci koji zakonito borave u BiH pod uvjetima propisanim ovim Zakonom uživaju pravo na slobodu kretanja unutar BiH i slobodan izbor mjesta boravka, ako nije drukčije određeno ovim ili drugim zakonom u posebnim područjima iz razloga javnog interesa u demokratskom društvu.
- (3) Prava iz stavka (2) ovoga članka mogu biti djelomično ili potpuno ograničena sukladno zakonu u mjeri koja je potrebna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, sprječavanja kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.
- (4) Sigurnosnu provjeru za stranca, s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH, provodi Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Obavještajno-sigurnosna agencija).
- (5) U postupku donošenja odluke koja se temelji na informacijama sadržanim u dokumentu s oznakom tajnosti, koju je odredilo tijelo iz stavka (4) ovoga članka ili drugo nadležno tijelo, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita tajnih podataka u BiH.
- (6) Služba može, na obrazložen prijedlog nadležnog tijela, privremeno zabraniti izlazak stranca iz BiH ako postoji opravdana sumnja da bi izlaskom iz BiH mogao izbjeći kazneni odnosno prekršajni progon, izvršenje kazne, izvršenje sudskog naloga, lišavanje slobode ili izvršenje dospjele imovinskopravne obveze, što evidentira u Središnju bazu podatka o strancima ili o tome na drugi način obavještava Graničnu policiju.
- (7) Služba, iz razloga navedenih u stavku (6) ovoga članka, privremeno, a najdulje do 30 dana, oduzima putne isprave i druge dokumente koje stranac može koristiti za prelazak državne granice.
- (8) Po isteku roka iz stavka (7) ovoga članka ili po prestanku razloga iz stavka (6) ovoga članka, strancu se vraćaju putne isprave i drugi dokumenti i dopušta izlazak iz BiH.
- (9) U postupku utvrđivanja zakonitosti boravka stranca u BiH, kao i tijekom postupka izricanja mjere prema strancu zbog nepoštivanja propisa BiH, Služba može uz potvrdu privremeno oduzeti putnu ispravu stranca do donošenja odluke, a najdulje sedam dana.

Članak 9.

(Zabrana diskriminacije)

Zabranjena je diskriminacija stranaca po bilo kojoj osnovi, kao što su: rod odnosno spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovno stanje, status koji se stječe rođenjem ili drugi status.

Članak 10.

(Obveza poštivanja javnog poretka BiH)

Stranac je dužan za vrijeme ulaska, kretanja, boravka u BiH i izlaska iz BiH poštivati javni poredak, odnosno pridržavati se zakona i propisa, te odluka tijela vlasti u BiH.

Članak 11.

(Udruživanje stranaca te nošenje oružja i odora u BiH)

- (1) Strancima je zabranjeno osnivati političke stranke.
- (2) Stranci mogu osnivati udruge prema propisima kojima se uređuje osnivanje, registriranje, prestanak rada, kao i druga pitanja od značaja za osnivanje i rad udruga u BiH.
- (3) Stranac može unijeti, posjedovati i nositi, te nabavljati oružje i streljivo u BiH prema zakonu kojim se uređuje područje granične kontrole u BiH i propisima kojima se uređuje nabava, držanje i nošenje oružja.
- (4) Stranac može ući i kretati se u BiH u stranoj vojnoj, policijskoj ili carinskoj odori pod uvjetima propisanim zakonom kojim se uređuje područje granične kontrole u BiH i člankom 126. (*Kretanje u stranoj odori*) ovoga Zakona.

Članak 12.

(Obveze nadležnih tijela u postupku)

- (1) U svim fazama postupka stranci se obavještavaju o pravima i obvezama koje proizlaze iz ovoga Zakona.
- (2) Tijelo koje vodi postupak dužno je strancu koji ne razumije jezik na kojemu se vodi postupak omogućiti praćenje tijeka postupka posredstvom prevoditelja odnosno tumača, a zahtjevi za ostvarivanje prava prema ovom Zakonu i dokazi koji opravdavaju zahtjev, kao i pozivi, rješenja i druga pismena, dostavljaju se na jednom od jezika u službenoj uporabi u BiH.
- (3) U slučaju da je strancu određen pritvor, zadržavanje ili stavljanje pod nadzor, tijelo koje je odredilo takvu mjeru omogućuje mu, na njegov zahtjev, kontakt s diplomatsko-konzularnim predstavništvom zemlje koja strancu pruža zaštitu.
- (4) Policijska tijela u BiH dužna su odmah po saznanju obavijestiti Službu o smrti stranca, a Služba o tome žurno obavještava MVP radi informiranja diplomatsko-konzularnog predstavništva zemlje koja strancu pruža zaštitu.

Članak 13.

(Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu)

- (1) Za vrijeme boravka na teritoriju BiH stranac mora imati uz sebe putnu ispravu s kojom je ušao u BiH ili drugu identifikacijsku ispravu, odnosno odgovarajuću potvrdu izdanu u BiH s ciljem dokazivanja ili potvrde identiteta i zakonitosti ulaska i boravka u BiH. Stranac je dužan dati na uvid identifikacijsku ispravu ili potvrdu izdanu u BiH, na zahtjev ovlaštene osobe Službe, policije ili drugog nadležnog tijela, kada je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno.
- (2) Pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge prijevoza, smještaja ili organiziranja putovanja mogu zatražiti od stranca predočavanje putne isprave ili druge identifikacijske isprave, ali im je zabranjeno zadržati ih.
- (3) Stranac po dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili krađu putne isprave nadležnoj policiji, koja je dužna o tome bez odgode obavijestiti Službu.

Članak 14.

(Utvrđivanje identiteta)

- (1) Prema ovom Zakonu, Služba je nadležna za pokretanje i vođenje postupka utvrđivanja identiteta stranca.
- (2) Ako je postupak utvrđivanja identiteta stranca, čiji identitet nije moguće odmah utvrditi ili postoje osnovne sumnje u istinitost njegovih navoda o identitetu, započela Granična policija ili policija i ne može ga okončati u roku od šest sati, o tome obavještava Službu što je prije moguće.
- (3) Postupak utvrđivanja identiteta stranca provodi se prema odredbama zakona kojim se uređuje nadležnost Službe i zakona kojim se uređuje nadležnost policijskih službenika u BiH.
- (4) Postupak utvrđivanja identiteta stranca može obuhvaćati i utvrđivanje zakonitosti njegova boravka u BiH, odnosno utvrđivanje mjesta boravišta ili prebivališta u BiH.
- (5) Stranac koji ne posjeduje dokaze o identitetu dužan je dati Službi izjavu o svome identitetu, te dati biometrijske podatke.
- (6) Prema strancu koji je dao izjavu o svome identitetu Služba postupa na temelju ustupljenih podataka do dobivanja drugih podataka ili utvrđivanja stvarnog identiteta stranca.
- (7) Stranac čiji se identitet ne može odmah utvrditi ili postoje osnovne sumnje u istinitost njegovih navoda o identitetu ili se njegov identitet ne može sa sigurnošću utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije, stavlja se pod nadzor i može mu se izreći i mjera protjerivanja iz BiH.
- (8) Nadzor iz stavka (7) ovoga članka određuje se sukladno odredbama čl. od 118. do 122., a mjera protjerivanja sukladno odredbama čl. 105. (*Mjera protjerivanja*) i 106. (*Razlozi za izricanje mjere protjerivanja*) ovoga Zakona.

POGLAVLJE II. ULAZAK STRANACA U BIH

Odjeljak A. Ulazak u BiH

Članak 15.

(Prelazak državne granice)

- (1) Smatra se da je stranac ušao u zemlju kad je prešao državnu granicu BiH, odnosno kada je prošao mjesto obavljanja graničnih provjera.
- (2) Stranac može prijeći državnu granicu BiH samo na graničnim prijelazima otvorenim za međunarodni promet u vrijeme kad granični prijelaz radi, osim ako Zakonom o graničnoj kontroli ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka nije drukčije određeno.
- (3) Stranac koji želi ući ili izaći iz BiH dužan je zaustaviti se na graničnom prijelazu, dati na uvid isprave potrebne za prelazak granice i podvrgnuti se, svoju prtljagu i svoje prijevozno sredstvo graničnim provjerama, sukladno zakonu kojim se uređuje područje granične kontrole u BiH, a službenoj osobi nadležnog tijela pojasniti sve okolnosti vezane uz ispunjavanje uvjeta u vezi s prelaskom državne granice i postupati prema upozorenjima i naredbama policijskog službenika Granične policije.
- (4) Granične provjere stranca koji ulazi u BiH obuhvaćaju i utvrđivanje ispunjavanja općih uvjeta za ulazak iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) ovoga Zakona.
- (5) U putnu ispravu stranca koji prelazi državnu granicu policijski službenik Granične policije unosi otisak ulaznog odnosno izlaznog štambilja, osim ako to nije moguće s obzirom na vrstu putne isprave ili je drukčije propisano ovim Zakonom ili drukčije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.
- (6) Danom ulaska smatra se prvi dan boravka na teritoriju BiH, a danom izlaska smatra se posljednji dan boravka na teritoriju BiH.

- (7) Zadržavanje stranca u tranzitnom području međunarodne zračne luke, u sidrištu luke ili na pristaništu ne smatra se ulaskom u BiH.

Članak 16.

(Nezakonit prelazak državne granice BiH)

Nezakonitim prelaskom državne granice smatra se ako stranac:

- a) prijeđe ili pokuša prijeći državnu granicu izvan graničnog prijelaza otvorenog za međunarodni promet ili izvan graničnog prijelaza namijenjenog za promet između BiH i susjednih zemalja, ako je državljanin susjedne zemlje i nije drukčije određeno zakonom kojim se uređuje područje granične kontrole BiH, odnosno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, ili izvan vremena u kojem granični prijelaz radi ili prije protoka roka u kojem ne može ući u BiH;
- b) izbjegne ili pokuša izbjeći granične provjere;
- c) pri prijelazu državne granice uporabi nevažeću, lažnu, krivotvorenu ili falsificiranu putnu ispravu;
- d) policijskom službeniku Granične policije navede neistinite podatke;
- e) uđe u zemlju za vrijeme trajanja zabrane ulaska u BiH,
- f) uđe u zemlju bez potrebne vize za ulazak u BiH ili dozvole privremenog ili stalnog boravka, a dolazi iz zemlje koja je u viznom režimu s BiH.

Članak 17.

(Zajedničke putne isprave i posebna pozornost prema maloljetnicima)

- (1) Stranac koji je upisan u putnu ispravu druge osobe može ulaziti i izlaziti iz BiH samo s osobom u čiju je putnu ispravu upisan.
- (2) Stranci koji imaju zajedničku putnu ispravu mogu ulaziti, kretati se i izlaziti iz BiH samo zajedno, a punoljetne osobe koje su upisane u zajedničku putnu ispravu moraju imati ispravu s fotografijom na temelju koje se može utvrditi njihov identitet. Iznimno se članu skupine može dopustiti pojedinačno napuštanje zemlje ako je to nužno iz njegovih privatnih razloga ili ako tako odredi nadležno tijelo. Voditelj skupine mora imati osobnu putnu ispravu i ne može napustiti BiH bez skupine. Na zajedničku putnu ispravu može putovati od pet do 50 osoba.
- (3) Stranac koji je mlađi od 14 godina i ima osobnu putnu ispravu može prelaziti granicu BiH u pratnji roditelja, zakonskog zastupnika ili skrbnika, odnosno osobe koja je opunomoćena za njegovu pratnju uz potpisanu i ovjerenu punomoć roditelja, zakonskog zastupnika ili skrbnika, ili mora imati suglasnost roditelja odnosno zakonskog zastupnika ili skrbnika ako putuje bez pratnje.
- (4) Policijski službenik Granične policije dužan je obratiti posebnu pozornost prilikom kontrole stranca mlađeg od 18 godina koji namjerava prijeći državnu granicu BiH, kao i osobe u čijoj se pratnji maloljetnik nalazi.

Članak 18.

(Obveze prijevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja)

- (1) Prijevoznik može dovesti stranca na granični prijelaz ako stranac ispunjava uvjete za ulazak u BiH iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) st. (1) i (2) ovoga Zakona.
- (2) Prijevoznik je dužan:
  - a) stranca kojemu bude odbijen ulazak u BiH jer ne ispunjava uvjete za ulazak u BiH iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) ovoga Zakona odvesti s graničnog prijelaza i vratiti u zemlju iz koje je dovezen ili u

- zemlju koja je izdala putnu ispravu s kojom je doputovao ili u bilo koju drugu zemlju za koju je siguran da će biti prihvaćen ili osigurati drugi način prijevoza, i to bez odgode i o svom trošku; i
- b) podmiriti troškove boravka stranca iz točke a) ovog stavka u BiH.
- (3) Obveze prijevoznika iz st. (1) i (2) ovoga članka ne odnose se na stranca koji dolazi na teritorij BiH izravno s teritorija na kojem su mu život ili sloboda ugroženi i koji zatraži međunarodnu zaštitu BiH.
- (4) Obveze iz stavka (2) ovoga članka odnose se i na prijevoznika koji je doveo stranca u provozu:
- a) ako ga je prijevoznik, koji ga je trebao prevesti u zemlju odredišta, odbio prevesti ili
- b) ako mu je zabranjen ulazak u državu odredišta.
- (5) Obveze iz stavka (2) ovoga članka odnose se i na organizatora turističkog ili sličnog putovanja u BiH koji se pojavljuje i kao organizator prijevoza.

Članak 19.

(Opći uvjeti za ulazak)

- (1) Stranac može ući u BiH ako ima važeću putovnicu ili drugu identifikacijsku ispravu koju može koristiti za ulazak u BiH, čija je valjanost dulja najmanje tri mjeseca od namjeravanog dana odlaska s teritorija BiH i izdana je u posljednjih deset godina ili je izdana s trajnim rokom valjanosti. U opravdanim hitnim slučajevima, odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili osobni razlozi, rok valjanosti putne isprave može biti i kraći.
- (2) Uz temeljni opći uvjet iz stavka (1) ovoga članka, za ulazak u BiH stranac mora ispunjavati i sljedeće temeljne opće uvjete:
- a) imati važeću vizu za ulazak, boravak ili prelazak preko teritorija BiH, čiji rok važenja ne istječe na dan ulaska u BiH, ako u BiH ne ulazi s putnom ispravom koju je izdala zemlja čiji su državljani oslobođeni obveze pribavljanja vize prema članku 21. (**Oslobađanje od obveze pribavljanja vize**) ovoga Zakona ili
- b) imati dozvolu boravka propisanu ovim Zakonom.
- (3) Uz temeljne opće uvjete propisane st. (1) i (2) ovoga članka, za ulazak u BiH stranac mora ispunjavati i sljedeće ostale opće uvjete:
- a) posjedovati dostatna sredstva za uzdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka i za izlazak iz BiH, uključujući i sredstva za zdravstvenu zaštitu, odnosno dokaz da ih može zakonito pribaviti, što se dokazuje na način propisan člankom 23. (**Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje**) ovoga Zakona;
- b) posjedovati isprave ili može dati informacije na temelju kojih se može razumno zaključiti koji su svrha i uvjeti namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno;
- c) imati ulaznu vizu susjedne zemlje u koju putuje ili preko čijeg teritorija nastavlja putovanje, ako mu je ta viza potrebna;
- d) imati potvrdu o cijepljenju ako dolazi s područja na kojemu vlada epidemija zarazne bolesti;
- e) da mu nije izrečena mjera protjerivanja, odnosno nije mu zabranjen ulazak u BiH, ako razdoblje na koje mu je izrečena ta mjera odnosno vrijeme zabrane još traje;
- f) da se ne vodi u evidencijama kod nadležnog tijela kao prekršitelj propisa u BiH ili prekršitelj međunarodnih propisa ili kao međunarodni prijestupnik;
- g) da ne postoje drugi razlozi, osim onih iz toč. e) i f) ovog stavka, zbog kojih bi njegova prisutnost na teritoriju BiH predstavljala prijetnju sigurnosti BiH, javnom poretku, javnom redu i miru, javnom zdravlju u BiH ili međunarodnim odnosima BiH.
- (4) Stranci koji su, sukladno članku 21. (**Oslobađanje od obveze pribavljanja vize**) ovoga Zakona, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritorij BiH te ne moraju ispunjavati uvjet propisan stavkom (2) ovoga članka, prilikom ulaska u BiH moraju ispunjavati ostale opće uvjete za ulazak propisane stavkom (3) ovoga članka.
- (5) Stranci koji za ulazak u BiH moraju posjedovati vizu, prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje vize, kao i prilikom ulaska u BiH, moraju ispunjavati ostale opće uvjete za ulazak propisane stavkom (3) ovoga članka.
- (6) Kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira ili javnog zdravlja u BiH ili drugi razlozi koji proizlaze iz međunarodnih obveza BiH, uz uvjete za ulazak propisane st. (1), (2) i (3) ovoga članka, Vijeće ministara može propisati dodatne uvjete za ulazak stranaca u BiH.

Članak 20.

(Ulazak pod posebnim uvjetima)

Strancu se može odobriti ulazak i boravak u BiH i kada ne ispunjava uvjete iz ovoga Zakona, ako je tako predviđeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka ili odlukom Vijeća ministara, suda ili tužiteljstva u BiH.

Članak 21.

(Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, određuje zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH (u daljnjem tekstu: zemlje bezviznog režima), kao i zemlje čiji državljani mogu ući u BiH s drugom ispravom osim putovnice. Vijeće ministara je nadležno, na prijedlog MVP-a, osloboditi obveze pribavljanja vize nositelje posebnih vrsta putnih isprava.
- (2) Stranci koji su, sukladno ovom Zakonu, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritorij BiH imaju pravo na ulazak i boravak u zemlji (u daljnjem tekstu: bezvizni boravak) ukupno u trajanju do 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblje od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka, ako nije drukčije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.

Članak 22.

(Iznimke od obveze posjedovanja vize)

- (1) Stranci koji imaju dozvolu privremenog ili stalnog boravka u BiH su tijekom razdoblja važenja te dozvole izuzeti od obveze posjedovanja vize.
- (2) Stranci – članovi posade i kabinsko osoblje zrakoplova u civilnom zrakoplovnom prometu koji posjeduju važeći certifikat člana posade, a koji namjeravaju ostati u zračnoj luci ili unutar granica obližnjeg naseljenog mjesta, mogu ulaziti u BiH bez vize i na teritoriju BiH boraviti do svoga prvog sljedećeg redovitog leta.
- (3) Ako neki član posade zbog obveza treba putovati u drugu zemlju kao putnik bilo kojim prijevoznim sredstvom kako bi se pridružio posadi zrakoplova, njegov certifikat prihvaća se kao zamjena za putovnicu i vizu, te mu se omogućuje potrebna sloboda kretanja unutar teritorija BiH.
- (4) Važeći certifikat člana posade priznaje se kao valjana isprava za utvrđivanje identiteta i u slučaju kada njezin nositelj nije državljanin zemlje registra zrakoplova.

- (5) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a i pod uvjetom uzajamnosti, može izuzeti od obveze posjedovanja vize državljanima određenih država koji su:
- civilni članovi posade zrakoplova, uz postojanje odgovarajuće potvrde i bilješke u općoj deklaraciji i planu leta,
  - civilni članovi posade ili prateće osobe zrakoplova koji sudjeluju u havarijsko-spasilačkim letovima, uz postojanje odgovarajuće bilješke u općoj deklaraciji i planu leta, ili
  - civilni članovi posade broda, ako su upisani u popis posade i osoblja.

Članak 23.

(Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)

- Postojanje sredstava za uzdržavanje stranca iz članka 19. (**Opći uvjeti za ulazak**) stavka (3) točke a) ovoga Zakona dokazuje se na sljedeći način:
  - posjedovanjem gotovog novca u domaćoj ili stranoj konvertibilnoj valuti;
  - posjedovanjem sredstava bezgotovinskog plaćanja prihvaćenih od bankarskog sustava u BiH ili sredstva koje omogućuje podizanje novca u BiH, ili jamstva banke iz BiH koja priznaje bezgotovinska sredstva plaćanja koja stranac posjeduje;
  - pozivnim pismom iz članka 32. (**Pozivno pismo**) ovoga Zakona;
  - posjedovanjem dokaza o uplaćenom smještaju ili o organiziranom putovanju; ili
  - posjedovanjem drugih sredstava kao što su nepokretna imovina u BiH po osnovi koje je moguće osigurati sredstva za uzdržavanje za vrijeme boravka u BiH, sredstava po osnovi izravnih stranih ulaganja, proizvodno-tehničke suradnje ili kooperacije i slično.
- Ako stranac ima dokaze o uplaćenom pojedinačnom ili kolektivnom putničkom zdravstvenom osiguranju, podrazumijeva se da ima osigurana sredstva za zdravstvenu zaštitu u smislu članka 19. (**Opći uvjeti za ulazak**) stavka (3) točke a) ovoga Zakona.
- Smatra se da stranac koji ima radnu dozvolu u BiH ispunjava uvjete koji se odnose na posjedovanje sredstava za uzdržavanje.
- Postojanje sredstava za izlazak stranca iz BiH može se dokazivati posjedovanjem važeće putne karte za nastavak putovanja ili za povratak, kao i time što stranac zakonito posjeduje prijevozno sredstvo.

Odjeljak B. Odbijanje ulaska u BiH

Članak 24.

(Razlozi odbijanja ulaska)

- Strancu se odbija ulazak u BiH ako ne ispunjava uvjete za ulazak iz članka 19. (**Opći uvjeti za ulazak**) niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor čija je BiH ugovorna stranka ili odluka iz članka 20. (**Ulazak pod posebnim uvjetima**) ovoga Zakona.
- Strancu može biti odbijen ulazak u BiH i pored razloga iz stavka (1) ovoga članka:
  - ako prilikom pokušaja ulaska u BiH predoči krivotvorenu putnu ispravu;
  - ako prilikom pokušaja ulaska u BiH predoči krivotvorenu vizu ili dozvolu boravka;
  - ako je već proveo na teritoriju BiH 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka, a radi se o državljaninu zemlje bezviznog režima, osim ako se na njega ne

primjenjuje odredba članka 20. (**Ulazak pod posebnim uvjetima**) ovoga Zakona;

- ako je već proveo na teritoriju BiH vrijeme dozvoljenog boravka propisano međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, osim ako nije ostvario uvjete za ulazak po drugoj osnovi;
- ako postoje osnovne sumnje da će obavljati poslove za koje je potrebna radna dozvola, a na njega se ne primjenjuju odredbe članka 77. (**Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada**) ovoga Zakona,
- ako mu je viza BiH na ulasku poništena ili ukinuta.

Članak 25.

(Postupak i posljedica odbijanja ulaska)

- Granična policija odlučuje o odbijanju ulaska na granici.
- Strancu kojem je odbijen ulazak u BiH jer ne ispunjava uvjete za ulazak propisane ovim Zakonom izdaje se rješenje o odbijanju ulaska.
- Rješenje o odbijanju ulaska sadrži razlog odbijanja ulaska, a izdaje se na obrascu koji popunjava nadležni policijski službenik Granične policije. Stranac potpisuje primitak rješenja na obrascu rješenja i jedan primjerak zadržava za sebe. Ako stranac odbije potpisati primitak rješenja, ta se činjenica unosi kao opaska na obrascu rješenja i smatra se da je rješenje uredno dostavljeno.
- Nadležni policijski službenik Granične policije na graničnom prijelazu upozorava stranca kojemu je odbijen ulazak u BiH da je dužan odmah napustiti područje graničnog prijelaza i zabranjuje mu ulazak na teritorij BiH.
- Rješenje o odbijanju ulaska mora sadržavati razlog odbijanja ulaska, a izdaje se na obrascu i dostavlja se strancu. Ako stranac odbije primiti rješenje, ta se činjenica unosi kao bilješka i smatra se da je rješenje dostavljeno.
- Rješenje o odbijanju ulaska izvršava se odmah unošenjem otiska štambilja "ODBIJEN ULAZAK" odnosno druge odgovarajuće oznake u putnu ispravu stranca. Ako stranac nema putnu ispravu u koju bi se mogao unijeti otisak štambilja odnosno druga odgovarajuća oznaka, ta se činjenica unosi kao opaska u obrazac rješenja.
- Protiv rješenja o odbijanju ulaska se može uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- Stranac kojemu je odbijen ulazak može ući u BiH nakon što otkloni razloge zbog kojih mu je odbijen ulazak.
- Ako se u žalbenom postupku utvrdi da je strancu neutemeljeno odbijen ulazak u BiH, ta se činjenica unosi u Središnju bazu podataka o strancima, te se prilikom ponovnog ulaska stranca u BiH poništava štambilj o odbijanju ulaska otiskom štambilja "PONIŠTENO".

Odjeljak C. Vize

Članak 26.

(Opće odredbe o vizama)

- Viza je odobrenje za provoz kroz međunarodni tranzitni prostor zračne luke ili teritorij BiH ili odobrenje za namjeravani boravak na teritoriju BiH u roku određenom u vizi.
- U pravilu, stranac je dužan pribaviti vizu prije dolaska na granični prijelaz BiH.
- Viza se može izdati strancu koji posjeduje putovnicu, koja mora biti važeća najmanje tri mjeseca nakon planiranog dana odlaska iz BiH ili, u slučaju nekoliko posjeta, nakon posljednjeg planiranog dana odlaska iz BiH, ima najmanje dvije prazne stranice i izdana je u prethodnih 10 godina. U opravdano hitnim slučajevima odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni

ili osobni razlozi, valjanost putne isprave može biti i kraća od tri mjeseca.

- (4) Posjedovanje vize ne predstavlja bezuvjetno pravo ulaska u BiH.
- (5) Viza ne pruža strancu pravo na rad u BiH, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 27.

(Vrste viza)

Nadležna tijela BiH izdaju sljedeće vize:

- a) aerodromsku tranzitnu vizu (Viza A),
- b) vizu za kratkoročni boravak (Viza C),
- c) vizu za dugoročni boravak (Viza D).

Članak 28.

(Aerodromska tranzitna viza - Viza A)

- (1) Aerodromska tranzitna viza (Viza A) omogućuje strancu prolazak kroz međunarodno tranzitno područje zračne luke bez stvarnog ulaska u zemlju, tijekom zaustavljanja ili nastavljanja međunarodnog leta.
- (2) U pravilu, strancu koji za vrijeme neprekinutog putovanja ne napušta međunarodno tranzitno područje zračne luke ili zrakoplov koji se nalazi u zračnoj luci u BiH nije potrebna viza.
- (3) Iznimno, Vijeće ministara može odlučiti da državljani određenih zemalja trebaju posjedovati aerodromske tranzitne vize.
- (4) Strancu se, na njegov zahtjev, može izdati aerodromska tranzitna viza za određeni broj prolazaka kroz međunarodno područje zračne luke u vrijeme provoza.

Članak 29.

(Viza za kratkoročni boravak - Viza C)

- (1) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) omogućuje strancu provoz, jedan ili više ulazaka ili boravaka u BiH. Nijedan neprekidan boravak ni ukupno trajanje više uzastopnih boravaka u BiH ne mogu biti dulji od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka.
- (2) Viza za kratkoročni boravak izdaje se s rokom važenja najdulje do jedne godine.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, uz prethodnu suglasnost Službe, viza za kratkoročni boravak može se izdati i s rokom važenja do pet godina kada stranac:
  - a) dokaže potrebu ili opravda namjeru čestog odnosno redovitog putovanja, posebno zbog poslovnog ili obiteljskog statusa, kao što su poslovne osobe, državni službenici angažirani u redovnim službenim kontaktima s institucijama BiH, predstavnici organizacija civilnog društva koji putuju radi edukativnih seminara ili konferencija, članovi obitelji državljanina BiH, članovi obitelji državljanina stranaca sa stalnim boravkom u BiH i pomorci i
  - b) dokaže svoj integritet i pouzdanost zakonite uporabe prethodno izdanih viza za ulazak u BiH, svoju ekonomsku situaciju u zemlji podrijetla i iskrenu namjeru da napusti teritorij BiH prije isteka roka važenja vize za koju je podnio zahtjev.
- (4) Viza za kratkoročni boravak izdaje se za poslovna putovanja, putovanja u svrhu obrazovanja, obuke ili u sličnu svrhu, za turistička ili druga putovanja u privatne svrhe, za putovanja na političke, znanstvene, kulturne, sportske, vjerske ili druge događaje, kao i za putovanja iz ostalih razloga za koja je dovoljan kratkoročni boravak.
- (5) U postupku izdavanja vize iz stavka (1) ovoga članka, Služba po zahtjevu MVP-a ili Granične policije obavlja provjere u službenim evidencijama. Rezultati provjera dostavljaju se tijelu nadležnom za izdavanje vize.

Članak 30.

(Viza za dugoročni boravak - Viza D)

- (1) Viza za dugoročni boravak (Viza D) omogućuje strancu ulazak i boravak u BiH u razdoblju od 180 dana tijekom jedne godine i omogućuje strancu podnošenje zahtjeva za odobravanje privremenog boravka u BiH.
- (2) Viza za dugoročni boravak izdaje se iznimno u situacijama kada je za svrhu boravka u BiH potrebno više od 90 dana u razdoblju od 180 dana.
- (3) Viza za dugoročni boravak izdaje se s rokom važenja najviše do jedne godine i izdaje se za jedan ili više ulazaka u BiH.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, viza za dugoročni boravak može se izdati i s rokom važenja duljim od jedne godine, ako je to u interesu BiH.
- (5) Za izdavanje vize za dugoročni boravak potrebna je prethodna suglasnost Službe.
- (6) Po primitku zahtjeva za izdavanje vize za dugoročni boravak, diplomatsko-konzularno predstavništvo BiH (u daljnjem tekstu: DKPBih) dužno je prikupiti svu potrebnu dokumentaciju i proslijediti je Službi radi davanja suglasnosti iz stavka (5) ovoga članka.

Članak 31.

(Uvjeti za izdavanje vize)

- (1) Podnositelj zahtjeva za izdavanje vize dužan je dati osobne podatke, kao i biometrijske podatke koji se od njega traže, druge potrebne informacije, te navesti svrhu ulaska u BiH. Zahtjev za izdavanje vize podnosi se najranije tri mjeseca prije početka planiranog posjeta na propisanom obrascu, koji se mora točno i potpuno popuniti.
- (2) Za izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza C) podnositelj zahtjeva dužan je, osim dokaza o putnom zdravstvenom osiguranju koje pokriva troškove koji mogu nastati u vezi s vraćanjem u zemlju podrijetla iz zdravstvenih razloga, hitnom medicinskom pomoći odnosno hitnim bolničkim liječenjem ili smrti tijekom njegova boravka u BiH, uz zahtjev priložiti dokaz kojim opravdava svrhu i uvjete namjeravanog boravka u BiH, i to:
  - a) pozivno pismo iz članka 32. (**Pozivno pismo**) ovoga Zakona;
  - b) presliku sudskog ili drugog službenog poziva kojim se poziva da se odazove u pravnom postupku koji se vodi u BiH;
  - c) presliku dokaza o uplaćenom turističkom putovanju, uključujući smještaj i prijevoz, ili dokaz o organiziranom putovanju ili uplaćenom smještaju;
  - d) potvrdu o primanju na obrazovanje ili obuku; ili
  - e) drugi dokument na temelju kojega se može razumno zaključiti koji su svrha i uvjeti namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, od obveze dostave dokaza o putnom zdravstvenom osiguranju izuzeti su nositelji diplomatskih putovnica, a mogu se izuzeti i profesionalne skupine, kao što su pomorci, koje već imaju putno zdravstveno osiguranje zbog svoje profesionalne djelatnosti.
- (4) U slučaju sumnje u svrhu ulaska u BiH koju je stranac naveo u zahtjevu za izdavanje vize, službena osoba DKP-a BiH može zahtijevati od stranca dostavu uvjerenja o posjedovanju nekretnine ili uvjerenja o stalnim izvorima prihoda u zemlji podrijetla ili zemlji polaznog odredišta ili uvjerenja o upisanom studiju ili druge dokaze, odnosno dokaz iz kojeg se razumno može zaključiti da će stranac nakon zakonitog boravka napustiti BiH.

- (5) Službena osoba može zahtijevati dodatne dokaze ili pojašnjenje podataka ili informacija iz zahtjeva za izdavanje vize, kao i razgovor s podnositeljem zahtjeva.
- (6) Uvjeti za izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza C) propisani stavkom (2) ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i u slučajevima izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D).

Članak 32.

(Pozivno pismo)

- (1) Pozivno pismo je pismo kojim se stranac poziva da dođe u BiH u određenu svrhu u određenom razdoblju.
- (2) Pozivno pismo za ulazak stranca u BiH može izdati državljanin BiH ili stranac s odobrenim stalnim boravkom u BiH, ili domaća ili strana pravna osoba registrirana u BiH.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, pozivno pismo u svrhu spajanja obitelji ili posjeta može izdati i stranac s odobrenim privremenim boravkom u BiH kao nositelj plave karte ili stranac koji boravi na temelju odobrenog privremenog boravka u BiH godinu dana ili dulje i koji ima osnovane izgleda za odobravanje stalnog boravka u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom. Stranac s odobrenim privremenim boravkom do jedne godine može izdati pozivno pismo isključivo u svrhu posjeta.
- (4) Pozivno pismo izdaje se na propisanom obrascu i sadrži izjavu pozivatelja da na sebe preuzima obvezu osiguranja smještaja, pokrića troškova liječenja, osiguranja uzdržavanja i podmirenja ostalih troškova koji mogu nastati za vrijeme boravka stranca u BiH, troškove stavljanja pod nadzor, dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljavanja, kao i sve druge troškove izlaska stranca iz BiH, ako te obveze ne može podmiriti stranac.
- (5) Pozivno pismo ovjerava Služba prema mjestu prebivališta odnosno sjedišta pozivatelja, na temelju dokaza dostavljenih uz zahtjev i nakon obavljanja operativnih provjera. Rok važenja pozivnog pisma je 180 dana od dana ovjere.
- (6) U slučaju iz stavka (3) ovoga članka, Služba ovjerava pozivno pismo i na temelju dokaza o istinitosti svrhe spajanja obitelji.
- (7) Služba može ovjeriti i zajedničko pozivno pismo za namjane pet, a najviše 50 osoba koje putuju uz zajedničku putovnicu.
- (8) Pozivnim pismom u smislu ovoga Zakona smatra se i službeni akt državnog, entitetskog ili kantonalnog tijela vlasti, tijela vlasti Brčko Distrikta BiH, kao i diplomatsko-konzularnog predstavništva strane zemlje ili međunarodne organizacije koja ima diplomatski status u BiH.

Članak 33.

(Izdavanje vize na zajedničku putovnicu)

- (1) Viza se izdaje na zajedničku putovnicu kao aerodromska tranzitna viza (Viza A) ili kao viza za kratkoročni boravak (Viza C) skupini stranaca, koja može brojati najmanje pet i najviše 50 osoba i koju predvodi osoba koja posjeduje svoju osobnu putovnicu i pojedinačnu vizu, ako je potrebna.
- (2) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) može se izdati na zajedničku putovnicu s rokom važenja najdulje do 30 dana ako članovi skupine zajedno ulaze na teritorij BiH te borave i napuštaju ga kao skupina.
- (3) Za svaku osobu koja je navedena u zajedničkoj putovnici izdaje se pojedinačna viza.

Članak 34.

(Nadležnost i mjesto izdavanja vize)

- (1) Vizu izdaje DKPBiH, a može je izdati i diplomatsko-konzularno predstavništvo druge zemlje sa kojom je BiH zaključila ugovor.

- (2) Stranac je dužan pribaviti vizu prije ulaska u BiH, a na poziv tijela iz stavka (1) ovoga članka dužan je osobno podnijeti zahtjev za izdavanje vize.
- (3) Prije izdavanja vize DKPBiH je dužan u slučajevima predviđenim ovim Zakonom zatražiti prethodnu suglasnost Službe.
- (4) Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za izdavanje vize može se uložiti žalba MVP-u, putem DKP-a, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.
- (5) Iznimno od st. (1) i (2) ovoga članka, ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili osobni razlozi, vizu za kratkoročni boravak (Viza C) za jedan ulazak do 15 dana ili aerodromsku tranzitnu vizu (Viza A) može izdati Granična policija na granici.
- (6) Viza iz stavka (5) ovoga članka može se izdati samo pod uvjetom da stranac:
- ispunjava opće uvjete za ulazak u BiH iz članka 19. (**Opći uvjeti za ulazak**) st. (1) i (3) ovoga Zakona,
  - dokaže da nije bio u mogućnosti unaprijed podnijeti zahtjev za vizu, i
  - predoči dokument ili više njih kojima dokazuje nepredvidiv i neodgodiv razlog za ulazak u BiH, te jamči povratak u zemlju podrijetla ili uobičajenog mjesta boravka.
- (7) Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za izdavanje vize na granici može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 35.

(Rok za davanje suglasnosti)

- (1) Kad je predviđeno da DKPBiH prije izdavanja vize mora zatražiti prethodnu suglasnost Službe, Služba odgovara što je prije moguće, a najkasnije u roku od sedam dana od dana zaprimanja zahtjeva. Služba obavještava MVP o svome odgovoru.
- (2) Ako DKPBiH ne primi odgovor Službe u roku iz stavka (1) ovoga članka, smatra se da je dana suglasnost.

Članak 36.

(Produljenje vize)

- (1) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) može se produžiti zbog više sile, humanitarnih, ozbiljnih profesionalnih ili osobnih razloga, a sukladno pravilima koja važe za izdavanje vize.
- (2) Zahtjev za produženje vize podnosi se Službi najkasnije pet dana prije isteka važenja vize i odobrenja boravka koji je odobren na temelju izdane vize. Služba donosi odluku o produženju vize u roku od tri dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (3) Protiv odluke kojom se odbija, odnosno odbacuje zahtjev za produženje vize može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od tri dana od dana dostave odluke. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 37.

(Odbijanje zahtjeva za izdavanje vize i iznimno izdavanje vize iz humanitarnih razloga)

- (1) Zahtjev stranca za izdavanje vize odbija se:
- ako ne ispunjava uvjete za izdavanje vize iz članka 31. (**Uvjeti za izdavanje vize**) ovoga Zakona;
  - ako ne ispunjava opće uvjete za ulazak u BiH iz članka 19. (**Opći uvjeti za ulazak**) st. (1), (3), (5) i (6) ovoga Zakona niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor čija je BiH ugovorna stranka ili odluka iz članka 20. (**Ulazak pod posebnim uvjetima**) ovoga Zakona;

- c) ako se stranac ne odazove pozivu DKP-a BiH da osobno podnese zahtjev za izdavanje vize;
  - d) ako je stranac već boravio u BiH 90 dana tijekom razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka;
  - e) ako rok važenja putovnice stranca u koju se unosi viza istječe za manje od tri mjeseca od posljednjeg dana namjeravanog boravka u BiH ili putovnica nema najmanje dvije prazne stranice ili nije izdana u prethodnih 10 godina, uvažavajući iznimke propisane člankom 26. stavak (3) ovoga Zakona;
  - f) ako odbije dati biometrijske podatke prilikom predaje zahtjeva; ili
  - g) ako stranac pri podnošenju zahtjeva za izdavanje vize na granici ne dokaže nepredvidive i neodgodive razloge za ulazak.
- (2) Zahtjev za izdavanje vize može se odbiti strancu koji nije platio troškove nadzora i/ili troškove udaljavanja iz BiH.
- (3) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, viza se može izdati iz humanitarnih razloga ili ako je to u interesu BiH ili je to sukladno prihvaćenim međunarodnim obvezama.

Članak 38.

(Poništenje i ukidanje vize)

- (1) Viza se poništava ako se naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uvjeti za njezino izdavanje ili ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju da je dobivena na prijevazu.
- (2) Viza se ukida ako se utvrdi da više ne postoje uvjeti za njezino izdavanje.
- (3) Vizu može poništiti ili ukinuti DKPBiH, Granična policija ili Služba.
- (4) Rješenje o poništenju ili ukidanju vize dostavlja se strancu na propisanom obrascu.
- (5) Protiv rješenja iz stavka (4) ovoga članka stranac može uložiti žalbu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, putem nadležnog DKP-a BiH.
- (6) Ako je rješenje iz stavka (4) ovoga članka donio DKPBiH, o žalbi na rješenje odlučuje MVP, a ako je to rješenje donijela Granična policija ili Služba, o žalbi odlučuje Ministarstvo. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (7) Viza se može ukinuti i na zahtjev stranca kojemu je izdana viza i u tom slučaju žalba nije dopuštena.
- (8) Ako je viza poništena ili ukinuta, preko naljepnice vize stavlja se otisak štambila "PONIŠTENO" ili "UKINUTO" ili drugi odgovarajući znak.
- (9) Tijelo koje je poništilo ili ukinulo vizu dužno je o tome obavijestiti Ministarstvo i tijelo koje je izdalo vizu.

Članak 39.

(Razlozi za poništenje ili ukidanje vize)

- (1) Viza se poništava ili ukida strancu:
    - a) ako ima lažnu ili krivotvorenu putnu ispravu;
    - b) ako boravi suprotno svrsi planiranog ulaska i boravka;
    - c) ako nema sredstava za održavanje za vrijeme namjeravanog boravka ili za povratak u zemlju podrijetla ili uobičajenog boravka ili za provoz u treću zemlju ili nije u mogućnosti zakonito pribaviti ta sredstva;
    - d) ako boravi u BiH dulje od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka;
    - e) ako ima na snazi mjeru zabrane ulaska u BiH;
    - f) ako predstavlja prijetnju javnom poretku, sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH;
    - g) ako ne poštuje javni poredak BiH ili poduzme aktivnost koja narušava sigurnost BiH ili je član organizacije koja planira ili poduzme takve aktivnosti ili organizira ili je u vezi s organiziranjem bespravno ulaska, boravka ili izlaska pojedinca ili skupine u ili iz BiH, ili organizira ili na bilo koji način sudjeluje u trgovini ljudima ili na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti ili postoji međunarodna tjeralice;
  - h) ako je prekršio propise kojima se uređuje prelazak državne granice, bez obzira na to je li povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH;
  - i) ako je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje vize;
  - j) ako obavlja djelatnost za koju je potrebna radna dozvola, a nema radnu dozvolu u BiH;
  - k) ako je pravomoćno osuđen za kazno djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
  - l) ako nema valjano putno zdravstveno osiguranje;
  - m) ako nema namjeru napustiti teritorij BiH prije isteka vize;
  - n) ako podnese zahtjev za ukidanje vize.
- (2) Osnove za utvrđivanje razloga za poništenje ili ukidanje vize propisane u stavku (1) ovoga članka mogu biti: dokazi ili saznanja kojima raspolaže Granična policija, Služba ili DKPBiH, sukladno svojim nadležnostima, postojanje međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH.
- (3) Strancu kojem je ukinuta ili poništena viza na teritoriju BiH iz razloga propisanih u stavku (1) toč. a), e), f), g), h), i), j) i k) ovoga članka može se izreći i mjera protjerivanja.
- (4) Strancu kojemu je poništena ili ukinuta viza na teritoriju BiH, a nije izrečena mjera protjerivanja, određuje se rok u kojemu može dragovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od osam dana.
- (5) Tijelo koje je ukinulo ili poništilo vizu obavještava o tome tijelo koje je izdalo vizu.

Članak 40.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)

- (1) nakon što pribavi mišljenje Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo komunikacija i prometa), Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis kojim se detaljnije uređuju obveze prijevoznika koji dovozi stranca na granični prijelaz BiH.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje MVP-a, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis kojim se utvrđuje najmanji iznos sredstava potreban za održavanje stranca u BiH.
- (3) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis kojim se propisuju izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize, postupanje prilikom izdavanja aerodromske tranzitne vize (Viza A) i vize za kratkoročni boravak (Viza C) u DKP-u BiH, rok važenja aerodromske tranzitne vize (Viza A), te uređuju i druga pitanja o izdavanju ovih viza.
- (4) Nakon što pribavi suglasnosti Ministarstva i Službe, MVP donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupak izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D) i druga pitanja o uvjetima izdavanja ove vize.
- (5) Nakon što pribavi mišljenje Granične policije, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis o graničnim prijelazima na kojima je moguće izdavati vize.

- (6) Ministarstvo, nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis kojim se uređuju postupanje prilikom ulaska stranaca u BiH, izdavanje vize na granici, izgled i sadržaj obrasca pozivnog pisma i postupanje prilikom ovjere pozivnog pisma, obrazac rješenja o odbijanju ulaska i postupanje prilikom odbijanja ulaska u BiH, te druga pitanja o uvjetima ulaska u BiH.

POGLAVLJE III. PUTNE ISPRAVE ZA STRANCE

Članak 41.

(Vrste putnih isprava za strance)

Putne isprave za strance u smislu ovoga Zakona su:

- a) putna isprava za osobu bez državljanstva i
- b) putni list za stranca.

Članak 42.

(Izdavanje putnih isprava za strance)

- (1) Putne isprave za osobe bez državljanstva izdaju se pod uvjetima utvrđenim međunarodnim konvencijama, a putni list za stranca sukladno ovom Zakonu.
- (2) Putne isprave za osobe bez državljanstva i putne listove za strance izdaje Služba prema boravištu, odnosno prebivalištu stranca.
- (3) Putne isprave za osobe bez državljanstva izdaju se s rokom valjanosti od dvije godine, osim u slučaju putnog lista koji se izdaje s rokom valjanosti do 30 dana i vrijedi samo za jedno putovanje.
- (4) Nositelji putnih isprava za strance mlađi od 14 godina mogu putovati u inozemstvo samo u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika ili skrbnika ili punomoćnika s ovjerenom punomoći oba roditelja ili zakonskog zastupnika ili skrbnika, ili moraju imati suglasnost roditelja, odnosno zakonskog zastupnika ili skrbnika ako putuju bez pratnje.

Članak 43.

(Putni list za stranca)

- (1) Putni list za stranca je putna isprava koja vrijedi za jedno putovanje i izdaje se strancu:
  - a) čija je važeća putna isprava izgubljena ili uništena i ne može se zamijeniti ili je stranac na drugi način bez nje ostao, a zemlja čiji je državljanin nema svoje diplomatsko-konzularno predstavništvo u BiH niti njezin interes zastupa neka druga zemlja, s ciljem da se tom strancu omogući povratak u zemlju u kojoj ima uobičajeno mjesto boravka ili u zemlju koja ga prihvaća;
  - b) kojem je odobrena ili je bila odobrena međunarodna zaštita ili privremena zaštita ili je u postupku stjecanja takvog statusa, s ciljem da mu se omogući dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla ili u zemlju u kojoj ima uobičajeno mjesto boravka ili u zemlju koja ga prihvaća;
  - c) kojem je prestalo državljanstvo BiH, a radi putovanja u inozemstvo;
  - d) koji je u inozemstvu izgubio putnu ispravu za izbjeglice ili putnu ispravu za osobu bez državljanstva koju je izdalo nadležno tijelo u BiH radi povratka u BiH; ili
  - e) koji je u postupku prisilnog udaljavanja iz BiH radi povratka u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog boravka ili treću zemlju koja ga prihvaća.
- (2) Osim slučajeva iz stavka (1) ovoga članka, putni list za stranca može biti izdan i u drugim slučajevima ako za to postoje opravdani razlozi.
- (3) Putni list za stranca iz stavka (1) toč. a), b), c) i e) ovoga članka izdaje nadležna organizacijska jedinica Službe kojoj je prijavljen gubitak ili uništenje putne isprave ili njezin

drugačiji nestanak, odnosno na čijem području stranac boravi.

- (4) Putni list za stranca iz stavka (1) točke d) ovoga članka izdaje DKPBiH uz prethodnu suglasnost Ministarstva ako se radi o izbjeglici, odnosno Službe ako se radi o osobi bez državljanstva.
- (5) U slučaju iz stavka (1) točke b) ovoga članka, Služba izdaje putni list za stranca po prethodnoj suglasnosti tijela nadležnog za poslove azila.

Članak 44.

(Neizdavanje putnih isprava za strance)

- (1) Putna isprava za stranca neće se izdati strancu:
  - a) protiv kojeg se vodi kazneni ili prekršajni postupak, osim ako postoji suglasnost tijela koje vodi postupak;
  - b) koji je osuđen na kaznu zatvora ili novčanu kaznu ili mu je izrečena mjera oduzimanja imovinske koristi ili je dužan nadoknaditi štetu dok ne izdrži kaznu, odnosno dok ne plati novčanu kaznu ili dok ne vrati imovinsku korist, odnosno dok ne nadoknadi štetu; ili
  - c) ako to zahtijevaju razlozi zaštite javnog poretka, sigurnosti ili javnog zdravlja BiH.
- (2) Kada Služba utvrdi postojanje nekog od razloga iz stavka (1) ovoga članka, oduzet će prethodno izdanu putnu ispravu za stranca na razdoblje dok takav razlog postoji i o tome obavijestiti Ministarstvo.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovoga članka, Služba izdaje potvrdu o oduzimanju putne isprave za stranca.
- (4) Iznimno od stavka (1) točke b) ovoga članka, putni list za strance može se izdati strancu koji je u postupku prisilnog udaljavanja iz BiH radi povratka u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog boravka ili treću zemlju koja ga prihvaća.

Članak 45.

(Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance)

- (1) Stranac ne smije ustupiti svoju putnu ispravu za stranca drugoj osobi niti smije koristiti kao svoju putnu ispravu druge osobe. U protivnome, službena osoba će odmah po saznanju prijaviti kazneno djelo, sukladno zakonu o kaznenom postupku.
- (2) Stranac kojem je otkazan boravak sukladno ovom Zakonu ili je stekao državljanstvo BiH dužan je odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja navedenih okolnosti, vratiti putnu ispravu za stranca mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe koja je izdala tu putnu ispravu.
- (3) Stranac je dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak putne isprave za stranca mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policije prema mjestu boravka, a ako se ta činjenica dogodila izvan BiH, najbližem DKP-u BiH.
- (4) Tijelo kojem je prijavljena činjenica iz stavka (3) ovoga članka izdaje strancu potvrdu o prijavi gubitka, uništenja ili drukčijeg nestanka putne isprave za stranca. Ako je stranac prijavio tu činjenicu policiji odnosno DKP-u BiH, policija odnosno DKPBiH dužni su odmah, a najkasnije tijekom istoga dana, obavijestiti organizacijsku jedinicu Službe na čijem području stranac boravi.
- (5) Putna isprava za stranca koja je izgubljena, uništena ili je na drukčiji način nestala oglašava se nevažećom u "Službenom glasniku BiH" o trošku stranca.

Članak 46.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance)

- (1) Nakon što pribavi mišljenja MCP-a, MVP-a i Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuju

- izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za osobu bez državljanstva i zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance.
- (2) Nakon što pribavi mišljenja Ministarstva, MVP-a i Službe, MCP donosi podzakonski propis kojim se uređuju oblik, izgled i sadržaj putne isprave za osobu bez državljanstva i putnog lista za strance, potrebni dokumenti koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja u vezi s putnom ispravom za osobu bez državljanstva i putni list za strance.

POGLAVLJE IV. BORAVAK STRANACA U BIH

Odjeljak A. Vrste boravka stranaca u BiH

Članak 47.

(Vrste boravka)

- (1) U smislu ovoga Zakona, pod boravkom stranca u BiH smatra se:
- vizni,
  - bevizni,
  - privremeni i
  - stalni boravak.
- (2) Vizni boravak je boravak stranca u BiH u razdoblju navedenom u vizi.
- (3) Bevizni boravak je boravak stranca u BiH koji dolazi iz zemlje bezviznog režima u trajanju iz članka 21. (**Oslobađanje od obveze pribavljanja vize**) stavka (2) ovoga Zakona.
- (4) Privremeni boravak je boravak stranca u BiH u trajanju do jedne godine, ako dozvolom boravka nije drukčije određeno.
- (5) Stalni boravak je boravak stranca u BiH u neograničenom trajanju.

Odjeljak B. Privremeni boravak

Članak 48.

(Osnova za odobravanje privremenog boravka)

- (1) Privremeni boravak može se odobriti strancu koji namjerava boraviti ili boravi u BiH po osnovi:
- spajanja obitelji,
  - obrazovanja,
  - humanitarnih razloga,
  - rada s radnom dozvolom,
  - rada bez radne dozvole ili
  - drugih opravdanih razloga.
- (2) Odobrenje privremenog boravka može se iznimno izdati i po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini, ako postoji efektivna veza stranca s BiH.
- (3) Privremeni boravak odobrava se na razdoblje do jedne godine, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (4) Privremeni boravak iz humanitarnih razloga u slučaju iz članka 58. (**Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga**) stavka (2) točke a) ovoga Zakona odobrava se najdulje na razdoblje do šest mjeseci.
- (5) Produljenje privremenog boravka može se odobriti na zahtjev stranca, ali samo po istoj osnovi po kojoj mu je odobren privremeni boravak čije produljenje traži.

Članak 49.

(Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka)

- (1) Strancu se može odobriti privremeni boravak ako dostavi:
- dokaz kojim opravdava postojanje osnove za odobravanje privremenog boravka;
  - putovnica s rokom važenja najmanje tri mjeseca duljim od razdoblja za koje traži odobrenje privremenog boravka;

- dokaz da raspolaže sredstvima za uzdržavanje, kako tijekom boravka u BiH ne bi postao korisnik socijalne pomoći;
  - dokaz o odgovarajućem smještaju;
  - dokaz o zdravstvenom osiguranju;
  - liječničko uvjerenje, izdano najkasnije tri mjeseca prije dana podnošenja zahtjeva, iz kojeg je vidljivo da ne boluje od bolesti koje predstavlja prijetnju javnom zdravlju u BiH, isključujući slučajeve kada je oboljenje nastupilo nakon odobravanja prvog privremenog boravka u BiH i
  - potvrdu koju je izdalo nadležno tijelo zemlje podrijetla da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za boravak.
- (2) Smatra se da stranac koji posjeduje radnu dozvolu za rad u BiH ispunjava uvjete koji se odnose na posjedovanje sredstava za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje.
- (3) Ako stranac podnosi zahtjev za produljenje privremenog boravka, dužan je dostaviti dokaz da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo, izdan od nadležnog tijela u BiH, a može se izuzeti od obveze pribavljanja dokaza iz stavka (1) toč. f) i g) ovoga članka, o čemu odlučuje Služba.
- (4) Stranac dnevni migrant koji podnosi zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka po osnovi obrazovanja, rada s radnom dozvolom ili bez radne dozvole izuzet je od obveze pribavljanja dokaza o odgovarajućem smještaju iz stavka (1) točke d) ovoga članka.

Članak 50.

(Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji)

- (1) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji može se odobriti članovima uže obitelji:
- državljanina BiH koji ima prebivalište u BiH,
  - stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH, stranca kojem je odobren privremeni boravak u BiH kao nositelju plave karte, stranca koji boravi po osnovi odobrenog privremenog boravka u BiH godinu dana ili dulje i koji ima osnovane izgleda za odobravanje stalnog boravka u BiH ili stranca s priznatim izbjegličkim statusom.
- (2) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka, na zahtjev stranca koji dolazi u BiH radi spajanja obitelji, može se odobriti uz uvjete iz članka 49. (Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka) ovoga Zakona ako:
- državljanin BiH, stranac s odobrenim boravkom u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom ima osiguran smještaj za sebe i članove obitelji za koje traži odobravanje boravka po osnovi spajanja obitelji i ima stalni izvor prihoda, odnosno raspolaže dostatnim sredstvima za uzdržavanje u BiH osoba za koje se traži spajanje obitelji i
  - državljanin BiH, stranac s odobrenim boravkom u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom ima zdravstveno osiguranje za sebe i članove obitelji za koje traži odobrenje boravka po osnovi spajanja obitelji.
- (3) Članovima uže obitelji u smislu ovoga Zakona smatraju se:
- bračni odnosno izvanbračni partner državljanina BiH ili stranca s odobrenim boravkom u BiH ili stranca s priznatim izbjegličkim statusom, pod uvjetom da je brak odnosno izvanbračna zajednica pravovaljana u BiH sukladno članku 6. (**Definicije**) toč. l) i m) ovoga Zakona;

- b) djeca do 18 godina ili punoljetna uzdržavana djeca koja su na redovitom školovanju do 26 godina ili poslovno ili radno nesposobna punoljetna djeca, koja žive u zajedničkom kućanstvu, rođena u braku, izvan braka, posvojena ili djeca bračnih i izvanbračnih partnera koja nisu osnovala vlastitu obitelj, i
- c) uzdržavani roditelji.
- (4) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji s članovima uže obitelji državljanina BiH koji ima prebivalište u BiH iz stavka (1) točke a) ovoga članka odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojim je odobren boravak.
- (5) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji s članovima uže obitelji stranca iz stavka (1) točke b) ovoga članka odobrava se na razdoblje u kojemu je privremeni boravak odobren strancu s kojim se spaja obitelj, a najdulje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojim je odobren boravak.
- (6) Iznimno od st. (4) i (5) ovoga članka, punoljetni stranac koji boravi u BiH neprekidno tri godine po osnovi privremenog boravka odobrenog radi spajanja obitelji može podnijeti zaseban zahtjev za odobravanje privremenog boravka po nekoj drugoj osnovi ukoliko ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom za odobravanje privremenog boravka po nekoj drugoj osnovi osim spajanja obitelji.
- (7) Član obitelji kojem je odobren privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji sa strancem kojemu je odobren privremeni boravak kao nositelju plave karte ima pravo na rad u BiH sukladno ovom Zakonu.

Članak 51.

(Boravak u slučaju prestanka braka ili izvanbračne zajednice)

- (1) Ako je za vrijeme trajanja privremenog boravka odobrenog po osnovi spajanja obitelji prestao brak ili izvanbračna zajednica, bivši supružnik ili izvanbračni partner koji je dobio odobrenje privremenog boravka kao član uže obitelji iz članka 50. (**Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji**) može podnijeti zahtjev za produljenje privremenog boravka:
- ako ima pravo skrbništva nad maloljetnim djetetom koje ima državljanstvo BiH;
  - u slučaju smrti supružnika ili izvanbračnog partnera po osnovi kojeg je ostvaren privremeni boravak s ciljem spajanja obitelji, a dokaže da je stekao pravo na rad sukladno odredbama ovoga Zakona ili da ima osigurana sredstva za svoje i uzdržavanje članova obitelji te zdravstveno osiguranje ili ako boravi u BiH radi studiranja i priloži dokaze o sredstvima za svoje i uzdržavanje članova obitelji i zdravstvenom osiguranju; ili
  - kad je u tijeku brakorazvodna parnica u kojoj se odlučuje o skrbništvu nad maloljetnim djetetom koje je državljanin BiH.
- (2) Iznimno, privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji može se odobriti strancu koji nije imao odobren privremeni boravak prije smrti supružnika ili izvanbračnog partnera koji je bio državljanin BiH ako je nakon smrti supružnika ili izvanbračnog partnera preuzeo skrbništvo nad maloljetnim djetetom koje je državljanin BiH i ima prebivalište u BiH.
- (3) Privremeni boravak po ovoj osnovi odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

Članak 52.

(Brak iz koristi)

- (1) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji neće se odobriti ako je brak sklopljen iz koristi.

- (2) Okolnosti koje mogu ukazivati da je brak sklopljen iz koristi su:
- bračni drugovi ne održavaju bračnu zajednicu;
  - bračni drugovi ne izvršavaju obveze koje proizlaze iz braka;
  - bračni drugovi nisu se upoznali prije sklapanja braka;
  - bračni drugovi ne daju dosljedne osobne podatke;
  - bračni drugovi ne govore jezik koji oboje razumiju;
  - za sklapanje braka dana su materijalna sredstva, osim ako se ne radi o sredstvima koja se daju kao miraz, a supružnici dolaze iz zemalja u kojima je davanje miraza običaj;
  - postoje dokazi o ranijim brakovima iz koristi na strani bilo kojeg bračnog druga u BiH ili inozemstvu ili
  - drugi dokazi koji mogu ukazivati na to da je brak sklopljen iz koristi.
- (3) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na izvanbračnu zajednicu.

Članak 53.

(Privremeni boravak po osnovi obrazovanja)

Privremeni boravak po osnovi obrazovanja može se odobriti u svrhu:

- osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja,
- visokoškolskog obrazovanja,
- neplaćenog vježbeništva i
- volonterskog rada.

Članak 54.

(Privremeni boravak po osnovi osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja)

- (1) Privremeni boravak po osnovi redovitog osnovnog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
- upisan je u osnovnoškolsku ustanovu;
  - ima suglasnost roditelja ili zakonskog zastupnika za planirani boravak u svrhu osnovnog obrazovanja u BiH;
  - ima skrbnika u BiH i
  - dostavi dokaz da je skrbnik ili obrazovna ustanova ili organizacija koja provodi program razmjene učenika za njega odgovorna za vrijeme boravka u BiH, osobito u pogledu smještaja, sredstava za uzdržavanje, obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Privremeni boravak po osnovi redovitog srednjoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
- upisan je u srednjoškolsku ustanovu;
  - ako je maloljetan, ima suglasnost roditelja ili zakonskog zastupnika za planirani boravak u svrhu srednjoškolskog obrazovanja u BiH;
  - ima skrbnika u BiH i
  - dostavi dokaz da je skrbnik ili obrazovna ustanova ili organizacija koja provodi program razmjene učenika za njega odgovorna za vrijeme boravka u BiH, osobito u pogledu smještaja, sredstava za uzdržavanje, obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (3) Ako stranac upisuje posljednju godinu srednjoškolskog obrazovanja, ne može biti stariji od 20 godina.
- (4) Privremeni boravak po osnovi osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

Članak 55.

(Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja)

- (1) Privremeni boravak po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
  - a) da je upisan na visokoškolsku ustanovu u BiH ili
  - b) da dolazi u sklopu razmjene studenata odnosno mobilnosti mladih.
- (2) Privremeni boravak po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.
- (3) Nakon isteka roka propisanog za trajanje redovitog visokoškolskog obrazovanja, privremeni boravak po ovoj osnovi može se produživati najdulje dvije godine, uz dostavu dokaza o obnovi godine.

Članak 56.

(Privremeni boravak neplaćenih vježbenika)

- (1) Privremeni boravak neplaćenih vježbenika može se odobriti strancu koji je stekao visokoškolsko obrazovanje na teritoriju BiH ili strancu koji dolazi po osnovi međunarodnih ugovora čija je BiH ugovorna stranka radi obavljanja stručne prakse odnosno vježbeničkog staža.
- (2) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ima:
  - a) ugovor o osposobljavanju bez naknade zaključen s pravnom osobom kod koje obavlja stručnu praksu odnosno vježbenički staž,
  - b) dokaz da poznaje jedan od jezika u službenoj uporabi u BiH i
  - c) dokaz da će pravna osoba kod koje obavlja stručnu praksu odnosno vježbenički staž biti odgovorna u pogledu sredstava za uzdržavanje, zdravstvene zaštite i povratka.
- (3) Privremeni boravak neplaćenih vježbenika odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, isključivo jednom, i to na razdoblje potrebno za stjecanje profesionalnih kvalifikacija.
- (4) Obavljanje stručne prakse odnosno vježbeničkog staža iz ovoga članka ne smatra se radom u smislu odredaba ovoga Zakona.

Članak 57.

(Privremeni boravak volontera)

- (1) Privremeni boravak može se odobriti strancu volonteru koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
  - a) da nije mlađi od 18 niti stariji od 65 godina;
  - b) ima ugovor o volontiranju zaključen s ustanovom, institucijom, humanitarnom organizacijom, udrugom građana ili zakladom u BiH u kojoj volontira;
  - c) ako priloži projekt na čijoj je realizaciji angažiran, odnosno dokument iz kojeg se vidi shema volonterskog rada, opis poslova i zadataka, broj izvršitelja, vrijeme volontiranja, nadzor i radno vrijeme;
  - d) da je organizacija u kojoj stranac volontira potpisala policu obveznog osiguranja i da preuzima odgovornost za stranca za vrijeme volontiranja, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.

- (2) Privremeni boravak odobrava se strancu volonteru na razdoblje do jedne godine, a iznimno se može produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, ako projekt na kojemu je stranac angažiran traje dulje od godinu dana.

Članak 58.

(Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga)

- (1) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga radi liječenja, rehabilitacije i boravka u staračkom domu može se odobriti strancu koji ispunjava uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje boravka**) ovoga Zakona i dostavi dokaz da je primljen u ustanovu u BiH na liječenje, rehabilitaciju ili smještaj u starački dom.
- (2) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga može se odobriti i strancu koji ne ispunjava uvjete za odobravanje privremenog boravka iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje boravka**) ovoga Zakona, u sljedećim slučajevima:
  - a) ako je žrtva trgovine ljudima, s ciljem:
    - 1) pružanja zaštite i pomoći u oporavku i povratku u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog boravka ili u zemlju koja ga prihvaća ili
    - 2) pružanja zaštite i pomoći ako je njihov boravak potreban zbog suradnje s nadležnim tijelima radi istrage u otkrivanju i procesuiranju kaznenog djela trgovine ljudima;
  - b) maloljetnom djetetu stranca ako je napušteno ili je žrtva organiziranog kriminala, ili je iz drugih razloga ostalo bez roditeljske zaštite, skrbništva ili bez pratnje;
  - c) osobi bez državljanstva;
  - d) po osnovi drugih opravdanih humanitarnih razloga koje, na prijedlog Ministarstva, podzakonskim propisom određuje Vijeće ministara.
- (3) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga može se odobriti i strancu koji ne ispunjava uvjete za odobravanje privremenog boravka iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje boravka**) ovoga Zakona u slučaju kad stranac surađuje s tijelima vlasti radi otkrivanja kaznenog djela ili počinitelja, ili je žrtva organiziranog kriminala i njegova je prisutnost u BiH potrebna za provođenje sudske postupka.
- (4) Stranac kojem je odobren privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga na temelju stavka (2) točke a) ovoga članka ima pravo na: odgovarajući i siguran smještaj, pristup hitnoj medicinskoj zaštiti, psihološku pomoć, informiranje o pravnom statusu, pravnu pomoć u postupku ostvarivanja statusnih pitanja, pristup tržištu rada pod uvjetima koji se primjenjuju prema strancu, kao i pristup profesionalnoj obuci i edukaciji. Dijete koje ima odobren privremeni boravak kao žrtva trgovine ljudima ima pristup obrazovanju.
- (5) Stranac kojem je odobren privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga na temelju stavka (2) točke c) ovoga članka ima pravo na rad pod istim uvjetima koji se primjenjuju prema strancu, a omogućuje mu se osnovno obrazovanje pod istim uvjetima kao i državljanima BiH.
- (6) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga određen propisom Vijeća ministara iz stavka (2) točke d) ovoga članka ne može se ni u kojem slučaju odobriti ako postoje okolnosti iz članka 84. (**Odbijanje zahtjeva za odobravanje i zahtjeva za produženje privremenog boravka**) stavka (1) toč. f) i h) ovoga Zakona.
- (7) Privremeni boravak iz stavka (1) i stavka (2) toč. b), c) i d) ovoga članka odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

- (8) Privremeni boravak iz stavka (2) točke a) ovoga članka odobrava se najdulje na razdoblje do šest mjeseci i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.
- (9) Strancu kojem je odobren privremeni boravak na temelju stavka (2) ovoga članka, a koji ne posjeduje važeću putnu ispravu, izdaje se potvrda o identitetu.

Članak 59.

(Preporuka nadležnog tijela)

Za odobravanje i produženje privremenog boravka po osnovi humanitarnih razloga iz članka **58. (Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga)** stavka (2) toč. a), b) i d) i stavka (3) ovoga Zakona, uz ostale dokaze potrebne za ocjenu utemeljenosti zahtjeva, potrebna je ocjena tijela pred kojim se vodi odgovarajući postupak (sudski, upravni) ili preporuka drugog nadležnog tijela ili nalaz specijalista medicinske struke odgovarajuće zdravstvene ustanove o potrebi liječenja ili oporavka ili slično.

Članak 60.

(Zaštita žrtava trgovine ljudima)

- (1) Ministarstvo je odgovorno za osiguranje posebne zaštite i pomoći žrtvama trgovine ljudima tijekom njihova prihvata i boravka u centrima za smještaj žrtava trgovine ljudima.
- (2) Stranac za kojega postoje osnove sumnje da je žrtva trgovine ljudima od dana smještaja u centar za smještaj žrtava trgovine ljudima stječe status zaštićene osobe na razdoblje od 30 dana, što se smatra vremenom oporavka i razmišljanja o odluci hoće li surađivati s nadležnim tijelima u BiH radi istrage u otkrivanju i procesuiranju kaznenog djela trgovine ljudima.

Članak 61.

(Privremeni boravak po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini)

- (1) Privremeni boravak po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini može se odobriti strancu koji je vlasnik nepokretne imovine u BiH koji, osim što ispunjava uvjete iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje boravka)** ovoga Zakona, raspolaze dokazima o vlasništvu i postojanju efektivne veze s BiH.
- (2) Privremeni boravak po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

Odjeljak C. Privremeni boravak po osnovi rada s radnom dozvolom

Članak 62.

(Radna dozvola)

- (1) Ako stranac namjerava boraviti u BiH s ciljem plaćenog rada, prije ulaska u BiH mora imati radnu dozvolu, koju je izdalo tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine sukladno odredbama ovog i drugih zakona u BiH kojima se uređuju pitanja rada stranaca, osim kad je ovim Zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka određeno da radna dozvola nije potrebna za pojedine vrste rada.
- (2) Obavljanje poslova potrebnih za osnivanje i registriranje pravne osobe odnosno poslovnog subjekta ne smatra se radom u smislu stavka (1) ovoga članka, te ne podliježe obvezi pribavljanja radne dozvole.
- (3) Tijelo iz stavka (1) ovoga članka dužno je dostaviti primjerak odluke povodom zahtjeva za izdavanje radne dozvole Službi odmah prilikom dostave odluke strancu.

- (4) Odredbe ovoga članka ne odnose se na strance kojima je priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite u BiH.

Članak 63.

(Izdavanje radne dozvole)

- (1) Radna dozvola može se izdati strancu na zahtjev pravne ili fizičke osobe koja ga namjerava zaposliti (u daljnjem tekstu: poslodavac). Ovisno o mjestu prebivališta odnosno sjedištu poslodavca, radnu dozvolu izdaje tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.
- (2) Tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca izdaje radnu dozvolu na temelju utvrđene kvote radnih dozvola sukladno članku **64. (Kvota radnih dozvola)** ili kao radnu dozvolu koja se ne računa u kvotu sukladno članku **65. (Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu)** ovoga Zakona, sukladno propisima kojima se uređuje izdavanje radne dozvole.
- (3) Radna dozvola izdaje se za određeno radno mjesto odnosno za određenu vrstu poslova.
- (4) Radna dozvola ne može se izdati s rokom važenja duljim od jedne godine.

Članak 64.

(Kvota radnih dozvola)

- (1) Kvota radnih dozvola je broj radnih dozvola koje se mogu izdati u BiH u jednoj godini strancima određenih zanimanja, odnosno strancima koji obavljaju određene djelatnosti, a kojima je radna dozvola za rad u BiH potrebna i ulazi u kvotu, uključujući i broj radnih dozvola koje se mogu izdati u BiH u jednoj godini za sezonske radnike, utvrđene i razvrstane po djelatnostima od 90 do 180 dana u godini, sukladno smjeni godišnjih doba.
- (2) Godišnju kvotu radnih dozvola utvrđuje Vijeće ministara, sukladno migracijskoj politici i uz uvažavanje stanja na tržištu rada. MCP podnosi Vijeću ministara prijedlog godišnje kvote radnih dozvola. MCP izrađuje prijedlog na temelju izraženih potreba tijela nadležnih za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine o broju potrebnih radnih dozvola za strance, prema stupnju i vrsti obrazovanja odnosno kvalifikacija ili stručnosti, te prema vrsti sezonskih djelatnosti. Ta tijela podnose MCP-u svoje potrebe za radnim dozvolama putem Agencije za rad i zapošljavanje BiH.
- (3) Unutar godišnje kvote radnih dozvola, Vijeće ministara utvrđuje djelatnosti i zanimanja u kojima se dopušta zapošljavanje stranaca i broj radnih dozvola za svaku od djelatnosti te utvrđuje teritorijalnu raspodjelu radnih dozvola prema izraženim potrebama iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Radne dozvole utvrđene godišnjom kvotom izdaju se prvo za produženje već izdanih radnih dozvola, a potom za novo zapošljavanje.
- (5) Prednost pri izdavanju radnih dozvola imaju stranci koji već imaju odobren privremeni boravak u BiH po osnovi spajanja obitelji sa strancem s odobrenim privremenim boravkom u BiH.

Članak 65.

(Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu)

- Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima:
- a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslijediplomskom ili doktorskom studiju u BiH;

- b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu;
- c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma;
- d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svojeg specifičnog znanja;
- e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora;
- f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili
- g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.

Članak 66.

(Zahtjev za izdavanje radne dozvole)

Uz zahtjev za izdavanje radne dozvole za stranca poslodavac je dužan priložiti:

- a) podatke o strancu s kojim namjerava zaključiti ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor, a osobito: ime i prezime, uključujući i sva prijašnja imena i prezimena, imena i prezimena roditelja, datum rođenja, spol, mjesto prebivališta i adresu stanovanja u zemlji podrijetla, broj, datum i mjesto izdavanja važećih putnih isprava;
- b) podatke o radnom mjestu ili vrsti posla te o uvjetima rada;
- c) izvod iz mjerodavnog registra nadležnog suda o registraciji poslodavca u BiH, odnosno potvrdu o prebivalištu ako je poslodavac fizička osoba;
- d) dokaz banke kod koje poslodavac ima račun o solventnosti poslodavca;
- e) dokaz o podmirenim poreznim obvezama i uplaćenim doprinosima za sve postojeće zaposlene, uključujući i stranca u slučaju produljenja radne dozvole; i
- f) obrazloženje o opravdanosti zapošljavanja stranca.

Članak 67.

(Veza između odobravanja privremenog boravka i radne dozvole)

- (1) Stranac ne može početi raditi u BiH na temelju radne dozvole prije nego što mu je odobren privremeni boravak ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Stranac može raditi u BiH samo na temelju radne dozvole po osnovi koje mu je odobren privremeni boravak. Stranac može raditi u BiH na temelju radne dozvole samo na onom radnom mjestu ili na onoj vrsti poslova za čije je obavljanje izdana radna dozvola te po osnovi koje je strancu odobren privremeni boravak u BiH.
- (3) Privremeni boravak po osnovi radne dozvole odobrava se na razdoblje važenja radne dozvole uz dodatnih 30 dana, ali ne dulje od jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak. U roku od 30 dana od dana prestanka važenja radne dozvole prestaje važiti i odobrenje privremenog boravka.
- (4) Strancu neće prestati privremeni boravak u BiH odobren po osnovi izdane radne dozvole ako tijekom odobrenog privremenog boravka u BiH promijeni radno mjesto u istoj pravnoj osobi i u roku iz stavka (3) ovoga članka Službi dostavi novu radnu dozvolu.
- (5) Strancu neće prestati privremeni boravak u BiH odobren po osnovi izdane radne dozvole ako tijekom odobrenog privremenog boravka u BiH promijeni poslodavca i u roku iz stavka (3) ovoga članka Službi dostavi novu radnu dozvolu ili dokaz o pokrenutom postupku za izdavanje nove radne dozvole.

- (6) Strancu koji je ušao u BiH bez prethodno pribavljene radne dozvole ne može se odobriti privremeni boravak po osnovi radne dozvole dok taj stranac boravi u BiH.

Članak 68.

(Prestanak važenja radne dozvole)

- (1) Radna dozvola za stranca prestaje važiti:
  - a) istekom roka na koji je izdana, ali u svakom slučaju protekom jedne godine od dana izdavanja;
  - b) iz razloga predviđenih propisima kojima se uređuje zapošljavanje stranaca ili
  - c) neodobravanjem, prestankom ili otkazom privremenog boravka u BiH.
- (2) Tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca dužno je bez odgode obavijestiti Službu o slučajevima iz stavka (1) točke b) ovoga članka.
- (3) Služba je dužna bez odgode obavijestiti tijelo nadležno za poslove zapošljavanja o slučajevima iz stavka (1) točke c) ovoga članka.

Članak 69.

(Privremeni boravak sezonskih radnika)

- (1) Strancu sezonskom radniku može se odobriti privremeni boravak radi obavljanja poslova koji ovise o smjeni godišnjih doba iz ugovora o radu na određeno vrijeme, koji su izravno sklopili stranac i poslodavac iz BiH.
- (2) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka odobrava se po osnovi radne dozvole koju izdaju tijela nadležna za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine unutar utvrđenih kvota radnih dozvola za tekuću godinu koje su, sukladno članku 64. (**Kvota radnih dozvola**) ovoga Zakona, utvrđene i razvrstane po djelatnostima od 90 do 180 dana u godini dana, sukladno smjeni godišnjih doba.
- (3) Nadležne službe kojima se poslodavac obrati prijavom o potrebi za sezonskim radom dužne su odmah proslijediti prijavu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH. Agencija za rad i zapošljavanje BiH obvezna je prijavu odmah učiniti dostupnom svim tijelima nadležnim za poslove zapošljavanja u BiH na razdoblje od osam dana. Ako se po proteku roka od osam dana za sezonski rad ne prijavi državljanin BiH, za te sezonske poslove može se angažirati i stranac.
- (4) Sezonskim radnicima odobrava se privremeni boravak na razdoblje od 90 do 180 dana tijekom 12 mjeseci. Nakon isteka navedenog razdoblja stranac je dužan napustiti BiH.
- (5) Privremeni boravak po ovoj osnovi može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, s tim što ukupni privremeni boravak s produljenjem ne prelazi šest mjeseci tijekom 12 mjeseci.
- (6) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
  - a) ima radnu dozvolu;
  - b) ima zaključen ugovor o radu ili obvezujuću ponudu za posao u statusu sezonskog radnika u BiH iz kojih se vide:
    - 1) mjesto i vrsta rada,
    - 2) vrijeme trajanja zaposlenja,
    - 3) visina primanja,
    - 4) broj radnih sati (tjedno ili mjesečno),
    - 5) iznos eventualnog plaćenog dopusta,
    - 6) datum početka zaposlenja i
    - 7) ostali radni uvjeti;

- c) dostavi dokaz da poslodavac preuzima odgovornost za stranca za vrijeme boravka u BiH, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka, te da se troškovi smještaja neće automatski odbijati od njegovih primanja.
- (7) Prije donošenja odluke Služba po službenoj dužnosti, posredovanjem Agencije za rad i zapošljavanje BiH, provjerava jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka (3) ovoga članka i je li na raspolaganju radno mjesto za odobravanje privremenog boravka po osnovi sezonskog zapošljavanja.

Članak 70.

(Obveze sudova, kazneno-popravnih i obrazovnih ustanova)

- (1) Sudovi nadležni za registriranje poslovnih subjekata dužni su odmah, a najkasnije u roku od sedam dana od dana registriranja poslovnog subjekta, odnosno promjene podataka, dostaviti Službi potpunu informaciju o registraciji, odnosno o svakoj promjeni podataka o sljedećim kategorijama stranaca:
- vlasnicima udjela odnosno dionica u registriranoj pravnoj osobi,
  - članovima uprave odnosno prokuristima u registriranoj pravnoj osobi i
  - članovima nadzornog odbora registrirane pravne osobe.
- (2) Sudovi su dužni odmah po pravomoćnosti dostaviti Službi presude donesene u postupcima prema strancima.
- (3) Sudovi su dužni dostavljati Ministarstvu presude koje se odnose na kazneno djelo krijumčarenje ljudi.
- (4) Kazneno-popravne ustanove dužne su organizacijskoj jedinici Službe dostaviti podatke o strancima koji su primljeni na izdržavanje kazne zatvora u roku od tri dana od dana primanja stranca, kao i obavijest o datumu puštanja stranca na slobodu, i to odmah po saznanju tog datuma.
- (5) Obrazovne ustanove dužne su u roku od 30 dana od početka školske odnosno akademske godine dostaviti Službi podatke o upisanim učenicima odnosno studentima strancima.

Odjeljak D. Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole

Članak 71.

(Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole)

Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole može se odobriti u svrhu:

- visokokvalificiranog zapošljavanja,
- premjještaja unutar pravne osobe,
- znanstvenog istraživanja ili
- rada bez radne dozvole s potvrdom o prijavi rada.

Članak 72.

(Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja)

- (1) Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja može se odobriti strancu:
- ako je podnošenju zahtjeva za boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja prethodio natječaj koji je objavio poslodavac koji ima namjeru zaposliti stranca;
  - ako je poslodavac objavio natječaj u najmanje tri dnevna lista koja su dostupna na cijelom teritoriju BiH s rokom prijave od 30 dana i istodobno ga dostavio Agenciji za rad i zapošljavanje BiH, koja je natječaj učinila dostupnim svim institucijama za zapošljavanje u BiH;
  - ako se na objavljeni natječaj ne prijavi državljanin BiH koji ispunjava uvjete natječaja;

- d) ako je za oglašeno radno mjesto potrebna visokoškolska kvalifikacija i radno iskustvo u struci od najmanje pet godina koje je stečeno nakon završetka formalnog visokog obrazovanja.

- (2) Za privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka izdaje se dozvola za boravak u BiH, tzv. plava karta.
- (3) Plava karta izdaje se s rokom važenja od dvije godine. Ako je ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor sklopljen na razdoblje kraće od dvije godine, plava karta se izdaje na vrijeme trajanja tog ugovora uvećano za dodatna tri mjeseca, ali rok njezina važenja ne može biti dulji od dvije godine. Plava karta može se produljivati pod uvjetima koji vrijede za njezino izdavanje.
- (4) Plava karta omogućuje strancu ulazak i boravak u BiH u razdoblju njezina važenja.

Članak 73.

(Izdavanje plave karte)

- (1) Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
- ima visokoškolsku naobrazbu,
  - ima radno iskustvo u struci od najmanje pet godina stečeno nakon završetka formalnog visokog obrazovanja i
  - ima ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor o obavljanju poslova visokokvalificiranog radnika u trajanju od najmanje godinu dana, s tim što u tom ugovoru mora biti naznačena i bruto godišnja plaća koja nije manja od 1,5 prosječne bruto godišnje plaće koja se isplaćuje u BiH prema službeno objavljenom podatku tjelela nadležnog za statistiku u BiH.
- (2) Zahtjev za izdavanje plave karte poslodavac podnosi Službi. Izvan BiH zahtjev se podnosi Službi putem DKP-a BiH, a na teritoriju BiH organizacijskoj jedinici Službe prema sjedištu poslodavca.
- (3) Prije donošenja odluke Služba po službenoj dužnosti, a putem Agencije za rad i zapošljavanje BiH, provjerava jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 72. (**Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja**) i je li na raspolaganju mjesto za izdavanje plave karte.

Članak 74.

(Rad na temelju plave karte i promjena poslodavca)

- (1) Stranac kojem je izdana plava karta može raditi u BiH samo na onim poslovima za koje mu je izdana i samo kod onog poslodavca s kojim je zaključio ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor.
- (2) U slučaju prestanka ugovora o radu ili drugog odgovarajućeg ugovora ili prestanka uvjeta na temelju kojih je izdana plava karta, poslodavac i stranac dužni su o tome obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana nastanka tih okolnosti.
- (3) Nakon proteka razdoblja od dvije godine nositelj plave karte može promijeniti poslodavca, o čemu je dužan obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana promjene i dostaviti novi ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor s novim poslodavcem. Nova plava karta izdaje se pod uvjetima iz čl. 72. (**Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja**) i 73. (**Izdavanje plave karte**) ovoga Zakona.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, stranac može promijeniti poslodavca pod uvjetima iz članka 72. (**Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja**) stavka (1) ovoga članka i prije isteka roka važenja plave karte, o čemu je dužan obavijestiti Službu u roku od osam

dana od dana nastale promjene i dostaviti novi ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor s novim poslodavcem.

- (5) U slučaju da ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor prestane prije isteka roka na koji je zaključen, plava karta vrijedi tri mjeseca od prestanka ugovora ili kraće ako je do njezina isteka ostalo manje od tri mjeseca.

Članak 75.

(Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravne osobe)

- (1) Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravne osobe može se odobriti strancu koji kao rukovoditelj, stručnjak ili vježbenik dolazi u BiH i koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, dostavi:

- a) dokaz da pravna osoba domaćin i pravna osoba s poslovnim sjedištem u inozemstvu pripadaju istoj pravnoj osobi ili skupini pravnih osoba;
- b) dokaz o zaposlenju unutar iste pravne osobe ili skupine pravnih osoba u neprekidnom trajanju od najmanje 12 mjeseci neposredno prije dana premještanja unutar pravne osobe u slučaju rukovoditelja ili stručnjaka, odnosno šest mjeseci u slučaju vježbenika;
- c) ugovor o radu;
- d) potvrdu poslodavca iz koje se vidi:
  - 1) vrijeme trajanja premještanja,
  - 2) adresa pravne osobe,
  - 3) da će stranac preuzeti funkciju rukovoditelja, stručnjaka ili vježbenika,
  - 4) iznos plaće i ostali uvjeti zaposlenja,
  - 5) da će se stranac po završetku premještanja moći premjestiti natrag u pravnu osobu koja pripada istoj pravnoj osobi ili skupini pravnih osoba u stranoj zemlji;
- e) dokaz o potrebnim stručnim kvalifikacijama i iskustvu;
- f) dokaz o solventnosti pravne osobe domaćina i
- g) dokaz da pravna osoba domaćin preuzima odgovornost za stranca za vrijeme boravka u BiH, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.

- (2) Plaća stranca raspoređenog radnika ne smije biti manja od prosječne plaće koja se isplaćuje u BiH prema službeno objavljenom podatku tijela nadležnog za statistiku u BiH.

- (3) Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravne osobe odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak. Privremeni boravak po ovoj osnovi može se produžiti i ukupno trajati najdulje do tri godine za rukovoditelje i stručnjake, a za vježbenike može se produžiti i ukupno trajati najdulje do jedne godine, nakon čega su dužni napustiti BiH.

Članak 76.

(Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja)

- (1) Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka**) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) ima visoko obrazovanje koje mu omogućuje pristup doktorandskim programima i određeno iskustvo i znanje koje se odnosi na projekt istraživanja;
- b) ima ugovor o gostovanju na projektu sa znanstveno-istraživačkom organizacijom zaključen prije podnošenja zahtjeva za privremeni boravak;
- c) da znanstvenoistraživačka organizacija koja je zaključila ugovor o gostovanju preuzima odgovornost za

stranca za vrijeme istraživanja, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.

- (2) Privremeni boravak po osnovi znanstvenog istraživanja odobrava se na razdoblje dok traje projekt iz stavka (1) točke b) ovoga članka, a najdulje do godinu dana i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren ako projekt traje dulje od godinu dana.

- (3) MCP sastavlja i ažurira popis znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH, koji je javno dostupan.

Članak 77.

(Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)

- (1) Stranci koji borave u BiH po osnovi viznog, bezviznog ili prethodno odobrenog privremenog boravka mogu raditi u BiH bez radne dozvole do 90 dana u kalendarskoj godini ako obavljaju poslove kao:

- a) ključne osobe u pravnoj osobi koje imaju viši položaj u upravi, odnosno koje upravljaju odjelima, prate i nadziru rad drugih zaposlenika, imaju ovlasti za primanje i otpuštanje radnika ili su stručnjaci koji posjeduju izvanredno znanje koje je bitno za rad pravne osobe, istraživačku opremu, tehnike ili upravljanje i slično, ukoliko su najmanje godinu dana bili zaposleni u toj pravnoj osobi ili su djelovali kao partneri neposredno prije premještanja u BiH, ako imenovanje nema karakter radnog odnosa;
- b) sveučilišni profesori koje sveučilišta u BiH pozovu za predavače, znanstvenici na znanstvenom ili stručnom usavršavanju, znanstvenici koji su predstavnici međunarodnih organizacija te znanstvenici koji sudjeluju u provođenju znanstvenoistraživačkih projekata važnih za BiH;
- c) umjetnici i tehničko osoblje, odnosno autori i izvođači opernih, baletnih, dramskih i drugih kazališnih priredaba ili koncertnih, likovnih i drugih kulturnih priredaba ili autori i izvođači iz područja glazbene, glazbeno-scenske, plesne i baletne umjetnosti, filmski umjetnici, kao i prateće izvjestiteljsko, organizacijsko i tehničko osoblje koje sudjeluje u kulturnim radionicama, susretima i kolonijama;
- d) stručnjaci u području zaštite kulturne baštine, knjižničarstva i arhivistike;
- e) stranci koje je uputio strani poslodavac, a koji omogućuju stručno usavršavanje i obuku osobama zaposlenim u fizičkim ili pravnim osobama sa sjedištem u BiH;
- f) stranci koji dolaze u BiH zbog svojeg stručnog usavršavanja, obuke ili prakse u diplomatske misije ili konzularne urede akreditirane u BiH, institucije u BiH ili u pravne osobe sa sjedištem u BiH;
- g) stranci koji obavljaju poslove u vezi s isporukom, montažom i servisom strojeva ili opreme;
- h) stranci koji sudjeluju kao predavači na organiziranim stručnim skupovima i seminarima;
- i) stranci koji sudjeluju na sajamskim ili izložbenim priredbama na kojima izlaže njihov poslodavac;
- j) stranci zaposleni u cirkusima ili zabavnim parkovima;
- k) liječnici koji se po pozivu zdravstvene ustanove u BiH angažiraju za obavljanje specijalističkih pregleda i drugih medicinskih usluga;
- l) stranci koji dolaze u BiH radi sudjelovanja na sportskim priredbama i natjecanjima;
- m) sezonski radnici unutar ugovora o radu na određeno vrijeme koji su zaključili stranac i poslodavac iz BiH, uz ispunjenje uvjeta iz članka 69. st. (3) i (7) ovoga Zakona.

- (2) Stranci koji borave u BiH po osnovi viznog, bezviznog, prethodno odobrenog privremenog boravka ili privremenog boravka po osnovi rada bez radne dozvole mogu raditi u BiH bez radne dozvole ako obavljaju poslove kao:
- osnivači gospodarskog društva odnosno poduzeća sa sjedištem u BiH ako gospodarsko društvo ili poduzeće na svakog stranca, uključujući i osnivače, zapošljava najmanje pet državljana BiH, isplaćuje bruto plaću po svakom zaposleniku najmanje u visini prosječne bruto plaće u BiH i uredno izmiruje porezne obveze;
  - stručnjaci, nastavnici i predavači inozemnih kulturnih i obrazovnih ustanova koji obavljaju u BiH svoj stručni posao u sklopu projekta kulturne i obrazovne suradnje;
  - civilni, policijski i vojni službenici drugih zemalja koji dolaze u BiH da rade na temelju ugovora o suradnji s tijelima BiH;
  - članovi znanstvenih međunarodnih misija koji obavljaju istraživanje u BiH koje je odobrilo Vijeće ministara;
  - službenici vjerskih zajednica registriranih u BiH dok obavljaju posao vezan isključivo uz vjersku službu;
  - strani dopisnici akreditirani u BiH ili izvjestitelji stranih medija;
  - stranci koji, na temelju ugovora s Vijećem ministara, Ministarstvom obrane BiH, Ministarstvom pravde BiH ili Ministarstvom, obavljaju poslove za potrebe obrane, pravnog sustava ili sigurnosti države ili se stručno usavršavaju u tim područjima;
  - stranci angažirani na projektima bitnim za BiH ako su kao stručnjaci ili ključne osobe bitni za realiziranje projekta ili ako su upućeni na rad u BiH na temelju ugovora sklopljenog između stranog poslodavca i korisnika usluga u BiH po osnovi međunarodnog tendera na određeno vrijeme;
  - stranac koji boravi u BiH po osnovi razloga koji je utemeljen na međunarodnom ugovoru čija je BiH ugovorna stranka.
- (3) Stranci iz stavka (1) ovoga članka, osim stranaca iz stavka (1) točke 1) ovoga članka, mogu raditi u BiH bez radne dozvole, uz prethodno pribavljenu potvrdu o prijavi rada.
- (4) Stranci iz stavka (1) ovoga članka koji namjeravaju raditi u BiH dulje od 90 dana u kalendarskoj godini dužni su pribaviti radnu dozvolu i dozvolu boravka po osnovi rada s radnom dozvolom.
- (5) Stranci iz stavka (2) ovoga članka koji borave u BiH po osnovi viznog, bezviznog ili prethodno odobrenog privremenog boravka mogu raditi u BiH bez radne dozvole, uz prethodno pribavljenu potvrdu o prijavi rada.
- (6) Potvrdu o prijavi rada, na zahtjev stranca, izdaje organizacijska jedinica Službe prema mjestu obavljanja poslova. Potvrda o prijavi rada izdaje se na obrascu propisanom podzakonskim aktom.
- (7) Poslodavac može zaposliti stranca na onim poslovima za koje mu je izdana potvrda o prijavi rada i dužan je u svrhu kontrole tijekom trajanja rada posjedovati primjerak takve potvrde.
- (8) Stranci iz stavka (2) ovoga članka koji podnesu zahtjev za odobravanje privremenog boravka po osnovi rada bez radne dozvole iz članka 71. (**Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole**) točke d) ovoga Zakona, uz uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje boravka**) ovoga Zakona, trebaju ispunjavati i posebne uvjete, koje Ministarstvo propisuje podzakonskim aktom. Strancu kojem je odobren privremeni boravak po ovoj osnovi ne izdaje se potvrda o prijavi rada.

Članak 78.

(Pravo na rad u BiH bez radne dozvole)

Pravo na rad u BiH bez obveze pribavljanja radne dozvole omogućeno je strancima koji u BiH imaju:

- odobren stalni boravak;
- odobren izbjeglički status, supsidijarnu zaštitu ili privremenu zaštitu;
- odobren privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji, a radi se o strancu koji je u braku ili izvanbračnoj zajednici s državljaninom BiH ili koji ima odobren privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji kao skrbnik maloljetnog djeteta koje ima državljanstvo BiH ili
- odobren privremeni boravak po osnovi obrazovanja u statusu studenta kada obavljaju poslove privremenog karaktera posredstvom ovlaštenih posrednika bez zasnivanja radnog odnosa, sukladno propisima kojima se uređuje obavljanje takvih poslova.

Odjeljak E. Stalni boravak

Članak 79.

(Uvjeti za odobravanje stalnog boravka)

- Stalni boravak može se odobriti strancu pod uvjetom da:
  - na temelju odobrenog privremenog boravka neprekidno boravi na teritoriju BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobravanje stalnog boravka;
  - ima važeću putovnicu;
  - raspolaze dovoljnim i redovitim sredstvima za uzdržavanje;
  - ima osiguran odgovarajući smještaj;
  - ima osigurano zdravstveno osiguranje;
  - poznaje jedan od jezika i pisama u službenoj uporabi u BiH;
  - se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdalo nadležno tijelo zemlje podrijetla, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva;
  - se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdalo nadležno tijelo u BiH, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.
- Smatra se da je stranac neprekidno boravio u BiH i ako je u razdoblju od pet godina višekratno izbivao iz BiH ukupno do 10 mjeseci ili jednokratno šest mjeseci.
- Iznimno od stavka (2) ovoga članka, smatra se da je stranac koji boravi u BiH kao nositelj plave karte neprekidno boravio u BiH i ako je u razdoblju od pet godina višekratno izbivao iz BiH ukupno do 18 mjeseci ili jednokratno 12 mjeseci.
- Ispit iz poznavanja jednog od jezika i pisama u službenoj uporabi u BiH mogu provoditi visokoškolske ili srednjoškolske ustanove ili ustanove za obrazovanje odraslih, koje na temelju odobrenja ministarstva nadležnog za obrazovanje u BiH izvode programe učenja i polaganja jezika u službenoj uporabi u BiH.
- Ispit iz poznavanja jezika ne moraju polagati: djeca u predškolskoj dobi, osobe koje pohađaju ili su završile osnovno, srednje ili visoko obrazovanje na jednom od jezika u službenoj uporabi u BiH i osobe starije od 60 godina ako nisu u radnom odnosu. Troškove tečajeva za učenje jezika i polaganje ispita snosi stranac.

Članak 80.

- (Boravak koji ne spada u osnove za stalni boravak)
- (1) Strancu se neće odobriti stalni boravak ako je u posljednjih pet godina boravio u BiH:
    - a) po osnovi privremene zaštite ili je podnio zahtjev za odobranje privremene zaštite i čeka odluku o svome statusu;
    - b) po osnovi međunarodne zaštite ili je podnio zahtjev za azil i čeka odluku o svome statusu;
    - c) po osnovi pravnog statusa predviđenog Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima iz 1963. godine, Konvencijom iz 1969. godine o posebnim misijama ili Bečkom konvencijom o predstavnicima država i njihovim odnosima s međunarodnim organizacijama iz Univerzalne povelje iz 1975. godine;
    - d) po osnovi obrazovanja iz članka 55. (**Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja**), privremenog boravka po osnovi humanitarnih razloga iz članka 58. (**Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga**) stavka (1) i stavka (2) toč. b), c) i d) i stavka (3), sezonskog zapošljavanja iz članka 69. (**Privremeni boravak sezonskih radnika**), premještaja unutar pravne osobe iz članka 75. (**Privremeni boravak po osnovi premještaja unutar pravne osobe**) i rada bez radne dozvole iz članka 77. (**Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada**) ovoga Zakona;
    - e) na izdržavanju kazne, odnosno izvršavanju druge kaznenopravne sankcije ili druge obveze utvrđene odlukom suda ili drugog nadležnog tijela;
    - f) po osnovi spajanja obitelji sa strancem čiji privremeni boravak ne spada u osnove za odobranje stalnog boravka u BiH;
    - g) na temelju potvrde o ostanku iz članka 110. (**Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu**) stavka (5) ovoga Zakona;
    - h) po osnovi boravka kao dnevni migrant;
    - i) po osnovi spajanja obitelji iz članka 51. (**Boravak po osnovi braka ili izvanbračne zajednice**) stavka (1) točke c) ovoga Zakona ako nije određen za skrbnika maloljetnog djeteta koje je državljanin BiH.
  - (2) Iznimno od stavka (1) točke d) ovoga članka, strancu kojem je odobren privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja iz članka 55. (**Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja**) ovoga Zakona u vrijeme potrebno za odobranje stalnog boravka iz članka 79. (**Uvjeti za odobranje stalnog boravka**) stavka (1) točke a) ovoga Zakona računa se polovina vremena provedenog po osnovi odobranja privremenog boravka u svrhu visokoškolskog obrazovanja. Privremeni boravak iz kojeg se podnosi zahtjev za stalni boravak ne može biti po osnovi obrazovanja.
  - (3) Iznimno od stavka (1) točke d) ovoga članka, stancu kojem je odobren privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole kao osnivaču gospodarskog društva iz članka 77. (**Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada**) stavka (2) točke a) ovoga Zakona u vrijeme potrebno za odobranje stalnog boravka iz članka 79. (**Uvjeti za odobranje stalnog boravka**) stavka (1) točke a) ovoga Zakona uračunava se taj boravak.

Članak 81.

- (Dijete stranaca s odobrenim boravkom)
- (1) Djetetu čiji su roditelji stranci koji imaju odobren boravak u BiH, bez obzira na to je li rođeno na teritoriju ili izvan

teritorija BiH, može se odobriti boravak u BiH za isto razdoblje za koje je roditeljima odobren boravak u BiH.

- (2) Zahtjev za odobranje boravka za dijete iz stavka (1) ovoga članka podnosi se u roku od 180 dana od dana rođenja djeteta.

Odjeljak F. Postupak odobranja boravka

Članak 82.

(Podnošenje zahtjeva za odobranje i produljenje privremenog boravka)

- (1) Zahtjev za odobranje i zahtjev za produljenje privremenog boravka podnose se Službi.
- (2) U pravilu, stranac podnosi zahtjev za odobranje prvog privremenog boravka izvan BiH putem DKP-a BiH.
- (3) Zahtjev za odobranje prvog privremenog boravka na teritoriju BiH stranac podnosi nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe samo ako je:
  - a) ušao u BiH s vizom za dugoročni boravak (Viza D) ili
  - b) državljanin zemlje bezvignog režima.
- (4) Zahtjev za odobranje prvog privremenog boravka podnosi se najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D) odnosno bezvignog boravka.
- (5) Zahtjev za produljenje privremenog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe izravno, a izvan BiH putem DKP-a BiH. Zahtjev se podnosi najranije 60 dana, a najkasnije 15 dana prije isteka razdoblja odobrenog boravka.
- (6) Stranac osobno podnosi zahtjev iz st. (1), (2), (3) i (5) ovoga članka organizacijskoj jedinici Službe odnosno u DKP-u BiH, a za poslovno nesposobnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik.
- (7) Stranac koji je podnio zahtjev za odobranje ili produljenje privremenog boravka na teritoriju BiH može ostati u BiH do donošenja konačne odluke o njegovu zahtjevu.
- (8) Uz zahtjev za odobranje i zahtjev za produljenje privremenog boravka, stranac je dužan dati biometrijske podatke.

Članak 83.

(Odlučivanje o zahtjevu za odobranje i produljenje privremenog boravka)

- (1) O zahtjevu za odobranje i produljenje privremenog boravka po bilo kojoj osnovi odlučuje nadležna organizacijska jedinica Službe u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, a u roku od 60 dana ako je zahtjev podnesen izravno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe.
- (2) Ako je zahtjev za odobranje boravka podnesen na teritoriju BiH, podnositelju zahtjeva izdaje se potvrda o podnesenom zahtjevu, koja mu omogućuje boravak u BiH do donošenja konačne odluke o zahtjevu.
- (3) Ako je zahtjev uvažen, strancu se izdaje obavijest o uvaženom zahtjevu i dozvola privremenog boravka.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, kada je privremeni boravak odobren po osnovi rada s radnom dozvolom ili plavom kartom, strancu se izdaje rješenje o odobrenom privremenom boravku i dozvola privremenog boravka.
- (5) Na zahtjev stranca, a najkasnije 60 dana prije isteka dozvole privremenog boravka iz stavka (3) ovoga članka, Služba izdaje i rješenje o odobrenom privremenom boravku u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva.
- (6) Protiv rješenja iz st. (4) i (5) ovoga članka ili odluke kojom je zahtjev stranca odbijen ili odbačen ili odluke kojom je postupak obustavljen, može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave odluke.

- (7) U odluci kojom je zahtjev za odobravanje privremenog boravka odbijen ili odbačen utvrđuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od 30 dana od dana dostave konačne odluke.

Članak 84.

(Odbijanje zahtjeva za odobravanje i zahtjeva za produljenje privremenog boravka)

- (1) Zahtjev stranca za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka odbija se ako:
- ne ispunjava opće uvjete za odobravanje privremenog boravka iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobravanje boravka**) ovoga Zakona i posebne uvjete propisane ovim Zakonom za svaku osnovu privremenog boravka;
  - je nezakonito ušao u BiH, osim ako postoje uvjeti za odobravanje boravka iz humanitarnih razloga u smislu članka 58. (**Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga**) stavka (2) ovoga Zakona;
  - su dostavljeni dokazi pribavljeni prijevaram, krivotvorenim ili protuzakonito mijenjani;
  - je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za odobravanje boravka;
  - mu je izrečena zabrana ulaska u BiH, za vrijeme trajanja te zabrane;
  - se vodi u evidencijama kod nadležnog tijela kao prekršitelj propisa u BiH ili prekršitelj međunarodnih propisa ili kao međunarodni prijestupnik;
  - je pravomoćno osuđen za kazneno djelo, a osuda nije brisana;
  - prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH ili predstavlja prijetnju javnom zdravlju, izuzimajući slučajeve kada je oboljenje nastupilo nakon odobravanja boravka u BiH;
  - je evidentiran u kaznenim ili prekršajnim evidencijama tijela za provedbu zakona kao višestruki povratnik, bez obzira na to radi li se o sudskoj opomeni, uvjetnoj osudi ili novčanoj kazni;
  - mu je u BiH izrečena prekršajna kazna koja nije izvršena;
  - Služba raspolaže informacijama nadležnih tijela i sigurnosnih službi u BiH da stranac na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH ili
  - postoje drugi razlozi utvrđeni međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.
- (2) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi spajanja obitelji, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako:
- Služba utvrdi da su brak ili izvanbračna zajednica ili posvojenje utemeljeni isključivo iz koristi ulaska odnosno boravka stranca u BiH ili
  - stranac s kojim se traži spajanje obitelji nema odobren boravak u BiH.
- (3) Zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako stranac ne postiže zadovoljavajući napredak tijekom studija.
- (4) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi znanstvenog istraživanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako znanstvenoistraživačka organizacija nije na popisu znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH iz članka 76.

(**Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja**) stavka (3) ovoga Zakona.

- (5) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi premještaja unutar društva, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako je:
- glavna svrha osnivanja pravne osobe domaćina olakšavanje ulaska osoba premještenih unutar društva;
  - pravna osoba domaćin u postupku likvidacije ili je likvidirana ili ne obavlja djelatnost za koju je osnovana ili
  - pravna osoba domaćin kažnjavana zbog neprijavljenog rada ili nezakonitog zapošljavanja.
- (6) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi sezonskog zapošljavanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako je:
- poslodavac u postupku likvidacije ili je bio u tom postupku ili ne obavlja djelatnost ili
  - poslodavac kažnjavan zbog neprijavljenog rada ili nezakonitog zapošljavanja.
- (7) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi visokokvalificiranog zapošljavanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako stranac postupi suprotno članku 74. (**Rad na temelju plave karte i promjena poslodavca**) st. (3) i (4) ovoga Zakona.
- (8) Osnove za utvrđivanje razloga za odbijanje zahtjeva za odobravanje i zahtjeva za produljenje privremenog boravka iz ovoga članka mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba, sukladno svojim nadležnostima, o postojanju međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH.
- (9) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva, ako je to u interesu BiH, može odobriti strancu privremeni boravak u BiH.

Članak 85.

- (Odbacivanje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka i obustava postupka)
- (1) Zahtjev stranca za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka odbacuju se ako:
- zahtjev za odobravanje privremenog boravka nije podnesen sukladno članku 82. (**Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka**) stavku (6) ovoga Zakona;
  - odbije dati biometrijske podatke prilikom podnošenja zahtjeva;
  - je podnesen suprotno rokovima iz članka 82. (**Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka**) st. (4) i (5) ovoga Zakona.
- (2) Iznimno od stavka (1) točke c) ovoga članka, zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka neće se odbaciti ako je zahtjev podnesen u roku važenja vize za dugoročni boravak (Viza D), bezviznog režima ili privremenog boravka i ako je stranac platio novčanu kaznu za prekršaj iz članka 135. (**Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 16., 21., 67., 77. i 82.**) stavka (6) ovoga Zakona.
- (3) Postupak pokrenut povodom zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka obustavlja se ako stranac:
- odustane od zahtjeva,
  - u roku od 30 dana od dana dostave poziva ne preuzme obavijest iz članka 83. (**Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje i produljenje privremenog boravka**) stavka (3) ovoga Zakona o uvaženom zahtjevu i dozvolu privremenog boravka ili rješenje o odobrenom privremenom boravku po osnovi rada s

radnom dozvolom i dozvolu privremenog boravka iz članka 83. (**Odlučivanje o zahtjevu za odobranje i produljenje privremenog boravka**) stavka (4) ovoga Zakona i ne obavijesti Službu o razlozima nepreuzimanja.

Članak 86.

(Podnošenje zahtjeva za stalni boravak)

- (1) Zahtjev za odobranje stalnog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe, a izvan BiH zahtjev se podnosi Službi putem DKP-a BiH.
- (2) Stranac osobno podnosi zahtjev iz stavka (1) ovoga članka organizacijskoj jedinici Službe odnosno u DKP-a BiH, a za poslovno nesposobnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik.
- (3) Uz zahtjev za odobranje stalnog boravka stranac je dužan dati biometrijske podatke.
- (4) U vrijeme podnošenja zahtjeva i odlučivanja o zahtjevu za odobranje stalnog boravka stranac mora imati odobren privremeni boravak u BiH.

Članak 87.

(Odlučivanje o zahtjevu za odobranje stalnog boravka)

- (1) O zahtjevu za odobranje stalnog boravka odlučuje nadležna organizacijska jedinica Službe u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, a u roku od 60 dana ako je zahtjev podnesen izravno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe.
- (2) Podnositelju zahtjeva izdaje se potvrda o podnesenom zahtjevu za stalni boravak.
- (3) Ako je zahtjev uvažan, strancu se izdaje rješenje o odobrenom stalnom boravku i dozvola stalnog boravka.
- (4) U odluci kojom je zahtjev za odobranje stalnog boravka odbijen odnosno odbačen određuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od 30 dana od dana dostave konačne odluke, ako nema odobren boravak po drugoj osnovi.
- (5) Protiv odluke kojom se zahtjev za odobranje stalnog boravka odbija odnosno odbacuje može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave odluke.
- (6) Podnositelj zahtjeva za odobranje stalnog boravka ne može biti protjeran iz BiH dok ne istekne rok za žalbu, a ako je žalba podnesena do donošenja odluke u postupku povodom žalbe niti prije isteka roka za dobrovoljno napuštanje BiH.

Članak 88.

(Odbijanje zahtjeva za odobranje stalnog boravka)

- (1) Zahtjev stranca za odobranje stalnog boravka odbija se ako:
  - a) nisu ispunjeni uvjeti za odobranje stalnog boravka iz članka 79. (**Uvjeti za odobranje stalnog boravka**) ovoga Zakona;
  - b) su dokazi dostavljeni uz zahtjev pribavljeni prijevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
  - c) je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za odobranje boravka;
  - d) je pravomoćno osuđen za kazneno djelo i izrečena mu je kazna zatvora, a osuda nije brisana;
  - e) prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
  - f) je stranac evidentiran u kaznenim ili prekršajnim evidencijama tijela nadležnih za provedbu zakona kao višestruki povratnik;
  - g) Služba raspolaže informacijama nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH da stranac na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno

organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH ili

- h) postoje drugi razlozi utvrđeni međunarodnim pravom.
- (2) Osnove za utvrđivanje razloga za odbijanje zahtjeva za odobranje stalnog boravka iz ovoga članka mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba, sukladno svojim nadležnostima, o postojanju međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH.

Članak 89.

(Odbacivanje zahtjeva za odobranje stalnog boravka i obustava postupka)

- (1) Zahtjev stranca za odobranje stalnog boravka odbacuje se ako:
  - a) zahtjev nije osobno podnio stranac ili zakonski zastupnik za poslovno nesposobnog stranca, sukladno članku 86. (**Podnošenje zahtjeva za stalni boravak**) stavku (2) ovoga Zakona,
  - b) stranac odbije dati biometrijske podatke prilikom podnošenja zahtjeva ili
  - c) zahtjev nije podnesen sukladno članku 86. (**Podnošenje zahtjeva za stalni boravak**) stavku (4) ovoga Zakona.
- (2) Postupak odobranje stalnog boravka obustavlja se ako stranac:
  - a) odustane od zahtjeva,
  - b) u roku od 60 dana od dana dostave poziva ne preuzme rješenje iz članka 87. (**Odlučivanje o zahtjevu za odobranje stalnog boravka**) stavka (3) ovoga Zakona o uvaženom zahtjevu i dozvolu stalnog boravka i ne obavijesti Službu o razlozima nepreuzimanja.

Članak 90.

(Preinaka zahtjeva za odobranje stalnog boravka)

Stranac koji ne ispunjava uvjete za odobranje stalnog boravka iz članka 79. (**Uvjeti za odobranje stalnog boravka**) ovoga Zakona prije donošenja odluke u prvom stupnju može izmijeniti zahtjev za stalni boravak u zahtjev za produljenje ili odobranje privremenog boravka ako ispunjava uvjete iz članka 49. (**Opći uvjeti za odobranje privremenog boravka**) ovoga Zakona.

Članak 91.

(Dozvola boravka)

- (1) Dozvola boravka izdaje se u obliku naljepnice odobrenog boravka i u smislu ovoga Zakona smatra se rješenjem o odobrenom boravku, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Naljepnica dozvole boravka unesena u važeću putovnicu stranca služi kao dozvola za prelazak državne granice BiH u razdoblju važenja.
- (3) Ako je stranac u posljednjih pet godina boravio u BiH kao nositelj plave karte iz članka 72. (**Privremeni boravak po osnovi visokokvalificiranog zapošljavanja**) ovoga Zakona, u dozvolu stalnog boravka unosi se opaska da je bivši nositelj plave karte.
- (4) Nakon što se steknu tehnički uvjeti, naljepnica dozvole boravka zamjenjuje se boravišnom dozvolom kao posebnom ispravom s biometrijskim podatcima stranca, koju personalizira i izdaje Služba. Personalizacija je proces ispisa osobnih podataka nositelja isprave na obrazac boravišne dozvole.

Članak 92.

(Zamjena dozvole boravka)

Ako stranac tijekom važenja dozvole boravka zamijeni putovnicu, na njegov se zahtjev izdaje nova dozvola boravka, a pravomoćno rješenje, ukoliko je rješenje doneseno sukladno ovom Zakonu, preinačuje se u dijelu koji se odnosi na izmijenjene podatke.

Članak 93.

(Prestanak boravka)

- (1) Strancu prestaje boravak u BiH:
  - a) na osobni zahtjev;
  - b) stjecanjem državljanstva BiH;
  - c) smrću;
  - d) izricanjem mjere iz članka 108. (*Posebni slučajevi protjerivanja*) ovoga Zakona;
  - e) ako ima zabranu ulaska i boravka u BiH ili
  - f) ako je boravak odobren po osnovi spajanja obitelji sa strancem čiji je boravak prestao ili je otkazan sukladno ovom Zakonu.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, strancu prestaje privremeni boravak odobravanjem stalnog boravka u BiH.
- (3) Nadležna tijela kod kojih se vodi evidencija o činjenicama iz stavka (1) toč. b) i c) ovoga članka dužna su o ovim činjenicama odmah obavijestiti Službu, a najkasnije u roku od sedam dana od dana nastanka ovih činjenica.
- (4) Na zahtjev stranca, Služba donosi rješenje o prestanku boravka iz stavka (1) točke a) ovoga članka, protiv kojeg se može uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave.
- (5) Služba, po službenoj dužnosti, donosi rješenje o prestanku boravka iz stavka (1) toč. b), d), e) i f) ovoga članka, protiv kojeg se može uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Članak 94.

(Osobna iskaznica za stranca)

- (1) Strancu kojem je odobren stalni boravak nadležno tijelo u mjestu u kojem stranac ima prebivalište izdaje osobnu iskaznicu za stranca.
- (2) Stranac je dužan podnijeti zahtjev za izdavanje osobne iskaznice za stranca nadležnom tijelu u roku od osam dana od dana primitka odluke o određenom jedinstvenom matičnom broju (JMB), odnosno zahtjev za zamjenu osobne iskaznice za strance prije isteka roka važenja.
- (3) Osobna iskaznica za stranca izdaje se s rokom važenja od pet godina, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.
- (4) Stranac ne smije ustupiti svoju osobnu iskaznicu za stranca drugoj osobi niti smije koristiti osobnu iskaznicu druge osobe kao svoju. U protivnome, službena osoba će, odmah po saznanju, prijaviti kazneno djelo, sukladno zakonu kojim se uređuje područje kaznenog postupka u BiH.
- (5) Stranac kojem je otkazan stalni boravak ili mu je boravak prestao sukladno članku 93. (*Prestanak boravka*) stavku (1) toč. a), b), d), e) i f) ovoga Zakona dužan je tijelu iz stavka (1) ovoga članka odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja navedenih okolnosti, vratiti osobnu iskaznicu za stranca. Tijelo iz stavka (1) ovoga članka dužno je odmah po primitku vraćene osobne iskaznice za stranca, a najkasnije tijekom istog dana, o tome obavijestiti nadležnu organizacijsku jedinicu Službe.
- (6) Stranac je dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak osobne iskaznice za stranca mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policiji prema mjestu prebivališta, a ako se ta činjenica dogodila izvan BiH, najbližem DKP-u BiH.

- (7) Tijelo kojem je prijavljena činjenica iz stavka (6) ovoga članka izdaje strancu potvrdu o prijavi gubitka, uništenja ili drukčijeg nestanka osobne iskaznice za stranca. Ako je stranac prijavio tu činjenicu policiji odnosno DKP-u BiH, policija odnosno DKPBiH dužni su istog dana obavijestiti organizacijsku jedinicu Službe na čijem području stranac ima prijavljeno prebivalište.
- (8) Stranac je dužan izgublenu, uništenu ili na drukčiji način nestalu osobnu iskaznicu za stranca oglasiti nevažećom u "Službenom glasniku BiH" o svome trošku.

Članak 95.

(Obveza nošenja osobne iskaznice za strance ili dozvole boravka)

Stranac je dužan nositi i na zahtjev ovlaštene osobe Ministarstva, Službe, Granične policije, policije ili drugog nadležnog tijela, kad je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno, dati na uvid osobnu iskaznicu za stranca ili dozvolu boravka u BiH.

Odjeljak G. Otkaz boravka

Članak 96.

(Razlozi za otkaz boravka)

- (1) Boravak stranca u BiH otkazuje se ako:
  - a) stranac ne poštuje javni poredak BiH iz članka 10. (*Obveza poštivanja javnog poretka BiH*) ili poduzme aktivnost narušavanja sigurnosti BiH ili je član organizacije koja poduzme takvu aktivnost;
  - b) stranac ugrozi interese BiH tako što na bilo koji način sudjeluje u krijumčarenju naoružanja ili vojne opreme, radioaktivne ili druge opasne tvari ili opojne droge, ili u nedozvoljenom prijevozu ili trgovini materijalom za proizvodnju naoružanja ili drugog sredstva za masovno uništenje, ili u proizvodnji ili posjedovanju opojne droge radi prodaje, ili je član organizacije koja na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti;
  - c) organizira ili je u vezi s organiziranjem nezakonitog ulaska, boravka ili izlaska pojedinca ili skupine u ili iz BiH, ili ako organizira ili na bilo koji način sudjeluje u trgovini ljudima;
  - d) Služba utvrdi da je sklopljen brak iz koristi ili zasnovana izvanbračna zajednica iz koristi ili da je zasnovano posvojenje iz koristi isključivo radi ulaska odnosno boravka u BiH;
  - e) Služba utvrdi da stranac koji je izdao pozivno pismo nije ispunio svoje obveze iz pozivnog pisma, a ponovo je izdao pozivno pismo, ili pozivna pisma izdaje u neistinitu svrhu ili ih drugačije zlorabi;
  - f) je stranac dao pogrešne ili lažne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje odobrenja boravka;
  - g) stranac odbija provesti konačnu odnosno pravomoćnu odluku nadležnog tijela u BiH;
  - h) stranac boravi u BiH protivno svrsi po osnovi koje je odobren boravak;
  - i) je ulazak ili boravak stranca ostvario na temelju dokaza koji su pribavljeni prijevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
  - j) stranac obavlja djelatnost u BiH za koju je potrebna radna dozvola, a nema radnu dozvolu u BiH, ili radi na radnom mjestu ili vrsti poslova koji se razlikuju od onih za koje ima radnu dozvolu ili ako obavlja djelatnost bez izdane potvrde o prijavi rada ili obavlja određenu djelatnost bez odobrenja nadležnog tijela u BiH;
  - k) je prekršio ili pokušao prekršiti propise kojima se uređuje prelazak državne granice BiH, bez obzira na

to je li povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH;

- l) su se uvjeti na temelju kojih je izdano odobrenje boravka izmijenili u tolikoj mjeri da bi isključili svaku mogućnost izdavanja odobrenja;
  - m) je stranac pravomoćno osuđen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
  - n) prisutnost stranca u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
  - o) stranac ostane bez sredstava za uzdržavanje;
  - p) stranac neprekidno izbiva iz BiH dulje od 180 dana za vrijeme odobrenog privremenog boravka, bez prethodnog javljanja i dostave dokaza o opravdanosti izbjivanja nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe, ili se na temelju okolnosti nedvojbeno može utvrditi da nema namjeru povratka u BiH;
  - r) je ostao boraviti u BiH nakon isteka valjanosti putne isprave ili
  - s) Služba raspolaže informacijama nadležnih tijela i sigurnosnih službi u BiH da stranac na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH.
- (2) Ako stranac ima odobren stalni boravak, on se može otkazati iz razloga propisanih u stavku (1) toč. a), b), c), d), f), i) ili n) ovoga članka. Ako se strancu otkazuje stalni boravak iz razloga propisanih stavkom (1) točkom n) ovoga članka, se uz otkaz boravka može mu izreći i mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH.
  - (3) Ako je stranac zbog razloga iz stavka (1) ovoga članka lišen slobode ili osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora, a nije mu izrečena mjera protjerivanja, otkaz boravka počinje mu teći od trenutka prestanka razloga za lišavanje slobode ili izdržavanja odnosno oprosta ili zastare kazne.
  - (4) Ako se strancu otkazuje bezvizni ili privremeni boravak iz razloga propisanih stavkom (1) toč. a), b), c), d), f), h), i), j), m), n) ili r) ovoga članka, se uz otkaz boravka može mu izreći i mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH.
  - (5) Osnove za utvrđivanje razloga za otkaz boravka iz ovoga članka mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba, sukladno svojim nadležnostima, o postojanju međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i sigurnosnih službi u BiH.
  - (6) U odluci kojom se otkazuje boravak utvrđuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od 30 dana od dana dostave konačne odluke.
  - (7) Prilikom određivanja roka iz stavka (6) ovoga članka, tijelo koje je izdalo rješenje mora uzeti u obzir vrijeme u kojem je stranac u mogućnosti napustiti BiH.

Članak 97.

(Poseban razlog za otkaz stalnog boravka)

- (1) Strancu koji ima odobren stalni boravak u BiH otkazuje se daljnji boravak ako:
  - a) se utvrdi da stranac nije nastanjen u BiH dulje od jedne godine ili
  - b) stranac izbiva iz BiH kraće od jedne godine, ali se na temelju okolnosti nedvojbeno može utvrditi da nema namjeru povratka i stalnog boravka u BiH.
- (2) Strancu koji ima odobren stalni boravak u BiH kao bivši nositelj plave karte otkazuje se stalni boravak ako se utvrdi da dulje od dvije godine nije nastanjen u BiH.

Članak 98.

(Postupak otkaza boravka)

- (1) Rješenje o otkazu boravka donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacijske jedinice ili upravne organizacije u sastavu Ministarstva, sigurnosne agencije, policije ili drugog tijela.
- (2) Podnositelj prijedloga iz stavka (1) ovoga članka uz prijedlog mora dostaviti i sve podatke i dokumentaciju mjerodavnu za donošenje odluke o otkazu boravka.
- (3) Protiv rješenja iz stavka (1) ovoga članka može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.
- (4) Žalba odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Do dana napuštanja teritorija BiH, strancu se uz potvrdu privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH.

Članak 99.

(Izvršenje rješenja o otkazu boravka)

- (1) Nakon konačnosti rješenja o otkazu boravka, nadležna organizacijska jedinica Službe poništava dozvolu boravka. U putovnicu stranca unosi se rok do kojeg stranac može dobrovoljno napustiti BiH.
- (2) Nakon konačnosti rješenja o otkazu bezviznog boravka, u putovnicu stranca upisuje se otkaz boravka, kao i rok do kojeg stranac može dobrovoljno napustiti BiH. Ako stranac nema putovnicu, sastavlja se službena zabilježka.
- (3) Granična policija dužna je odmah evidentirati činjenicu da je stranac napustio teritorij BiH u Središnju bazu podatka o strancima ili o tome na drugi način obavijestiti Službu.

Odjeljak H. Prijava boravka stranaca

Članak 100.

(Boravište i prebivalište stranca)

- (1) Boravište stranca je mjesto u kojem stranac boravi na temelju vize, bezviznog boravka ili privremenog boravka.
- (2) Prebivalište stranca je mjesto u kojem se stranac s odobrenim stalnim boravkom u BiH nastanio s namjerom da u njemu stalno živi.

Članak 101.

(Obveza prijave boravišta i prebivališta stranca)

- (1) Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti i odjaviti boravište, kao i promjenu adrese stanovanja, a stranac kojem je odobren stalni boravak i prebivalište.
- (2) Prijave i odjave iz stavka (1) ovoga članka podnose se nadležnim organizacijskim jedinicama Službe ili policiji.
- (3) Kada je prijava ili odjava iz stavka (1) ovoga članka ili iz članka **103. (Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)** stavka (1) ovoga Zakona podnesena policiji, policija je dužna presliku prijave dostaviti nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe u roku od 24 sata od primitka prijave.

Članak 102.

(Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca)

- (1) Stranac kojem je odobren stalni boravak dužan je prijaviti svoje prebivalište i promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta u roku od osam dana od dana primitka odluke o odobrenju stalnog boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto prebivališta, odnosno od dana promjene adrese stanovanja.
- (2) Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti svoje boravište i promjenu adrese stanovanja u roku od 48 sati od dana primitka dozvole boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto boravka, odnosno od dana

promjene adrese stanovanja, osim kad je ovim Zakonom propisan dulji rok za određene kategorije stranaca.

- (3) Stranac iz st. (1) i (2) ovoga članka koji dobrovoljno napušta BiH bez namjere povratka dužan je odjaviti svoje prebivalište odnosno boravište.

Članak 103.

(Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)

- (1) Pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge smještaja dužne su nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policije prijaviti boravište stranca najkasnije u roku od 12 sati od trenutka pružanja usluge smještaja strancu.
- (2) Pravne i fizičke osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su voditi evidenciju o strancima (u daljnjem tekstu: knjiga stranaca) kojima pružaju uslugu smještaja. Te osobe obvezne su čuvati knjige stranaca najmanje tri godine od dana zaključenja knjige i ovlaštenoj službenoj osobi Službe ili policije dati na uvid knjigu stranaca. Knjiga stranaca ovjerava se u nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili u policiji po mjestu prebivališta, odnosno poslovnog sjedišta davatelja usluge smještaja strancima.
- (3) Stranac koji ne koristi usluge smještaja pravnih i fizičkih osoba iz stavka (1) ovoga članka ili fizička osoba kod koje je stranac u posjetu dužni su prijaviti boravak stranca u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policije u roku od 48 sati od ulaska stranca u BiH ako će stranac u BiH boraviti dulje od tri dana.

Članak 104.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se propisuju dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev za odobravanje boravka, detaljnije uređuju: izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o podnesenom zahtjevu za boravak, postupanje pri odobravanju boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka, oblik, izgled, sadržaj, rok važenja, postupanje pri izdavanju potvrde o identitetu, izgled i sadržaj potvrde o prijavi rada, postupanje pri izdavanju potvrde o prijavi rada, oblik, izgled i sadržaj osobne iskaznice za stranca i postupanje pri izdavanju osobne iskaznice za stranca, postupanje pri otkazu boravka, postupanje pri prijavi i odjavi boravišta i prebivališta, izgled, sadržaj knjige stranaca i postupanje pri ovjeri knjige stranaca, kao i druga pitanja bitna za boravak i kretanje stranaca u BiH.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuju pravila i standardi u postupanju, kao i druga pitanja u vezi s prihvatom žrtava trgovine ljudima, njihovim oporavkom i povratkom.
- (3) Vijeće ministara, na prijedlog MCP-a, donosi podzakonski propis kojim se utvrđuje godišnja kvota radnih dozvola najkasnije do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu.
- (4) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo po stjecanju tehničkih uvjeta donosi podzakonski propis kojim se uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, postupanje pri odobravanju boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka s biometrijskim podacima stranca.
- (5) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo po stjecanju tehničkih uvjeta donosi odluku kojom će se naljepnica odobrenja boravka zamijeniti boravišnom dozvolom kao posebnom ispravom s biometrijskim podacima stranca.

- (6) Ako se pokaže potrebnim, nakon pribavljanja mišljenja Ministarstva MCP može donijeti podzakonski propis kojim se uređuju izrada i ažuriranje popisa znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH i način njegove dostupnosti.

POGLAVLJE V. UDALJAVANJE STRANCA IZ BIH Odjeljak A. Protjerivanje

Članak 105.

(Mjera protjerivanja)

- (1) Protjerivanje je mjera kojom se strancu nalaže izlazak iz BiH i zabranjuje ulazak i boravak u BiH u određenom razdoblju koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od pet godina.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, razdoblje zabrane ulaska i boravka u BiH može biti dulje od pet godina kad to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka i javnog reda i mira.
- (3) Razdoblje zabrane ulaska i boravka iz stavka (1) ovoga članka, na zahtjev stranca, može biti skraćeno ili ukinuta zabrana ulaska u slučaju ispunjavanja sljedećih uvjeta:
- kad je strancu prvi put izrečena mjera protjerivanja i
  - kad je stranac dobrovoljno napustio BiH i snosio sve troškove vezane uz proceduru povratka u zemlju uobičajenog mjesta boravka.
- (4) Razdoblje zabrane ulaska i boravka iz st. (1) i (2) može se produljiti ako:
- je stranac prethodno već bio protjeran iz BiH;
  - je stranac ušao u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska ili
  - stranac u trenutku prestanka zabrane ulaska u BiH još uvijek predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH.
- (5) Razdoblje zabrane ulaska računa se od dana napuštanja BiH.
- (6) Rješenje o protjerivanju stranca iz BiH sa zabranom ulaska i boravka u BiH donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacijske jedinice Ministarstva, tijela za provedbu zakona ili drugog tijela.
- (7) Protiv rješenja Službe o protjerivanju i rješenja o produljenju razdoblja zabrane ulaska može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave rješenja. Ako je rješenje o protjerivanju doneseno iz razloga propisanog člankom 106. (**Razlozi za izricanje mjere protjerivanja**) stavak (1) točka k) ovoga Zakona, rok za žalbu je 24 sata od dostave rješenja.
- (8) Žalba odgađa izvršenje rješenja.
- (9) Ministarstvo donosi rješenje povodom žalbe u roku od 15 dana od dana njenog zaprimanja.
- (10) Strancu se do okončanja postupka, uz potvrdu, privremeno oduzimaju putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH prije okončanja postupka.
- (11) Zabranjeno je kolektivno protjerivanje stranaca. Mjera protjerivanja može se izreći samo u pojedinačnom slučaju.
- (12) Ako se u postupku utvrđivanja identiteta utvrdi da je stvarni identitet stranca drugačiji od navoda o identitetu koje je stranac dao u postupku donošenja rješenja o protjerivanju, Služba po službenoj dužnosti mijenja rješenje o protjerivanju u dijelu koji se odnosi na identitet stranca. Protiv ovog rješenja može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (13) Odluku o zahtjevu za skraćeno ili ukidanje razdoblja zabrane ulaska iz stavka (3) ovoga članka donosi Služba na

zahtjev stranca. Protiv ove odluke može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave.

- (14) Ako je prisutnost stranca u BiH potrebna radi vođenja istražnog ili sudskog postupka, strancu se može odobriti ulazak i boravak u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska i boravka uz odobrenje Službe.

Članak 106.

(Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)

- (1) Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH:
- ako je nezakazan ušao u BiH;
  - ako je ostao u BiH nakon isteka roka valjanosti vize ili dozvole boravka ili nakon isteka valjanosti bezviznog boravka, ili ako mu je odbijen zahtjev za odobravanje boravka, a nije napustio BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje;
  - ako je pokušao povrijediti ili povrijedio propise o prelasku državne granice pri izlasku iz BiH;
  - ako je viza poništena ili ukinuta, a stranac u roku određenom za dobrovoljno napuštanje nije napustio BiH sukladno ovom Zakonu;
  - ako mu je otkazan boravak, a u roku određenom za dobrovoljno napuštanje nije napustio BiH sukladno ovom Zakonu;
  - ako je ostao u BiH nakon prestanka važenja izbjegličkog statusa, supsidijarne zaštite ili privremene zaštite ili nakon što je izvršnom odlukom odbijen zahtjev za azil, a nije ostvario pravo na boravak sukladno ovom Zakonu;
  - ako je odluka o oduzimanju ili otpustu iz državljanstva BiH ili poništenju upisa u knjigu državljana postala pravomoćna, a nije ostvario pravo na boravak sukladno ovom Zakonu;
  - ako je pravomoćno osuđen za kazneno djelo s obilježjem trgovine opojnom drogom, oružjem, ljudima, krijumčarenja ljudi, terorizma, pranja novca ili bilo kojeg oblika organiziranog, prekograničnog ili transnacionalnog kriminala;
  - ako je pravomoćno osuđen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
  - ako prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
  - ako je prihvaćen na temelju međunarodnog sporazuma o suradnji u predaji i prihvatu osoba čiji je boravak nezakonit, a nema odobren boravak u BiH;
  - ako je ostao boraviti u BiH nakon isteka valjanosti putne isprave;
  - ako je registriran kao višestruki počinitelj prekršaja na teritoriju BiH ili
  - ako se njegov identitet ne može utvrditi i ne može dokazati zakonitost svojeg boravka u BiH.
- (2) Prilikom odlučivanja hoće li strancu izreći mjeru protjerivanja iz BiH, kao i prilikom donošenja odluke o trajanju zabrane ulaska, Služba je dužna s naročitom pažnjom ocijeniti sve dokaze i utvrditi sve okolnosti i činjenice bitne za donošenje odluke, kao i stupanj integriranosti u BiH, a sukladno načelima zakona kojim se uređuje područje upravnog postupka u BiH.
- (3) U slučaju ostanka stranca u BiH dulje od roka valjanosti putne isprave, vize, bezviznog ili odobrenog boravka ili iz humanitarnih razloga, Služba može, umjesto izricanja mjere protjerivanja, izdati nalog za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH.
- (4) Nalog iz stavka (3) ovoga članka izdaje se u svrhu prelaska državne granice, uz prethodno pribavljanje izjave stranca

kojom potvrđuje namjeru dobrovoljnog napuštanja BiH i dokaza kojima stranac potvrđuje izjavu.

- (5) U nalogu iz stavka (3) ovoga članka navodi se rok za dobrovoljno napuštanje BiH koji ne može biti kraći od sedam niti dulji od 30 dana. Iznimno, ako postoje ozbiljni razlozi humanitarne prirode, rok za dobrovoljno napuštanje BiH može biti dulji od 30 dana.
- (6) Nalog za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH iz stavka (3) ovoga članka neće se izdati strancu ako postoji opasnost od bjekstva ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.
- (7) Strancu koji u roku određenom u nalogu za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH iz stavka (5) ovoga članka ne napusti BiH donosi se rješenje o protjerivanju, sukladno članku **105. (Mjera protjerivanja)** ovoga Zakona.
- (8) Protiv naloga iz stavka (3) ovoga članka nije dozvoljena žalba, ali se može pobijati u žalbi na rješenje o protjerivanju, koje se donosi sukladno stavku (7) ovoga članka.

Članak 107.

(Dobrovoljno izvršenje rješenja o protjerivanju)

- (1) Rješenjem o protjerivanju može se odrediti rok za dobrovoljno izvršenje rješenja, koji ne može biti kraći od sedam niti dulji od 30 dana.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, ako postoje naročito opravdani razlozi, rok za dobrovoljno izvršenje rješenja može se produljiti, prema posebnim okolnostima svakog pojedinog slučaja kao što su duljina boravka, djeca koja pohađaju školu i postojanje obiteljskih i društvenih veza.
- (3) Rok za dobrovoljno izvršenje rješenja iz stavka (1) ovoga članka ne mora biti određen ili može biti kraći od sedam dana ako postoji opasnost od bjekstva ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.
- (4) Stranac kojem je izrečena mjera protjerivanja dužan je pri napuštanju BiH prijaviti se službenoj osobi Granične policije.
- (5) Granična policija dužna je činjenicu napuštanja BiH unijeti u putovnicu stranca stavljanjem otiska izlaznog štambilja. Ako stranac nema putovnicu, o toj se činjenici sastavlja službena zabilješka, a strancu se izdaje potvrda da je napustio BiH.
- (6) Granična policija dužna je činjenicu da je stranac napustio BiH odmah evidentirati u Središnju bazu podatka o strancima ili o tome na drugi način obavijestiti Službu i Ministarstvo.
- (7) U slučaju da stranac dobrovoljno ne napusti BiH u roku za dobrovoljno izvršenje rješenja, konačno rješenje o protjerivanju provodi Služba poduzimanjem mjera za prisilno udaljavanje stranca iz BiH, po potrebi uz suradnju drugih organizacijskih jedinica Ministarstva, Granične policije ili policije. Druge organizacijske jedinice Ministarstva, Granična policija i policija dužni su Službi pružiti pomoć na njezin zahtjev.

Članak 108.

(Posebni slučajevi protjerivanja)

- (1) Vijeće ministara iznimno može, na obrazloženi prijedlog Ministarstva, Službe, druge organizacijske jedinice Ministarstva ili policije, rješavajući u pojedinačnom slučaju, donijeti odluku o protjerivanju stranca iz BiH s trajnom zabranom ulaska u BiH ako ocijeni da je protjerivanje nužno u interesu javnog poretka ili se temelji na razlozima sigurnosti BiH, sukladno članku 1. stavku 2. Protokola broj 7 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda preinačenog Protokolom broj 11.

- (2) Odluka iz stavka (1) ovoga članka ne može se provesti suprotno odredbama članka 109. (*Načelo zabrane vraćanja*) stavka (2) ovoga Zakona.

Odjeljak B. Zaštita stranaca

Članak 109.

(Načelo zabrane vraćanja)

- (1) Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj bi mu život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takav teritorij.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, stranac koji se iz opravdanih razloga smatra opasnim za sigurnost BiH ili je pravomoćno osuđen za teško kazneno djelo i predstavlja opasnost za BiH može se prisilno udaljiti ili vratiti u drugu zemlju, osim ako bi time bio izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut smrtnoj kazni ili pogubljenju, mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takav teritorij.

Članak 110.

(Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)

- (1) Kad se stranac pozove na razloge iz članka 109. (*Načelo zabrane vraćanja*) ovoga Zakona, tijelo pred kojim je dana izjava upućuje stranca Službi sukladno zakonu kojim se uređuje područje azila u BiH, radi iskazivanja namjere podnošenja zahtjeva za azil.
- (2) Služba izdaje strancu potvrdu o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil i određuje smjer kretanja i rok potreban da stranac osobno podnese zahtjev za azil Ministarstvu u sjedištu. Ta potvrda smatra se pravom na ostanak za rok određen potvrdom.
- (3) Služba bez odgode dostavlja tijelu nadležnom za poslove azila primjerak potvrde o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil s dokumentacijom propisanom zakonom kojim se uređuje područje azila u BiH.
- (4) Rješenje o protjerivanju može se provesti tek po izvršnosti negativne odluke povodom zahtjeva za azil.
- (5) Strancu čiji je zahtjev za azil pravomoćno odbijen ili mu je ukinut dodijeljeni izbjeglički status odnosno status supsidijarne zaštite, a za koga se u postupku utvrdi da ne može biti udaljen iz razloga propisanih načelom zabrane vraćanja iz članka 109. (*Načelo zabrane vraćanja*) stavka (2) ovoga Zakona, Služba na zahtjev stranca, a na temelju preporuke tijela nadležnog za poslove azila, izdaje potvrdu o ostanu kojom se strancu dozvoljava ostanak u BiH do osiguranja uvjeta za povratak i služi mu kao identifikacijska isprava.
- (6) Potvrda iz stavka (5) ovoga članka izdaje se na razdoblje najdulje do jedne godine i može se produljivati na zahtjev stranca pod uvjetima pod kojima je izdana i uz preporuku tijela nadležnog za poslove azila.
- (7) Protiv potvrde iz st. (5) i (6) ovoga članka nije dopuštena žalba niti se može pokrenuti upravni spor.
- (8) Strancu iz stavka (5) ovoga članka za kojeg je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH Služba može odrediti stavljanje pod nadzor, sukladno ovom Zakonu.
- (9) Služba, u suradnji s Ministarstvom, drugim ministarstvima i Vijećem ministara, poduzima sve potrebne radnje sukladno zakonu, ostalim propisima BiH i međunarodnom pravu u vezi s rješavanjem konačnog statusa stranca iz stavka (5) ovoga članka.

- (10) Potvrda iz st. (5) i (6) ovoga članka prestaje važiti osiguranjem uvjeta za povratak.

Članak 111.

(Isključenje primjene sankcija za nezakonit ulazak u BiH)

Prema podnositelju zahtjeva za azil koji dolazi izravno s teritorija na kojem mu je bio ugrožen život ili sloboda ne primjenjuju se sankcije zbog nezakonitog ulaska ili prisutnosti u BiH, pod uvjetom da se bez odgode prijavi nadležnom tijelu i iskaže namjeru podnošenja zahtjeva za azil te izloži valjane razloge za nezakonit ulazak ili prisutnost u BiH.

Odjeljak C. Prisilno udaljavanje stranca iz BiH

Članak 112.

(Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju)

- (1) Stranac se može prisilno udaljiti iz BiH.
- (2) Služba izvršava prisilno udaljavanje stranca iz BiH po službenoj dužnosti, na temelju zaključka o dozvoli izvršenja.
- (3) Kad rješenje o protjerivanju postane izvršno, Služba donosi zaključak o dozvoli izvršenja bez odgode, a najkasnije u roku od sedam dana od dana osiguranja uvjeta za prisilno udaljavanje stranca iz BiH.
- (4) Zaključkom o dozvoli izvršenja utvrđuje se da je rješenje o protjerivanju postalo izvršno i određuju način i vrijeme izvršenja, te država u koju se stranac vraća.
- (5) Protiv zaključka o dozvoli izvršenja može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave zaključka.
- (6) Žalba ne odgađa započeto izvršenje.
- (7) Na zahtjev Službe, policija i druga tijela za provedbu zakona u BiH dužni su Službi pružiti pomoć u izvršenju zaključka o dozvoli izvršenja.

Članak 113.

(Neizvršavanje prisilnog udaljavanja)

- (1) Ako je protiv stranca pokrenut sudski postupak, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što se predmet pravomoćno okonča.
- (2) Ako je stranac pravomoćno osuđen na kaznu zatvora, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što stranac izdrži kaznu zatvora, osim ako mu je izrečena uvjetna osuda ili je kazna zastarjela, ili je na uvjetnom otpustu.
- (3) Iako postoje uvjeti za prisilno udaljavanje stranca propisani ovim Zakonom, prisilno udaljavanje se ne mora izvršiti ako je to u interesu provedbe sudskog postupka, pogotovo ako se u postupku pojavljuje kao žrtva trgovine ljudima ili drugog oblika organiziranog, prekograničnog, ili transnacionalnog kriminala i surađuje s tijelima vlasti u pogledu otkrivanja kaznenog djela ili počinitelja.
- (4) Prisilnom udaljavanju stranca iz BiH neće se pristupiti ako stranac odluči napustiti BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje, samostalno ili uz pomoć međunarodnih vladinih ili nevladinih organizacija, i za to pruži odgovarajuće jamstvo.
- (5) Ako postoje opravdani razlozi, Služba može odobriti odgodu izvršenja mjere protjerivanja zbog:
- nemogućnosti prijevoza osobe zbog osobito teškog tjelesnog ili duševnog stanja u kojem se osoba nalazi;
  - tehničkih razloga, kao što su nedostatak odgovarajućeg prijevoznog sredstva ili zbog nedostatka identifikacijskih podataka ili drugih teškoća koje onemogućavaju udaljavanje stranca na human način;
  - nedostatka jamstva da će maloljetnik bez pratnje imati osiguran prijam od člana obitelji, zakonskog skrbnika ili druge ovlaštene osobe u zemlji u koju se vraća ili

- d) iz drugih opravdanih razloga koje u svakom pojedinačnom slučaju cijeni Služba.
- (6) Strancu iz stavka (5) ovoga članka Služba izdaje potvrdu kojom se odobrava odgoda izvršenja rješenja o protjerivanju.
- (7) Odgoda izvršenja mjere protjerivanja prestaje važiti čim prestanu postojati razlozi zbog kojih je odobrena odgoda.

Članak 114.
(Zemlja vraćanja)

- (1) Ako provedba odluke ne podliježe ograničenjima iz članka 109. (**Načelo zabrane vraćanja**) ovoga Zakona, stranac koji se prisilno udaljuje upućuje se u zemlju podrijetla odnosno uobičajenog boravka ili u zemlju iz koje je došao u BiH ili u zemlju koja ga prihvata.
- (2) Strancu se priopćava u koju zemlju se upućuje.

Članak 115.

(Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)

- (1) Stranac je dužan platiti troškove svoga vraćanja do mjesta u koje se upućuje.
- (2) Ako se utvrdi da stranac nema potrebna finansijska sredstva za plaćanje troškova vraćanja do mjesta u koje se upućuje, troškove vraćanja plaćaju:
- osoba koja je izdala pozivno pismo u svrhu ulaska stranca u BiH;
  - fizička ili pravna osoba koja je stranca zaposlila iako nije imao odgovarajuću radnu dozvolu;
  - fizička ili pravna osoba koja je stranca zaposlila prema izdanoj radnoj dozvoli;
  - banka koja je dala jamstvo na sredstva bezgotovinskog plaćanja;
  - turistička organizacija ili udruga koja je izdala vaučer, odnosno organizator turističkog ili sličnog putovanja;
  - fizička ili pravna osoba koja je strancu pomogla ili pokušala pomoći da nezakonito prijeđe granicu, bude u provozu ili boravi u BiH;
  - prijevoznik koji je doveo stranca u BiH,
  - BiH.
- (3) Radi osiguranja udaljavanja stranca iz BiH, a sukladno članku 118. (**Određivanje nadzora**) ovoga Zakona, do napuštanja BiH stranac se može staviti pod nadzor. Sve troškove vezane uz ostvarivanje nadzora snosi stranac koji se stavlja pod nadzor. Ako se utvrdi da stranac nema potrebna finansijska sredstva za plaćanje troškova stavljanja pod nadzor, te troškove snose subjekti iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Nositelja troškova iz st. (1) i (3) ovoga članka i iznos troškova rješenjem utvrđuje Služba po službenoj dužnosti. Protiv rješenja Službe može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave rješenja.
- (5) Novčana sredstva koja su privremeno oduzeta od stranca koriste se za podmirenje troškova iz st. (1) i (3) ovoga članka, te se polažu u Službi do pravomoćnosti rješenja iz stavka (4) ovoga članka.
- (6) Ako ni stranac iz stavka (1) ni subjekti iz stavka (2) toč. od a) do g) ovoga članka ne mogu platiti troškove vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor, ti se troškovi podmiruju na teret proračuna BiH angažiranjem sredstava za posebne namjene. Tako se može postupiti i kad je to potrebno radi ekonomičnosti postupka udaljavanja stranca iz zemlje.
- (7) U slučaju iz stavka (6) ovoga članka, Služba potražuje isplatu troškova iz st. (1) i (3) ovoga članka od subjekata iz stavka (2) toč. od a) do g) ovoga članka u odgovarajućem postupku.

Članak 116.

- (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljavanja stranca)
- (1) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuju: postupanje prilikom udaljavanja stranca iz BiH, izgled i sadržaj potvrde kojom se odobrava odgoda izvršenja mjere protjerivanja, postupanje prilikom skraćivanja, ukidanja i produljenja razdoblja zabrane ulaska i boravka, izgled i sadržaj potvrde o ostanku iz članka 110. (**Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu**) stavka (5) ovoga Zakona, te druga pitanja u vezi s udaljavanjem stranaca.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH, Vijeće ministara na prijedlog Službe upućen putem Ministarstva donosi podzakonski propis kojim se detaljnije uređuje način i postupanje za pokriće troškova vraćanja i troškova stavljanja pod nadzor.

POGLAVLJE VI. PRIHVAT STRANACA I NADZOR
Odjeljak A. Specijalizirane ustanove za prihvatanje stranaca

Članak 117.

(Ustrojstvo ustanova)

- (1) Radi provedbe ovoga Zakona, osnivaju se imigracijski centri, centri za smještaj žrtava trgovine ljudima, kao i druge ustanove specijalizirane za prihvatanje stranaca.
- (2) Imigracijski centri su specijalizirane ustanove za prihvatanje i smještaj stranaca koji su stavljeni pod nadzor. Imigracijski centri uspostavljaju se kao organizacijske jedinice Službe izvan njezina sjedišta.
- (3) Specijalizirane ustanove za prihvatanje stranaca moraju ispunjavati zahtjeve koji proizlaze iz Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnih standarda za postupanje s korisnicima specijaliziranih ustanova.
- (4) Nadzor nad radom specijaliziranih ustanova za prihvatanje stranaca provodi Ministarstvo.

Odjeljak B. Stavljanje stranca pod nadzor

Članak 118.

(Određivanje nadzora)

- (1) Nadzor nad strancem, do njegova napuštanja BiH, provodi se:
- ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji, odnosno blažom mjerom nadzora ili
  - smještanjem u specijaliziranu ustanovu za prihvatanje stranaca odnosno imigracijski centar.
- (2) Strancu se može odrediti stavljanje pod nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji:
- radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja;
  - radi osiguranja da će napustiti zemlju kad mu je zahtjev za odobravanje boravka odbijen, a nije napustio BiH;
  - radi osiguranja udaljavanja stranca iz zemlje;
  - kad Služba odobri odgodu izvršenja mjere protjerivanja;
  - ako postoje osnove sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
  - kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovu identitetu ili se inače identitet stranca ne može utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije;

- g) kad je stranac prihvaćen na temelju međunarodnog sporazuma o suradnji u predaji i prijehu osoba čiji je boravak nezakonit;
- h) u drugim slučajevima propisanim ovim Zakonom.
- (3) Strancu se određuje stavljanje pod nadzor smještanjem u imigracijski centar:
  - a) ako postoje osnove sumnje da bi nakon donošenja rješenja o protjerivanju slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
  - b) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja, ako postoje osnove sumnje da će stranac pobjeći ili na drugi način onemogućiti provedbu odluka ili
  - c) kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovu identitetu, a izrečena mu je mjera protjerivanja.
- (4) Ako je strancu koji izrazi namjeru podnijeti zahtjev za azil ili koji podnese zahtjev za azil već određeno stavljanje pod nadzor smještanjem u imigracijski centar, činjenica pozivanja na azil ne utječe na određivanje ni na provođenje nadzora.

Članak 119.

(Razdoblje određivanja i produljenje nadzora)

- (1) Stranac ostaje pod nadzorom do trenutka dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljavanja iz BiH ili toliko dugo koliko je potrebno za izvršenje svrhe nadzora, odnosno dok se razlozi koji su bili osnova za stavljanje stranca pod nadzor bitno ne izmijene, ali najdulje do roka određenog rješenjem o stavljanju pod nadzor odnosno rješenjem o produljenju nadzora.
- (2) Strancu se rješenjem određuje nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji do trenutka dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljavanja iz BiH, odnosno dok se bitno ne izmijene razlozi koji su bili osnova za stavljanje stranca pod nadzor.
- (3) Strancu se rješenjem određuje nadzor smještanjem u imigracijski centar najdulje na razdoblje do 90 dana.
- (4) Po proteku roka iz stavka (3) ovoga članka, a ako i dalje postoje razlozi iz članka 118. (**Određivanje nadzora**) stavka (3) ovoga Zakona zbog kojih je strancu određen nadzor, strancu se može produljiti nadzor svaki puta najviše do 90 dana, tako da ukupan nadzor u imigracijskom centru ne može trajati dulje od 180 dana.
- (5) Iznimno od stavka (4) ovoga članka, u slučaju nedostatka suradnje stranca u postupku udaljavanja ili kašnjenja u pribavljanju potrebnih dokumenata iz države u koju se stranac vraća, nadzor se može produljiti i na razdoblje dulje od 180 dana.
- (6) Nadzor u imigracijskom centru ukupno ne može trajati dulje od 18 mjeseci u kontinuitetu.
- (7) Ako stranca nije moguće udaljiti iz BiH u roku iz stavka (6) ovoga članka, strancu se može odrediti nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji.
- (8) Služba donosi rješenje o određivanju nadzora iz st. (2), (3) i (7) ovoga članka, rješenje o produljenju nadzora iz stavka (4) ovoga članka i rješenje o iznimnom produljenju nadzora iz st. (5) i (6) ovoga članka. Rješenje o produljenju nadzora i rješenje o iznimnom produljenju nadzora donose se 15 dana prije isteka prethodno određenog nadzora.
- (9) Služba može donijeti rješenje o ukidanju rješenja o smještanju stranca u imigracijski centar i odrediti nadzor ograni-

čavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji ako se i tom mjerom može postići svrha nadzora.

- (10) Služba može donijeti rješenje o ukidanju rješenja o ograničavanju kretanja na određeno područje ili mjesto i odrediti nadzor smještanjem stranca u imigracijski centar ako stranac ne poštuje obveze iz rješenja iz članka 120. (**Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor i pravni lijekovi**) stavka (2) ovoga Zakona, ili se osiguraju uvjeti za udaljavanje stranca iz BiH ako se tom mjerom može postići svrha nadzora.
- (11) Dok traje nadzor, Služba poduzima sve potrebne mjere da se nadzor svede na najkraće moguće vrijeme.
- (12) Strancu se, uz potvrdu, privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH.
- (13) Ograničavanje kretanja određeno sukladno zakonu kojim se uređuje podruje azila u BiH ne uračunava se u ukupno trajanje nadzora iz stavka (6) ovoga članka.

Članak 120.

(Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor i pravni lijekovi)

- (1) Nadzor iz članka 118. (**Određivanje nadzora**) stavka (1) ovoga Zakona određuje se rješenjem o stavljanju stranca pod nadzor, koje donosi Služba i uručuje ga strancu istodobno s izvršenjem rješenja.
- (2) Rješenje iz članka 118. (**Određivanje nadzora**) stavka (2) ovoga Zakona sadrži: odluku o ograničavanju kretanja stranca na određeno područje ili mjesto s adresom stanovanja, pravnu osnovu, obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policije i druge pojedinosti bitne za ostvarivanje svrhe nadzora.
- (3) Rješenje iz članka 118. (**Određivanje nadzora**) stavka (3) ovoga Zakona sadrži: odluku o stavljanju stranca pod nadzor smještanjem u imigracijski centar, pravnu osnovu, dan, sat i vrijeme smještanja, rok trajanja nadzora i druge pojedinosti bitne za ostvarivanje svrhe nadzora.
- (4) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto iz stavka (2) ovoga članka i rješenja iz članka 119. (**Razdoblje određivanja i produljenje nadzora**) st. (7) i (9) ovoga Zakona može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor u imigracijski centar iz stavka (3) ovoga članka, rješenja o produljenju nadzora, rješenja o iznimnom produljenju nadzora po ovoj osnovi i rješenja iz članka 119. (**Razdoblje određivanja i produljenje nadzora**) stavka (10) ovoga Zakona može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od tri dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (6) Ako Ministarstvo u roku od tri dana od dostave žalbe protiv rješenja iz stavka (5) ovoga članka ne ukine rješenje o stavljanju stranca pod nadzor u imigracijski centar, odnosno ne ukine rješenje o produljenju ili iznimnom produljenju nadzora u imigracijskom centru ili uopće ne odluči po žalbi u tom roku, stranac može pokrenuti upravni spor tužbom pred Sudom Bosne i Hercegovine.
- (7) Tužba se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine u roku od tri dana od proteka roka iz stavka (6) ovoga članka, a Sud Bosne i Hercegovine dužan je ove predmete smatrati hitnima, saslušati stranca i donijeti odluku povodom tužbe u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 121.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi sa stavljanjem stranca pod nadzor)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, donosi podzakonske propise kojima se uređuju: standardi funkcioniranja imigracijskog centra, centra za smještaj žrtava trgovine ljudima odnosno druge ustanove specijalizirane za prihvatanje stranaca, a odnose se na sanitarno-higijenske i druge uvjete smještaja, proceduru prijavitelja i smještaja korisnika, ishranu korisnika, medicinsku pomoć, komuniciranje s osobama izvan centra i pravnim zastupnikom, način upravljanja, uvjete financiranja, način osiguranja posebnih uvjeta za korisnike, kao i druga pitanja bitna za rad određene vrste specijalizirane ustanove.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo podzakonskim propisima uređuje postupanje prilikom stavljanja stranca pod nadzor.

POGLAVLJE VII. OSTALE ODREDBE: O UZIMANJU BIOMETRIJSKIH PODATAKA, MALOLJETNICIMA, IMUNITETIMA, STRANIM ODORAMA I SLUŽBENIM EVIDENCIJAMA

Članak 122.

(Obveza davanja biometrijskih podataka)

- (1) Stranac je obavezan dati biometrijske podatke prilikom:
  - a) podnošenja zahtjeva za vizu,
  - b) podnošenja zahtjeva za boravak i
  - c) utvrđivanja identiteta ili izricanja mjere protjerivanja ili stavljanja pod nadzor ili u postupku izdavanja potvrde o ostanu.
- (2) Stranac koji podnosi zahtjev za vizu dužan je DKP-u BiH odnosno Graničnoj policiji dati potpis i biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske 10 prstiju. Otisci prstiju ne uzimaju se od:
  - a) djece mlađe od 12 godina,
  - b) državnih i vladinih činovnika i članova nacionalne vlade u pratnji bračnog druga, članova njihovih službenih izaslanstava ako su ih BiH ili međunarodne organizacije pozvale u službenu svrhu ili
  - c) vladara ili drugih visokih članova kraljevske obitelji, ako su ih BiH ili međunarodne organizacije pozvale u službenu svrhu.
- (3) Stranac koji podnosi zahtjev za boravak dužan je DKP-u BiH odnosno organizacijskoj jedinici Službe dati potpis i biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske dva prsta. Otisci prstiju ne uzimaju se od djece mlađe od šest godina, a potpis od djece mlađe od 12 godina.
- (4) Stranac kojem se utvrđuje identitet ili koji nezakonito boravi ili kojemu je izrečena mjera protjerivanja iz BiH ili mjera stavljanja pod nadzor ili je u postupku izdavanja potvrde o ostanu dužan je organizacijskoj jedinici Službe dati potpis i biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske 10 prstiju. Otisci prstiju ne uzimaju se od djece mlađe od 14 godina.
- (5) Iznimno od st. (2), (3) i (4) ovoga članka, otisci prstiju ne uzimaju se od osoba od kojih je uzimanje otisaka prstiju fizički nemoguće. Ako je moguće uzeti manje od 10 otisaka prstiju, sukladno st. (2) i (4) ovoga članka, uzima se najveći mogući broj otisaka prstiju.
- (6) Biometrijski podatci pohranjuju se u Središnju bazu podataka o strancima.
- (7) Nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva, nakon stvaranja tehničkih uvjeta, donosi Odluku kojom se određuje početak primjene obveze davanja biometrijskih podataka iz ovoga članka.

Članak 123.

(Zaštita prava maloljetnih i ostalih stranaca)

- (1) Nijednom odredbom ovoga Zakona ne sprječava se ostvarivanje i zaštita prava stranca pred bilo kojim nadležnim tijelom u BiH.
- (2) Nadležna tijela u BiH dužna su se odnositi prema maloljetnim strancima s posebnom pozornošću i uvažavanjem i postupati s njima sukladno Konvenciji o pravima djeteta i propisima u BiH koji se odnose na brigu o maloljetnim osobama i njihovu zaštitu.
- (3) Obitelji s maloljetnicima zadržavaju se u imigracijskom centru samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme.
- (4) Maloljetnog stranca koji je nezakonito ušao u BiH i koji nije u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika ili je ostao bez pratnje tih osoba po ulasku u BiH, a kojega Služba ne može odmah vratiti u zemlju iz koje je došao niti ga predati predstavnicima zemlje čiji je državljanin, Služba privremeno smješta u odjel ustanove specijalizirane za maloljetnike, o čemu obavještava nadležni centar za socijalni rad koji, sukladno zakonu, odmah imenuje privremenog skrbnika. Maloljetnici bez pratnje zadržavaju se u imigracijskom centru iznimno, samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme.
- (5) Maloljetni stranac iz stavka (3) ovoga članka ne smije biti vraćen u zemlju uobičajenog mjesta boravka ili u zemlju koja ga je spremna prihvatiti dok se ne osigura prihvatanje roditelja ili zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika ili predstavnika nadležnog tijela u zemlji povratka. Maloljetnik bez pratnje ni pod kojim uvjetima se ne smije vratiti na način kojim bi se povrijedili Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i ovaj Zakon.

Članak 124.

(Boravak po osnovi obavljanja diplomatske službe u BiH)

- (1) Odredbe ovoga Zakona, s iznimkom **Poglavlja V. Udaljavanje stranca iz BiH, (Odjeljak B. Zaštita stranaca)**, ne primjenjuju se na osobe koje prema međunarodnom pravu, odnosno na temelju međunarodnog ugovora uživaju diplomatski status u BiH.
- (2) Stranci iz stavka (1) ovoga članka koji privremeno borave u BiH po osnovi službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama međunarodnih organizacija s diplomatskim statusom u BiH, kao i članovi njihovih obitelji, svoj boravak u BiH reguliraju putem MVP-a.
- (3) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, odredbe ovoga Zakona mogu se, uz prethodnu suglasnost MVP-a, primijeniti i u slučaju osoba koje prema međunarodnom pravu uživaju diplomatski status u BiH, ako odnosne odredbe nisu u suprotnosti s preuzetim međunarodnim obvezama i načelom uzajamnosti.
- (4) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, odredbe ovoga Zakona mogu se, uz prethodnu suglasnost MVP-a, primijeniti i na članove obitelji osobe koja uživa diplomatski status u BiH.
- (5) U slučaju nejasnoća u pogledu uživanja diplomatskog statusa u BiH, opsega povlastica i imuniteta ili načela uzajamnosti, tumačenje daje MVP.

Članak 125.

(Isključenje primjene odredaba o radu stranca)

Odredbe čl. od 62. do 79. **Poglavlja IV. (Boravak stranaca u BiH), Odjeljak C. (Privremeni boravak po osnovi rada s radnom dozvolom) i Odjeljka D. (Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole)** ovoga Zakona ne primjenjuju se na stranca koji:

- a) je član diplomatsko-konzularnog predstavništva ili misije međunarodne organizacije s diplomatskim statusom u BiH i kojemu je MVP izdao posebnu identifikacijsku iskaznicu po osnovi službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama međunarodnih organizacija s diplomatskim statusom u BiH;
- b) ima povlastice i imunitete na temelju međunarodnog ugovora;
- c) obavlja poslove u BiH na temelju međunarodnog sporazuma o stručnoj tehničkoj pomoći koji BiH zaključi s drugom zemljom, međunarodnom organizacijom ili EU, ili koji provodi projekt sukladno takvom međunarodnom sporazumu i
- d) koji je član obitelji i kućanstva članova diplomatskih misija, konzularnih predstavništava ili međunarodnih organizacija kojima je omogućen plaćeni rad na temelju međunarodnog ugovora čija je BiH ugovorna stranka, ako se takvim ugovorom podrazumijeva isključenje primjene odredaba o radu stranca.

Članak 126.

(Kretanje u stranoj odori)

- (1) Za vrijeme boravka u BiH stranac se može kretati u stranoj vojnoj odori ako:
  - a) boravi u BiH u svojstvu vojnog predstavnika kao član diplomatske misije, odnosno konzularnog ureda strane zemlje ili druge strane misije koja u BiH ima diplomatski status, do okončanja svoga službenog mandata u toj misiji;
  - b) boravi u BiH u službenom posjetu kao član strane vojne misije ili stranog vojnog izaslanstva;
  - c) je na školovanju u vojnoj školi ili je na vojnoj obuci;
  - d) prelazi preko teritorija BiH kao član strane vojne misije ili stranog vojnog izaslanstva s diplomatskom ili službenom putnom ispravom ili
  - e) sudjeluje u vojnoj vježbi ili obuci.
- (2) Stranac može nositi stranu policijsku ili carinsku odoru u BiH ako:
  - a) boravi u BiH kao član misije koja ima diplomatski status u BiH, do okončanja svoga službenog mandata u toj misiji;
  - b) boravi u službenom posjetu kao član izaslanstva stranog policijskog ili carinskog tijela;
  - c) obavlja službu na zajedničkoj kontroli prelaska državne granice na dijelu graničnog prijelaza koji pripada BiH;
  - d) je na školovanju u policijskoj školi ili je na policijskoj odnosno sličnoj obuci;
  - e) prelazi preko teritorija BiH kao član stranog policijskog ili stranog carinskog izaslanstva s diplomatskom ili službenom putnom ispravom ili
  - f) tijekom izvođenja zajedničkih operacija u BiH obavlja aktivnost na teritoriju BiH, sukladno međunarodnom ugovoru ili sporazumu s međunarodnim organizacijama čija je BiH ugovorna stranka.
- (3) Ministar obrane BiH, uz prethodnu suglasnost ministra sigurnosti BiH, može odobriti nošenje strane vojne odore i u drugim slučajevima koji nisu predviđeni stavkom (1) ovoga članka.
- (4) Ministar sigurnosti BiH može odobriti nošenje strane policijske ili carinske odore i u drugim slučajevima koji nisu predviđeni stavkom (2) ovoga članka.
- (5) Ulazak stranca u BiH u odori ostvaruje se sukladno zakonu kojim se uređuje područje granične kontrole BiH.

Članak 127.

(Iznimka od primjene određenih odredaba ovoga Zakona)

Poglavlja II., III., IV., V., VI., osim čl. 100. (*Boravište i prebivalište stranca*), 101. (*Obveza prijave boravišta i prebivališta stranca*), 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) i 109. (*Načelo zabrane vraćanja*) ovoga Zakona, ne primjenjuju se na podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu dok se ne odluči o njegovu zahtjevu sukladno ovom Zakonu.

Članak 128.

(Službene evidencije)

- (1) Prema ovom Zakonu, službena evidencija vodi se o:
  - a) strancima kojima je Služba zabranila izlazak iz BiH;
  - b) strancima kojima je utvrđivan identitet;
  - c) međunarodnim prijevoznicima koji su povrijedili odredbe ovoga Zakona;
  - d) strancima kojima je odbijen ulazak;
  - e) strancima koji su podnijeli zahtjev za vizu i strancima kojima je izdana viza;
  - f) pravnim i fizičkim osobama koje su izdale pozivna pisma za ulazak stranaca u BiH;
  - g) strancima kojima je ukinuta viza;
  - h) strancima kojima je poništena viza;
  - i) strancima kojima je poništena viza i izrečena mjera protjerivanja;
  - j) putnim ispravama za strance izdanim sukladno ovom Zakonu;
  - k) prijavljenim nestalim putnim ispravama stranaca;
  - l) izdanim osobnim ispravama strancima;
  - m) strancima koji su podnijeli zahtjev za boravak, koji imaju odobren stalni ili privremeni boravak ili potvrdu o ostanku;
  - n) potvrdama o prijavi rada stranaca;
  - o) prijavama boravaka, odjavama boravaka i promjeni adrese boravka;
  - p) strancima kojima je prestao boravak;
  - r) strancima kojima je otkazan boravak;
  - s) strancima kojima je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja;
  - t) strancima kojima je izdan nalog za napuštanje;
  - u) strancima kojima je izrečena mjera protjerivanja;
  - v) strancima kojima je odobrena odgoda izvršenja mjere protjerivanja;
  - z) strancima kojima je period zabrane ulaska i boravka produljen,
  - aa) strancima kojima je razdoblje zabrane ulaska i boravka skraćeno ili ukinuto;
  - bb) strancima koji su dobrovoljno napustili BiH;
  - cc) strancima koji su prisilno udaljeni iz BiH;
  - dd) izvršenim mjerama koje se tiču stranaca;
  - ee) strancima kojima je određeno stavljanje pod nadzor, odnosno koji su stavljeni pod nadzor;
  - ff) strancima koji su podnijeli žalbe protiv rješenja Službe, Granične policije ili DKP-a BiH i o strancima koji su pokrenuli upravni spor;
  - gg) odlukama u drugostupanjskom postupku i odlukama u upravnom sporu;
  - hh) strancima koji su iskazali namjeru podnošenja zahtjeva za azil i
  - ii) strancima kojima je izdana potvrda o ostanku.
- (2) U službene evidencije iz stavka (1) toč. b), e), i), m), s), u), ee) i ii) ovoga članka unose se i biometrijski podatci.
- (3) Osim službenih evidencija iz stavka (1) ovoga članka, nadležno tijelo može voditi i druge evidencije s ciljem učinkovitosti rada ili obrade, ako one ne uključuju osobne podatke.

- (4) Službenu evidenciju vodi tijelo koje je, prema ovom Zakonu, nadležano za postupanje u određenoj stvari.

Članak 129.

(Središnja baza podataka o strancima)

- (1) U Ministarstvu se uspostavlja i vodi Središnja baza podataka o strancima radi evidentiranja i praćenja ulazaka, boravaka i izlazaka stranaca iz BiH.
- (2) Središnja baza podataka o strancima sadrži službene evidencije iz članka 128. (*Službene evidencije*) ovoga Zakona i službene evidencije propisane zakonom kojim se uređuje područje azila u BiH. Tijelo iz članka 128. (*Službene evidencije*) stavka (3) ovoga Zakona, koje vodi službenu evidenciju, unosi podatke iz evidencije u Središnju bazu podataka o strancima odmah po svakoj promjeni, a najkasnije tijekom istog dana.
- (3) Središnja baza podataka o strancima sadrži i podatke o imenu i prezimenu osobe, srednjem imenu, spolu, datumu rođenja, državljanstvu, vrsti, tipu, broju i roku važenja putne isprave, mjestu, vremenu i smjeru prelaska granice, podatke o vizi, boravišnoj dozvoli ili drugom dokumentu koji zamjenjuje vizu, kao i druge podatke uzete pomoću elektroničkih čitača putnih isprava na graničnim prijelazima, a koje vodi Granična policija.
- (4) Pristup podacima iz Središnje baze podataka o strancima imaju Ministarstvo, MVP, Granična policija, Služba, Obavještajno-sigurnosna agencija BiH i policija kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz njihove nadležnosti.
- (5) Na opravdani zahtjev, pristup podacima iz Središnje baze podataka o strancima mogu imati i druga tijela u BiH kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz njihove nadležnosti.
- (6) Na opravdani zahtjev, nadležno tijelo u kojem je smještena Središnja baza podataka o strancima može odobriti pristup bazi i nekom drugom tijelu kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz nadležnosti toga tijela, a sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita osobnih podataka u BiH.
- (7) Na svaku obradu, pristup i korištenje podataka iz ovoga Zakona primjenjuju se odredbe i načela zakona kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka u BiH.

Članak 130.

(Zbirka podataka o putnim ispravama)

Granična policija uspostavlja i vodi zbirku podataka o uzorcima obrazaca važećih putnih isprava i krivotvorenih putnih isprava, koja je dostupna Ministarstvu, MVP-u i Službi.

Članak 131.

(Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje prilikom uzimanja, pohrane, korištenja, pristupa, prijenosa te mehanizmi zaštite i rokovi čuvanja biometrijskih podataka.
- (2) Nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se propisuju pravila o vođenju, korištenju i pristupu Središnjoj bazi podataka o strancima i pojedinim evidencijama.
- (3) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, donosi popis stranih putnih isprava i drugih isprava koje priznaje BiH i s kojima stranci mogu prijeći državnu granicu BiH.
- (4) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje u slučajevima iz članka 124. (*Boravak po osnovi obavljanja diplomatske službe u BiH*) ovoga Zakona.

Članak 132.

(Nadzor nad provedbom ovoga Zakona)

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

POGLAVLJE VIII. KAZNE NE (PREKRŠAJNE) ODREDBE

Članak 133.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 7., 13., 45., 81., 94., 95. i 102.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:
- protivno članku 7. (*Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriju BiH*) ovoga Zakona služi se ili pokuša izaći s putnom ispravom s kojom nije ušao u BiH;
  - protivno članku 13. (*Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu*) stavku (1) ovoga Zakona, nema kod sebe ispravu kojom dokazuje ili potvrđuje svoj identitet ili zakonitost ulaska ili boravka, ili ako je odbije dati na uvid ovlaštenoj osobi Službe, policije ili drugog nadležnog tijela kad je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno;
  - protivno članku 45. (*Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance*) stavku (2) ovoga Zakona, Službi ne vrati putnu ispravu za strance ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak putne isprave za stranca sukladno članku 45. (*Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance*) stavku (3) ovoga Zakona;
  - protivno članku 81. (*Dijete stranaca s odobrenim boravkom*) stavku (2) ovoga Zakona, zahtjev za odobravanje boravka za dijete iz članka 81. (*Dijete stranaca s odobrenim boravkom*) stavka (1) ovoga Zakona ne podnese u roku od 180 dana od dana rođenja djeteta, iako za takav propust nisu postojale opravdane okolnosti;
  - protivno članku 94. (*Osobna iskaznica za stranca*) stavku (2) ovoga Zakona, nadležnom tijelu ne podnese zahtjev za izdavanje osobne iskaznice za stranca ili ga ne podnese u propisanom roku ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak osobne iskaznice za stranca sukladno članku 94. (*Osobna iskaznica za stranca*) stavku (6) ovoga Zakona;
  - protivno članku 95. (*Obveza nošenja osobne iskaznice za strance ili dozvole boravka*) ovoga Zakona, ne nosi ili na zahtjev ovlaštene osobe ne da na uvid osobnu iskaznicu za stranca ili dozvolu boravka u BiH;
  - protivno članku 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) ovoga Zakona, ne prijavi prebivalište ili boravište ili promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta ili to ne učini u propisanom roku, ili ako ne odjavi prebivalište, odnosno boravište prije napuštanja BiH sukladno članku 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) stavku (3) ovoga Zakona.
- (2) Pravne i fizičke osobe koje su prijevoznici ili koje obavljaju usluge smještaja ili organiziranja putovanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM ako zadrže ili pokušaju zadržati putnu ispravu ili identifikacijsku ispravu stranca protivno članku 13. (*Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu*) stavku (2) ovoga Zakona.

- (3) Za prekršaj iz stavka (2) ovoga članka kaznit će se i odgovorne osobe u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.
- (4) U slučaju iz stavka (1) točke b) ovoga članka, putna isprava se oduzima.

Članak 134.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 103.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 800 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja pruža usluge smještaja strancima ako:
- protivno članku **103. (Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)** stavku (1) ovoga Zakona, ne podnese prijavu o boravku stranca ili je ne podnese u propisanom roku;
  - protivno članku **103. (Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)** stavku (2) ovoga Zakona, ne vodi ili neuredno vodi evidenciju o strancima kojima pruža usluge smještaja ili ne čuva knjige stranaca u propisanom roku;
  - protivno članku **103. (Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)** stavku (2) ovoga Zakona, ovlaštenoj službenoj osobi Službe ili policije ne omogućiti uvid u knjigu stranaca.
- (2) Pravna osoba koja pruža usluge smještaja strancima kaznit će se za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.500 KM.
- (3) Za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 800 KM.
- (4) Fizička osoba kod koje je stranac u posjetu dulje od tri dana, a ne prijavi njegov boravak sukladno članku **103. (Ostale osobe obvezne da prijave boravište stranca)** stavku (3) ovoga Zakona, kaznit će se novčanom kaznom od 100 KM do 500 KM.
- (5) Stranac koji ne koristi usluge smještaja pravne ili fizičke osobe iz članka **103. (Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)** stavka (3) ovoga Zakona niti je u posjetu fizičkoj osobi, a nije prijavio boravište, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

Članak 135.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 16., 21., 67., 77. i 82.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:
- protivno članku **16. (Nezakonit prelazak državne granice BiH)** ovoga Zakona, nezakonito prijede ili pokuša prijeći državnu granicu BiH ili uđe u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska;
  - protivno članku **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** stavku (2) ovoga Zakona, boravi u BiH dulje od vremena određenog u vizi ili u dozvoli privremenog boravka, odnosno ako u roku određenom ovim Zakonom ili rješenjem nadležnog tijela ne napusti BiH;
  - protivno članku **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** stavku (2) ovoga Zakona, uđe u BiH s pograničnom propusnicom ili dozvolom za jednokratni prelazak državne granice i boravi dulje od vremena propisanog međunarodnim ugovorom ili se zatekne izvan područja za koje mu je izdana pogranična propusnica ili dozvola za jednokratni prelazak državne granice;
  - protivno članku **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** st. (3) i (5) ovoga Zakona, nema potvrdu o prijavi rada ili obavlja

poslove različite od onih koji su navedeni u potvrdi o prijavi rada.

- (2) Kada utvrdi prekršaj iz stavka (1) točke b) ovoga članka, Službena osoba Službe ili policijski službenik Granične policije može izdati prekršajni nalog i naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 100 KM za svaki dan duljeg boravka ako stranac nije prekoračio vrijeme boravka za više od tri dana i u mogućnosti je opravdati razloge kašnjenja, ne poduzimajući druge mjere prema ovom Zakonu.
- (3) Pravna i fizička osoba koja zapošljava stranca koji je izuzet od pribavljanja radne dozvole kaznit će se novčanom kaznom od 500 KM do 2.000 KM ako, protivno članku **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** stavku (7) ovoga Zakona, ne posjeduje primjerak potvrde o prijavi rada stranca.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako radi bez radne dozvole ili dozvole privremenog boravka ili obavlja poslove različite od onih navedenih u radnoj dozvoli, protivno članku **67. (Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)** st. (1) i (2) ovoga Zakona.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba koja, protivno članku **67. (Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)** st. (1) i (2) ovoga Zakona, zapošljava stranca bez radne dozvole i dozvole privremenog boravka u BiH.
- (6) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 300 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako u roku iz članka **82. (Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka)** st. (4) i (5) ovoga Zakona ne podnese zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka u BiH.

Članak 136.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 23. i 32.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:
- protivno članku **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)** stavku (1) točki d) ovoga Zakona, da netočne podatke u vezi s izdavanjem dokaza o uplaćenom smještaju ili o organiziranom putovanju;
  - protivno članku **32. (Pozivno pismo)** ovoga Zakona, da netočne podatke u vezi s izdavanjem pozivnog pisma.
- (2) Pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM. Istom kaznom kaznit će se pravna osoba koja da netočne podatke u vezi s izdavanjem jamstva na sredstva bezgotovinskog plaćanja iz članka **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)** stavka (1) točke b) ovoga Zakona.
- (3) Za prekršaje iz st. (1) i (2) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM.

Članak 137.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 115.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja ne izvrši obvezu plaćanja putnih troškova, odnosno odlaska stranca u mjesto u koje se upućuje ili stavljanja stranca pod nadzor u BiH, a sukladno članku **115. (Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)** i konačnom rješenju Ministarstva iz članka **115. (Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)** stavka (4) ovoga Zakona.

- (2) Pravna osoba kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 12.000 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 8.000 KM.

Članak 138.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbe članka 18.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 KM do 10.000 KM kaznit će se prijevoznik u zračnom prometu za svakog prevezenog stranca kojeg doveze na granični prijelaz BiH, a koji ne ispunjava uvjete za ulazak propisane člankom 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) st. (1) i (2) ovoga Zakona. Najviši iznos novčane kazne po jednom prijevozu ne može biti viši od 200.000 KM, bez obzira na broj prevezenih osoba.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za svakog prevezenog stranca fizička ili pravna osoba koja kao prijevoznik u zračnom, kopnenom i vodenom prometu ili kao organizator turističkog ili sličnog putovanja nije o svome trošku odveo s graničnog prijelaza iz BiH stranca koji ne ispunjava uvjete iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) ovoga Zakona i nije preuzeo troškove povratka stranca propisane člankom 18. (*Obveze prijevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja*) stavkom (2) ovoga Zakona.

Članak 139.

(Zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti)

- (1) Zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći za prekršaje iz članka 133. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 7., 13., 45., 81., 94. i 102.*) stavka (2), 134. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 103.*), 136. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 23. i 32.*), 137. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 115.*) i 138. (*Prekršajno kažnjavanje povrede odredbe članka 18.*) ovoga Zakona.
- (2) Prekršajnim nalogom može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od šest mjeseci.

POGLAVLJE IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 140.

(Predmeti koji nisu okončani)

- (1) Svi predmeti koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu pravomoćno okončani, bit će okončani prema odredbama pravomoćno okončani, bit će okončani prema odredbama postupka.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, u predmetima u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno prvostupajsko rješenje, postupak se nastavlja po ovom Zakonu.

Članak 141.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa Vijeća ministara po ovom Zakonu)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva komunikacija i prometa BiH, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis iz članka 40. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca*) stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuju obveze prijevoznika koji dovozi stranca na granični prijelaz BiH, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje MVP-a, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis iz članka 40. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s*

ulaskom stranaca) stavka (2) kojim se utvrđuje najniži iznos sredstava potreban za uzdržavanje stranca, svake godine do 31. prosinca za sljedeću godinu, ako taj iznos već nije određen podzakonskim propisom.

- (3) Nakon što pribavi mišljenje Granične policije, Vijeće ministara BiH na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis iz članka 40. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca*) stavka (5) ovoga Zakona o graničnim prijelazima na kojima je moguće izdavati vize, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH, Vijeće ministara na prijedlog Službe, upućen putem Ministarstva, donosi podzakonski propis iz članka 116. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljevanja stranca*) stavka (2) ovoga Zakona kojim se uređuju način i postupanje prilikom pokrića troškova vraćanja i troškova stavljanja pod nadzor, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (5) Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonske propise iz članka 121. (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi sa stavljanjem stranca pod nadzor*) stavka (1) ovoga Zakona kojima se uređuju standardi funkcioniranja imigracijskog centra, centra za smještaj žrtava trgovine ljudima, odnosno druge ustanove specijalizirane za prihvata stranaca, a koji se odnose na sanitarno-higijenske i druge uvjete smještaja, proceduru prihvata i smještaja korisnika, ishranu korisnika, medicinsku pomoć, komuniciranje s osobama izvan centra i pravnim zastupnikom, način upravljanja, uvjete financiranja, način osiguranja posebnih uvjeta za korisnike, kao i druga pitanja značajna za rad određene vrste specijalizirane ustanove.
- (6) Uvijek kada se pokaže potrebnim, prema članku 58. (*Privremeni boravak iz humanitarnih razloga*) stavku (2) točki d) ovoga Zakona, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva podzakonskim propisom određuje druge opravdane razloge humanitarne prirode, osim onih navedenih u članku 58. (*Privremeni boravak iz humanitarnih razloga*) stavku (2) toč. a), b) i c) ovoga Zakona, zbog kojih se strancu koji ne ispunjava uvjete za odobravanje boravka propisane ovim Zakonom može odobriti privremeni boravak iz humanitarnih razloga.
- (7) Uvijek kada se pokaže potrebnim, Vijeće ministara može:
- prema članku 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) stavku (6) ovoga Zakona, propisati dodatne uvjete za ulazak stranaca u BiH kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira ili javnog zdravlja u BiH ili drugi razlozi koji proizlaze iz međunarodnih obveza BiH;
  - prema članku 21. (*Oslobađanje od obveze pribavljanja vize*) stavku (1) ovoga Zakona, na prijedlog MVP-a odrediti zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH, kao i zemlje čiji državljani mogu ući u BiH s drugom ispravom osim putovnice;
  - prema članku 21. (*Oslobađanje od obveze pribavljanja vize*) stavku (1) ovoga Zakona, na prijedlog MVP-a, osloboditi od pribavljanja vize nositelje posebnih vrsta putnih isprava;
  - prema članku 22. (*Iznimke od obveze posjedovanja vize*) stavku (5) ovoga Zakona, na prijedlog MVP-a izuzeti od obveze posjedovanja vize državljane određenih zemalja pod propisanim uvjetima;
  - prema članku 28. (*Aerodromska tranzitna viza - Viza A*) stavku (3), iznimno odlučiti da državljani

- određenih država trebaju posjedovati aerodromske tranzitne vize.
- (8) Vijeće ministara, prema članku **20. (Ulazak pod posebnim uvjetima)** ovoga Zakona, uvijek može donijeti odluku o odobravanju ulaska i boravka u BiH strancu i kad ne ispunjava uvjete iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** ovoga Zakona.
- (9) Vijeće ministara na prijedlog MCP-a donosi podzakonski propis prema članku **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavku (3) ovoga Zakona kojim se utvrđuje godišnja kvota radnih dozvola, najkasnije do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu.
- (10) Nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva, nakon stvaranja tehničkih uvjeta, donosi odluku kojom će odrediti početak primjene članka **122. (Obveza davanja biometrijskih podataka)** ovoga Zakona.
- (11) Vijeće ministara na prijedlog MVP-a, prema članku **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)** stavku (3) ovoga Zakona, utvrđuje popis stranih putnih isprava i drugih isprava koje priznaje BiH i s kojima stranci mogu prijeći državnu granicu BiH, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- Članak 142.
- (Rokovi za donošenje podzakonskih propisa Ministarstva prema ovom Zakonu)
- (1) Ministarstvo u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona:
- nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (6) ovoga Zakona kojim se uređuju postupanje prilikom ulaska stranaca u BiH, izdavanje vize na granici, izgled i sadržaj obrasca pozivnog pisma i postupanje prilikom ovjere pozivnog pisma, obrazac rješenja o odbijanju ulaska i postupanje prilikom odbijanja ulaska u BiH, te druga pitanja o uvjetima ulaska u BiH;
  - nakon što pribavi mišljenja MCP-a i Službe, donosi podzakonski propis iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuju oblik, sadržaj, rok važenja, postupanje i druga pitanja kod izdavanja potvrde o identitetu;
  - nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se propisuju dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev za odobravanje boravka, detaljnije uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o podnesenom zahtjevu za boravak, postupanje prilikom odobravanja boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o prijavi rada, postupanje prilikom izdavanja potvrde o prijavi rada, oblik, izgled i sadržaj osobne iskaznice za stranca i postupanje prilikom izdavanja osobne iskaznice za stranca, postupanje prilikom otkaza boravka, prijava i odjava boravišta i prebivališta, izgled i sadržaj knjige stranaca i postupanje prilikom
- ovjere knjige stranaca, kao i druga pitanja značajna za boravak i kretanje stranaca u BiH;
- nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **116. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljavanja stranca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuju postupanje prilikom udaljavanja stranca iz BiH, izgled i sadržaj potvrde kojom se odobrava odgoda mjere protjerivanja, postupanje prilikom skraćivanja, ukidanja i produljenja trajanja zabrane ulaska i boravka u BiH, izgled i sadržaj potvrde o ostanku iz članka **110. (Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)** stavka (5) ovoga Zakona, te druga pitanja u vezi s udaljavanjem stranaca;
  - nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **121. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima stavljanja stranca pod nadzor)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje prilikom stavljanja stranca pod nadzor i
  - nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje prilikom uzimanja, pohrane, korištenja, pristupa, prijenosa, te mehanizme zaštite i rokove čuvanja biometrijskih podataka.
- (2) Ministarstvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona:
- nakon što pribavi mišljenja MCP-a, MVP-a i Službe, donosi podzakonski propis iz članka **46. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se detaljnije uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za osobu bez državljanstva i zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance;
  - donosi podzakonske propise iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se detaljnije uređuju pravila i standardi u postupanju, kao i druga pitanja u vezi s prihvatom žrtava trgovine ljudima, njihova oporavka i povratka i
  - donosi podzakonski propis iz članka **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se propisuju pravila o vođenju, korištenju i pristupu Središnjoj bazi podataka o strancima i pojedinim evidencijama.
- (3) Nakon što pribavi mišljenje Službe, a po stjecanju tehničkih uvjeta, Ministarstvo donosi podzakonski propis iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (4) ovoga Zakona kojim se uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, postupanje prilikom odobravanja boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka s biometrijskim podacima stranca.
- (4) Ministarstvo na prijedlog Službe, a po stjecanju tehničkih uvjeta, donosi odluku:
- kojom se određuje početak primjene članka **79. (Uvjeti za odobravanje stalnog boravka)** stavka (1) točke f) ovoga Zakona;

- b) kojom se naljepnica odobrenja boravka zamjenjuje boravišnom dozvolom kao posebnom ispravom s biometrijskim podacima stranca prema članku 104. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca**) stavku (5) ovoga Zakona.

Članak 143.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa MVP-a prema ovom Zakonu)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis iz članka 40. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca**) stavka (3) ovoga Zakona kojim se uređuju izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize, postupanje prilikom izdavanja aerodromske tranzitne vize (Viza A) i vize za kratkoročni boravak (Viza C) u DKP-u BiH, rok važenja aerodromske tranzitne vize (Viza A), te uređuju druga pitanja o uvjetima za izdavanje ovih viza, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva i Službe, MVP donosi podzakonski propis iz članka 40. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca**) stavka (4) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje prilikom izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D), te uređuju i druga pitanja o uvjetima za izdavanje ove vize.
- (3) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, kada se to pokaže potrebnim, MVP donosi podzakonski propis iz članka 131. (**Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima**) stavka (4) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje u slučajevima stranaca koji privremeno borave u BiH po osnovi službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama koje imaju diplomatski status, odnosno osoba koje, prema međunarodnom pravu odnosno na temelju međunarodnog ugovora, uživaju povlastice i imunitete iz članka 124. (**Boravak po osnovi obavljanja diplomatske službe u BiH**) ovoga Zakona.

Članak 144.

(Rok za donošenje ostalih podzakonskih propisa)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP-a i Službe, MCP donosi podzakonski propis iz članka 46. (**Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance**) stavka (2) ovoga Zakona kojim se uređuju oblik, izgled i sadržaj putne isprave za osobu bez državljanstva i putnog lista za strance, potrebni dokumenti koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja vezana uz putne isprave za osobu bez državljanstva i putni list za strance, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Ako se to pokaže potrebnim, nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MCP može donijeti podzakonski propis kojim se uređuju izrada i ažuriranje popisa znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH i način njegove dostupnosti.

Članak 145.

(Prestanak važenja prijašnjih propisa)

- (1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu ("Službeni glasnik BiH", br. 36/08 i 87/12), osim Poglavlja VII. Međunarodna i privremena zaštita (azil), koje ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje područje azila.
- (2) Podzakonski propisi doneseni na temelju Zakona iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se do donošenja novih

podzakonskih propisa prema ovom Zakonu, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 146.

(Stupanje na snagu ovoga Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01,02-02-1-17/15

10. studenoga 2015. godine

Sarajevo

Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, v. r

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, v. r.

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 19. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. oktobra 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. novembra 2015. godine, donijela je

ЗАКОН О СТРАНЦИМА**ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.

(Предмет овог закона)

- (1) Овим законом прописују се: услови и поступак уласка странаца у Босну и Херцеговину (у даљем тексту: БиХ), укључујући визни и безвизни режим, путне исправе за странца, боравак странаца у БиХ, удаљење странаца из БиХ, прихват странаца и стављање странаца под надзор, као и надлежности органа власти у примјени овог закона, те друга питања у вези са боравком странаца у БиХ.
- (2) Овим законом прописују се и прекршаји и казне за прекршаје почињене повредом одредаба овог закона.

Члан 2.

(Употреба рода)

Сви изрази у овом закону дати у једном граматичком роду односе се без дискриминације и на мушкарце и на жене.

Члан 3.

(Надлежни органи)

- (1) Према овом закону и подзаконским прописима донесеним на основу овог закона, поступак спроводе и одлуке доносе:
  - а) Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара),
  - б) Министарство безбједности Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство),
  - ц) Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине (у даљем тексту: МИП),
  - д) Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљем тексту: МЦП),
  - е) Служба за послове са странцима (у даљем тексту: Служба),
  - ф) Гранична полиција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Гранична полиција),
  - г) остали полицијски органи у БиХ (у даљем тексту: полиција),
  - х) Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција за рад и запошљавање БиХ) и
  - и) други надлежни органи.

- (2) Ако је захтјев или други поднесак по овом закону упућен стварно ненадлежном органу у БиХ, службено лице тог органа на то упозорава подносиоца и поднесак доставља надлежном органу.
- (3) Ако је захтјев или други поднесак по овом закону упућен стварно ненадлежној организационој јединици неког органа, службено лице те организационе јединице о томе обавјештава подносиоца и поднесак доставља надлежној организационој јединици истог органа.
- (4) Ако је захтјев или други поднесак по овом закону упућен мјесно ненадлежној организационој јединици Службе или другог органа, организациона јединица га по службеној дужности доставља мјесно надлежној организационој јединици Службе, односно другог органа.
- (5) Кад је прописано да Служба извршава одлуку донесену по овом закону или по закону којим се уређује надлежност Службе, друге организационе јединице Министарства и полиција дужни су да јој, на њен захтјев, пруже помоћ.

Члан 4.

(Управни поступак)

- (1) На управни поступак који се води пред надлежним органима у складу са овим законом примјењују се одредбе закона којима се уређује област управног поступка БиХ, осим ако овим законом није другачије прописано.
- (2) У случајевима када странац не обавијести надлежни орган о промјени адресе или га на адреси на којој је пријављен није могуће пронаћи, достава одлука које се доносе на основу овог закона врши се путем огласне табле надлежног органа.
- (3) Достављање се сматра извршеним послје истека 15 дана од дана стављања писмена на огласну таблу органа који води поступак.

Члан 5.

(Управни спор)

- (1) Против коначних управних аката донесених према овом закону може се покренути управни спор.
- (2) Управни спор покрене се тужбом која се подноси Суду Босне и Херцеговине, у складу са законом којим се уређује област управних спорова у БиХ, ако овим законом није другачије прописано.
- (3) Тужба не одгађа извршење коначног управног акта.

Члан 6.

(Дефиниције)

У смислу овог закона, поједини изрази имају следеће значење:

- а) **странац** је лице које није држављанин БиХ;
- б) **лице без држављанства** је странац којег ниједна држава, у складу са домаћим законодавством, не сматра својим држављанином;
- ц) **држава поријекла** је држава чије држављанство има странац или држава у којој лице без држављанства има своје уобичајено боравиште, а ако странац има више од једног држављанства, држава поријекла је свака држава чије држављанство има;
- д) **држава уобичајеног боравака** је држава у којој странац има привремену или сталну боравак;
- е) **путна исправа** је важећи пасош или други путни идентификациони документ који је издао страни надлежни орган власти и који БиХ признаје, те важећа лична карта или други лични

идентификациони документ са фотографијом који се може користити за прелазак државне границе, а признат је међународним уговором чија је БиХ уговорна страна, као и путна исправа издата странцу у БиХ, у складу са овим законом или законом којим се уређује област азила у БиХ;

- ф) **радна дозвола** је дозвола коју издаје орган надлежан за послове запошљавања странаца, а којом се дозвољава плаћени рад странца у БиХ;
- г) **одобрење боравака** је одобрење које издаје орган надлежан за послове са странцима, а којим се странцу одобрава да у периоду назначеном у одобрењу законито борави у БиХ;
- х) **плава карта** је одобрење боравака издато у сврху висококвалификованог запошљавања које омогућава странцу боравак и рад у БиХ у складу са овим законом;
- и) **надлежни орган** је орган који води поступак у складу са овим или другим законом;
- ј) **малољетник** је странац млађи од 18 година;
- к) **малољетник без пратње** је странац млађи од 18 година који дође на територију БиХ без пратње лица старијег од 18 година, које је за малољетника одговорно по закону или пуномоћи све док се не стави под заштиту таквог лица, као и малољетник који је остављен без пратње након уласка у БиХ;
- л) **брак** је законом уређена заједница живота једног мушкарца и једне жене;
- м) **ванбрачна заједница** је заједница живота једног мушкарца и једне жене који нису у браку или ванбрачној заједници са трећим лицем, а која траје најмање три године, или краће ако је у њој рођено заједничко дијете;
- н) **брак из користи, односно ванбрачна заједница из користи** је брак који је склопљен, односно ванбрачна заједница која је заснована искључиво с циљем омогућавања странцу да уђе, односно борави у БиХ;
- о) **усвојење из користи** је усвојење засновано искључиво с циљем омогућавања странцу да уђе, односно борави у БиХ;
- п) **спајање породице** подразумијева улазак и боравак у БиХ странаца који су чланови уже породице лица које законито борави у БиХ, како би се сачувала породична заједница, било да је породични однос настао прије или након уласка у земљу;
- р) **превозник** је свако физичко или правно лице које пружа услуге превоза лица у међународном саобраћају било којим превозним средством;
- с) **пријетња јавном здрављу** је болест са потенцијалном епидемијом, као што је дефинисано у међународним здравственим прописима Свјетске здравствене организације (СЗО), али и друге инфективне болести или заразне паразитске болести ако су оне предмет одредаба о заштити која се примјењује на држављане БиХ;
- т) **послодавац** је правно или физичко лице које је са странцем засновало радни однос или се користи његовим радом;
- у) **дневни мигрант** је држављанин сусједне државе у којој има пребивалиште и свакодневно долази на рад или ради образовања у БиХ и враћа се у матичну државу;
- в) **сезонски радник** је странац који задржава своје пребивалиште у другој држави, а законито и

привремено борави у БиХ, како би обављао дјелатност која зависи од смјене годишњих доба у оквиру једног или више уговора о раду на одређено вријеме, које су директно склопили странац и послодавац из БиХ;

- з) **високошколска квалификација** је завршено високошколско образовање које је трајало најмање три године након завршене средње школе,
- аа) **студент** је странац којег је високошколска установа примила, те му је одобрен привремени боравак у БиХ како би наставио своју главну дјелатност редовног студирања након којег ће стећи титулу високог образовања укључујући дипломе, свједочанства, докторске титуле у високошколској установи, што може обухватати припремни курс који претходи таквом образовању.

Члан 7.

(Вишеструко држављанство странца или држављанина БиХ на територији БиХ)

- (1) Странац који има вишеструко држављанство сматра се држављанином државе која му је издала путну исправу с којом је прешао државну границу БиХ, ако овим законом није другачије одређено.
- (2) Држављанин БиХ који има и држављанство неке друге државе не сматра се странцем на територији БиХ.
- (3) Странац који има вишеструко држављанство дужан је да се за вријеме боравка служи и изађе из БиХ са путном исправом са којом је ушао у БиХ.

Члан 8.

(Слобода кретања)

- (1) Странац може улазити у БиХ и боравити на њеној територији са важећом путном исправом у коју је унесена виза или дозвола боравка, ако овим законом или међународним уговором чија је БиХ уговорна страна није другачије прописано. Улазак, боравак, кретање и излазак странаца могу бити ограничени под условима прописаним овим или другим законом.
- (2) Странци који законито бораве у БиХ под условима које прописује овај закон уживају право на слободу кретања унутар БиХ и слободан избор мјеста боравка, ако није другачије одређено овим или другим законом у посебним областима из разлога јавног интереса у демократском друштву.
- (3) Права из става (2) овог члана могу бити дјелимично или потпуно ограничена у складу са законом у мјери која је неопходна у демократском друштву у интересу државне или јавне безбједности, ради очувања јавног поретка, спречавања криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.
- (4) Безбједносну провјеру за странца с циљем утврђивања разлога безбједности БиХ спроводи Обавјештајно-безбједносна агенција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Обавјештајно-безбједносна агенција).
- (5) У поступку доношења одлуке која се заснива на информацијама садржаним у документу са ознаком тајности, коју је одредио орган из става (4) овог члана или други надлежни орган, примјењују се одредбе закона којима се уређује заштита тајних података у БиХ.
- (6) Служба може, на образложен приједлог надлежног органа, привремено забранити излазак странца из БиХ уколико постоји оправдана сумња да би изласком из БиХ могао да избјегне кривично, односно прекршајно гоњење, извршење казне, извршење судске наредбе, лишење слободе или извршење доспјеле имовинско-

правне обавезе, што евидентира у Централну базу податка о странцима или о томе на други начин обавјештава Граничну полицију.

- (7) Служба, из разлога наведених у ставу (6) овог члана, привремено, најдуже до 30 дана, одузима путне исправе и друге документе које странац може користити за прелазак државне границе.
- (8) По истеку рока из става (7) овог члана или по престанку разлога из става (6) овог члана, странцу се враћају путне исправе и други документи и допушта излазак из БиХ.
- (9) У поступку утврђивања законитости боравка странца у БиХ, као и у току поступка изрицања мјере према странцу због непоштовања прописа БиХ, Служба може уз потврду привремено одузети путну исправу странца до доношења одлуке, а најдуже седам дана.

Члан 9.

(Забрана дискриминације)

Забрањена је дискриминација странаца по било којем основу, као што су: род односно пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, веза са националном мањином, имовинско стање, статус који се стиче рођењем или други статус.

Члан 10.

(Обавеза поштовања јавног поретка БиХ)

Странац је дужан да за вријеме уласка, кретања, боравка у БиХ и изласка из БиХ поштује јавни поредак, односно да се придржава закона и прописа, те одлука органа власти у БиХ.

Члан 11.

(Удруживање странаца те ношење оружја и униформи у БиХ)

- (1) Станцима је забрањено оснивање политичких партија.
- (2) Странци могу оснивати удружења према прописима којима се уређују оснивање, регистрација, престанак рада, као и друга питања значајна за оснивање и рад удружења у БиХ.
- (3) Странац може унијети, посједовати и носити, те набављати оружје и муницију у БиХ према закону којим се уређује област граничне контроле БиХ и прописима којима се уређују набављање, држање и ношење оружја.
- (4) Странац може ући и кретати се у БиХ у страниј војној, полицијској или царинској униформи под условима прописаним законом којим се уређује област граничне контроле БиХ и чланом **126. (Кретање у страниј униформи)** овог закона.

Члан 12.

(Обавезе надлежних органа у поступку)

- (1) У свим фазама поступка странци се обавјештавају о правима и обавезама које произлазе из овог закона.
- (2) Орган који води поступак дужан је да странцу који не разумије језик на којем се поступак води омогући да ток поступка прати уз помоћ преводиоца односно тумача, а захтјеви за остваривање права по овом закону и докази који оправдавају захтјев, као и позиви, рјешења и друга писмена достављају се на једном од језика који су у службеној употреби у БиХ.
- (3) У случају да је странцу одређен притвор, задржавање или стављање под надзор, орган који је такву мјеру одредио омогућава му, на његов захтјев, контакт са дипломатско-конзуларним представништвом државе која странцу пружа заштиту.

- (4) Полицијски органи у БиХ дужни су да одмах по сазнању обавијесте Службу о смрти странца, а Служба о томе хитно обавјештава МИП ради информисања дипломатско-конзуларног представништва државе која странцу пружа заштиту.

Члан 13.

(Обавеза ношења и предочавања доказа о идентитету)

- (1) За вријеме боравка на територији БиХ, странац мора уз себе имати путну исправу с којом је ушао у БиХ или други идентификациони документ, односно одговарајућу потврду издату у БиХ с циљем доказивања или потврде идентитета и законитости уласка и боравка у БиХ. Странац је дужан да идентификациони документ или потврду издату у БиХ да на увид, на захтјев овлашћеног лица Службе, полиције или другог надлежног органа када је други надлежни орган за то законом овлашћен.
- (2) Правна и физичка лица која пружају услуге превоза, смјештаја или организације путовања могу од странца затражити предочавање путне исправе или другог идентификационог документа, али им је забрањено да их задрже.
- (3) Странац је дужан да губитак, уништење или крађу путне исправе одмах по сазнању пријави надлежној полицији која је дужна да без одгађања о томе обавијести Службу.

Члан 14.

(Утврђивање идентитета)

- (1) Према овом закону Служба је надлежна да покреће и води поступак утврђивања идентитета странца.
- (2) Ако је поступак утврђивања идентитета странца чији идентитет није могуће одмах утврдити или постоје основи сумње у истинитост његових навода о идентитету започела Гранична полиција или полиција и не може га окончати у року од шест сати, о томе обавјештава Службу што је прије могуће.
- (3) Поступак утврђивања идентитета странца спроводи се по одредбама закона којим се уређује надлежност Службе и закона којим се уређује надлежност полицијских службеника у БиХ.
- (4) Поступак утврђивања идентитета странца може обухватати и утврђивање законитости његовог боравка у БиХ, односно утврђивање мјеста боравишта или пребивалишта у БиХ.
- (5) Странац који не посједује доказе о идентитету дужан је да Служби да изјаву о свом идентитету, као и биометријске податке.
- (6) Према странцу који је дао изјаву о свом идентитету Служба поступа на основу уступљених података док се не добију други подаци или не утврди стварни идентитет странца.
- (7) Странац чији се идентитет не може одмах утврдити или постоје основи сумње у истинитост његових навода о идентитету или се његов идентитет не може са сигурношћу утврдити ни у року од шест сати од довођења у службене просторије, ставља се под надзор и може му се изрећи и мјера протјеривања из БиХ.
- (8) Надзор из става (7) овог члана одређује се у складу са одредбама чл. од 118. до 122, а мјера протјеривања у складу са одредбама чл. **105. (Мјера протјеривања)** и **106. (Разлози за изрицање мјере протјеривања)** овог закона.

ГЛАВА II - УЛАЗАК СТРАНАЦА У БиХ

Одјељак А. Улазак у БиХ

Члан 15.

(Прелазак државне границе)

- (1) Сматра се да је странац ушао у државу када је прешао државну границу БиХ, односно када је прошао мјесто обављања граничних провјера.
- (2) Странац може прећи државну границу БиХ само на граничним прелазима отвореним за међународни саобраћај, у вријеме када гранични прелаз ради, осим ако Законом о граничној контроли или међународним уговором чија је БиХ уговорна страна није другачије одређено.
- (3) Странац који жели ући или изаћи из БиХ дужан је да се заустави на граничном прелазу, да на увид документе потребне за прелазак границе и подвргне себе, свој пртљак и своје превозно средство граничним провјерама у складу са законом којим се уређује област граничне контроле БиХ и службеном лицу надлежног органа објасни све околности у вези са испуњавањем услова за прелазак државне границе, те да поступа по упозорењима и наређењима полицијског службеника Граничне полиције.
- (4) Граничне провјере странца који улази у БиХ обухватају и утврђивање испуњавања општих услова за улазак из члана **19. (Општи услови за улазак)** овог закона.
- (5) У путну исправу странца који прелази државну границу полицијски службеник Граничне полиције уноси отисак улазног, односно излазног штампалица, осим ако то није могуће с обзиром на врсту путне исправе или је другачије прописано овим законом или другачије одређено међународним уговором чија је БиХ уговорна страна.
- (6) Датумом уласка сматра се први дан боравка на територији БиХ, а датумом изласка сматра се посљедњи дан боравка на територији БиХ.
- (7) Задржавање странца у транзитном подручју на међународном аеродрому, у сидришту луке или на пристаништу не сматра се уласком у БиХ.

Члан 16.

(Незаконит прелазак државне границе БиХ)

Незаконитим преласком државне границе сматра се ако странац:

- а) пређе или покуша прећи државну границу ван граничног прелаза отвореног за међународни саобраћај или ван граничног прелаза намијењеног за саобраћај између БиХ и сусједних држава ако је држављанин сусједне државе и није другачије одређено законом који уређује област граничне контроле БиХ, односно међународним уговором чија је БиХ уговорна страна, или ван времена у којем гранични прелаз ради или прије истека рока у којем не може ући у БиХ;
- б) избјегне или покуша избјећи граничне провјере;
- ц) при преласку државне границе употрејеби неважећу, лажну, кривотворену или фалсификовану путну исправу;
- д) полицијском службенику Граничне полиције наведе неистините податке;
- е) уђе у државу за вријеме трајања забране уласка у БиХ,
- ф) уђе у државу без потребне визе за улазак у БиХ или дозволе привременог или сталног боравка, а долази из државе која је у визном режиму са БиХ.

Члан 17.

(Заједничке путне исправе и посебна пажња према малољетницима)

- (1) Странац који је уписан у путну исправу другог лица може улазити и излазити из БиХ само са лицем у чију је путну исправу уписан.
- (2) Странци који имају заједничку путну исправу могу улазити, кретати се и излазити из БиХ само заједно, а пунољетна лица која су уписана у заједничку путну исправу морају имати документ са фотографијом на основу којег се може утврдити њихов идентитет. Изузетно се члану групе може дозволити појединачно напуштање државе, ако је то неопходно из његових приватних разлога или ако тако одреди надлежни орган. Вођа групе мора имати личну путну исправу и не може напустити БиХ без групе. На заједничку путну исправу може путовати од пет до 50 лица.
- (3) Странац који је млађи од 14 година и има личну путну исправу може прелазити границу БиХ у пратњи родитеља, законског заступника или старатеља, односно лица које је опуномоћено да га прати уз потписану и овјерену пуномоћ родитеља, законског заступника или старатеља, или мора имати сагласност родитеља, односно законског заступника или старатеља ако путује без пратње.
- (4) Полицијски службеник Граничне полиције дужан је да обрати посебну пажњу приликом контроле странца млађег од 18 година који намјерава да пређе државну границу БиХ, као и лица у чијој се пратњи малољетник налази.

Члан 18.

(Обавезе превозника и организатора туристичког или сличног путовања)

- (1) Превозник може довести странца на гранични прелаз ако странац испуњава услове за улазак у БиХ из члана 19. **(Општи услови за улазак)** ст. (1) и (2) овог закона.
- (2) Превозник је дужан да:
  - а) странца којем улазак у БиХ буде одбијен јер не испуњава услове за улазак у БиХ из члана 19. **(Општи услови за улазак)** овог закона одвезе са граничног прелаза и врати у државу из које је доведен или у државу која је издала путну исправу с којом је допутовао или у било коју другу државу за коју је сигуран да ће бити прихваћен или обезбиједи други начин превоза, и то без одгађања и о свом трошку; и
  - б) подмири трошкове боравка странца из тачке а) овог става у БиХ.
- (3) Обавезе превозника из ст. (1) и (2) овог члана не односе се на странца који долази на територију БиХ директно са територије гдје су му живот или слобода угрожени и који затражи међународну заштиту БиХ.
- (4) Обавезе из става (2) овог члана односе се и на превозника који је довео странца у транзит:
  - а) ако је превозник који је требало да га превезе у државу одредишта одбио да га превезе или
  - б) ако му је забрањен улазак у државу одредишта.
- (5) Обавезе из става (2) овог члана односе се и на организатора туристичког или сличног путовања у БиХ који се појављује и као организатор превоза.

Члан 19.

(Општи услови за улазак)

- (1) Странац може ући у БиХ ако има важећи пасош или други идентификациони документ који може користити за улазак у БиХ који важи најмање три мјесеца дуже од

намјераваног датума одласка са територије БиХ и издат је унутар последњих десет година или је издат са трајним роком важења. У оправданим хитним случајевима, односно ако то захтијевају разлози безбједности БиХ, хуманитарни, озбиљни професионални или лични разлози, рок важења путне исправе може бити и краћи.

- (2) Уз основни општи услов из става (1) овог члана странац за улазак у БиХ мора испуњавати и сљедеће основне опште услове да:
  - а) има важећу визу за улазак, боравак или прелазак преко територије БиХ чији рок важења не истиче на дан уласка у БиХ, ако у БиХ не улази са путном исправом коју је издала држава чији су држављани ослобођени од обавезе прибављања визе према члану 21. **(Ослобађање од обавезе прибављања визе)** овог закона или
  - б) има дозволу боравка прописану овим законом.
- (3) Уз основне опште услове прописане ст. (1) и (2) овог члана, за улазак у БиХ странац мора испуњавати и сљедеће остале опште услове да:
  - а) посједује довољно средстава за издржавање за вријеме намјераваног боравка и за излазак из БиХ, укључујући и средства за здравствену заштиту, односно доказ да их може законито прибавити, што се доказује на начин прописан чланом 23. **(Докази о посједовању средстава за издржавање)** овог закона,
  - б) посједује документе или може пружити информације на основу којих се може разумно закључити о сврси и условима намјераваног боравка у БиХ, ако је то могуће и потребно,
  - ц) има улазну визу сусједне државе у коју путује или преко чије територије наставља путовање, ако му је та виза потребна,
  - д) има потврду о вакцинацији ако долази са подручја на којем влада епидемија заразне болести,
  - е) да му није изречена мјера протјеривања, односно да му није забрањен улазак у БиХ, ако период на који му је изречена та мјера, односно период забране још траје,
  - ф) да се не води у евиденцијама код надлежног органа као прекршилац прописа у БиХ или прекршилац међународних прописа или као међународни преступник,
  - г) да не постоје други разлози, осим оних из тач. е) и ф) овог става, из којих би његово присуство на територији БиХ представљало пријетњу безбједности БиХ, јавном поретку, јавном реду и миру, јавном здрављу у БиХ или међународним односима БиХ.
- (4) Странци који су, у складу са чланом 21. **(Ослобађање од обавезе прибављања визе)** овог закона, ослобођени прибављања визе за улазак на територију БиХ те не морају испуњавати услов прописан ставом (2) овог члана, приликом уласка у БиХ морају испуњавати остале опште услове за улазак прописане ставом (3) овог члана.
- (5) Странци који за улазак у БиХ морају посједовати визу, приликом подношења захтјева за издавање визе, као и приликом уласка у БиХ морају испуњавати остале опште услове за улазак прописане ставом (3) овог члана.
- (6) Када то захтијевају разлози заштите безбједности БиХ, јавног поретка, јавног реда и мира или јавног здравља у БиХ или други разлози који проистичу из међународних обавеза БиХ, уз услове за улазак прописане ст. (1),

(2) и (3) овог члана, Савјет министара може прописати додатне услове за улазак странаца у БиХ.

Члан 20.

(Улазак под посебним условима)

Странцу се може одобрити улазак и боравак у БиХ и када не испуњава услове из овог закона, ако је тако предвиђено међународним уговором чија је БиХ уговорна страна или одлуком Савјета министара, суда или тужилаштва у БиХ.

Члан 21.

(Ослобађање од обавезе прибављања визе)

- (1) Савјет министара, на приједлог МИП-а, одређује државе чијим држављанима није потребна виза за улазак у БиХ (у даљем тексту: државе безвизног режима), као и државе чији држављани могу ући у БиХ са другим документом осим пасоша. Савјет министара је надлежан да, на приједлог МИП-а, ослободи од прибављања визе носиоце посебних врста путних исправа.
- (2) Странци који су, у складу са овим законом, ослобођени прибављања визе за улазак на територију БиХ имају право на улазак и боравак у земљи (у даљем тексту: безвизни боравак) укупно у трајању до 90 дана у било којем периоду од 180 дана који подразумијева узимање у обзир периода од 180 дана који претходи сваком дану боравка, ако другачије није одређено међународним уговором чија је БиХ уговорна страна.

Члан 22.

(Изузеци од обавезе посједовања визе)

- (1) Странци који имају дозволу привременог или сталног боравка у БиХ, у периоду важења те дозволе, изузети су од обавезе посједовања визе.
- (2) Странци – чланови посаде и кабинско особље авиона у цивилном авио-саобраћају који посједују важећи сертификат члана посаде, а који намјеравају остати на аеродрому или унутар граница оближњег насељеног мјеста, у БиХ могу улазити без визе и на територији БиХ боравити до свог првог сљедећег редовног лета.
- (3) Ако је потребно да неки члан посаде због обавеза путује у другу државу као путник било којим превозним средством како би се придружио посади авиона, његов сертификат прихвата се као замјена за пасош и визу, те му се омогућава неопходна слобода кретања унутар територије БиХ.
- (4) Важећи сертификат члана посаде признаје се као ваљан документ за утврђивање идентитета и у случају када његов носилац није држављанин државе регистра авиона.
- (5) Савјет министара, на приједлог МИП-а и под условом узајамности, може изузети од обавезе посједовања визе држављане одређених држава који су:
  - а) цивилни чланови посаде авиона, уз постојање одговарајуће потврде и биљешке у општој декларацији и плану лета,
  - б) цивилни чланови посаде или пратећа лица авиона који учествују у хаваријско-спасилачким летовима, уз постојање одговарајуће биљешке у општој декларацији и плану лета, или
  - ц) цивилни чланови посаде брода, ако су уписани у попис посаде и особља.

Члан 23.

(Докази о посједовању средстава за издржавање)

- (1) Постојање средстава за издржавање странца из члана **19. (Општи услови за улазак)** става (3) тачке а) овог закона доказује се на сљедећи начин:

- а) посједовањем готовог новца у домаћој или страниј конвертибилној валути;
  - б) посједовањем средстава безготовинског плаћања прихваћених од банкарског система БиХ или средства које омогућава подизање новца у БиХ, или гаранције банке из БиХ која признаје безготовинска средства плаћања која странац посједује;
  - ц) позивним писмом из члана **32. (Позивно писмо)** овог закона;
  - д) посједовањем доказа о уплаћеном смјештају или о организованом путовању; или
  - е) посједовањем других средстава као што су непокретна имовина у БиХ на основу које је могуће обезбиједити средства за издржавање за вријеме боравка у БиХ, средстава по основу директних страних улагања, производно-техничке сарадње или кооперације и слично.
- (2) Ако странац има доказе о уплаћеном појединачном или колективном путничком здравственом осигурању, подразумијева се да има обезбијеђена средства за здравствену заштиту у смислу члана **19. (Општи услови за улазак)** става (3) тачке а) овог закона.
  - (3) Сматра се да странац који има радну дозволу у БиХ задовољава услове који се односе на посједовање средстава за издржавање.
  - (4) Постојање средстава за излазак странца из БиХ може се доказивати посједовањем важеће путне карте за наставак путовања или за повратак, као и тиме што странац законито посједује превозно средство.

Одјељак Б. Одбијање уласка у БиХ

Члан 24.

(Разлози одбијања уласка)

- (1) Странцу се одбија улазак у БиХ ако не испуњава услове за улазак из члана **19. (Општи услови за улазак)** нити се на њега примјењује међународни уговор чија је БиХ уговорна страна или одлука из члана **20. (Улазак под посебним условима)** овог закона.
- (2) Странцу може бити одбијен улазак у БиХ и поред разлога из става (1) овог члана:
  - а) ако приликом покушаја уласка у БиХ предочи фалсификовану путну исправу;
  - б) ако приликом покушаја уласка у БиХ предочи фалсификовану визу или дозволу боравка;
  - ц) ако је већ провео на територији БиХ 90 дана у било којем периоду од 180 дана који подразумијева узимање у обзир периода од 180 дана који претходи сваком дану боравка, а ради се о држављанину државе безвизног режима, осим ако се на њега не примјењује одредба члана **20. (Улазак под посебним условима)** овог закона;
  - д) ако је већ провео на територији БиХ вријеме дозвољеног боравка прописано међународним уговором чија је БиХ уговорна страна, осим ако није остварио услове за улазак по другом основу;
  - е) ако постоје основи сумње да ће обављати послове за које је потребна радна дозвола, а на њега се не примјењују одредбе члана **77. (Боравак у сврху рада без радне дозволе и потврда о пријави рада)** овог закона,
  - ф) ако му је виза БиХ на уласку поништена или укинута.

Члан 25.

(Поступак и посљедица одбијања уласка)

- (1) Гранична полиција одлучује о одбијању уласка на граници.
- (2) Странцу којем је одбијен улазак у БиХ јер не испуњава услове за улазак прописане овим законом издаје се рјешење о одбијању уласка.
- (3) Рјешење о одбијању уласка садржи разлог одбијања уласка, а издаје се на обрасцу који попуњава надлежни полицијски службеник Граничне полиције. Странац потписује пријем рјешења на обрасцу рјешења и један примјерак задржава за себе. Ако странац одбије да потпише пријем рјешења, та чињеница се уноси као напомена на обрасцу рјешења и сматра се да је рјешење уредно достављено.
- (4) Надлежни полицијски службеник Граничне полиције на граничном прелазу упозорава странца којем је одбијен улазак у БиХ да је дужан да одмах напусти подручје граничног прелаза и забрањује му улазак на територију БиХ.
- (5) Рјешење о одбијању уласка мора садржавати разлог одбијања уласка, а издаје се на обрасцу и доставља се странцу. Ако странац одбије да прими рјешење, та чињеница се уноси као забиљешка и сматра се да је рјешење достављено.
- (6) Рјешење о одбијању уласка извршава се одмах, уношењем отиска штамбиља ОДБИЈЕН УЛАЗАК, односно друге одговарајуће ознаке у путну исправу странца. Ако странац нема путну исправу у коју би се могао унијети отисак штамбиља, односно друга одговарајућа ознака, та чињеница се уноси као напомена у образац рјешења.
- (7) Против рјешења о одбијању уласка жалба се може поднијети Министарству у року од 15 дана од дана достављања рјешења. Жалба не одгађа извршење рјешења.
- (8) Странац којем је одбијен улазак може ући у БиХ након што отклони разлоге због којих му је одбијен улазак.
- (9) Уколико се у жалбеном поступку утврди да је странцу неосновано одбијен улазак у БиХ, та чињеница се уноси у Централну базу података о странцима, те се приликом поновног уласка странца у БиХ поништава штамбиљ о одбијању уласка отиском штамбиља ПОНИШТЕНО.

Одјељак Ц. Визе

Члан 26.

(Опште одредбе о визама)

- (1) Виза је одобрење за транзит кроз међународни транзитни простор аеродрома или територију БиХ или одобрење за намјеравани боравак на територији БиХ у року одређеном у визи.
- (2) У правилу, странац је дужан да прибави визу прије доласка на гранични прелаз БиХ.
- (3) Виза се може издати странцу који посједује пасош који мора бити важећи најмање три мјесеца након планираног датума одласка из БиХ или у случају неколико посјета након посљедњег планираног датума одласка из БиХ, има најмање двије празне странице и издат је у претходних 10 година. У оправданим хитним случајевима, односно ако то захтијевају разлози безбједности БиХ, хуманитарни, озбиљни професионални или лични разлози, важење путне исправе може бити и краће од три мјесеца.
- (4) Посједовање визе не представља безусловно право уласка у БиХ.

- (5) Виза не пружа странцу право на рад у БиХ, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 27.

(Врсте виза)

Надлежни органи БиХ издају сљедеће визе:

- а) аеродромску транзитну визу (Виза А),
- б) визу за краткорочни боравак (Виза Ц),
- ц) визу за дугорочни боравак (Виза Д).

Члан 28.

(Аеродромска транзитна виза - Виза А)

- (1) Аеродромска транзитна виза (Виза А) омогућава странцу пролазак кроз међународно транзитно подручје аеродрома без стварног уласка у земљу, током заустављања или настављања међународног лета.
- (2) У правилу, странцу који за вријеме непрекинутог путовања не напушта међународно транзитно подручје аеродрома или авион који се налази на аеродрому у БиХ није потребна виза.
- (3) Изузетно, Савјет министара може одлучити да држављани одређених земаља треба да посједују аеродромске транзитне визе.
- (4) Странцу се може на његов захтјев издати аеродромска транзитна виза за одређени број пролазака кроз међународно подручје аеродрома у периоду транзита.

Члан 29.

(Виза за краткорочни боравак - Виза Ц)

- (1) Виза за краткорочни боравак (Виза Ц) омогућава странцу транзит, један или више уласака или боравака у БиХ. Ниједан непрекидан боравак ни укупно трајање више узастопних боравака у БиХ не могу бити дужи од 90 дана у било којем периоду од 180 дана који подразумева узимање у обзир периода од 180 дана који претходи сваком дану боравака.
- (2) Виза за краткорочни боравак издаје се са роком важења најдуже до једне године.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, уз претходну сагласност Службе, виза за краткорочни боравак може се издати и с роком важења до пет година када странац:
  - а) докаже потребу или оправда намјеру честог односно редовног путовања, посебно због пословног или породичног статуса, као што су пословна лица, државни службеници ангажовани у редовним званичним контактима са институцијама БиХ, представници организација цивилног друштва или путују ради едукативних семинара или конференција, чланови породице држављана БиХ, чланови породице држављана странаца са сталним бораваком у БиХ и поморци и
  - б) докаже свој интегритет и поузданост законите употребе претходно издатих виза за улазак у БиХ, своју економску ситуацију у држави поријекла и искрену намјеру да напусти територију БиХ прије истека рока важења визе за коју је поднио захтјев.
- (4) Виза за краткорочни боравак издаје се за пословна путовања, путовања у сврху образовања, обуке или у сличну сврху, за туристичка или друга путовања у приватне сврхе, за путовања на политичке, научне, културне, спортске, вјерске или друге догађаје, као и за путовања из осталих разлога за која је довољан краткорочни боравак.
- (5) У поступку издавања визе из става (1) овог члана, Служба по захтјеву МИП-а или Граничне полиције врши провјере кроз службене евиденције. Резултати провјера достављају се органу надлежном за издавање визе.

Члан 30.

(Виза за дугорочни боравак - Виза Д)

- (1) Виза за дугорочни боравак (Виза Д) омогућава странцу улазак и боравак у БиХ у периоду од 180 дана у току једне године и омогућава странцу подношење захтјева за одобрење привременог боравака у БиХ.
- (2) Виза за дугорочни боравак издаје се изузетно у ситуацијама када је за сврху боравака у БиХ потребан период дужи од 90 дана у периоду од 180 дана.
- (3) Виза за дугорочни боравак издаје се са роком важења највише до једне године и издаје се за један или више улазака у БиХ.
- (4) Изузетно од става (3) овог члана, виза за дугорочни боравак може се издати и са роком важења дужим од једне године ако је то у интересу БиХ.
- (5) За издавање визе за дугорочни боравак потребна је претходна сагласност Службе.
- (6) По пријему захтјева за издавање визе за дугорочни боравак, дипломатско-конзуларно представништво БиХ (у даљем тексту: ДКПБиХ) дужно је да прикупи сву потребну документацију и проследи је Служби ради давања сагласности из става (5) овог члана.

Члан 31.

(Услови за издавање визе)

- (1) Подносилац захтјева за издавање визе дужан је да да личне податке као и биометријске податке који се од њега траже, друге потребне информације, те да наведе сврху уласка у БиХ. Захтјев за издавање визе подноси се најраније три мјесеца прије почетка планиране посјете, на прописаном обрасцу, који се мора тачно и потпуно попунити.
- (2) За издавање визе за краткорочни боравак (Виза Ц) подносилац захтјева дужан је да, осим доказа о путном здравственом осигурању које покрива трошкове који могу настати у вези са враћањем у државу поријекла из здравствених разлога, хитном медицинском помоћи односно хитним болничким лијечењем или смрти током његова боравака у БиХ, уз захтјев приложи доказ којим оправдава сврху и услове намјераног боравака у БиХ, и то:
  - а) позивно писмо из члана 32. (Позивно писмо) овог закона;
  - б) копију судског или другог службеног позива којим се позива да се одазове у правном поступку који се води у БиХ;
  - ц) копију доказа о уплаћеном туристичком путовању, укључујући смјештај и превоз, или доказ о организованом путовању или уплаћеном смјештају;
  - д) потврду о пријему на образовање или обуку; или
  - е) други документ на основу којег се може разумно закључити о сврси и условима намјераног боравака у БиХ, ако је то могуће и потребно.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, од обавезе достављања доказа о путном здравственом осигурању изузети су носиоци дипломатских пасоша, а могу се изузети и професионалне групе, као што су поморци, које већ имају путно здравствено осигурање због своје професионалне дјелатности.
- (4) У случају сумње у сврху уласка у БиХ коју је странац навео у захтјеву за издавање визе, службено лице ДКП-а БиХ може захтијевати да странац достави увјерење о посједовању некретнине или увјерење о сталним изворима прихода у држави поријекла или држави полазног одређишта или увјерење о уписаном студију или друге доказе, односно доказ из којег се разумно

може закључити да ће странац након законитог боравака напустити БиХ.

- (5) Службено лице може захтијевати додатне доказе или појашњење података или информација из захтјева за издавање визе, као и разговор са подносиоцем захтјева.
- (6) Услови за издавање визе за краткорочни боравак (Виза Ц) прописани ставом (2) овог члана на одговарајући начин се примјењују и у случајевима издавања визе за дугорочни боравак (Виза Д).

Члан 32.

(Позивно писмо)

- (1) Позивно писмо је писмо којим се странац позива да дође у БиХ у одређену сврху у одређеном временском периоду.
- (2) Позивно писмо за улазак странца у БиХ може издати држављанин БиХ или странац са одобреним сталним бораваком у БиХ, или домаће или страно правно лице регистровано у БиХ.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана, позивно писмо у сврху спајања породице или посјете може издати и странац са одобреним привременим бораваком у БиХ као носилац "плаве карте", или странац који борави по основу одобреног привременог боравака у БиХ годину дана или дуже и који има основане изгледе за одобрење сталног боравака у БиХ или странац са признатим изјегличким статусом. Странац са одобреним привременим бораваком до једне године може издати позивно писмо искључиво у сврху посјете.
- (4) Позивно писмо издаје се на прописаном обрасцу и садржи изјаву позиваоца да на себе преузима обавезу да обезбједи смјештај, покрије трошкове лијечења, осигура издржавање и подмири остале трошкове који могу настати за вријеме боравака странца у БиХ, трошкове стављања под надзор, добровољног напуштања или присилног удаљења, као и све друге трошкове изласка странца из БиХ, ако те обавезе не може подмирити странац.
- (5) Позивно писмо овјерава Служба по мјесту пребивалишта, односно сједишта позиваоца, на основу доказа достављених уз захтјев и након извршених оперативних провјера. Рок важења позивног писма је 180 дана од дана овјере.
- (6) У случају из става (3) овог члана, Служба овјерава позивно писмо и на основу доказа о истинитости сврхе спајања породице.
- (7) Служба може овјерити и групно позивно писмо за најмање пет, а највише 50 лица која путују на заједнички пасош.
- (8) Позивним писмом, у смислу овог закона, сматра се и службени акт државног, ентитетског или кантоналног органа власти, органа власти Брчко Дистрикта БиХ, као и дипломатско-конзуларног представништва стране државе или међународне организације која има дипломатски статус у БиХ.

Члан 33.

(Издавање визе на заједнички пасош)

- (1) Виза на заједнички пасош издаје се као аеродромска транзитна виза (Виза А), или као виза за краткорочни боравак (Виза Ц) групи странаца, у којој може бити најмање пет и највише 50 лица и коју предводи лице које има свој лични пасош и појединачну визу ако је потребна.
- (2) Виза за краткорочни боравак (Виза Ц) може се издати на заједнички пасош с роком важења најдуже до 30

дана, ако чланови групе заједно улазе на територију БиХ и бораве и напуштају је као група.

- (3) За свако лице које је наведено у заједничком пасошу издаје се појединачна виза.

Члан 34.

(Надлежност и мјесто издавања визе)

- (1) Визу издаје ДКПБиХ, а може је издати и дипломатско-конзуларно представништво друге државе са којом је БиХ закључила уговор.
- (2) Странац је дужан да прибави визу прије уласка у БиХ, а на позив органа из става (1) овог члана дужан је да захтјев за издавање визе поднесе лично.
- (3) Прије издавања визе, ДКПБиХ је дужан да у случајевима предвиђеним овим законом затражити претходну сагласност Службе.
- (4) Против рјешења којим се захтјев за издавање визе одбија може се поднијети жалба МИП-у, путем ДКП-а, у року од 15 дана од дана достављања рјешења.
- (5) Изузетно од ст. (1) и (2) овог члана, ако то захтијевају разлози безбједности БиХ, хуманитарни, озбиљни професионални или лични разлози, визу за краткорочни боравак (Виза Ц) за један улазак до 15 дана или аеродромску транзитну визу (Виза А) може издати на граници Гранична полиција.
- (6) Виза из става (5) овог члана може се издати само под условом да странац:
- испуњава опште услове за улазак у БиХ из члана 19. (Општи услови за улазак) ст. (1) и (3) овог закона,
  - докаже да није био у могућности да унапријед поднесе захтјев за визу, и
  - предочи документ или више њих којима доказује непредвидив и неодгодив разлог за улазак у БиХ, те гарантује повратак у државу поријекла или уобичајеног мјеста боравка.
- (7) Против рјешења којим се захтјев за издавање визе на граници одбија може се поднијети жалба Министарству у року од 15 дана од дана достављања рјешења. Жалба не одгађа извршење рјешења.

Члан 35.

(Рок за давање сагласности)

- (1) Кад је предвиђено да прије издавања визе ДКПБиХ мора затражити претходну сагласност Службе, Служба одговара што је прије могуће, а најкасније у року од седам дана од дана пријема захтјева. О свом одговору Служба обавјештава МИП.
- (2) Ако ДКП не прими одговор Службе у року из става (1) овог члана, сматра се да је сагласност дата.

Члан 36.

(Продужење визе)

- (1) Виза за краткорочни боравак (Виза Ц) може се продужити због више силе, хуманитарних, озбиљних професионалних или личних разлога, а у складу са правилима која важе за издавање визе.
- (2) Захтјев за продужење визе подноси се Служби најкасније пет дана прије истека важења визе и одобрења за боравак одобреног на основу издате визе. Служба доноси одлуку о продужењу визе у року од три дана од дана пријема захтјева.
- (3) Против одлуке којом се захтјев за продужење визе одбија односно одбацује може се поднијети жалба Министарству у року од три дана од дана достављања одлуке. Жалба не одгађа извршење рјешења.

Члан 37.

(Одбијање захтјева за издавање визе и изузетно издавање визе из хуманитарних разлога)

- (1) Захтјев странца за издавање визе одбија се ако:
- не испуњава услове за издавање визе из члана 31. (Услови за издавање визе) овог закона;
  - не испуњава опште услове за улазак у БиХ из члана 19. (Општи услови за улазак) ст. (1), (3), (5) и (6) овог закона нити се на њега примјењује међународни уговор чија је БиХ уговорна страна или одлука из члана 20. (Улазак под посебним условима) овог закона;
  - се странац не одазове позиву ДКПБиХ да захтјев за издавање визе поднесе лично;
  - је странац већ боравио у БиХ 90 дана током периода од 180 дана који претходи сваком дану боравка;
  - рок важења пасоша странца у који се уноси виза истиче за мање од три мјесеца од посљедњег дана намјераног боравка у БиХ или пасош нема најмање двије празне странице или није издат у претходних 10 година, уважавајући изузетке прописане у члану 26. ставу (3) овог закона;
  - одбије дати биометријске податке приликом предаје захтјева; или
  - странац код подношења захтјева за издавање визе на граници не докаже непредвидиве и неодгодиве разлоге за улазак.
- (2) Захтјев за издавање визе може се одбити странцу који није платио трошкове надзора и/или трошкове удаљења из БиХ.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, виза се може издати из хуманитарних разлога или ако је то у интересу БиХ или је то у складу са прихваћеним међународним обавезама.

Члан 38.

(Поништење и укидање визе)

- (1) Виза се поништава ако се накнадно утврди да нису били испуњени услови за њено издавање или ако постоје озбиљни разлози за сумњу да је добијена на превару.
- (2) Виза се укида ако се утврди да више не постоје услови за њено издавање.
- (3) Визу може поништити или укинути ДКПБиХ, Гранична полиција или Служба.
- (4) Рјешење о поништењу или укидању визе доставља се странцу на прописаном обрасцу.
- (5) Против рјешења из става (4) овог члана странац може поднијети жалбу у року од 15 дана од дана достављања рјешења, путем надлежног ДКП-а БиХ.
- (6) Ако је рјешење из става (4) овог члана донио ДКПБиХ, о жалби на рјешење одлучује МИП, а ако је то рјешење донијела Гранична полиција или Служба, о жалби одлучује Министарство. Жалба не одгађа извршење рјешења.
- (7) Виза се може укинути и на захтјев странца којем је виза издата, и у том случају жалба није допуштена.
- (8) Ако је виза поништена или укинута, преко наљепнице визе отискује се штампил ПОНИШТЕНО или УКИНУТО или други одговарајући знак.
- (9) Орган који је поништио или укинуо визу дужан је да о томе обавијести Министарство и орган који је издао визу.

Члан 39.

(Разлози за поништење или укидање визе)

- (1) Виза се странцу поништава или укида ако:
  - а) има лажну или фалсификовану путну исправу;
  - б) борави супротно сврси планираног уласка и боравка;
  - ц) нема средства за издржавање за вријеме намјераног боравка или за повратак у државу поријекла или уобичајеног боравка или за транзит у трећу државу или није у могућности да законито прибави та средства;
  - д) борави у БиХ дуже од 90 дана у било којем периоду од 180 дана који подразумијева узимање у обзир периода од 180 дана који претходи сваком дану боравка;
  - е) има на снази мјеру забране уласка у БиХ;
  - ф) представља пријетњу јавном поретку, безбједности или међународним односима БиХ;
  - г) не поштује јавни поредак БиХ или предузме активност која нарушава безбједност БиХ или је члан организације која планира или предузме такве активности или организује или је у вези са организовањем бесправног уласка, боравка или изласка појединца или групе у или из БиХ, или организује или на било који начин учествује у трговини људима или на било који начин учествује у криминалној активности или постоји међународна потјерница;
  - х) је прекршио прописе којима се регулише прелазак државне границе, без обзира да ли је повреда прописа настала при уласку или изласку из БиХ;
  - и) је дао погрешне податке или прикрио околности важне за издавање визе;
  - ј) обавља дјелатност за коју је потребна радна дозвола, а нема радну дозволу у БиХ;
  - к) је правоснажно осуђен за кривично дјело за које се по закону може изрећи казна затвора од једне године или тежа казна;
  - л) нема ваљано путно здравствено осигурање;
  - м) нема намјеру да напусти територију БиХ прије истека визе;
  - н) поднесе захтјев за укидање визе.
- (2) Основи за утврђивање разлога за поништење или укидање визе који су прописани у ставу (1) овог члана могу бити: докази или сазнања којима располаже Гранична полиција, Служба или ДКПБиХ у складу са својим надлежностима, постојање међународне потјернице, правоснажне судске одлуке или обавјештења или информације надлежних органа и служби безбједности у БиХ.
- (3) Странцу којем је виза укинута или поништена на територији БиХ из разлога прописаних у ставу (1) тач. а), е), ф), г), х), и), ј) и к) овог члана може се изрећи и мјера протјеривања.
- (4) Странцу којем је виза поништена или укинута на територији БиХ, а није изречена мјера протјеривања, одређује се рок у којем може добровољно напустити БиХ, а који не може бити дужи од осам дана.
- (5) Орган који је укинуо или поништио визу о томе обавјештава орган који је визу издао.

Члан 40.

(Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)

- (1) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине (у даљем тексту:

Министарство комуникација и транспорта), доноси подзаконски пропис којим се детаљније уређују обавезе превозника који довози странца на гранични прелаз БиХ.

- (2) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења МИП-а, доноси подзаконски пропис којим се утврђује најмањи износ средстава потребан за издржавање странца у БиХ.
- (3) МИП, након прибављеног мишљења Министарства, доноси подзаконски пропис којим се прописују изглед и садржај обрасца захтјева за издавање визе и наљепнице визе, поступање приликом издавања аеродромске транзитне визе (Виза А) и визе за краткорочни боравак (Виза Ц) у ДКП-у БиХ, рок важења аеродромске транзитне визе (Виза А), те уређују и друга питања о издавању ових виза.
- (4) МИП, након прибављене сагласности Министарства и Службе, доноси подзаконски пропис којим се уређују поступак издавања визе за дугорочни боравак (Виза Д) и друга питања о условима за издавање ове визе.
- (5) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења Граничне полиције, доноси подзаконски пропис о граничним прелазима на којима је могуће издавање визе.
- (6) Министарство, након прибављеног мишљења МИП-а, Службе и Граничне полиције доноси подзаконски пропис којим се уређују поступање приликом уласка странаца у БиХ, издавање визе на граници, изглед и садржај обрасца позивног писма и поступање приликом овере позивног писма, образац рјешења о одбијању уласка и поступање приликом одбијања уласка у БиХ, те друга питања о условима уласка у БиХ.

ГЛАВА III - ПУТНЕ ИСПРАВЕ ЗА СТРАНЦЕ

Члан 41.

(Врсте путних исправа за странце)

Путне исправе за странце у смислу овог закона су:

- а) путна исправа за лице без држављанства и
- б) путни лист за странца.

Члан 42.

(Издавање путних исправа за странце)

- (1) Путне исправе за лица без држављанства издају се под условима утврђеним међународним конвенцијама, а путни лист за странца у складу са овим законом.
- (2) Путне исправе за лица без држављанства и путне листове за странце издаје Служба према боравишту, односно пребивалишту странца.
- (3) Путне исправе за лица без држављанства издају се са роком важења двије године, осим у случају путног листа који се издаје са роком важења до 30 дана и важи само за једно путовање.
- (4) Носиоци путних исправа за странце млађи од 14 година могу путовати у иностранство само у пратњи родитеља или законског заступника или старатеља или опуномоћеника са овјереном пуномоћи оба родитеља или законског заступника или старатеља, или морају имати сагласност родитеља, односно законског заступника или старатеља ако путују без пратње.

Члан 43.

(Путни лист за странца)

- (1) Путни лист за странца је путна исправа која важи за једно путовање и издаје се странцу:
  - а) чија је важећа путна исправа изгубљена или уништена и не може се замијенити или је странац на други начин остао без ње, а држава чији је држављанин нема своје дипломатско-конзуларно

- представништво у БиХ нити њен интерес заступа нека друга држава, с циљем да се том странцу омогући повратак у државу у којој има уобичајено мјесто боравка или у државу која га прихвата;
- б) којем је одобрена или је била одобрена међународна заштита или привремена заштита или је у поступку стицања таквог статуса, с циљем да му се омогући добровољни повратак у државу поријекла или у државу у којој има уобичајено мјесто боравка или у државу која га прихвата;
  - ц) којем је престало држављанство БиХ, а ради путовања у иностранство;
  - д) који је у иностранству изгубио путну исправу за избјеглице или путну исправу за лице без држављанства коју је издао надлежни орган у БиХ ради повратка у БиХ; или
  - е) који је у поступку присилног удаљења из БиХ ради повратка у државу поријекла или државу уобичајеног боравка или трећу државу која га прихвата.
- (2) Путни лист за странца може се, поред случајева из става (1) овог члана, издати и у другим случајевима, ако за то постоје оправдани разлози.
  - (3) Путни лист за странца из става (1) тач. а), б), ц) и е) овог члана издаје надлежна организациона јединица Службе којој је пријављен губитак или уништење путне исправе или њен другачији нестанак, односно на чијем подручју странац борави.
  - (4) Путни лист за странца из става (1) тачке д) овог члана издаје ДКПБиХ уз претходну сагласност Министарства уколико се ради о избјеглици, односно Службе уколико се ради о лицу без држављанства.
  - (5) У случају из става (1) тачке б) овог члана Служба издаје путни лист за странца по претходној сагласности органа надлежног за послове азила.

Члан 44.

(Неиздавање путних исправа за странце)

- (1) Путна исправа за странца неће се издати странцу:
  - а) против којег се води кривични или прекршајни поступак, осим ако постоји сагласност органа који води поступак;
  - б) који је осуђен на казну затвора или новчану казну или му је изречена мјера одузимања имовинске користи или је дужан да надокнади штету, док казну не издржи, односно док новчану казну не плати, или док не врати имовинску корист, односно док не надокнади штету; или
  - ц) ако то захтијевају разлози заштите јавног поретка, безбједности или јавног здравља БиХ.
- (2) Када Служба утврди постојање неког од разлога из става (1) овог члана, одузеће претходно издату путну исправу за странца на вријеме док такав разлог постоји и о томе обавијестити Министарство.
- (3) У случају из става (2) овог члана, Служба издаје потврду о одузимању путне исправе за странца.
- (4) Изузетно од става (1) тачке б) овог члана, путни лист за странце може се издати странцу који је у поступку присилног удаљења из БиХ ради повратка у државу поријекла или државу уобичајеног боравка или трећу државу која га прихвата.

Члан 45.

(Обавезе странца у вези са путним исправама за странце)

- (1) Странац не смије уступити своју путну исправу за странца другом лицу нити смије користити као своју путну исправу другог лица. У противном, службено

- лице ће, одмах по сазнању, пријавити кривично дјело у складу са законом о кривичном поступку.
- (2) Странац којем је стекао држављанство БиХ дужан је да одмах, а најкасније у року од три дана од дана наступања наведених околности, врати путну исправу за странца мјесно надлежној организационој јединици Службе која је ту путну исправу издала.
  - (3) Странац је дужан да губитак, уништење или другачији нестанак путне исправе за странца пријави одмах по сазнању мјесно надлежној организационој јединици Службе или полиције према мјесту боравка, а ако се та чињеница догодила ван БиХ, најближем ДКП-у БиХ.
  - (4) Орган којем је пријављена чињеница из става (3) овог члана издаје странцу потврду о пријави губитка, уништења или другачијег нестанка путне исправе за странца. Ако је странац пријавио ту чињеницу полицији, односно ДКП-у БиХ, полиција односно ДКПБиХ дужни су да одмах, а најкасније током истог дана, обавијесте организациону јединицу Службе на чијем подручју странац борави.
  - (5) Путна исправа за странца која је изгубљена, уништена или је на другачији начин нестала оглашава се неважећом у "Службеном гласнику БиХ" о трошку странца.

Члан 46.

(Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са путним исправама за странце)

- (1) Министарство, након прибављеног мишљења МЦП-а, МИП-а и Службе, доноси подзаконски пропис којим се уређују изглед и садржај захтјева за издавање путне исправе за лице без држављанства и захтјева за издавање путног листа за странце.
- (2) МЦП, након прибављеног мишљења Министарства, МИП-а и Службе, доноси подзаконски пропис којим се уређују облик, изглед и садржај путне исправе за лице без држављанства и путног листа за странце, потребни документи који се прилажу уз захтјев за издавање, поступање приликом издавања и друга техничка питања везана за путну исправу за лице без држављанства и путни лист за странце.

ГЛАВА IV - БОРАВАК СТРАНАЦА У БиХ Одјељак А. Врсте боравка странаца у БиХ

Члан 47.

(Врсте боравка)

- (1) У смислу овог закона, под боравком странца у БиХ сматра се:
  - а) визни,
  - б) безвизни,
  - ц) привремени, и
  - д) стални боравак.
- (2) Визни боравак је боравак странца у БиХ у периоду наведеном у визи.
- (3) Безвизни боравак је боравак у БиХ странца који долази из државе безвизног режима у трајању из члана 21. (Ослобађање од обавезе прибављања визе) става (2) овог закона.
- (4) Привремени боравак је боравак странца у БиХ у трајању до једне године, ако дозволом боравка није другачије одређено.
- (5) Стални боравак је боравак странца у БиХ у неограниченом трајању.

Одјељак Б. Привремени боравак

Члан 48.

(Основ за одобрење привременог боравка)

- (1) Привремени боравак може се одобрити странцу који намјерава да борави или борави у БиХ по основу:
  - а) спајања породице,
  - б) образовања,
  - ц) хуманитарних разлога,
  - д) рада са радном дозволом,
  - е) рада без радне дозволе, или
  - ф) других оправданих разлога.
- (2) Одобрење привременог боравка може се изузетно издати и по основу власништва на непокретној имовини, ако постоји ефективна веза странца са БиХ.
- (3) Привремени боравак одобрава се на период до једне године, осим ако овим законом није другачије прописано.
- (4) Привремени боравак из хуманитарних разлога у случају из члана **58. (Привремени боравак по основу хуманитарних разлога)** става (2) тачке а) овог закона одобрава се на период најдуже до шест мјесеци.
- (5) Продужење привременог боравка може се одобрити на захтјев странца, али само по истом основу по којем му је одобрен привремени боравак чије продужење тражи.

Члан 49.

(Општи услови за одобрење привременог боравка)

- (1) Странцу се може одобрити привремени боравак ако достави:
  - а) доказ којим оправдава постојање основа за одобрење привременог боравка,
  - б) пасош са роком важења најмање три мјесеца дужим од периода на који тражи одобрење привременог боравка,
  - ц) доказ да располаже средствима за издржавање, како не би током боравка у БиХ постао корисник социјалне помоћи,
  - д) доказ о одговарајућем смјештају,
  - е) доказ о здравственом осигурању,
  - ф) љекарско увјерење, издато најкасније три мјесеца прије дана подношења захтјева, из којег је видљиво да не болује од болести које представљају пријетњу јавном здрављу у БиХ, изузимајући случајеве када је обољење наступило након одобреног првог привременог боравка у БиХ и
  - г) потврду коју је издао надлежни орган државе поријекла да се против њега не води кривични поступак и да није кажњаван за кривично дјело, која није старија од шест мјесеци од дана подношења захтјева за боравак.
- (2) Сматра се да странац који посједује радну дозволу за рад у БиХ испуњава услове који се односе на посједовање средстава за издржавање и здравствено осигурање.
- (3) Уколико странац подноси захтјев за продужење привременог боравка, дужан је да достави доказ да се против њега не води кривични поступак и да није кажњаван за кривично дјело издат од надлежног органа у БиХ, а може се изузети од обавезе прибављања доказа из става (1) тач. ф) и г) овог члана, о чему одлучује Служба.
- (4) Странац дневни мигрант који подноси захтјев за одобрење или продужење привременог боравка по основу образовања, рада са радном дозволом или без радне дозволе изузет је од обавезе прибављања доказа о

одговарајућем смјештају из става (1) тачке д) овог члана.

Члан 50.

(Привремени боравак по основу спајања породице)

- (1) Привремени боравак по основу спајања породице може се одобрити члановима уже породице:
  - а) држављанина БиХ који има пребивалиште у БиХ,
  - б) странца са одобреним сталним боравком у БиХ, странца којем је одобрен привремени боравак у БиХ као носиоцу плаве карте, странца који борави по основу одобреног привременог боравка у БиХ годину дана или дуже и који има основане изгледе за одобрење сталног боравка у БиХ или странца са признатим избјегличким статусом.
- (2) Привремени боравак из става (1) овог члана, на захтјев странца који долази у БиХ ради спајања породице, може се одобрити уз услове из члана 49. (Општи услови за одобрење привременог боравка) овог закона, ако:
  - а) држављанин БиХ, странац са одобреним боравком у БиХ или странац са признатим избјегличким статусом има обезбијеђен смјештај за себе и чланове породице за које тражи одобрење боравка по основу спајања породице, те има стални извор прихода, односно располаже довољним средствима за издржавање у БиХ лица за која се тражи спајање породице и
  - б) држављанин БиХ, странац са одобреним боравком у БиХ или странац са признатим избјегличким статусом има здравствено осигурање за себе и чланове породице за које тражи одобрење боравка по основу спајања породице.
- (3) Члановима уже породице, у смислу овог закона, сматрају се:
  - а) брачни односно ванбрачни партнер држављанина БиХ, или странца са одобреним боравком у БиХ, или странца са признатим избјегличким статусом, под условом да је брак, односно ванбрачна заједница правоваљана у БиХ у складу са чланом **6. (Дефиниције)** тач. л) и м) овог закона;
  - б) дјеца до 18 година или пунољетна издржавана дјеца која су на редовном школовању до 26 година или пословно или радно неспособна пунољетна дјеца, која живе у заједничком домаћинству, рођена у браку, ван брака, усвојена или дјеца брачних и ванбрачних партнера, која нису основала властиту породицу, и
  - ц) издржавани родитељи.
- (4) Привремени боравак по основу спајања породице члановима уже породице држављанина БиХ који има пребивалиште у БиХ из става (1) тачке а) овог члана одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен.
- (5) Привремени боравак по основу спајања породице члановима уже породице странца из става (1) тачке б) овог члана одобрава се на период у којем је привремени боравак одобрен странцу с којим се спаја породица, а најдуже до једне године и може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен.
- (6) Изузетно од ст. (4) и (5) овог члана, пунољетни странац који борави у БиХ непрекидно три године по основу привременог боравка одобреног ради спајања породице може поднијети засебан захтјев за одобрење привременог боравка по неком другом основу, уколико испуњава услове прописане овим законом за одобрење

привременог боравака по неком другом основу осим спајања породице.

- (7) Члан породице којем је одобрен привремени боравак по основу спајања породице са странцем којем је одобрен привремени боравак као носиоцу плаве карте има право на рад у БиХ у складу са овим законом.

Члан 51.

(Боравак у случају престанка брака или ванбрачне заједнице)

- (1) Ако је за вријеме трајања привременог боравака одобрен по основу спајања породице престао брак или ванбрачна заједница, бивши супружник или ванбрачни партнер који је одобрење привременог боравака добио као члан уже породице из члана 50. **(Привремени боравак по основу спајања породице)** може поднијети захтјев за продужење привременог боравака:

- a) ако има право старатељства над малољетним дјететом које има држављанство БиХ;
- b) у случају смрти супружника или ванбрачног партнера на основу којег је остварен привремени боравак с циљем спајања породице, а докаже да је стекао право на рад у складу са одредбама овог закона или има обезбијеђена средства за сопствено издржавање и издржавање чланова породице те здравствено осигурање или ако боравак у БиХ ради студирања и приложи доказе о средствима за сопствено издржавање и издржавање чланова породице и здравственом осигурању; или
- ц) кад је у току бракоразводна парница у којој се одлучује о старатељству над малољетним дјететом које је држављанин БиХ.

- (2) Изузетно, привремени боравак по основу спајања породице може се одобрити странцу који није имао одобрен привремени боравак прије смрти супружника или ванбрачног партнера који је био држављанин БиХ, ако је након смрти супружника или ванбрачног партнера преузео старатељство над малољетним дјететом које је држављанин БиХ и има пребивалиште у БиХ.

- (3) Привремени боравак по овом основу одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којима је боравак одобрен.

Члан 52.

(Брак из користи)

- (1) Привремени боравак по основу спајања породице неће се одобрити ако је брак склопљен из користи.
- (2) Околности које могу указивати да је брак склопљен из користи су:
- a) брачни другови не одржавају брачну заједницу,
  - b) брачни другови не извршавају обавезе које произлазе из брака,
  - ц) брачни другови се нису упознали прије склапања брака,
  - d) брачни другови не дају досљедне личне податке,
  - e) брачни другови не говоре језик који обоје разумију,
  - ф) за склапање брака дата су материјална средства, осим ако се не ради о средствима која се дају као мираз, а супружници долазе из земаља у којима је давање мираза обичај,
  - г) постоје докази о ранијим браковима из користи на страни било ког брачног друга у БиХ или иностранству, или

- x) други докази који могу указивати да је брак склопљен из користи.

- (3) Одредбе овог члана на одговарајући начин се примјењују и на ванбрачну заједницу.

Члан 53.

(Привремени боравак по основу образовања)

Привремени боравак по основу образовања може се одобрити у сврху:

- a) основног и средњошколског образовања,
- b) високошколског образовања,
- ц) неплаћеног приправништва и
- d) волонтерског рада.

Члан 54.

(Привремени боравак по основу основног и средњошколског образовања)

- (1) Привремени боравак по основу редовног основног образовања може се одобрити странцу који, уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравака)** овог закона, испуњава и сљедеће услове:

- a) уписан је у основношколску установу,
- b) има сагласност родитеља или законског заступника за планирани боравак у сврху основног образовања у БиХ,
- ц) има старатеља у БиХ, и
- d) достави доказ да је старатељ или образовна установа или организација која реализује програм размјене ученика за њега одговорна за вријеме боравака у БиХ нарочито у погледу смјештаја, средстава за издржавање, образовања, здравственог осигурања и повратка.

- (2) Привремени боравак по основу редовног средњошколског образовања може се одобрити странцу који, уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравака)** овог закона, испуњава и сљедеће услове:

- a) уписан је у средњошколску установу,
- b) уколико је малољетан има сагласност родитеља или законског заступника за планирани боравак у сврху средњошколског образовања у БиХ,
- ц) има старатеља у БиХ, и
- d) достави доказ да је старатељ или образовна установа или организација која реализује програм размјене ученика за њега одговорна за вријеме боравака у БиХ нарочито у погледу смјештаја, средстава за издржавање, образовања, здравственог осигурања и повратка.

- (3) Ако странац уписује посљедњу годину средњошколског образовања, не може бити старији од 20 година живота.

- (4) Привремени боравак по основу основног и средњошколског образовања одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којима је боравак одобрен.

Члан 55.

(Привремени боравак по основу високошколског образовања)

- (1) Привремени боравак по основу редовног високошколског образовања може се одобрити странцу који, уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравака)** овог закона, испуњава и сљедеће услове:

- a) да је уписан у високошколску установу у БиХ, или
- b) да долази у оквиру размјене студената, односно мобилности младих.

- (2) Привремени боравак по основу редовног високошколског образовања одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којима је боравак одобрен.
- (3) Након истека рока прописаног за трајање редовног високошколског образовања привремени боравак по овом основу може се продужавати најдуже двије године, уз достављање доказа о обнови године.

Члан 56.

(Привремени боравак неплаћених приправника)

- (1) Привремени боравак неплаћених приправника може се одобрити странцу који је стекао високошколско образовање на територији БиХ или странцу који долази на основу међународних уговора чија је БиХ уговорна страна ради обављања стручне праксе, односно приправничког стажа.
- (2) Привремени боравак из става (1) овог члана може се одобрити странцу који, уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравка)** овог закона, има:
- а) уговор о оспособљавању без накнаде закључен са правним лицем у којем обавља стручну праксу односно приправнички стаж,
  - б) доказ да познаје један од језика који су у службеној употреби у БиХ и
  - ц) доказ да ће правно лице у којем обавља стручну праксу, односно приправнички стаж бити одговорно у погледу средстава за издржавање, здравствене заштите и повратка.
- (3) Привремени боравак неплаћених приправника одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којима је боравак одобрен, искључиво једном, и то на период потребан за стицање професионалних квалификација.
- (4) Обављање стручне праксе, односно приправничког стажа из овог члана не сматра се радом у смислу одредаба овог закона.

Члан 57.

(Привремени боравак волонтера)

- (1) Привремени боравак може се одобрити странцу волонтеру који, уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравка)** овог закона, испуњава и следеће услове да:
- а) није млађи од 18 нити старији од 65 година,
  - б) има уговор о волонтирању закључен са установом, институцијом, хуманитарном организацијом, удружењем грађана или фондацијом у БиХ у којој обавља волонтирање,
  - ц) приложи пројекат на чијој је реализацији ангажован, односно документ из којег се види шема волонтерског рада, опис послова и задатака, број извршилаца, период волонтирања, надзор и радно вријеме,
  - д) да је организација у којој странац волонтира потписала полису обавезног осигурања и да преузима одговорност за странца за вријеме волонтирања, што укључује трошкове издржавања, смјештаја, исхране, здравственог осигурања и повратка.
- (2) Привремени боравак странцу волонтеру одобрава се на период до једне године, а изузетно се може продужити под истим условима под којима је боравак одобрен, ако трајање пројекта на којем је странац ангажован траје дуже од годину дана.

Члан 58.

(Привремени боравак по основу хуманитарних разлога)

- (1) Привремени боравак по основу хуманитарних разлога ради лијечења, рехабилитације и боравка у старачком дому може се одобрити странцу који испуњава услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење боравка)** овог закона и достави доказ да је примљен у установу у БиХ на лијечење, рехабилитацију или смјештај у старачки дом.
- (2) Привремени боравак по основу хуманитарних разлога може се одобрити и странцу који не испуњава услове за одобрење привременог боравка из члана 49. **(Општи услови за одобрење боравка)** овог закона, у следећим случајевима:
- а) ако је жртва трговине људима с циљем:
    - 1) пружања заштите и помоћи у опоравку и повратку у државу поријекла или државу уобичајеног боравка или у државу која га прихвата; или
    - 2) пружања заштите и помоћи ако је њихов боравак неопходан због сарадње са надлежним органима ради истраге у откривању и процесуирању кривичног дјела трговине људима;
  - б) малољетном дјетету странца ако је напуштено или је жртва организованог криминала, или је из других разлога остало без родитељске заштите, старатељства или без пратње;
  - ц) лицу без држављанства;
  - д) по основу других оправданих хуманитарних разлога, које на приједлог Министарства одређује подзаконским прописом Савјет министара.
- (3) Привремени боравак по основу хуманитарних разлога може се одобрити и странцу који не испуњава услове за одобрење привременог боравка из члана 49. **(Општи услови за одобрење боравка)** овог закона, у случају кад странац сарађује са органима власти ради откривања кривичног дјела или починиоца, или је жртва организованог криминала и његово присуство у БиХ је неопходно за спровођење судског поступка.
- (4) Странац којем је одобрен привремени боравак по основу хуманитарних разлога на основу става (2) тачке а) овог члана има право на: адекватан и сигуран смјештај, приступ хитној медицинској заштити, психолошку помоћ, информисање о правном статусу, правну помоћ у поступку остваривања статусних питања, приступ тржишту рада под условима који се примјењују према странцу, као и приступ професионалној обуци и едукацији. Дијете које има одобрен привремени боравак као жртва трговине људима има приступ образовању.
- (5) Странац којем је одобрен привремени боравак по основу хуманитарних разлога на основу става (2) тачке ц) овог члана има право на рад под истим условима који се примјењују према странцу, а омогућава му се основно образовање под истим условима као и држављанима БиХ.
- (6) Привремени боравак по основу хуманитарних разлога одређен прописом Савјета министара из става (2) тачке д) овог члана не може се ни у којем случају одобрити ако постоје околности из члана 84. **(Одбијање захтјева за одобрење и захтјева за продужење привременог боравка)** става (1) тач. ф) и х) овог закона.
- (7) Привремени боравак из става (1) и става (2) тач. б), ц) и д) овог члана одобрава се на период до једне године и

може се продужити под истим условима под којима је боравак одобрен.

- (8) Привремени боравак из става (2) тачке а) овог члана одобрава се на период најдуже до шест мјесеци и може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен.
- (9) Странцу којем је одобрен привремени боравак на основу става (2) овог члана, а који не посједује важећи путни документ, издаје се потврда о идентитету.

Члан 59.

(Препорука надлежног органа)

За одобрење и продужење привременог боравка по основу хуманитарних разлога из члана **58. (Привремени боравак по основу хуманитарних разлога)** става (2) тач. а), б) и д) и става (3) овог закона, уз остале доказе потребне за оцјену основаности захтјева, неопходна је оцјена органа пред којим се води одговарајући поступак (судски, управни) или препорука другог надлежног органа или налаз специјалисте медицинске струке одговарајуће здравствене установе о потреби лијечења или опоравка или слично.

Члан 60.

(Заштита жртава трговине људима)

- (1) Министарство је одговорно за осигурање посебне заштите и помоћи жртвама трговине људима током њиховог прихвата и боравка у центрима за смјештај жртава трговине људима.
- (2) Странац за којег постоје основи сумње да је жртва трговине људима, од дана смјештаја у центар за смјештај жртава трговине људима, стиче статус заштићеног лица на период од 30 дана, што се сматра периодом опоравка и размишљања, да одлучи да ли ће сарађивати са надлежним органима у БиХ ради истраге у откривању и процесуирању кривичног дјела трговине људима.

Члан 61.

(Привремени боравак по основу власништва на непокретној имовини)

- (1) Привремени боравак по основу власништва на непокретној имовини може се одобрити странцу који је власник непокретне имовине у БиХ, који уз испуњење услова из члана **49. (Општи услови за одобрење боравка)** овог закона располаже доказима о власништву и постојању ефективне везе са БиХ.
- (2) Привремени боравак по основу власништва на непокретној имовини одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен.

Одјељак Ц. Привремени боравак по основу рада са радном дозволом

Члан 62.

(Радна дозвола)

- (1) Ако странац намјерава да борави у БиХ с циљем плаћеног рада мора, прије уласка у БиХ, имати радну дозволу коју је издао орган надлежан за послове запошљавања странаца у Федерацији Босне и Херцеговине, Републике Српске или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине у складу са одредбама овог и других закона у БиХ којима се регулишу питања рада странаца, осим кад је овим законом или међународним уговором чија је БиХ уговорна страна одређено да за поједине врсте рада радна дозвола није потребна.
- (2) Обављање активности неопходних за оснивање и регистрацију правног лица, односно пословног субјекта

не сматра се радом у смислу става (1) овог члана, те не подлијеже обавези прибављања радне дозволе.

- (3) Орган из става (1) овог члана дужан је да примјерак одлуке по захтјеву за издавање радне дозволе достави Служби одмах приликом достављања одлуке странцу.
- (4) Одредбе овог члана не односе се на странце којима је признат избјеглички статус или статус супсидијарне заштите у БиХ.

Члан 63.

(Издавање радне дозволе)

- (1) Радна дозвола може се издати странцу на захтјев правног или физичког лица које намјерава да га запосли (у даљем тексту: послодавац). Зависно од мјеста пребивалишта, односно сједишта послодавца, радну дозволу издаје орган надлежан за послове запошљавања странаца у Федерацији Босне и Херцеговине, Републике Српске или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) Орган надлежан за послове запошљавања странаца издаје радну дозволу на основу утврђене квоте радних дозвола у складу са чланом **64. (Квота радних дозвола)** или као радну дозволу која се не рачуна у квоту у складу са чланом **65. (Радне дозволе које се не рачунају у квоту)** овог закона, те у складу са прописима којима се уређује издавање радне дозволе.
- (3) Радна дозвола издаје се за одређено радно мјесто односно за одређену врсту послова.
- (4) Радна дозвола не може се издати са роком важења дужијим од једне године.

Члан 64.

(Квота радних дозвола)

- (1) Квота радних дозвола је број радних дозвола које се у БиХ могу издати у једној години за странце одређених занимања, односно за странце који обављају одређене дјелатности, а којима је радна дозвола за рад у БиХ потребна и улази у квоту, укључујући и број радних дозвола које се у БиХ могу издати у једној години за сезонске раднике, дефинисане и разврстане по дјелатностима од 90 до 180 дана у години, у складу са смјеном годишњих доба.
- (2) Годишњу квоту радних дозвола утврђује Савјет министара, у складу са миграционом политиком и уз уважавање стања на тржишту рада. Приједлог годишње квоте радних дозвола Савјету министара подноси МЦП. МЦП приједлог израђује на основу изражених потреба органа надлежних за послове запошљавања странаца Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине о броју потребних радних дозвола за странце, према степену и врсти образовања, односно квалификација или стручности, те према врсти сезонских дјелатности. Ти органи своје потребе за радним дозволама подносе МЦП-у путем Агенције за рад и запошљавање БиХ.
- (3) У оквиру годишње квоте радних дозвола, Савјет министара утврђује дјелатности и занимања у којима се допушта запошљавање странаца и број радних дозвола за сваку од дјелатности те утврђује територијалну расподелу радних дозвола према израженим потребама из става (2) овог члана.
- (4) Радне дозволе утврђене годишњом квотом издају се прво за продужење већ издатих радних дозвола, па потом за ново запошљавање.
- (5) Предност при издавању радних дозвола имају странци који већ имају одобрен привремени боравак у БиХ по

основу спајања породице са странцем са одобреним привременим боравком у БиХ.

Члан 65.

(Радне дозволе које се не рачунају у квоту)

Радна дозвола може се издати независно од утврђене годишње квоте радних дозвола у сљедећим случајевима:

- а) странцу који има образовање које одговара високом образовању, завршеном постдипломском или докторском студију у БиХ;
- б) странцу чији се рад у БиХ заснива на међународном споразуму;
- ц) странцу који обавља кључне послове у пословном субјекту, а који није изузет од потребе посједовања радне дозволе на основу међународног споразума;
- д) учитељима или наставницима који изводе или помажу у настави у образовним установама због свог специфичног знања;
- е) професионалним спортистима или спортским радницима који на основу ваљано закљученог уговора раде у БиХ;
- ф) странцу који се одрекао држављанства БиХ; или
- г) странцу који је у брачној или ванбрачној заједници са странцем са одобреним сталним боравком у БиХ или је дијете странца са одобреним сталним боравком у БиХ.

Члан 66.

(Захтјев за издавање радне дозволе)

Послодавац је дужан да захтјеву за издавање радне дозволе за странца приложи:

- а) податке о странцу с којим намјерава да закључи уговор о раду или други одговарајући уговор, а нарочито: име и презиме, укључујући и сва пријашња имена и презимена, имена и презимена родитеља, датум рођења, пол, мјесто пребивалишта и адресу становања у држави поријекла, број, датум и мјесто издавања важећих путних исправа,
- б) податке о радном мјесту или врсти посла те о условима рада,
- ц) извод из релевантног регистра надлежног суда о регистрацији послодавца у БиХ, односно потврду о пребивалишту ако је послодавац физичко лице,
- д) доказ банке код које послодавац има рачун о солвентности послодавца,
- е) доказ о подмиреним пореским обавезама и уплаћеним доприносима за све постојеће запослене, укључујући и странца у случају продужења радне дозволе, и
- ф) образложење о оправданости запошљавања странца.

Члан 67.

(Веа између одобрења привременог боравака и радне дозволе)

- (1) Странац не може да почне радити у БиХ на основу радне дозволе прије него што му је одобрен привремени боравак, ако овим законом није другачије прописано.
- (2) Странац може радити у БиХ само на основу оне радне дозволе на основу које му је одобрен привремени боравак. На основу радне дозволе странац може радити у БиХ само на оном радном мјесту или на оној врсти послова за чије је обављање радна дозвола издата, те на основу које је странцу одобрен привремени боравак у БиХ.

(3) Привремени боравак по основу радне дозволе одобрава се на период важења радне дозволе уз додатних 30 дана, али не дуже од једне године и може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен. У року од 30 дана од дана престанка важења радне дозволе престаје да важи и одобрење привременог боравака.

(4) Странцу неће престати привремени боравак у БиХ одобрен по основу издате радне дозволе ако у току трајања одобреног привременог боравака у БиХ промијени радно мјесто унутар истог правног лица, те у року из става (3) овог члана Служби достави нову радну дозволу.

(5) Странцу неће престати привремени боравак у БиХ одобрен по основу издате радне дозволе ако у току трајања одобреног привременог боравака у БиХ промијени послодавца, те у року из става (3) овог члана Служби достави нову радну дозволу или доказ о покренутом поступку за издавање нове радне дозволе.

(6) Странцу који је ушао у БиХ без претходно прибављене радне дозволе не може се одобрити привремени боравак по основу радне дозволе док тај странац борави у БиХ.

Члан 68.

(Престанак важења радне дозволе)

- (1) Радна дозвола за странца престаје да важи:
  - а) истеком рока на који је издата, али у сваком случају истеком једне године од дана издавања;
  - б) из разлога предвиђених прописима којима се уређује запошљавање странаца; или
  - ц) неодобравањем, престанком или отказом привременог боравака у БиХ.
- (2) Орган надлежан за послове запошљавања странаца дужан је да без одгађања обавијести Службу о случајевима из става (1) тачке б) овог члана.
- (3) Служба је дужна да без одгађања обавијести орган надлежан за послове запошљавања о случајевима из става (1) тачке ц) овог члана.

Члан 69.

(Привремени боравак сезонских радника)

- (1) Привремени боравак странцу сезонском раднику може се одобрити ради обављања послова који зависе од смјене годишњих доба у оквиру уговора о раду на одређено вријеме који су директно склопили странац и послодавац из БиХ.
- (2) Привремени боравак из става (1) овог члана одобрава се на основу радне дозволе коју издају органи надлежни за послове запошљавања странаца у Федерацији Босне и Херцеговине, Републике Српске или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине у оквиру утврђених квота радних дозвола за текућу годину које су у складу са чланом 64. (**Квота радних дозвола**) овог закона дефинисане и разврстане по дјелатностима од 90 до 180 дана у години дана, у складу са смјеном годишњих доба.
- (3) Надлежне службе којима се послодавац обрати пријавом о потреби за сезонским радом дужне су да пријаву одмах прослиједи Агенцији за рад и запошљавање БиХ. Агенција за рад и запошљавање БиХ обавезна је да пријаву одмах учини доступном свим органима надлежним за послове запошљавања у БиХ на период од осам дана. Ако се за сезонски рад, по истеку рока од осам дана, не пријави држављанин БиХ, за те сезонске послове може се ангажовати и странац.

- (4) Привремени боравак одобрава се сезонским радницима на период од 90 дана до 180 дана у периоду од 12 мјесеци. Након истека наведеног периода странац је дужан да напусти БиХ.
- (5) Привремени боравак по овом основу може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен, с тим да укупни привремени боравак са продужењем не прелази шест мјесеци у периоду од 12 мјесеци.
- (6) Привремени боравак из става (1) овог члана може се одобрити странцу који, уз услове из члана **49. (Општи услови за одобрење привременог боравка)** овог закона, испуњава и сљедеће услове:
- има радну дозволу;
  - има закључен уговор о раду или обавезујућу понуду за посао у статусу сезонског радника у БиХ из којих се виде:
    - мјесто и врста рада,
    - вријеме трајања запослења,
    - висина примања,
    - број радних сати (на седмицу или мјесец),
    - износ евентуалног плаћеног одсуства,
    - датум почетка запослења и
    - остали радни услови;
  - достави доказ да послодавац преузима одговорност за странца за вријеме боравка у БиХ, што укључује трошкове издржавања, смјештаја, исхране, здравственог осигурања и повратка, те да се трошкови смјештаја неће аутоматски одбијати од његових примања.
- (7) Прије доношења одлуке, Служба по службеној дужности, посредством Агенције за рад и запошљавање БиХ, провјерава да ли су испуњени услови из става (3) овог члана и да ли је радно мјесто на располагању за одобрење привременог боравка по основу сезонског запошљавања.

Члан 70.

(Обавезе судова, казнено-поправних и образовних установа)

- (1) Судови надлежни за регистрацију пословних субјеката дужни су да одмах, а најкасније у року од седам дана од дана извршене регистрације пословног субјекта, односно промјене података, доставе Служби потпуну информацију о регистрацији, односно о свакој промјени података о сљедећим категоријама странаца:
- власницима удјела, односно дионица у регистрованом правном лицу,
  - члановима управе, односно прокуристима у регистрованом правном лицу, и
  - члановима надзорног одбора регистрованог правног лица.
- (2) Судови су дужни да одмах по правоснажности доставе Служби пресуде донесене у поступцима према странцима.
- (3) Судови су дужни да достављају Министарству пресуде које се односе на кривично дјело кријумчарење људи.
- (4) Казнено-поправне установе дужне су да организационој јединици Службе доставе податке о странцима који су примљени на издржавање казне затвора у року од три дана од дана пријема странца, као и обавјештење о датуму пуштања странца на слободу и то одмах по сазнању тог датума.
- (5) Образовне установе дужне су да у року од 30 дана од почетка школске, односно академске године доставе Служби податке о уписаним ученицима, односно студентима странцима.

Одјелјак Д. Привремени боравак по основу рада без радне дозволе

Члан 71.

(Привремени боравак по основу рада без радне дозволе)
Привремени боравак по основу рада без радне дозволе може се одобрити у сврху:

- висококвалификованог запошљавања,
- премјештаја унутар правног лица,
- научног истраживања или
- рада без радне дозволе са потврдом о пријави рада.

Члан 72.

(Привремени боравак у сврху висококвалификованог запошљавања)

- (1) Привремени боравак у сврху висококвалификованог запошљавања може се одобрити странцу:
- ако је подношењу захтјева за боравак у сврху висококвалификованог запошљавања претходио конкурс који је објавио послодавац који има намјеру да запосли странца,
  - ако је послодавац објавио конкурс у најмање три дневна листа која су доступна на цијелој територији БиХ са роком пријаве од 30 дана и истовремено га доставио Агенцији за рад и запошљавање БиХ, која је конкурс учинила доступним свим институцијама за запошљавање у БиХ,
  - ако се на објављени конкурс не пријави држављанин БиХ који испуњава услове конкурса,
  - ако је за оглашено радно мјесто потребна високошколска квалификација и радно искуство у струци од најмање пет година које је стечено након завршеног формалног високог образовања.
- (2) За привремени боравак из става (1) овог члана издаје се дозвола за боравак у БиХ, тзв. плава карта.
- (3) Плава карта издаје се са роком важења двије године. Ако је уговор о раду или други одговарајући уговор склопљен на период краћи од двије године, плава карта се издаје за период трајања тог уговора увећан за додатна три мјесеца, али рок њеног важења не може бити дужи од двије године. Плава карта може се продужавати под условима који важе за њено издавање.
- (4) Плава карта омогућава странцу улазак и боравак у БиХ у периоду њеног важења.

Члан 73.

(Издавање плаве карте)

- (1) Привремени боравак у сврху висококвалификованог запошљавања може се одобрити странцу који, уз услове из члана **49. (Општи услови за одобрење привременог боравка)** овог закона, испуњава и сљедеће услове:
- има високошколску квалификацију,
  - има радно искуство у струци од најмање пет година које је стечено након завршеног формалног високог образовања и
  - има уговор о раду или други одговарајући уговор за обављање послова висококвалификованог радника у трајању од најмање годину дана, с тим што у том уговору мора бити назначена и бруто годишња плата која није мања од 1,5 просјечне бруто годишње плате која се исплаћује у БиХ према службено објављеном податку органа надлежног за статистику у БиХ.
- (2) Захтјев за издавање плаве карте послодавац подноси Служби. Изван БиХ захтјев се подноси Служби путем ДКП-а БиХ, а на територији БиХ организационој јединици Службе према сједишту послодавца.

- (3) Прије доношења одлуке, Служба по службеној дужности, а путем Агенције за рад и запошљавање БиХ, провјерава да ли су испуњени услови из члана 72. **(Привремени боравак у сврху висококвалификованог запошљавања)** и да ли је мјесто на располагању за издавање плаве карте.

Члан 74.

(Рад на основу плаве карте и промјена послодавца)

- (1) Странац којем је издата плава карта може радити у БиХ само на оним пословима за које му је издата и само код оног послодавца с којим је закључио уговор о раду или други одговарајући уговор.
- (2) У случају престанка уговора о раду или другог одговарајућег уговора или престанка услова на основу којих је издата плава карта, послодавац и странац дужни су да о томе обавијесте Службу, у року од осам дана од дана настанка тих околности.
- (3) Након истека периода од двије године носилац плаве карте може промијенити послодавца, о чему је дужан да обавијести Службу у року од осам дана од дана промјене и да достави нови уговор о раду или други одговарајући уговор са новим послодавцем. Нова плава карта издаје се под условима из чл. 72. **(Привремени боравак у сврху висококвалификованог запошљавања)** и 73. **(Издавање плаве карте)** овог закона.
- (4) Изузетно од става (3) овог члана, странац може промијенити послодавца под условима из члана 72. **(Привремени боравак у сврху висококвалификованог запошљавања)** става (1) овог члана и прије истека периода важења плаве карте о чему је дужан да обавијести Службу у року од осам дана од дана настале промјене и да достави нови уговор о раду или други одговарајући уговор с новим послодавцем.
- (5) У случају да уговор о раду или други одговарајући уговор престане прије истека периода на који је закључен, плава карта важи три мјесеца од престанка уговора или краће ако је до њеног истека остало мање од три мјесеца.

Члан 75.

(Привремени боравак у сврху премјештаја унутар правног лица)

- (1) Привремени боравак у сврху премјештаја унутар правног лица може се одобрити странцу који као руководилац, стручњак или приправник долази у БиХ, који уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравка)** овог закона достави:
  - а) доказ да правно лице домаћин и правно лице са пословним сједиштем у иностранству припадају истом правном лицу или групи правних лица,
  - б) доказ о запослењу унутар истог правног лица или групе правних лица у непрекидном трајању од најмање 12 мјесеци непосредно прије дана премјештаја унутар правног лица у случају да се ради о руководиоцу или стручњаку, односно шест мјесеци када се ради о приправнику,
  - ц) уговор о раду,
  - д) потврду послодавца из које се види:
    - 1) вријеме трајања премјештаја,
    - 2) адреса правног лица,
    - 3) да ће странац преузети функцију руководиоца, стручњака или приправника,
    - 4) износ плате и остали услови запослења,
    - 5) да ће се странац по завршетку премјештаја моћи премјестити натраг у правно лице које

припада истом правном лицу или групи правних лица у иностранству,

- е) доказ о потребним стручним квалификацијама и искуству,
  - ф) доказ о солвентности правног лица домаћина и
  - г) доказ да правно лице домаћин преузима одговорност за странца за вријеме боравка у БиХ, што укључује трошкове издржавања, смјештаја, исхране, здравственог осигурања и повратка.
- (2) Плата странца распоређеног радника не смије бити мања од просјечне плате која се исплаћује у БиХ према службено објављеном податку органа надлежног за статистику у БиХ.
  - (3) Привремени боравак у сврху премјештаја унутар правног лица одобрава се на период до једне године и може се продужити под истим условима под којим је боравак одобрен. Привремени боравак по овом основу може се продужити и укупно трајати најдуже до три године за руководиоце и стручњаке, а за приправнике може се продужити и укупно трајати најдуже до једне године, након чега су дужни да напусте БиХ.

Члан 76.

(Привремени боравак у сврху научног истраживања)

- (1) Привремени боравак у сврху научног истраживања може се одобрити странцу који, уз услове из члана 49. **(Општи услови за одобрење привременог боравка)** овог закона, испуњава и сљедеће услове:
  - а) има високо образовање које му омогућава приступ докторантским програмима и одређено искуство и знање које се односи на пројекат истраживања,
  - б) има уговор о гостовању на пројекту са научноистраживачком организацијом закључен прије подношења захтјева за привремени боравак,
  - ц) да научноистраживачка организација која је закључила уговор о гостовању преузима одговорност за странца за вријеме истраживања, што укључује трошкове издржавања, смјештаја, исхране, здравственог осигурања и повратка.
- (2) Привремени боравак по основу научног истраживања одобрава се на период док траје пројекат из става (1) тачке б) овог члана, а најдуже до годину дана и може се продужавати под истим условима под којим је одобрен уколико пројекат траје дуже од годину дана.
- (3) Списак научноистраживачких организација у БиХ сачињава и ажурира МЦП и јавно је доступан.

Члан 77.

(Боравак у сврху рада без радне дозволе и потврда о пријави рада)

- (1) Странци који у БиХ бораве на основу визног, безвизног или претходно одобреног привременог боравка могу радити у БиХ без радне дозволе, до 90 дана у календарској години ако обављају послове као:
  - а) кључна лица у правном лицу која имају виши положај у управи, односно која управљају одјелима, прате и надзиру рад других запосленика, имају овлашћења за пријем и отпуштање радника или су стручњаци који посједују изванредно знање које је битно за рад правног лица, истраживачку опрему, технике или управљање и слично уколико су најмање годину дана били запослени у том правном лицу или су дјеловали као партнери непосредно прије премјештаја у БиХ, ако именовање нема карактер радног односа;
  - б) универзитетски професори које универзитети у БиХ позову за предаваче, научници на научном

- или стручном усавршавању, научници који су представници међународних организација те научници који учествују у реализовању научноистраживачких пројекata важних за БиХ;
- ц) умјетници и техничко особље, односно аутори и извођачи оперских, балетских, драмских и других позоришних приредби или концертних, ликовних и других културних приредби или аутори и извођачи у области музичке, музичко-сценске, плесне и балетске умјетности, филмски умјетници, као и пратеће извјештачко, организационо и техничко особље које учествује у културним радионицама, сусретима и колонијама;
- д) стручњаци у области заштите културне баштине, библиотекарства и архивистике;
- е) странци које је упутио страни послодавац, а који омогућавају стручно усавршавање и обуку лицима запосленим код физичких или правних лица са сједиштем у БиХ;
- ф) странци који долазе у БиХ ради стручног усавршавања, обуке или праксе у дипломатске мисије или конзуларне канцеларије акредитоване у БиХ, институције у БиХ или у правна лица са сједиштем у БиХ;
- г) странци који обављају послове везане за испоруку, монтажу и сервис машина или опреме;
- х) странци који учествују као предавачи на организованим стручним скуповима и семинарима;
- и) странци који учествују на сајамским или изложбеним приредбама на којима излаже њихов послодавац;
- ј) странци запослени у циркусима или забавним парковима;
- к) љекари који се по позиву здравствене установе у БиХ ангажују за обављање специјалистичких прегледа и других медицинских услуга;
- л) странци који у БиХ долазе ради учешћа на спортским приредбама и такмичењима,
- м) сезонски радници у оквиру уговора о раду на одређено вријеме који су закључили странац и послодавац из БиХ уз испуњење услова из члана 69. ст. (3) и (7) овог закона.
- (2) Странци који у БиХ бораве на основу визног, безвизног, претходно одобреног привременог боравака или привременог боравака по основу рада без радне дозволе могу радити у БиХ без радне дозволе ако обављају послове као:
- а) оснивачи привредног друштва, односно предузећа са сједиштем у БиХ, ако привредно друштво или предузеће на сваког странца, укључујући и осниваче, запошљава минимално пет држављана БиХ, исплаћује бруто плату по сваком запосленом најмање у висини просјечне бруто плате у БиХ и уредно измирује пореске обавезе;
- б) стручњаци, наставници и предавачи страних културних и образовних институција, који у БиХ обављају свој стручни посао у оквиру пројекта културне и образовне сарадње;
- ц) цивилни, полицијски и војни службеници других држава који у БиХ долазе да раде на основу уговора о сарадњи са органима БиХ;
- д) чланови научних међународних мисија, који обављају истраживање у БиХ које је одобрио Савјет министара;
- е) службеници вјерских заједница регистрованих у БиХ док обављају посао везан искључиво за вјерску службу;
- ф) страни дописници акредитовани у БиХ или извјештачи страних медија;
- г) странци који, на основу уговора са Савјетом министара, Министарством одбране БиХ, Министарством правде БиХ или Министарством, обављају послове за потребе одбране, правног система или безбједности државе или се стручно усавршавају у тим областима;
- х) странци који су ангажовани на пројектима значајним за БиХ ако су као стручњаци или кључна лица значајна за реализацију пројекта или ако су упућени на рад у БиХ на основу уговора склопљеног између страног послодавца и корисника услуга у БиХ по основу међународног тендера на одређено вријеме;
- и) странац који борави у БиХ по основу разлога који је заснован на међународном уговору чија је БиХ уговорна страна.
- (3) Странци из става (1) овог члана, изузев странаца из става (1) тачке л) овог члана, могу радити у БиХ без радне дозволе, уз претходно прибављену потврду о пријави рада.
- (4) Странци из става (1) овог члана који намјеравају да раде у БиХ дуже од 90 дана у календарској години дужни су да прибаве радну дозволу и дозволу боравака по основу рада са радном дозволом.
- (5) Странци из става (2) овог члана који бораве у БиХ по основу визног, безвизног или претходно одобреног привременог боравака могу радити у БиХ без радне дозволе, уз претходно прибављену потврду о пријави рада.
- (6) Потврду о пријави рада, на захтјев странца, издаје организациона јединица Службе према мјесту обављања послова. Потврда о пријави рада издаје се на образцу прописаном подзаконским актом.
- (7) Послодавац може запослити странца на оним пословима за које му је издата потврда о пријави рада и дужан је да у сврху контроле током трајања рада посједује примјерак такве потврде.
- (8) Странци из става (2) овог члана који поднесу захтјев за одобрење привременог боравака по основу рада без радне дозволе из члана 71. (**Привремени боравак по основу рада без радне дозволе**) тачке д) овог закона, уз услове из члана 49. (**Општи услови за одобрење боравака**) овог закона, треба да испуњавају и посебне услове, које Министарство прописује подзаконским актом. Странцу којем је одобрен привремени боравак по овом основу не издаје се потврда о пријави рада.

Члан 78.

(Право на рад у БиХ без радне дозволе)

Право на рад у БиХ без обавезе прибављања радне дозволе омогућено је странцима који у БиХ имају:

- а) одобрен стални боравак,
- б) одобрен избјеглички статус, супсидијарну заштиту или привремену заштиту,
- ц) одобрен привремени боравак по основу спајања породице, а ради се о странцу који је у браку или ванбрачној заједници са држављанином БиХ или који има одобрен привремени боравак по основу спајања породице као старатељ малолетног дјетета које има држављанство БиХ, или
- д) одобрен привремени боравак по основу образовања у статусу студента када обављају

послове привременог карактера посредством овлашћених посредника без заснивања радног односа у складу са прописима којима се регулише обављање таквих послова.

Одјељак Е. Стални боравак

Члан 79.

(Услови за одобрење сталног боравака)

- (1) Стални боравак може се одобрити странцу под условом да:
  - а) на основу одобрења привременог боравака непрекидно борави на територији БиХ најмање пет година прије подношења захтјева за одобрење сталног боравака,
  - б) има важећи пасош,
  - ц) располаже довољним и редовним средствима за издржавање,
  - д) има обезбијеђен одговарајући смјештај,
  - е) има здравствено осигурање,
  - ф) познаје један од језика и писама у службеној употреби у БиХ,
  - г) да се против њега не води кривични поступак и да није кажњаван за кривично дјело, што се доказује потврдом коју је издао надлежни орган државе поријекла, а која није старија од шест мјесеци од дана подношења захтјева,
  - х) да се против њега не води кривични поступак и да није кажњаван за кривично дјело, што се доказује потврдом коју је издао надлежни орган у БиХ, а која није старија од шест мјесеци од дана подношења захтјева.
- (2) Сматра се да је странац непрекидно боравио у БиХ и ако је у периоду од пет година избивао из БиХ виšekратно до 10 мјесеци укупно или једнократно шест мјесеци.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана сматра се да је странац који борави у БиХ као носилац плаве карте непрекидно боравио у БиХ и ако је у периоду од пет година избивао из БиХ виšekратно до 18 мјесеци укупно или једнократно 12 мјесеци.
- (4) Испит из познавања једног од језика и писама у службеној употреби у БиХ могу спроводити високошколске или средњошколске установе или установе за образовање одраслих, које на основу одобрења министарства надлежног за образовање у БиХ изводе програме учења и полагања језика у службеној употреби у БиХ.
- (5) Испит из познавања језика не морају полагати: дјеца предшколског узраста, лица која похађају или су завршила основно, средње или високо образовање на једном од језика који су у службеној употреби у БиХ и лица старија од 60 година ако нису у радном односу. Трошкове курсева за учење језика и полагање испита сноси странац.

Члан 80.

(Боравак који не спада у основе за стални боравак)

- (1) Странцу неће бити одобрен стални боравак ако је у посљедњих пет година у БиХ боравио:
  - а) по основу привремене заштите, или је поднио захтјев за одобрење привремене заштите и чека одлуку о свом статусу;
  - б) по основу међународне заштите или је поднио захтјев за азил и чека одлуку о свом статусу;
  - ц) по основу правног статуса предвиђеног Бечком конвенцијом о дипломатским односима из 1961. године, Бечком конвенцијом о конзуларним

односима из 1963. године, Конвенцијом из 1969. године о специјалним мисијама или Бечком конвенцијом о представницима држава и њиховим односима са међународним организацијама из Универзалне повеље из 1975. године;

- д) по основу образовања из члана **55. (Привремени боравак по основу високошколског образовања)**, привременог боравака по основу хуманитарних разлога из члана **58. (Привремени боравак по основу хуманитарних разлога)** става (1) и става (2) тач. б), ц) и д) и става (3), сезонског запошљавања из члана **69. (Привремени боравак сезонских радника)**, премјештаја унутар правног лица из члана **75. (Привремени боравак по основу премјештаја унутар правног лица)** и рада без радне дозволе из члана **77. (Боравак у сврху рада без радне дозволе и потврда о пријави рада)** овог закона;
  - е) на издржавању казне, односно извршавању друге кривичноправне санкције или друге обавезе утврђене одлуком суда или другог надлежног органа;
  - ф) по основу спајања породице са странцем чији привремени боравак не спада у основе за одобрење сталног боравака у БиХ;
  - г) по основу потврде о останку из члана **110. (Поступање у случају позивања на заштиту)** става (5) овог закона;
  - х) по основу боравака као дневни мигрант,
  - и) по основу спајања породице из члана **51. (Боравак по основу брака или ванбрачне заједнице)** става (1) тачке ц) овог закона ако није одређен за старатеља малолетног дјетета које је држављанин БиХ.
- (2) Изузетно од става (1) тачке д) овог члана, странцу којем је одобран привремени боравак по основу високошколског образовања из члана **55. (Привремени боравак по основу високошколског образовања)** овог закона, у вријеме потребно за одобрење сталног боравака из члана **79. (Услови за одобрење сталног боравака)** става (1) тачке а) овог закона, рачуна се половина времена проведеног по основу одобрења привременог боравака у сврху високошколског образовања. Привремени боравак из којег се подноси захтјев за стални боравак не може бити по основу образовања.
  - (3) Изузетно од става (1) тачке д) овог члана, странцу којем је одобран привремени боравак по основу рада без радне дозволе као оснивачу привредног друштва из члана **77. (Боравак у сврху рада без радне дозволе и потврда о пријави рада)** става (2) тачке а) овог закона, у вријеме потребно за одобрење сталног боравака из члана **79. (Услови за одобрење сталног боравака)** става (1) тачке а) овог закона урачунава се тај боравак.

Члан 81.

(Дијете странаца са одобреним бораваком)

- (1) Дјетету чији су родитељи странци који имају одобрен боравак у БиХ, без обзира да ли је рођено на територији или ван територије БиХ, може се одобрити боравак у БиХ за исти период за који је боравак у БиХ одобрен родитељима.
- (2) Захтјев за одобрење боравака за дијете из става (1) овог члана подноси се у року од 180 дана од дана рођења дјетета.

Одјељак Ф. Поступак одобравања боравка

Члан 82.

(Подношење захтјева за одобрење и продужење привременог боравка)

- (1) Захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка подноси се Служби.
- (2) У правилу, захтјев за одобрење првог привременог боравка странац подноси ван БиХ путем ДКП-а БиХ.
- (3) Захтјев за одобрење првог привременог боравка на територији БиХ странац подноси надлежној организационој јединици Службе само ако је:
  - а) у БиХ ушао са визом за дугорочни боравак (Виза Д); или
  - б) држављанин државе безвизног режима.
- (4) Захтјев за одобрење првог привременог боравка подноси се најкасније 15 дана прије истека рока важења визе за дугорочни боравак (Визе Д), односно безвизног боравка.
- (5) Захтјев за продужење привременог боравка подноси се у БиХ надлежној организационој јединици Службе директно, а ван БиХ путем ДКП-а БиХ. Захтјев се подноси најраније 60 дана, а најкасније 15 дана прије истека периода одобреног боравка.
- (6) Захтјев из ст. (1), (2), (3) и (5) овог члана странац подноси лично у организационој јединици Службе, односно у ДКП-у БиХ, а за пословно неспособног странца захтјев подноси законски заступник.
- (7) Странац који је поднио захтјев за одобрење или продужење привременог боравка на територији БиХ може остати у БиХ до доношења коначне одлуке о његовом захтјеву.
- (8) Уз захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка странац је дужан да да биометријске податке.

Члан 83.

(Одлучивање о захтјеву за одобрење и продужење привременог боравка)

- (1) О захтјеву за одобрење и продужење привременог боравка по било којем основу одлучује надлежна организациона јединица Службе у року од 90 дана од дана подношења уредног захтјева ако је захтјев поднесен путем ДКП-а БиХ, а у року од 60 дана ако је захтјев поднесен директно надлежној организационој јединици Службе.
- (2) Ако је захтјев за одобрење боравка поднесен на територији БиХ, подносиоцу захтјева издаје се потврда о поднесеном захтјеву, која му омогућава боравак у БиХ до доношења коначне одлуке о захтјеву.
- (3) Ако је захтјев уважен, странцу се издаје обавјештење о уваженом захтјеву и дозвола привременог боравка.
- (4) Изузетно од става (3) овог члана, када је привремени боравак одобрен по основу рада са радном дозволом или плавом картом, странцу се издаје рјешење о одобреном привременом боравку и дозвола привременог боравка.
- (5) На захтјев странца, а најкасније 60 дана прије истека дозволе привременог боравка из става (3) овог члана, Служба издаје и рјешење о одобреном привременом боравку у року од осам дана од подношења захтјева.
- (6) Против рјешења из ст. (4) и (5) овог члана или одлуке којом је захтјев странца одбијен или одбачен или одлуке којом је поступак обустављен, жалба се може поднијети Министарству у року од 15 дана од дана достављања одлуке.

- (7) У одлуци којом је захтјев за одобрење привременог боравка одбијен или одбачен утврђује се рок у којем странац може добровољно напустити БиХ, а који не може бити дужи од 30 дана од дана достављања коначне одлуке.

Члан 84.

(Одбијање захтјева за одобрење и захтјева за продужење привременог боравка)

- (1) Захтјев странца за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка одбија се ако:
  - а) не испуњава опште услове за одобрење привременог боравка из члана 49. (**Општи услови за одобрење боравка**) овог закона и посебне услове прописане овим законом за сваки основ привременог боравка;
  - б) ако је незаконито ушао у БиХ, осим ако постоје услови за одобрење боравка из хуманитарних разлога у смислу члана 58. (**Привремени боравак по основу хуманитарних разлога**) става (2) овог закона;
  - ц) ако су достављени докази прибављени преваром, фалсификовани или противзаконито мијењани;
  - д) ако је дао погрешне податке или прикрио околности важне за одобрење боравка;
  - е) ако му је изречена забрана уласка у БиХ, за вријеме трајања те забране;
  - ф) ако се води у евиденцијама код надлежног органа као прекршилац прописа у БиХ или прекршилац међународних прописа или као међународни преступник;
  - г) ако је правоснажно осуђен за кривично дјело, а осуда није брисана;
  - х) присуство странца представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ, или представља пријетњу јавном здрављу, изузимајући случајеве када је обољење наступило након одобреног боравка у БиХ;
  - и) ако је евидентиран у казним или прекршајним евиденцијама органа за спровођење закона као вишеструки повратник, без обзира да ли се ради о судској опомени, условној осуди или новчаној казни;
  - ј) ако му је у БиХ изречена прекршајна казна која није извршена;
  - к) Служба располаже информацијама надлежних органа и служби безбједности у БиХ да странац на било који начин учествује у криминалној активности, а посебно организовано, прекограничном или транснационалном криминалу или је члан организације која планира или на било који начин учествује у таквој активности или другој активности која може угрозити јавну безбједност или јавни поредак БиХ; или
  - л) постоје други разлози утврђени међународним уговором чија је БиХ уговорна страна.
- (2) Захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка по основу спајања породице, поред разлога из става (1) овог члана, одбија се ако:
  - а) Служба утврди да су брак или ванбрачна заједница или усвојење засновани искључиво из користи уласка односно боравка странца у БиХ; или
  - б) странац са којим се тражи спајање породице нема одобрен боравак у БиХ.

- (3) Захтјев за продужење привременог боравка по основу редовног високошколског образовања, поред разлога из става (1) овог члана, одбија се ако странац не постиже задовољавајући напредак у студију.
- (4) Захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка по основу научног истраживања, поред разлога из става (1) овог члана, одбија се ако се научно-истраживачка организација не налази на списку научноистраживачких организација у БиХ из члана 76. **(Привремени боравак у сврху научног истраживања)** става (3) овог закона.
- (5) Захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка по основу премјештаја унутар друштва, поред разлога из става (1) овог члана, одбија се ако је:
- главна сврха оснивања правног лица домаћина олакшавање уласка лица премјештених унутар друштва;
  - правно лице домаћин у поступку ликвидације или је ликвидирано или не обавља дјелатност за коју је основано; или
  - правно лице домаћин кажњавано због непријављеног рада или незаконитог запошљавања.
- (6) Захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка по основу сезонског запошљавања, поред разлога из става (1) овог члана, одбија се ако је послодавац:
- у поступку ликвидације или је био у том поступку или не обавља дјелатност; или
  - кажњаван због непријављеног рада или незаконитог запошљавања.
- (7) Захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка по основу висококвалификованог запошљавања, поред разлога из става (1) овог члана, одбија се ако странац поступи супротно члану 74. **(Рад на основу плаве карте и промјена послодавца)** ст. (3) и (4) овог закона.
- (8) Основи за утврђивање разлога за одбијање захтјева за одобрење и захтјева за продужење привременог боравка из овог члана могу бити докази или сазнања којима располаже Служба у складу са својим надлежностима, постојање међународне потјернице, правоснажне судске одлуке или обавјештења или информације надлежних органа и служби безбједности у БиХ.
- (9) Изузетно од става (1) овог члана, Савјет министара може, на приједлог Министарства, ако је то у интересу БиХ, одобрити странцу привремени боравак у БиХ.

Члан 85.

(Одбацивање захтјева за одобрење и продужење привременог боравка и обустављање поступка)

- (1) Захтјев странца за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка одбацују се ако:
- захтјев за одобрење привременог боравка није поднесен у складу са чланом 82. **(Подношење захтјева за одобрење и продужење привременог боравка)** ставом (6) овог закона;
  - одбије да да биометријске податке приликом подношења захтјева;
  - је поднесен супротно роковима из члана 82. **(Подношење захтјева за одобрење и продужење привременог боравка)** ст. (4) и (5) овог закона.
- (2) Изузетно од става (1) тачке ц) овог члана, захтјев за одобрење и захтјев за продужење привременог боравка неће се одбацивати ако је захтјев поднесен у року важења визе за дугорочни боравак (Виза Д), безвизног режима

или привременог боравка и ако је странац платио новчану казну за прекршај из члана 135. **(Прекршајно кажњавање повреде одредаба чл. 16, 21, 67, 77. и 82)** става (6) овог закона.

- (3) Поступак покренут по захтјеву за одобрење и продужење привременог боравка обуставља се ако странац:
- одустане од захтјева,
  - у року од 30 дана од дана достављања позива не преузме обавјештење из члана 83. **(Одлучивање о захтјеву за одобрење и продужење привременог боравка)** става (3) овог закона о уваженом захтјеву и дозволу привременог боравка или рјешење о одобреном привременом боравку по основу рада са радном дозволом и дозволу привременог боравка из члана 83. **(Одлучивање о захтјеву за одобрење и продужење привременог боравка)** става (4) овог закона и о разлозима непреузимања не обавјести Службу.

Члан 86.

(Подношење захтјева за стални боравак)

- Захтјев за одобрење сталног боравка подноси се у БиХ надлежној организационој јединици Службе, а ван БиХ захтјев се подноси Служби путем ДКП-а БиХ.
- Захтјев из става (1) овог члана странац подноси лично у организационој јединици Службе, односно у ДКП-у БиХ, а за пословно неспособног странца захтјев подноси законски заступник.
- Уз захтјев за одобрење сталног боравка странац је дужан да да биометријске податке.
- У вријеме подношења захтјева и одлучивања о захтјеву за одобрење сталног боравка странца мора имати одобрен привремени боравак у БиХ.

Члан 87.

(Одлучивање о захтјеву за одобрење сталног боравка)

- О захтјеву за одобрење сталног боравка одлучује надлежна организациона јединица Службе у року од 90 дана од дана подношења уредног захтјева ако је захтјев поднесен путем ДКП-а БиХ, а у року од 60 дана ако је захтјев поднесен директно надлежној организационој јединици Службе.
- Подносиоцу захтјева издаје се потврда о поднесеном захтјеву за стални боравак.
- Ако је захтјев уважен, странцу се издаје рјешење о одобреном сталном боравку и дозвола сталног боравка.
- У одлуци којом је захтјев за одобрење сталног боравка одбијен односно одбачен, одређује се рок у којем странац може добровољно напустити БиХ, а који не може бити дужи од 30 дана од дана достављања коначне одлуке, уколико нема одобрен боравак по другом основу.
- Против одлуке којом се захтјев за одобрење сталног боравка одбија односно одбацује жалба се може поднијети Министарству у року од 15 дана од дана достављања одлуке.
- Подносилац захтјева за одобрење сталног боравка не може бити протјеран из БиХ док не истекне рок за жалбу, а ако је жалба поднесена до доношења одлуке у поступку по жалби, нити прије истека рока за добровољно напуштање БиХ.

Члан 88.

(Одбијање захтјева за одобрење сталног боравка)

- Захтјев странца за одобрење сталног боравка одбија се ако:

- a) нису испуњени услови за одобрење сталног боравка из члана 79. (**Услови за одобрење сталног боравка**) овог закона;
  - b) су докази достављени уз захтјев прибављени преваром, фалсификовани или противзаконито мијењани;
  - ц) је дао погрешне податке или прикрио околности важне за одобрење боравка;
  - д) је правоснажно осуђен за кривично дјело и изречена му је казна затвора, а осуда није брисана;
  - е) присуство странца представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ;
  - ф) је странац евидентиран у казним или прекршајним евиденцијама органа надлежних за спровођење закона као вишеструки повратник;
  - г) Служба располаже информацијама надлежних органа и служби безбједности у БиХ да странац на било који начин учествује у криминалној активности, а посебно организованом, прекограничном или транснационалном криминалу или је члан организације која планира или на било који начин учествује у таквој активности или другој активности која може угрозити јавну безбједност или јавни поредак БиХ, или
  - х) постоје други разлози утврђени међународним правом.
- (2) Основи за утврђивање разлога за одбијање захтјева за одобрење сталног боравка из овог члана могу бити докази или сазнања којима располаже Служба у складу са својим надлежностима, постојање међународне потјернице, правоснажне судске одлуке или обавјештења или информације надлежних органа и служби безбједности у БиХ.

Члан 89.

(Одбацивање захтјева за одобрење сталног боравка и обустављање поступка)

- (1) Захтјев странца за одобрење сталног боравка одбацује се ако:
  - a) захтјев није лично поднио странац или законски заступник за пословно неспособног странца у складу са чланом 86. (**Подношење захтјева за стални боравак**) ставом (2) овог закона,
  - b) странац одбије да дâ биометријске податке приликом подношења захтјева, или
  - ц) захтјев није поднесен у складу са чланом 86. (**Подношење захтјева за стални боравак**) ставом (4) овог закона.
- (2) Поступак за одобрење сталног боравка обуставља се ако странац:
  - a) одустане од захтјева,
  - b) ако у року од 60 дана од дана достављања позива не преузме рјешење из члана 87. (**Одлучивање о захтјеву за одобрење сталног боравка**) ставом (3) овог закона о уваженом захтјеву и дозволу сталног боравка и о разлозима непреузимања не обавјести Службу.

Члан 90.

(Измјена захтјева за одобрење сталног боравка)

Странац који не испуњава услове за одобрење сталног боравка из члана 79. (**Услови за одобрење сталног боравка**) овог закона, прије доношења одлуке у првом степену може измијенити захтјев за стални боравак у захтјев за продужење или одобрење привременог боравка уколико испуњава услове из члана 49. (**Општи услови за одобрење привременог боравка**) овог закона.

Члан 91.

(Дозвола боравка)

- (1) Дозвола боравка издаје се у форми наљепнице о одобреном боравку и у смислу овог закона сматра се рјешењем о одобреном боравку, уколико овим законом није другачије прописано.
- (2) Наљепница дозволе боравка унесена у важећи пасош странца служи као дозвола за прелазак државне границе БиХ у периоду важења.
- (3) Ако је странац у последњих пет година боравио у БиХ као носилац плаве карте из члана 72. (**Привремени боравак по основу висококвалификованог запошљавања**) овог закона, у дозволу сталног боравка уноси се напомена да је бивши носилац плаве карте.
- (4) По стицању техничких услова наљепница дозволе боравка замјењује се боровишном дозволом као посебним документом са биометријским подацима странца, који персонализује и издаје Служба. Персонализација је процес исписа личних података носиоца документа на образац боровишне дозволе.

Члан 92.

(Замјена дозволе боравка)

Ако странац за вријеме важења дозволе боравка замијени пасош, на његов захтјев издаје се нова дозвола боравка, а измјена правоснажног рјешења, ако је рјешење донесено у складу са овим законом, врши се у дијелу који се односи на измијењене податке.

Члан 93.

(Престанак боравка)

- (1) Странцу престаје боравак у БиХ:
  - a) на лични захтјев;
  - b) стицањем држављанства БиХ;
  - ц) смрћу;
  - д) изрицањем мјере из члана 108. (**Посебни случајеви протјеривања**) овог закона;
  - е) ако има забрану уласка и боравка у БиХ, или
  - ф) ако је боравак одобрен по основу спајања породице са странцем чији је боравак престао или је отказан у складу са овим законом.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, странцу престаје привремени боравак одобрењем сталног боравка у БиХ.
- (3) Надлежни органи код којих се води евиденција о чињеницама из става (1) тач. б) и ц) овог члана дужни су да о овим чињеницама одмах обавијесте Службу, а најкасније у року од седам дана од дана настанка ових чињеница.
- (4) На захтјев странца Служба доноси рјешење о престанку боравка из става (1) тачке а) овог члана, против којег се може поднијети жалба Министарству у року од 15 дана од дана достављања.
- (5) Служба, по службеној дужности, доноси рјешење о престанку боравка из става (1) тач. б), д), е) и ф) овог члана, против којег се може поднијети жалба Министарству у року од 15 дана од дана достављања рјешења.

Члан 94.

(Лична карта за странца)

- (1) Странцу којем је одобрен стални боравак надлежни орган у мјесту у којем странац има пребивалиште издаје личну карту за странца.
- (2) Странац је дужан да поднесе захтјев за издавање личне карте за странца надлежном органу у року од осам дана од дана пријема одлуке о одређеном јединственом матичном броју (МБ), односно захтјев за замјену личне карте за странце прије истека рока важења.

- (3) Лична карта за странца издаје се с роком важења од пет година, ако другачије није одређено посебним прописом.
- (4) Странац не смије уступити своју личну карту за странца другом лицу, нити смије користити личну карту другог лица као своју. У противном, службено лице ће, одмах по сазнању, пријавити кривично дјело у складу са законом којим се уређује област кривичног поступка у БиХ.
- (5) Странац којем је отказан стални боравак или му је боравак престао у складу са чланом 93. (**Престанак боравка**) ставом (1) тач. а), б), д), е) и ф) овог закона дужан је да органу из става (1) овог члана одмах, а најкасније у року од три дана од дана наступања наведених околности, врати личну карту за странца. Орган из става (1) овог члана дужан је да одмах по пријему враћене личне карте за странца, а најкасније током истог дана, о томе обавијести надлежну организациону јединицу Службе.
- (6) Странац је дужан да одмах по сазнању пријави губитак, уништење или другачији нестанак личне карте за странца мјесно надлежној организационој јединици Службе или полицији према мјесту пребивалишта, а ако се та чињеница догодила ван БиХ, најближем ДКП-у БиХ.
- (7) Орган којем је пријављена чињеница из става (6) овог члана издаје странцу потврду о пријави губитка, уништења или другачијег нестанка личне карте за странца. Ако је странац пријавио ту чињеницу полицији, односно ДКП-у БиХ, полиција односно ДКПБиХ дужни су да истог дана обавијесте организациону јединицу Службе на чијем подручју странац има пријављено пребивалиште.
- (8) Странац је дужан да личну карту за странца, која је изгубљена, уништена или је на другачији начин нестала, огласи неважећом у "Службеном гласнику БиХ" о свом трошку.
- Члан 95.
- (Обавеза ношења личне карте за странце или дозволе боравка)
- Странац је дужан да носи и на захтјев овлашћеног лица Министарства, Службе, Граничне полиције, полиције или другог надлежног органа кад је други надлежни орган на то законом овлашћен да на увид личну карту за странца или дозволу боравка у БиХ.
- Одјељак Г. Отказивање боравка**
- Члан 96.
- (Разлози за отказивање боравка)
- (1) Боравак странца у БиХ отказује се ако:
- а) странац не поштује јавни поредак БиХ из члана 10. (**Обавеза поштовања јавног поретка БиХ**) или предузме активност нарушавања безбједности БиХ или је члан организације која предузме такву активност;
- б) странац угрози интересе БиХ тако што на било који начин учествује у кријумчарењу наоружања или војне опреме, радиоактивне или друге опасне материје или опојне дроге, или у недозвољеном превозу или трговини материјалом за производњу наоружања или другог средства за масовно уништење, или у производњи или посједовању опојне дроге ради продаје, или је члан организације која на било који начин учествује у таквој активности;
- ц) организује или је у вези са организовањем незаконитог уласка, боравка или изласка појединца или групе у или из БиХ, или ако организује или на било који начин учествује у трговини људима;
- д) Служба утврди да је склопљен брак из користи или заснована ванбрачна заједница из користи или да је засновано усвојење из користи искључиво ради уласка односно боравка у БиХ;
- е) Служба утврди да странац који је издао позивно писмо није испунио своје обавезе из позивног писма, а поново је издао позивно писмо, или позивна писма издаје у неистиниту сврху или их другачије злоупотребљава;
- ф) је странац дао погрешне или лажне податке или прикрио околности важне за издавање одобрења боравка;
- г) странац одбија да изврши коначну, односно правоснажну одлуку надлежног органа у БиХ;
- х) странац у БиХ борави противно сврси на основу које је одобрен боравак;
- и) је улазак или боравак странац остварио на основу доказа који су прибављени преваром, фалсификовани или противзаконито мијењани;
- ј) странац у БиХ обавља дјелатност за коју је потребна радна дозвола а нема радну дозволу у БиХ, или ради на радном мјесту или врсти послова различитима од оних за које има радну дозволу или ако обавља дјелатност без издате потврде о пријави рада или обавља одређену дјелатност без одобрења надлежног органа у БиХ;
- к) је прекршио или покушао да прекрши прописе којима се регулише прелазак државне границе БиХ, без обзира да ли је повреда прописа настала при уласку или изласку из БиХ;
- л) су се услови на основу којих је издато одобрење боравка измијенили у таквој мјери да би искључили сваку могућност издавања одобрења;
- м) је странац правоснажно осуђен за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора од једне године или тежа казна;
- н) присуство странца у БиХ представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ;
- о) странац остане без средстава за издржавање;
- п) странац непрекидно избива из БиХ дуже од 180 дана за вријеме одобреног привременог боравка, без претходног јављања и достављања доказа о оправданости избивања надлежној организационој јединици Службе или се на основу околности недвосмислено може утврдити да нема намјеру повратка у БиХ;
- р) је остао да борави у БиХ након истека важења путне исправе; или
- с) Служба располаже информацијама надлежних органа и служби безбједности у БиХ да странац на било који начин учествује у криминалној активности, а посебно организованом, прекограничном или транснационалном криминалу или је члан организације која планира или на било који начин учествује у таквој активности или другој активности која може угрозити јавну безбједност или јавни поредак БиХ.
- (2) Ако странац има одобрен стални боравак, он се може отказати из разлога прописаних у ставу (1) тач. а), б), ц), д), ф), и) или н) овог члана. Ако се странцу отказује стални боравак из разлога прописаних ставом (1)

- тачком н) овог члана, може му се уз отказ боравка изрећи и мјера протјеривања са забраном уласка у БиХ.
- (3) Ако је странац због разлога из става (1) овог члана лишен слободе или осуђен на безусловну казну затвора, а није му изречена мјера протјеривања, отказ боравка почиње му тећи од тренутка престанка разлога за лишавање слободе или издржане, односно опроштене или застарјеле казне.
  - (4) Ако се странцу откажује безвизни или привремени боравак из разлога прописаних ставом (1) тач. а), б), ц), д), ф), х), и), ј), м), н) или р) овог члана, може му се уз отказ боравка изрећи и мјера протјеривања са забраном уласка у БиХ.
  - (5) Основи за утврђивање разлога за отказ боравка из овог члана могу бити докази или сазнања којима располаже Служба у складу са својим надлежностима, постојање међународне потјернице, правоснажне судске одлуке или обавјештења или информације надлежних органа и служби безбједности у БиХ.
  - (6) У одлуци којом се отказује боравак утврђује се рок у којем странац може добровољно напустити БиХ, а који не може бити дужи од 30 дана од дана достављања коначне одлуке.
  - (7) Приликом одређивања рока из става (6) овог члана орган који је издао рјешење мора узети у обзир вријеме у којем је странац у могућности да напусти БиХ.

Члан 97.

(Посебан разлог за отказивање сталног боравка)

- (1) Странцу који има одобрен стални боравак у БиХ даљи боравак отказује се ако:
  - а) се утврди да странац дуже од једне године није настањен у БиХ; или
  - б) странац избива из БиХ краће од једне године, али се на основу околности недвосмислено може утврдити да нема намјеру повратка и сталног боравка у БиХ.
- (2) Странцу који има одобрен стални боравак у БиХ као бивши носилац плаве карте стални боравак се отказује ако се утврди да дуже од двије године није настањен у БиХ.

Члан 98.

(Поступак отказивања боравка)

- (1) Рјешење о отказивању боравка доноси Служба по службеној дужности или на образложени приједлог друге организационе јединице или управне организације у саставу Министарства, безбједносне агенције, полиције или другог органа.
- (2) Подносилац приједлога из става (1) овог члана мора уз приједлог доставити и све податке и документацију релевантну за доношење одлуке о отказивању боравка.
- (3) Против рјешења из става (1) овог члана жалба се може поднијети Министарству у року од 15 дана од дана достављања рјешења.
- (4) Жалба одгађа извршење рјешења.
- (5) До дана напуштања територије БиХ, странцу се уз потврду привремено одузимају све путне исправе које може користити за прелазак државне границе БиХ, осим ако пристане да добровољно напусти БиХ.

Члан 99.

(Извршење рјешења о отказу боравка)

- (1) Након што рјешење о отказу боравка постане коначно, дозволу боравка поништава надлежна организациона јединица Службе. У пасош странца уноси се рок до којег странац може добровољно напустити БиХ.

- (2) Након што рјешење о отказу безвизног боравка постане коначно, отказ боравка уписује се у пасош странца као и рок до којег странац може добровољно напустити БиХ. Ако странац нема пасош, сачињава се службена забиљешка.
- (3) Гранична полиција дужна је да чињеницу да је странац напустио територију БиХ одмах евидентира у Централну базу податка о странцима или да о томе на други начин обавијести Службу.

Одјељак X. Пријава боравка странца

Члан 100.

(Боравиште и пребивалиште странца)

- (1) Боравиште странца је мјесто у којем странац борави по основу визе, безвизног боравка или привременог боравка.
- (2) Пребивалиште странца је мјесто у којем се странац са одобреним сталним боравком у БиХ настанио са намјером да у њему стално живи.

Члан 101.

(Обавеза пријаве боравишта и пребивалишта странца)

- (1) Странац којем је одобрен привремени боравак дужан је да пријави и одјави боравиште, као и промјену адресе становања, а странац којем је одобрен стални боравак и пребивалиште.
- (2) Пријаве и одјаве из става (1) овог члана подносе се надлежним организационим јединицама Службе или полицији.
- (3) Када је пријава или одјава из става (1) овог члана или из члана 103. (Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца) става (1) овог закона поднесена полицији, полиција је дужна да копију пријаве достави надлежној организационој јединици Службе у року од 24 сата од пријема пријаве.

Члан 102.

(Рокови за пријаву и одјаву боравишта и пребивалишта странца)

- (1) Странац којем је одобрен стални боравак дужан је да пријави своје пребивалиште и промјену адресе становања у мјесту пребивалишта у року од осам дана од дана пријема одлуке о одобрењу сталног боравка, односно од дана доласка у мјесто пребивалишта, односно од дана промјене адресе становања.
- (2) Странац којем је одобрен привремени боравак дужан је да пријави своје боравиште и промјену адресе становања у року од 48 сати од дана пријема дозволе боравка, односно од дана доласка у мјесто боравка, односно од дана промјене адресе становања, осим кад је овим законом прописан дужи рок за одређене категорије странаца.
- (3) Странац из ст. (1) и (2) овог члана који добровољно напушта БиХ без намјере повратка дужан је да одјави своје пребивалиште, односно боравиште.

Члан 103.

(Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца)

- (1) Правна и физичка лица која пружају услуге смјештаја дужна су да надлежној организационој јединици Службе или полиције пријаве боравиште странца најкасније у року од 12 сати од тренутка пружања услуге смјештаја странцу.
- (2) Правна и физичка лица из става (1) овог члана дужна су да воде евиденцију о странцима (у даљем тексту: књига странаца) којима пружају услугу смјештаја. Та лица обавезна су да чувају књиге странаца најмање три године од дана закључења књиге и овлашћеном

службеном лицу Службе или полиције дају на увид књигу странаца. Књига странаца овјерава се у надлежној организационој јединици Службе или у полицији по мјесту пребивалишта, односно пословног сједишта даваоца услуге смјештаја странцима.

- (3) Странац који не користи услуге смјештаја правних и физичких лица из става (1) овог члана или физичко лице код којег је странац у посјети дужни су да надлежној организационој јединици Службе или полицији пријаве боравак странца у БиХ у року од 48 сати од уласка странца у БиХ, ако ће странац у БиХ боравити дуже од три дана.

Члан 104.

(Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравка те боравишта и пребивалишта странаца)

- (1) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис којим се прописују докази који се достављају уз захтјев за одобрење боравка, детаљније уређују изглед и садржај захтјева за издавање дозволе боравка, изглед и садржај потврде о поднесеном захтјеву за боравак, поступање приликом одобрења боравка и издавања дозволе боравка, облик, изглед и садржај дозволе боравка, облик, изглед, садржај, рок важења, поступање приликом издавања потврде о идентитету, изглед и садржај потврде о пријави рада, поступање приликом издавања потврде о пријави рада, облик, изглед и садржај личне карте за странца и поступање приликом издавања личне карте за странца, поступање приликом отказа боравка, пријава и одјава боравишта и пребивалишта, изглед, садржај књиге странаца и поступање приликом овјере књиге странаца, као и друга питања значајна за боравак и кретање странаца у БиХ.
- (2) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис којим се уређују правила и стандарди у поступању, као и друга питања у вези са прихватом жртава трговине људима, њиховог опоравка и повратка.
- (3) Савјет министара, на приједлог МЦП-а, доноси подзаконски пропис којим се утврђује годишња квота радних дозвола, најкасније до 31. октобра текуће године за следећу годину.
- (4) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, по стицању техничких услова, доноси подзаконски пропис којим се уређује изглед и садржај захтјева за издавање дозволе боравка, поступање приликом одобрења боравка и издавања дозволе боравка, облик, изглед и садржај дозволе боравка са биометријским подацима странца.
- (5) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, по стицању техничких услова, доноси одлуку којом ће се наљепница о одобрењу боравка замијенити боравишном дозволом као посебним документом са биометријским подацима странца.
- (6) Уколико се покаже потребним МЦП може, након прибављеног мишљења Министарства, донијети подзаконски пропис којим се уређује изјава и ажурирање списка научноистраживачких организација у БиХ и начин његове доступности.

ГЛАВА V - УДАЉЕЊЕ СТРАНЦА ИЗ БиХ

Одјелјак А. Протјеривање

Члан 105.

(Мјера протјеривања)

- (1) Протјеривање је мјера којом се странцу налаже излазак из БиХ и забрањује улазак и боравак у БиХ у

одређеном временском периоду који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година.

- (2) Изузетно од става (1) овог члана, период забране уласка и боравка у БиХ може бити дужи од пет година када то захтијевају разлози заштите безбједности БиХ, јавног поретка, јавног реда и мира.
- (3) Период забране уласка и боравка из става (1) овог члана може, на захтјев странца, бити скраћен или забрана уласка укинута у случају када су испуњени следећи услови:
- када је странцу мјера протјеривања изречена први пут и
  - када је странац добровољно напустио БиХ и сносио све трошкове везане за процедуру повратка у државу уобичајеног мјеста боравка.
- (4) Период забране уласка и боравка из ст. (1) и (2) може се продужити ако је:
- странац претходно већ био протјеран из БиХ;
  - странац ушао у БиХ током трајања забране уласка; или
  - странац у тренутку престанка забране уласка у БиХ још увијек представља пријетњу јавном поретку или безбједности или међународним односима БиХ.
- (5) Период забране уласка рачуна се од дана напуштања БиХ.
- (6) Рјешење о протјеривању странца из БиХ, са забраном уласка и боравка у БиХ, доноси Служба по службеној дужности или на образложени приједлог друге организационе јединице Министарства, органа за спровођење закона или другог органа.
- (7) Против рјешења Службе о протјеривању и рјешења о продужењу периода забране уласка, жалба се може поднијети Министарству у року од осам дана од дана достављања рјешења. Ако је рјешење о протјеривању донесено из разлога прописаног у члану 106. (Разлози за изрицање мјере протјеривања) ставу (1) тачки к) овог закона, рок за жалбу је 24 сата од достављања рјешења.
- (8) Жалба одгађа извршење рјешења.
- (9) Министарство доноси рјешење по жалби у року од 15 дана од дана пријема жалбе.
- (10) Странцу се до окончања поступка, уз потврду, привремено одузимају путне исправе које може користити за прелазак државне границе БиХ, осим ако пристане да добровољно напусти БиХ прије окончања поступка.
- (11) Забрањено је колективно протјеривање странаца. Мјера протјеривања може се изрећи само у појединачном случају.
- (12) Ако се у поступку утврђивања идентитета утврди да је стварни идентитет странца другачији од навода о идентитету које је странац дао у поступку доношења рјешења о протјеривању, Служба по службеној дужности мијења рјешење о протјеривању у дијелу који се односи на идентитет странца. Против овог рјешења жалба се може поднијети Министарству у року од осам дана од достављања рјешења. Жалба не одгађа извршење рјешења.
- (13) Одлуку о захтјеву за скраћење или укидање периода забране уласка из става (3) овог члана доноси Служба на захтјев странца. Против ове одлуке жалба се може поднијети Министарству у року од 15 дана од дана достављања.
- (14) Ако је присуство странца у БиХ неопходно ради вођења истражног или судског поступка, странцу се

може одобрити улазак и боравак у БиХ за вријеме трајања забране уласка и боравка уз одобрење Службе.

Члан 106.

(Разлози за изрицање мјере протјеривања)

- (1) Странцу може бити изречена мјера протјеривања из БиХ ако:
  - а) је у БиХ ушао незаконито;
  - б) је остао у БиХ након истека рока важења визе или дозволе боравка или након истека важења безвизног боравка, или ако му је захтјев за одобрење боравка одбијен, а није напустио БиХ у року одређеном за добровољно напуштање;
  - ц) је покушао прекршити или прекршио прописе о преласку државне границе при изласку из БиХ;
  - д) је виза поништена или укинута, а странац у року одређеном за добровољно напуштање није напустио БиХ у складу са овим законом;
  - е) му је отказан боравак, а у року одређеном за добровољно напуштање није напустио БиХ у складу са овим законом;
  - ф) је у БиХ остао након престанка важења избјегличког статуса, супсидијарне заштите или привремене заштите или након што је захтјев за азил одбијен извршном одлуком, а није остварио право на боравак у складу са овим законом;
  - г) је одлука о одузимању или отпусту из држављанства БиХ или поништењу уписа у књигу држављана постала правоснажна, а није остварио право на боравак у складу са овим законом;
  - х) је правоснажно осуђен за кривично дјело са обилежјем трговине опојном дрогом, оружјем, људима, кријумчарења људи, тероризма, прања новца, или било ког облика организованог, прекограничног или транснационалног криминала;
  - и) је правоснажно осуђен за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора од једне године или тежа казна;
  - ј) присуство странца представља пријетњу јавном поретку или безбједности БиХ;
  - к) је прихваћен по основу међународног споразума о сарадњи у предаји и прихвату лица чији је боравак незаконит, а нема одобрен боравак у БиХ;
  - л) је остао да борави у БиХ након истека важења путне исправе;
  - м) је регистрован као вишеструки починилац прекршаја на територији БиХ, или
  - н) се његов идентитет не може утврдити и не може доказати законитост свог боравка у БиХ.
- (2) Приликом одлучивања да ли ће странцу изрећи мјеру протјеривања из БиХ, као и приликом доношења одлуке о дужини трајања забране уласка, Служба је дужна да са нарочитом пажњом оцијени све доказе и утврди све околности и чињенице битне за доношење одлуке, као и степен интегрисаности у БиХ, а у складу са принципима закона којима се уређује област управног поступка у БиХ.
- (3) У случају останка странца у БиХ дуже од периода важења путне исправе, визе, безвизног или одобреног боравка или из хуманитарних разлога, Служба може умјесто изрицања мјере протјеривања издати налог за добровољно напуштање територије БиХ.
- (4) Налог из става (3) овог члана издаје се у сврху преласка државне границе, уз претходно прибављену изјаву странца којом потврђује намјеру добровољног

напуштања БиХ и доказе којима странац потврђује изјаву.

- (5) У налогу из става (3) овог члана наводи се рок за добровољно напуштање БиХ који не може бити краћи од седам нити дужи од 30 дана. Изузетно, ако постоје озбиљни разлози хуманитарне природе, рок за добровољно напуштање БиХ може бити дужи од 30 дана.
- (6) Налог за добровољно напуштање територије БиХ из става (3) овог члана неће се издати странцу ако постоји опасност од бијег или странац представља опасност за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност БиХ.
- (7) Странцу који у року одређеном у налогу за добровољно напуштање територије БиХ из става (5) овог члана не напусти БиХ доноси се рјешење о протјеривању у складу са чланом **105. (Мјера протјеривања)** овог закона.
- (8) Против налога из става (3) овог члана није дозвољена жалба, али се може побијати у жалби на рјешење о протјеривању које се доноси у складу са ставом (7) овог члана.

Члан 107.

(Добровољно извршење рјешења о протјеривању)

- (1) Рјешењем о протјеривању може се одредити рок за добровољно извршење рјешења који не може бити краћи од седам нити дужи од 30 дана.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, ако постоје нарочито оправдани разлози, рок за добровољно извршење рјешења може се продужити, према посебним околностима сваког појединог случаја као што су дужина боравка, дјеца која похађају школу и постојање породичних и друштвених веза.
- (3) Рок за добровољно извршење рјешења из става (1) овог члана не мора бити одређен или може бити краћи од седам дана уколико постоји опасност од бијег или странац представља опасност за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност БиХ.
- (4) Странац којем је изречена мјера протјеривања дужан је да се при напуштању БиХ пријави службеном лицу Граничне полиције.
- (5) Гранична полиција дужна је да чињеницу напуштања БиХ унесе у пасош странца отискивањем излазног штамбила. Ако странац нема пасош, о тој се чињеници сачињава службена забиљешка, а странцу се издаје потврда да је напустио БиХ.
- (6) Гранична полиција дужна је да чињеницу да је странац напустио БиХ одмах евидентира у Централну базу податка о странцима или о томе на други начин обавијести Службу и Министарство.
- (7) У случају да странац добровољно не напусти БиХ у року за добровољно извршење рјешења, коначно рјешење о протјеривању извршава Служба предузимањем мјера за присилно удаљење странца из БиХ, по потреби уз сарадњу других организационих јединица Министарства, Граничне полиције или полиције. Друге организационе јединице Министарства, Гранична полиција и полиција дужни су да Служби пруже помоћ на њен захтјев.

Члан 108.

(Посебни случајеви протјеривања)

- (1) Савјет министара може изузетно, на образложени приједлог Министарства, Службе, друге организационе јединице Министарства или полиције, рјешавајући у појединачном случају, донијети одлуку о протјеривању странца из БиХ са трајном забраном уласка у БиХ, ако

оцијени да је протјеривање нужно у интересу јавног поретка или се заснива на разлозима безбједности БиХ, у складу са чланом 1. ставом 2. Протокола број 7 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода измијењеног Протоколом број 11.

- (2) Одлука из става (1) овог члана не може се извршити супротно одредбама члана **109. (Принцип забране враћања)** става (2) овог закона.

Одјељак Б. Заштита странаца

Члан 109.

(Принцип забране враћања)

- (1) Странац неће бити присилно удаљен или враћен у земљу гдје би му живот или слобода били угрожени због његове расе, вјере, националности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког мишљења. Странац неће бити присилно удаљен или враћен у земљу у којој није заштићен од слања на такву територију.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, странац који се из оправданих разлога сматра опасним за безбједност БиХ или је правоснажно осуђен за тешко кривично дјело и представља опасност за БиХ, може бити присилно удаљен или враћен у другу државу, осим ако би тиме био изложен стварном ризику да буде подвргнут смртној казни или погубљењу, мучењу, нехуманом или понижавајућем поступању или кажњавању. Странац неће бити присилно удаљен или враћен у земљу у којој није заштићен од слања на такву територију.

Члан 110.

(Поступање у случају позивања на заштиту)

- (1) Када се странац позове на разлоге из члана **109. (Принцип забране враћања)** овог закона, орган пред којим је изјава дата упућује странца Служби у складу са законом којим се уређује област азила у БиХ, ради исказивања намјере подношења захтјева за азил.
- (2) Служба издаје странцу потврду о исказаној намјери подношења захтјева за азил и одређује правац кретања и рок који је потребан да би странац лично поднио захтјев за азил Министарству у сједишту. Та потврда сматра се правом на останак за рок одређен потврдом.
- (3) Служба без одгађања доставља органу надлежном за послове азила примјерак потврде о исказаној намјери подношења захтјева за азил са документацијом која је прописана законом који уређује област азила у БиХ.
- (4) Рјешење о протјеривању може се извршити тек када негативна одлука по захтјеву за азил постане извршна.
- (5) Странцу чији је захтјев за азил правоснажно одбијен или му је укинут додијелени избјеглички статус, односно статус супсидијарне заштите, а за којег се у поступку утврди да не може бити удаљен из разлога прописаних принципом забране враћања из члана **109. (Принцип забране враћања)** става (2) овог закона, Служба на захтјев странца, а на основу препоруке органа надлежног за послове азила, издаје потврду о останку којом се странцу дозвољава останак у БиХ док се не обезбиједи услови за повратак и служи му као идентификациони документ.
- (6) Потврда из става (5) овог члана издаје се на период најдуже до једне године и може се продужавати на захтјев странца под условима под којима је издата и уз препоруку органа надлежног за послове азила.
- (7) Против потврде из ст. (5) и (6) овог члана није дозвољена жалба нити се може покренути управни спор.

- (8) Странцу из става (5) овог члана за којег је утврђено да представља пријетњу за јавни поредок, јавни ред и мир или безбједност БиХ Служба може одредити стављање под надзор у складу са овим законом.
- (9) Служба у сарадњи са Министарством, другим министарствима и Савјетом министара предузима све неопходне радње у складу са законом, осталим прописима БиХ и међународним правом у вези са рјешавањем коначног статуса странца из става (5) овог члана.
- (10) Потврда из ст. (5) и (6) овог члана престаје да важи осигурањем услова за повратак.

Члан 111.

(Искључење примјене санкција за незаконит улазак у БиХ)

Према подносиоцу захтјева за азил који долази директно са територије гдје му је био угрожен живот или слобода не примјењују се санкције због незаконитог уласка или присуства у БиХ, под условом да се без одгађања пријави надлежном органу и исказе намјеру подношења захтјева за азил и изложи ваљане разлоге за незаконит улазак или присуство у БиХ.

Одјељак Ц. Присилно удаљење странца из БиХ

Члан 112.

(Закључак о дозволи извршења рјешења о протјеривању)

- (1) Странац може бити присилно удаљен из БиХ.
- (2) Служба извршава присилно удаљење странца из БиХ по службеној дужности, на основу закључка о дозволи извршења.
- (3) Кад рјешење о протјеривању постане извршно, Служба доноси закључак о дозволи извршења без одгађања, а најкасније у року од седам дана од дана када су осигурани услови за присилно удаљење странца из БиХ.
- (4) Закључком о дозволи извршења утврђује се да је рјешење о протјеривању постало извршно и одређује начин и вријеме извршења, те држава у коју се странац враћа.
- (5) Против закључка о дозволи извршења жалба се може поднијети Министарству у року од осам дана од дана достављања закључка.
- (6) Жалба не одгађа започето извршење.
- (7) На захтјев Службе, полиција и други органи за спровођење закона у БиХ дужни су да пруже помоћ Служби у извршењу закључка о дозволи извршења.

Члан 113.

(Неизвршавање присилног удаљења)

- (1) Ако је против странца покренут судски поступак, рјешење о протјеривању не може се извршити прије него што се предмет правоснажно оконча.
- (2) Ако је странац правоснажно осуђен на казну затвора, рјешење о протјеривању не може се извршити прије него што странац издржи казну затвора, осим ако му је изречена условна осуда или је казна застарјела, или је на условном отпусту.
- (3) Иако постоје услови за присилно удаљење странца прописани овим законом, присилно удаљење се не мора извршити уколико је то у интересу спровођења судског поступка, поготово ако се у поступку појављује као жртва трговине људима, или другог облика организованог, прекограничног, или транснационалног криминала и сарађује са органима власти у погледу откривања кривичног дјела или починиоца.
- (4) Присилно удаљењу странца из БиХ неће се приступити ако странац одлучи да напусти БиХ у року одређеном за добровољно напуштање, самостално или

- уз помоћ међународних владиних или невладиних организација, и за то пружи одговарајућу гаранцију.
- (5) Уколико постоје оправдани разлози, Служба може одобрити одгађање извршења мјере протјеривања због:
- немогућности превоза лица због нарочито тешког физичког или менталног стања у којем се лице налази;
  - техничких разлога, као што су недостатак одговарајућег превозног средства или због недостатка идентификационих података или других тешкоћа које онемогућавају удаљење странца на хуман начин;
  - недостатка гаранције да ће малолетник без пратње имати обезбијеђен пријем од члана породице, законског старатеља или другог овлашћеног лица у земљи у коју се враћа; или
  - из других оправданих разлога које у сваком појединачном случају цијени Служба.
- (6) Странцу из става (5) овог члана Служба издаје потврду којом се одобрава одгађање извршења рјешења о протјеривању.
- (7) Одгађање извршења мјере протјеривања престаје да важи чим престану да постоје разлози због којих је одгађање одобрено.

Члан 114.

(Држава враћања)

- Ако извршење одлуке не подлијеже ограничењима из члана **109. (Принцип забране враћања)** овог закона, странац који се присилено удаљује упућује се у државу поријекла, односно уобичајеног боравка или у државу из које је дошао у БиХ или у државу која га прихвата.
- Странцу се саопштава у коју државу се упућује.

Члан 115.

(Плаћање трошкова враћања и стављања странца под надзор)

- Странац је дужан да плати трошкове свог враћања до мјеста у које се упућује.
- Ако се утврди да странац нема потребна финансијска средства за плаћање трошкова враћања до мјеста у које се упућује, трошкове враћања плаћају:
  - лице које је издало позивно писмо у сврху уласка странца у БиХ,
  - физичко или правно лице које је странца запослило иако није имао одговарајућу радну дозволу,
  - физичко или правно лице које је странца запослило по издатој радној дозволи,
  - банка која је дала гаранцију на средства безготовинског плаћања,
  - туристичка организација или удружење које је издало ваучер, односно организатор туристичког или сличног путовања,
  - физичко или правно лице које је странцу помогло или покушало помоћи да незаконито пређе границу, транзитије или борави у БиХ,
  - превозник који је странца довео у БиХ,
  - БиХ.
- Ради осигурања удаљења странца из БиХ, а у складу са чланом **118. (Одређивање надзора)** овог закона, до напуштања БиХ странац се може ставити под надзор. Све трошкове везане за реализацију надзора сноси странац који се ставља под надзор. Ако се утврди да странац нема потребна финансијска средства за плаћање трошкова стављања под надзор, те трошкове сноси субјекти из става (2) овог члана.

- Носиоца трошкова из ст. (1) и (3) овог члана и износ трошкова рјешењем утврђује Служба по службеној дужности. Против рјешења Службе жалба се може поднијети Министарству у року од осам дана од дана достављања рјешења.
- Новчана средства која су привремено одузета од странца користе се за подмирење трошкова из ст. (1) и (3) овог члана, те се депонују у Служби до правоснажности рјешења из става (4) овог члана.
- Уколико ни странац из става (1) ни субјекти из става (2) тач. а) до г) овог члана не могу платити трошкове враћања и стављања странца под надзор, ти трошкови се подмирују на терет буџета БиХ ангажовањем средстава за посебне намјене. Тако се може поступити и кад је то потребно због економичности поступка удаљења странца из земље.
- У случају из става (6) овог члана, Служба потражује исплату трошкова из ст. (1) и (3) овог члана од субјеката из става (2) тач. а) до г) овог члана у одговарајућем поступку.

Члан 116.

(Подзаконски прописи о техничким питањима удаљења странца)

- Министарство, након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис којим се уређују поступање приликом удаљења странца из БиХ, изглед и садржај потврде којом се одобрава одгађање извршења мјере протјеривања, поступање приликом скраћења, укидања и продужења периода забране уласка и боравка, изглед и садржај потврде о останку из члана **110. (Поступање у случају позивања на заштиту)** става (5) овог закона, те друга питања у вези с удаљењем странаца.
- Савјет министара на приједлог Службе упућен путем Министарства, након прибављеног мишљења Министарства финансија и трезора БиХ, доноси подзаконски пропис којим се детаљније уређују начин и поступање за покриће трошкова враћања и трошкова стављања под надзор.

ГЛАВА VI - ПРИХВАТ СТРАНАЦА И НАДЗОР

Одјељак А. Специјализоване установе за прихват странаца

Члан 117.

(Организација установа)

- Ради спровођења овог закона оснивају се имиграциони центри, центри за смјештај жртава трговине људима, као и друге установе специјализоване за прихват странаца.
- Имиграциони центри су специјализоване установе за прихват и смјештај странаца који су стављени под надзор. Имиграциони центри успостављају се као организационе јединице Службе изван њеног сједишта.
- Специјализоване установе за прихват странаца морају испуњавати захтјеве који произлазе из Устава Босне и Херцеговине и међународних стандарда за поступање са корисницима специјализованих установа.
- Надзор над радом специјализованих установа за прихват странаца врши Министарство.

Одјељак Б. Стављање странца под надзор

Члан 118.

(Одређивање надзора)

- Надзор над странцем, до његовог напуштања БиХ, врши се:
  - ограничењем кретања на одређено подручје или мјесто уз обавезу јављања организационој јединици

- ци Службе или полицији односно блажом мјером надзора; или
- б) смјештањем у специјализовану установу за прихват странаца односно имиграциони центар.
- (2) Странцу се може одредити стављање под надзор ограничењем кретања на одређено подручје или мјесто уз обавезу јављања организационој јединици Службе или полицији:
- а) ради осигурања извршења рјешења о протјеривању, у случају да му је отказан боравак у БиХ или у другом случају кад му је изречена мјера протјеривања;
- б) ради осигурања да ће напустити земљу кад му је захтјев за одобрење боравка одбијен, а није напустио БиХ;
- ц) ради осигурања удаљења странца из земље;
- д) кад Служба одобри одгађање извршења мјере протјеривања;
- е) ако постоје основи сумње да би слободно и неограничено кретање странца могло угрозити јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност или међународне односе БиХ или представљати пријетњу јавном здрављу у БиХ, односно ако је утврђено да представља пријетњу за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност БиХ;
- ф) кад постоји сумња у истинитост навода странца о његовом идентитету или се иначе идентитет странца не може утврдити ни у року од шест сати од довођења у службене просторије;
- г) кад је странац прихваћен на основу међународног споразума о сарадњи у предаји и прихвату лица чији је боравак незаконит;
- х) у другим случајевима прописаним овим законом.
- (3) Странцу се одређује стављање под надзор смјештањем у имиграциони центар:
- а) ако постоје основи сумње да би након доношења рјешења о протјеривању слободно и неограничено кретање странца могло угрозити јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност или међународне односе БиХ или представљати пријетњу јавном здрављу у БиХ, односно ако је утврђено да представља пријетњу за јавни поредак, јавни ред и мир или безбједност БиХ;
- б) ради осигурања извршења рјешења о протјеривању или у другом случају кад му је изречена мјера протјеривања, ако постоје основи сумње да ће странац побјећи или на други начин онемогућити извршење одлука; или
- ц) кад постоји сумња у истинитост навода странца о његовом идентитету, а изречена му је мјера протјеривања.
- (4) Ако је странцу који изрази намјеру подношења захтјева за азил или који поднесе захтјев за азил већ одређено стављање под надзор смјештањем у имиграциони центар, чињеница позивања на азил не утиче на одређивање ни на извршење надзора.

Члан 119.

(Период одређивања и продужење надзора)

- (1) Странац остаје под надзором до тренутка добровољног напуштања или присилног удаљења из БиХ или толико дуго колико је потребно за извршење сврхе надзора, односно док се разлози који су били основ за стављање странца под надзор битно не измијене, али најдуже до рока одређеног рјешењем о стављању под надзор, односно рјешењем о продужењу надзора.

- (2) Странцу се рјешењем одређује надзор ограничењем кретања на одређено подручје или мјесто уз обавезу јављања организационој јединици Службе или полицији до тренутка добровољног напуштања или присилног удаљења из БиХ, односно док се разлози који су били основ за стављање странца под надзор битно не измијене.
- (3) Странцу се рјешењем одређује надзор смјештањем у имиграциони центар на период најдуже до 90 дана.
- (4) По истеку рока из става (3) овог члана, а ако и даље постоје разлози из члана **118. (Одређивање надзора)** става (3) овог закона из којих је странцу одређен надзор, странцу се може продужити надзор сваки пут највише до 90 дана, тако да укупно трајање надзора у имиграционом центру не може бити дуже од 180 дана.
- (5) Изузетно од става (4) овог члана, у случају недостатка сарадње странца у поступку удаљења или кашњења у прибављању потребних докумената из државе у коју се странац враћа, трајање надзора може се продужити и на период дужи од 180 дана.
- (6) Укупно трајање надзора у имиграционом центру не може бити дуже од 18 мјесеци у континуитету.
- (7) Уколико странца није могуће удаљити из БиХ у року из става (6) овог члана, странцу се може одредити надзор ограничењем кретања на одређено подручје или мјесто уз обавезу јављања организационој јединици Службе или полицији.
- (8) Рјешење о одређивању надзора из ст. (2), (3) и (7) овог члана, рјешење о продужењу надзора из става (4) овог члана и рјешење о изузетном продужењу надзора из ст. (5) и (6) овог члана доноси Служба. Рјешење о продужењу надзора и рјешење о изузетном продужењу надзора доносе се 15 дана прије истека претходно одређеног надзора.
- (9) Служба може донијети рјешење о укидању рјешења о смјештању странца у имиграциони центар и одредити надзор ограничењем кретања на одређено подручје или мјесто уз обавезу јављања организационој јединици Службе или полицији, ако се и овом мјером може постићи сврха надзора.
- (10) Служба може донијети рјешење о укидању рјешења о ограничењу кретања на одређено подручје или мјесто и одредити надзор смјештањем странца у имиграциони центар ако странац не поштује обавезе из рјешења из члана **120. (Рјешење о стављању странца под надзор и правни лијекови)** става (2) овог закона, или се обезбиједе услови за удаљење странца из БиХ, ако се овом мјером може постићи сврха надзора.
- (11) За вријеме трајања надзора Служба предузима све неопходне мјере да се трајање надзора сведе на најкраће могуће вријеме.
- (12) Странцу се, уз потврду, привремено одузимају све путне исправе које може користити за прелазак државне границе БиХ, осим ако пристане да добровољно напусти БиХ.
- (13) Ограничење кретања одређено у складу са законом којим се уређује област азила у БиХ не урачунава се у укупно трајање надзора из става (6) овог члана.

Члан 120.

(Рјешење о стављању странца под надзор и правни лијекови)

- (1) Надзор из члана **118. (Одређивање надзора)** става (1) овог закона одређује се рјешењем о стављању странца под надзор које доноси Служба и уручује га странцу истовремено са извршењем рјешења.
- (2) Рјешење из члана **118. (Одређивање надзора)** става (2) овог закона садржи: одлуку о ограничењу кретања

странца на одређено подручје или мјесто са адресом становања, правни основ, обавезу јављања организационој јединици Службе или полиције и друге појединости битне за остваривање сврхе надзора.

- (3) Рјешење из члана **118. (Одређивање надзора)** става (3) овог закона садржи: одлуку о стављању странца под надзор смјештањем у имиграциони центар, правни основ, дан, сат и вријеме смјештања, рок трајања надзора и друге појединости битне за остваривање сврхе надзора.
- (4) Против рјешења о стављању странца под надзор ограничењем кретања на одређено подручје или мјесто из става (2) овог члана и рјешења из члана **119. (Период одређивања и продужење надзора)** ст. (7) и (9) овог закона жалба се може поднијети Министарству у року од 15 дана од дана достављања рјешења. Жалба не одгађа извршење рјешења.
- (5) Против рјешења о стављању странца под надзор у имиграциони центар из става (3) овог члана, рјешења о продужењу надзора, рјешења о изузетном продужењу надзора по овом основу и рјешења из члана **119. (Период одређивања и продужење надзора)** става (10) овог закона жалба се може поднијети Министарству у року од три дана од дана достављања рјешења. Жалба не одгађа извршење рјешења.
- (6) Ако Министарство у року од три дана од достављања жалбе против рјешења из става (5) овог члана не укине рјешење о стављању странца под надзор у имиграциони центар, односно не укине рјешење о продужењу или изузетном продужењу надзора у имиграционом центру или по жалби у том року уопште не одлучи, странац може покренути управни спор тужбом пред Судом Босне и Херцеговине.
- (7) Тужба се подноси Суду Босне и Херцеговине у року од три дана од истека рока из става (6) овог члана, а Суд Босне и Херцеговине дужан је да ове предмете сматра хитним, саслуша странца и донесе одлуку по тужби у року од три дана од дана подношења тужбе. Тужба не одгађа извршење рјешења.

Члан 121.

(Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са стављањем странца под надзор)

- (1) Савјет министара, на приједлог Министарства, доноси подзаконске прописе којим се уређују стандарди функционисања имиграционог центра, центра за смјештај жртава трговине људима, односно друге установе специјализоване за прихват странаца, који се односе на санитарно-хигијенске и друге услове смјештаја, процедуру прихвата и смјештаја корисника, исхрану корисника, медицинску помоћ, комуницирање са лицима изван центра и правним заступником, начин управљања, услове финансирања, начин осигурања посебних услова за кориснике, као и друга питања значајна за рад одређене врсте специјализоване установе.
- (2) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, подзаконским прописима уређује поступање приликом стављања странца под надзор.

ГЛАВА VII - ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ: О УЗИМАЊУ БИОМЕТРИЈСКИХ ПОДАТАКА, МАЛОЉЕТНИЦИМА, ИМУНИТЕТИМА, СТРАНИМ УНИФОРМАМА И СЛУЖБЕНИМ ЕВИДЕНЦИЈАМА

Члан 122.

(Обавеза давања биометријских података)

- (1) Странац је обавезан да да биометријске податке приликом:
  - а) подношења захтјева за визу,
  - б) подношења захтјева за боравак и
  - ц) утврђивања идентитета или изрицања мјере протјеривања или стављања под надзор или у поступку издавања потврде о останку.
- (2) Странац који подноси захтјев за визу дужан је да ДКП-у БиХ односно Граничној полицији да потпис, те биометријске податке који садрже фотографију и отиске 10 прстију. Отисци прстију се не узимају од:
  - а) дјете млађе од 12 година,
  - б) челника државе и владе и чланова националне владе у пратњи брачног друга, чланова њихових службених делегација ако су их БиХ или међународне организације позвале у службену сврху, или
  - ц) владара или других високих чланова краљевске породице, ако су их БиХ или међународне организације позвале у службену сврху.
- (3) Странац који подноси захтјев за боравак дужан је да ДКП-у БиХ односно организационој јединици Службе да потпис, те биометријске податке који садрже фотографију и отиске два прста. Отисци прстију се не узимају од дјете млађе од шест година, а потпис од дјете млађе од 12 година.
- (4) Странац којем се утврђује идентитет или који незаконито борави или којем је изречена мјера протјеривања из БиХ или мјера стављања под надзор или је у поступку издавања потврде о останку дужан је да организационој јединици Службе да потпис, те биометријске податке који садрже фотографију и отиске 10 прстију. Отисци прстију не узимају се од дјете млађе од 14 година.
- (5) Изузетно од ст. (2), (3) и (4) овог члана, отисци прстију се не узимају од лица код којих је узимање отисака прстију физички немогуће. Уколико је могуће узети мање од 10 отисака прстију, у складу са ст. (2) и (4) овог члана, узима се највећи могући број отисака прстију.
- (6) Биометријски подаци похрањују се у Централну базу података о странцима.
- (7) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења МИП-а, Службе и Граничне полиције, након стварања техничких услова, доноси одлуку којом се одређује почетак примјене обавезе давања биометријских података из овог члана.

Члан 123.

(Заштита права малољетних и осталих странаца)

- (1) Ниједном одредбом овог закона не спречава се остваривање и заштита права странца пред било којим надлежним органом у БиХ.
- (2) Надлежни органи у БиХ дужни су да се према малољетним странцима односе са посебном пажњом и уважавањем и да с њима поступају у складу са Конвенцијом о правима дјетета и прописима у БиХ који се односе на бригу о малољетним лицима и њихову заштиту.

- (3) Породице са малољетницима задржавају се у имиграционом центру само као посљедња мјера и на најкраће могуће вријеме.
- (4) Малољетног странца који је незаконито ушао у БиХ и који није у пратњи родитеља или законског заступника, односно опуномоћеника или је остао без пратње тих лица по уласку у БиХ, а којег Служба не може одмах вратити у земљу из које је стигао нити га предати представницима земље чији је држављанин, Служба привремено смјешта у одјел установе специјализован за малољетнике, о чему обавјештава надлежни центар за социјални рад који, у складу са законом, одмах именује привременог старатеља. Малољетници без пратње задржавају се у имиграционом центру изузетно, само као посљедња мјера и на најкраће могуће вријеме.
- (5) Малољетни странац из става (3) овог члана не смије бити враћен у земљу уобичајеног мјеста боравка или у земљу која је спремна да га прихвати док се не обезбиједи прихват од родитеља или законског заступника, односно опуномоћеника или од представника надлежног органа у земљи повратка. Малољетник без пратње ни под којим условима не смије бити враћен на начин којим би се кршили Европска конвенција о људским правима и основним слободама и овај закон.

Члан 124.

(Боравак по основу вршења дипломатске службе у БиХ)

- (1) Одредбе овог закона, са изузетком **Поглавља V - Удаљење странца из БиХ, (Одјељак Б. Заштита странаца)**, не примјењују се на лица која по међународном праву, односно на основу међународног уговора уживају дипломатски статус у БиХ.
- (2) Странци из става (1) овог члана, који у БиХ привремено бораве по основу службовања у дипломатско-конзуларним представништвима или мисијама међународних организација са дипломатским статусом у БиХ као и чланови њихових породица, свој боравак у БиХ регулишу путем МИП-а.
- (3) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, одредбе овог закона могу се, уз претходну сагласност МИП-а, примјенити и у случају лица која по међународном праву уживају дипломатски статус у БиХ, ако односне одредбе нису у супротности са преузетим међународним обавезама и принципом узајамности.
- (4) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, одредбе овог закона могу се уз претходну сагласност МИП-а примјенити и на чланове породице лица које ужива дипломатски статус у БиХ.
- (5) У случају нејасноћа у погледу уживања дипломатског статуса у БиХ, обима привилегија и имунитета или принципа узајамности, тумачење даје МИП.

Члан 125.

(Искључење примјене одредаба о раду странца)

Одредбе чл. 62. до 79. **Поглавља IV (Боравак странаца у БиХ), Одјељак Ц. (Привремени боравак по основу рада са радном дозволом) и Одјељак Д. (Привремени боравак по основу рада без радне дозволе)** овог закона не примјењују се на странца који:

- а) је члан дипломатско-конзуларног представништва или мисије међународне организације са дипломатским статусом у БиХ и којем је МИП издао посебну идентификациону исказницу по основу службовања у дипломатско-конзуларним представништвима или мисијама међународних организација са дипломатским статусом у БиХ;

- б) има привилегије и имунитете на основу међународног уговора;
- ц) у БиХ обавља послове на основу међународног споразума о стручно-техничкој помоћи који БиХ закључи са другом државом, међународном организацијом или ЕУ, или који реализује пројекат у складу са таквим међународним споразумом и
- д) који је члан породице и домаћинства чланова дипломатских мисија, конзуларних представништава или међународних организација којима је омогућен плаћени рад на основу међународног уговора чија је БиХ уговорна страна, ако се таквим уговором подразумијева искључење примјене одредаба о раду странца.

Члан 126.

(Кретање у инострану униформи)

- (1) За вријеме боравка у БиХ странац се може кретати у инострану војној униформи ако:
  - а) у БиХ борави у својству војног представника као члан дипломатске мисије, односно конзуларне канцеларије стране државе или друге стране мисије која у БиХ има дипломатски статус, до окончања његовог службеног мандата у тој мисији;
  - б) борави у БиХ у службеној посјети као члан стране војне мисије или стране војне делегације;
  - ц) је на школовању у војној школи или је на војној обуци;
  - д) прелази преко територије БиХ као члан стране војне мисије или стране војне делегације са дипломатском или службеном путном исправом; или
  - е) учествује у војној вјежби или обуци.
- (2) Странац може у БиХ носити страну полицијску или царинску униформу ако:
  - а) борави у БиХ као члан мисије која у БиХ има дипломатски статус, до окончања његовог службеног мандата у тој мисији;
  - б) борави у службеној посјети као члан делегације страног полицијског или царинског органа;
  - ц) обавља службу на заједничкој контроли преласка државне границе на дијелу граничног прелаза који припада БиХ;
  - д) је на школовању у полицијској школи или је на полицијској, односно сличној обуци;
  - е) прелази преко територије БиХ као члан стране полицијске или стране царинске делегације са дипломатском или службеном путном исправом; или
  - ф) током извођења заједничких операција у БиХ обавља активност на територији БиХ у складу са међународним уговором или споразумом са међународним организацијама чија је БиХ уговорна страна.
- (3) Министар одбране БиХ, уз претходну сагласност министра безбједности БиХ, може одобрити ношење стране војне униформе и у другим случајевима који нису предвиђени ставом (1) овог члана.
- (4) Министар безбједности БиХ може одобрити ношење стране полицијске или царинске униформе и у другим случајевима који нису предвиђени ставом (2) овог члана.
- (5) Улазак странца у БиХ у униформи остварује се у складу са законом којим се уређује област граничне контроле БиХ.

Члан 127.

(Изузетак од примјене одређених одредаба овог закона)

Поглавља II, III, IV, V, VI, осим чл. **100. (Боравиште и пребивалиште странца), 101. (Обавеза пријаве боравишта и пребивалишта странца), 102. (Рокови за пријаву и одјаву боравишта и пребивалишта странца) и 109. (Принцип забране враћања)** овог закона, не примјењују се на подносиоца захтјева за међународну заштиту док се не одлучи о његовом захтјеву у складу са овим законом.

Члан 128.

(Службене евиденције)

- (1) Према овом закону, службена евиденција води се о:
  - а) странцима којима је Служба забранила излазак из БиХ;
  - б) странцима којима је утврђиван идентитет;
  - ц) међународним превозницима који су прекршили одредбе овог закона;
  - д) странцима којима је одбијен улазак;
  - е) странцима који су поднијели захтјев за визу и странцима којима је издата виза;
  - ф) правним и физичким лицима која су издала позивна писма за улазак странаца у БиХ;
  - г) странцима којима је виза укинута;
  - х) странцима којима је виза поништена;
  - и) странцима којима је виза поништена и изречена мјера протјеривања;
  - ј) путним исправама за странце издатим у складу са овим законом;
  - к) пријављеним несталим путним исправама странаца;
  - л) издатим личним документима странцима;
  - м) странцима који су поднијели захтјев за боравак, који имају одобрен стални или привремени боравак или потврду о останку;
  - н) потврдама о пријави рада странаца;
  - о) пријавама боравака, одјавама боравака и промјени адресе боравака;
  - п) странцима којима је престао боравак;
  - р) странцима којима је отказан боравак;
  - с) странцима којима је отказан боравак и изречена мјера протјеривања;
  - т) странцима којима је издат налог за напуштање;
  - у) странцима којима је изречена мјера протјеривања;
  - в) странцима којима је одобрено одгађање извршења мјере протјеривања;
  - з) странцима којима је период забране уласка и боравака продужен;
  - аа) странцима којима је период забране уласка и боравака скраћен или укинут;
  - бб) странцима који су добровољно напустили БиХ;
  - цц) странцима који су присилно удаљени из БиХ;
  - дд) извршеним мјерама које се тичу странаца;
  - ее) странцима којима је одређено стављање под надзор, односно који су стављени под надзор;
  - фф) странцима који су поднијели жалбе против рјешења Службе, Граничне полиције или ДКП-а БиХ и о странцима који су покренули управни спор;
  - гг) одлукама у другостепеном поступку и одлукама у управном спору;
  - хх) странцима који су исказали намјеру подношења захтјева за азил и ии) странцима којима је издата потврда о останку.
- (2) У службене евиденције из става (1) тач. б), е), и), м), с), у), ее) и ии) овог члана уносе се и биометријски подаци.

- (3) Осим службених евиденција из става (1) овог члана, надлежни орган може водити и друге евиденције с циљем ефикасности рада или обраде, ако оне не укључују личне податке.

- (4) Службену евиденцију води орган који је, према овом закону, надлежан за поступање у одређеној ствари.

Члан 129.

(Централна база података о странцима)

- (1) У Министарству се успоставља и води Централна база података о странцима ради евидентирања и праћења улазака, боравака и излазака странаца из БиХ.
- (2) Централна база података о странцима садржава службене евиденције из члана **128. (Службене евиденције)** овог закона и службене евиденције прописане законом којим се уређује област азила у БиХ. Орган из члана **128. (Службене евиденције)** става (3) овог закона, који води службену евиденцију, податке из евиденције уноси у Централну базу података о странцима одмах по свакој промјени, а најкасније током истог дана.
- (3) Централна база података о странцима садржи и податке о имену и презимену лица, средњем имену, полу, датуму рођења, држављанству, врсти, типу, броју и року важења путне исправе, мјесту, времену и смјеру преласка границе, податке о визи, боравишној дозволи или другом документу који замјењује визу, као и друге податке који су узети путем електронских читача путних исправа на граничним прелазима, које води Гранична полиција.
- (4) Приступ подацима из Централне базе података о странцима имају Министарство, МИП, Гранична полиција, Служба, Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ и полиција, када је то у функцији обављања задатака из њихове надлежности.
- (5) На оправдан захтјев, приступ подацима из Централне базе података о странцима могу имати и други органи у БиХ, када је то у функцији обављања задатака из њихове надлежности.
- (6) На оправдан захтјев, надлежни орган код којег је смјештена Централна база података о странцима може одобрити приступ бази и неком другом органу када је то у функцији обављања задатака из надлежности тог органа, а у складу са законом којим се уређује заштита личних података у БиХ.
- (7) На сваку обраду, приступ и коришћење података из овог закона примјењују се одредбе и принципи закона којим се уређује област заштите личних података у БиХ.

Члан 130.

(Збирка података о путним исправама)

Гранична полиција успоставља и води збирку података о узорцима образаца важећих путних исправа и кривотворених путних исправа, која је доступна Министарству, МИП-у и Служби.

Члан 131.

(Подзаконски прописи о биометријским подацима, евиденцијама, бази података, збирци података о путним исправама и привилегијама и имунитетима)

- (1) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис којим се уређује поступање приликом узимања, похрањивања, коришћења, приступа, преноса, те механизми заштите и рокови чувања биометријских података.
- (2) Министарство, након прибављеног мишљења МИП-а, Службе и Граничне полиције, доноси подзаконски

пропис којим се прописују правила о вођењу, коришћењу и приступу Централној бази података о странцима и појединим евиденцијама.

- (3) Савјет министара, на приједлог МИП-а, доноси листу страних путних исправа и других докумената које признаје БиХ и са којима странци могу прећи државну границу БиХ.
- (4) МИП, након прибављеног мишљења Министарства, доноси подзаконски пропис којим се уређује поступање у случајевима из члана 124. (**Боравак по основу вршења дипломатске службе у БиХ**) овог закона.

Члан 132.

(Надзор над спровођењем овог закона)

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донесених на основу овог закона врши Министарство.

ГЛАВА VIII - КАЗНЕНЕ (ПРЕКРШАЈНЕ) ОДРЕДБЕ

Члан 133.

(Прекршајно кажњавање повреде одредаба чл. 7, 13, 45, 81, 94, 95 и 102)

- (1) Новчаном казном у износу од 50 КМ до 500 КМ казниће се за прекршај странаца ако:
- противно члану 7. (**Вишеструко држављанство странца или држављанина БиХ на територији БиХ**) овог закона се служи или покуша изаћи са путном исправом с којом није ушао у БиХ;
  - противно члану 13. (**Обавеза ношења и предочавања доказа о идентитету**) ставу (1) овог закона, нема код себе документ којим доказује или потврђује свој идентитет или законитост уласка или боравка, или ако одбије да га да на увид овлашћеном лицу Службе, полиције или другог надлежног органа кад је други надлежни орган на то законом овлашћен;
  - противно члану 45. (**Обавезе странца у вези са путним исправама за странце**) ставу (2) овог закона, Служби не врати путну исправу за странце или ако не пријави губитак, уништење или другачији нестанак путне исправе за странца у складу са чланом 45. (**Обавезе странца у вези са путним исправама за странце**) ставом (3) овог закона;
  - противно члану 81. (**Дијете странаца са одобреним боравком**) ставу (2) овог закона захтјев за одобрење боравка за дијете из члана 81. (**Дијете странаца са одобреним боравком**) става (1) овог закона не поднесе у року од 180 дана од дана рођења дјетета, иако за такво пропуштање нису постојале оправдане околности;
  - противно члану 94. (**Лична карта за странца**) ставу (2) овог закона надлежном органу не поднесе захтјев за издавање личне карте за странца или га не поднесе у прописаном року или ако не пријави губитак, уништење или другачији нестанак личне карте за странца у складу са чланом 94. (**Лична карта за странца**) ставом (6) овог закона;
  - противно члану 95. (**Обавеза ношења личне карте за странце или дозволе боравка**) овог закона, не носи или на захтјев овлашћеног лица не да на увид личну карту за странца или дозволу боравка у БиХ;
  - противно члану 102. (**Рокови за пријаву и одјаву боравишта и пребивалишта странца**) овог закона, не пријави пребивалиште или боравиште или промјену адресе становања у мјесту

пребивалишта или то не учини у прописаном року, или ако не одјави пребивалиште, односно боравиште прије напуштања БиХ у складу са чланом 102. (**Рокови за пријаву и одјаву боравишта и пребивалишта странца**) ставом (3) овог закона.

- (2) Правна и физичка лица која су превозници или која пружају услуге смјештаја или организације путовања казниће се за прекршај новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ ако задрже или покушају да задрже путну исправу или идентификациони документ странца противно члану 13. (**Обавеза ношења и предочавања доказа о идентитету**) ставу (2) овог закона.
- (3) За прекршај из става (2) овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ.
- (4) У случају из става (1) тачке б) овог члана путна исправа се одузима.

Члан 134.

(Прекршајно кажњавање повреде одредаба члана 103)

- (1) Новчаном казном у износу од 200 КМ до 800 КМ казниће се за прекршај физичко лице које пружа услуге смјештаја странцима ако:
- противно члану 103. (**Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца**) ставу (1) овог закона, не поднесе пријаву о боравку странца или је не поднесе у прописаном року;
  - противно члану 103. (**Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца**) ставу (2) овог закона, не води или неуредно води евиденцију странаца којима пружа услуге смјештаја или не чува књиге странаца у прописаном року;
  - противно члану 103. (**Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца**) ставу (2) овог закона, овлашћеном службеном лицу Службе или полиције не омогући увид у књигу странаца.
- (2) Правно лице које пружа услуге смјештаја странцима казниће се за прекршаје из става (1) овог члана новчаном казном у износу од 500 КМ до 2.500 КМ.
- (3) За прекршаје из става (1) овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 200 КМ до 800 КМ.
- (4) Физичко лице код којег је странац у посјети дуже од три дана, а не пријави његов боравак у складу са чланом 103. (**Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца**) ставом (3) овог закона, казниће се новчаном казном од 100 КМ до 500 КМ.
- (5) Странац који не користи услуге смјештаја правног или физичког лица из члана 103. (**Остала лица обавезна да пријаве боравиште странца**) става (3) овог закона нити је у посјети код физичког лица, а није извршио пријаву боравишта, казниће се новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ.

Члан 135.

(Прекршајно кажњавање повреде одредаба чл. 16, 21, 67, 77. и 82)

- (1) Новчаном казном у износу од 300 КМ до 1500 КМ казниће се за прекршај странац ако:
- противно члану 16. (**Незаконит прелазак државне границе БиХ**) овог закона, незаконито пређе или покуша прећи државну границу БиХ или уђе у БиХ за вријеме трајања забране уласка;
  - противно члану 21. (**Ослобађање од обавезе прибављања визе**) ставу (2) овог закона, у БиХ борави дуже од времена одређеног у визи или у

- дозволи привременог боравка, односно ако у року одређеном овим законом или рјешењем надлежног органа не напусти БиХ;
- ц) противно члану **21. (Ослобађање од обавезе прибављања визе)** ставу (2) овог закона, уђе у БиХ са пограничном пропусницом или дозволом за једнократни прелазак државне границе и борави дуже од времена прописаног међународним уговором или се затекне изван подручја за које му је издата погранична пропусница или дозвола за једнократни прелазак државне границе;
- д) противно члану **77. (Боравак у сврху рада без радне дозволе и потврда о пријави рада)** ст. (3) и (5) овог закона, нема потврду о пријави рада или обавља послове различите од оних који су наведени у потврди о пријави рада.
- (2) Службено лице Службе или полицијски службеник Граничне полиције, када утврди прекршај из става (1) тачке б) овог члана, може издати прекршајни налог и наплатити новчану казну у износу од 100 КМ за сваки дан дужег боравка, ако странац није прекорачио вријеме боравка за више од три дана и у могућности је да оправда разлоге кашњења, не предузимајући друге мјере по овом закону.
- (3) Правно и физичко лице које запошља странца који је изузет од прибављања радне дозволе, казниће се новчаном казном од 500 КМ до 2000 КМ ако противно члану **77. (Боравак у сврху рада без радне дозволе и потврда о пријави рада)** ставу (7) овог закона не посједује примјерак потврде о пријави рада странца.
- (4) Новчаном казном у износу од 200 КМ до 500 КМ казниће се за прекршај странац ако ради без радне дозволе или дозволе привременог боравка или обавља послове различите од оних наведених у радној дозволи, противно члану **67. (Веза између одобрења привременог боравка и радне дозволе)** ст. (1) и (2) овог закона.
- (5) Новчаном казном у износу од 300 КМ до 1000 КМ казниће се за прекршај правно и физичко лице које супротно члану **67. (Веза између одобрења привременог боравка и радне дозволе)** ст. (1) и (2) овог закона запошља странца без радне дозволе и дозволе привременог боравка у БиХ.
- (6) Новчаном казном у износу од 100 КМ до 300 КМ казниће се за прекршај странац ако у року из члана **82. (Подношење захтјева за одобрење и продужење привременог боравка)** ст. (4) и (5) овог закона не поднесе захтјев за одобрење или продужење привременог боравка у БиХ.
- Члан 136.
- (Прекршајно кажњавање повреде одредаба чл. 23. и 32)
- (1) Новчаном казном у износу од 300 КМ до 1500 КМ казниће се за прекршај физичко лице ако:
- а) противно члану **23. (Докази о посједовању средстава за издржавање)** ставу (1) тачки д) овог закона пружи нетачне податке у вези са издавањем доказа о уплаћеном смјештају или о организованом путовању;
- б) противно члану **32. (Позивно писмо)** овог закона пружи нетачне податке у вези са издавањем позивног писма.
- (2) Правно лице казниће се новчаном казном за прекршаје из става (1) овог члана у износу од 1000 КМ до 5000 КМ. Истом казном казниће се правно лице које пружи нетачне податке у вези са издавањем гаранције на средства безготовинског плаћања из члана **23. (Докази о посједовању средстава за издржавање)** става (1) тачке б) овог закона.
- (3) За прекршаје из ст. (1) и (2) овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 300 КМ до 1500 КМ.
- Члан 137.
- (Прекршајно кажњавање повреде одредаба члана 115)
- (1) Новчаном казном у износу од 3000 КМ до 8000 КМ казниће се за прекршај физичко лице које не изврши обавезу плаћања трошкова за путовање, односно одлазак странца у мјесто у које се упућује или трошкова стављања странца под надзор у БиХ, а у складу са чланом **115. (Плаћање трошкова враћања и стављања странца под надзор)** и коначним рјешењем Министарства из члана **115. (Плаћање трошкова враћања и стављања странца под надзор)** става (4) овог закона.
- (2) Правно лице казниће се за прекршај из става (1) овог члана новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 12.000 КМ.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 3.000 КМ до 8.000 КМ.
- Члан 138.
- (Прекршајно кажњавање повреде одредбе члана 18)
- (1) Новчаном казном у износу од 6.000 КМ до 10.000 КМ казниће се превозник у ваздушном саобраћају за сваког превезеног странца којег доведе на гранични прелаз БиХ, а који не испуњава услове за улазак прописане чланом **19. (Општи услови за улазак)** ст. (1) и (2) овог закона. Највиши износ новчане казне по једном превозу не може бити виши од 200.000 КМ без обзира на број превезених лица.
- (2) Новчаном казном у износу од 6.000 КМ до 10.000 КМ, за сваког превезеног странца казниће се физичко или правно лице које као превозник у ваздушном, копненом и воденом саобраћају или као организатор туристичког или сличног путовања који није на свој трошак одвезао са граничног прелаза из БиХ странца који не испуњава услове из члана **19. (Општи услови за улазак)** овог закона и није преузео трошкове повратка странца прописане чланом **18. (Обавезе превозника и организатора туристичког или сличног путовања)** ставом (2) овог закона.
- Члан 139.
- (Заштитна мјера забране обављања позива, дјелатности или дужности)
- (1) Заштитна мјера забране обављања позива, дјелатности или дужности може се изрећи за прекршаје из члана **133. (Прекршајно кажњавање повреде одредаба чл. 7, 13, 45, 81, 94. и 102) става (2), 134. (Прекршајно кажњавање повреде одредаба члана 103), 136. (Прекршајно кажњавање повреде одредаба чл. 23. и 32), 137. (Прекршајно кажњавање повреде одредаба члана 115) и 138. (Прекршајно кажњавање повреде одредбе члана 18)** овог закона.
- (2) Прекршајним налогом може се изрећи заштитна мјера забране обављања позива, дјелатности или дужности у трајању од шест мјесеци.
- ГЛАВА IX - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**
- Члан 140.
- (Предмети који нису окончани)
- (1) Сви предмети који до ступања на снагу овог закона нису правоснажно окончани, завршавају се по одред-

бама прописа који су били на снази у вријеме покретања поступка.

- (2) Изузетно од става (1) овог члана, у предметима у којима до ступања на снагу овог закона није донесено првостепено рјешење, поступак се наставља по овом закону.

Члан 141.

(Рокови за доношење подзаконских прописа Савјета министара по овом закону)

- (1) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења Министарства комуникација и транспорта БиХ, доноси подзаконски пропис по члану **40. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)** ставу (1) овог закона, којим се уређују обавезе превозника који довози странца на гранични прелаз БиХ, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења МИП-а, доноси подзаконски пропис по члану **40. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)** ставу (2), којим се утврђује најмањи износ средстава потребан за издржавање странца, сваке године до 31. децембра за сљедећу годину, ако тај износ већ није одређен подзаконским прописом.
- (3) Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења Граничне полиције, доноси подзаконски пропис по члану **40. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)** ставу (5) овог закона, о граничним прелазима на којима је могуће издавање визе, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (4) Савјет министара по приједлогу Службе, који је упућен преко Министарства, након прибављеног мишљења Министарства финансија и трезора БиХ, доноси подзаконски пропис по члану **116. (Подзаконски прописи о техничким питањима удаљења странца)** ставу (2) овог закона, којим се уређује начин и поступање код покрића трошкова враћања и трошкова стављања под надзор, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (5) Савјет министара, на приједлог Министарства, доноси подзаконске прописе по члану **121. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са стављањем странца под надзор)** ставу (1) овог закона, којим се уређују стандарди функционисања имиграционог центра, центра за смјештај жртва трговине људима, односно друге установе специјализоване за прихват странаца, који се односе на санитарно-хигијенске и друге услове смјештаја, процедуру прихвата и смјештаја корисника, исхрану корисника, медицинску помоћ, комуницирање са лицима изван центра и правним заступником, начин управљања, услове финансирања, начин осигурања посебних услова за кориснике, као и друга питања значајна за рад одређене врсте специјализоване установе.
- (6) Увијек када се покаже потребно, Савјет министара по члану **58. (Привремени боравак из хуманитарних разлога)** ставу (2) тачки д), на приједлог Министарства, подзаконским прописом одређује друге оправдане разлоге хуманитарне природе, осим оних наведених у члану **58. (Привремени боравак из хуманитарних разлога)** ставу (2) тач. а), б) и ц) овог закона, због којих се странцу који не испуњава услове за одобрење

боравак прописане овим законом може одобрити привремени боравак из хуманитарних разлога.

- (7) Увијек када се покаже потребно, Савјет министара може:
- а) по члану **19. (Општи услови за улазак)** ставу (6) овог закона, прописати додатне услове за улазак странаца у БиХ када то захтијевају разлози заштите безбједности БиХ, јавног поретка, јавног реда и мира или јавног здравља у БиХ или други разлози који проистичу из међународних обавеза БиХ;
- б) по члану **21. (Ослобађање од обавезе прибављања визе)** ставу (1) овог закона, на приједлог МИП-а, одредити државе чијим држављанима није потребна виза за улазак у БиХ, као и државе чији држављани могу ући у БиХ са другим документом осим пасоша;
- ц) по члану **21. (Ослобађање од обавезе прибављања визе)** ставу (1) овог закона, на приједлог МИП-а, ослободити од прибављања визе носиоце посебних врста путних исправа;
- д) по члану **22. (Изузети од обавезе посједовања визе)** ставу (5) овог закона, на приједлог МИП-а, изузети од обавезе посједовања визе држављане одређених држава под прописаним условима,
- е) по члану **28. (Аеродромска транзитна виза - Виза А)** ставу (3), изузетно одлучити да држављани одређених држава треба да посједују аеродромске транзитне визе.
- (8) Савјет министара може увијек по члану **20. (Улазак под посебним условима)** овог закона донијети одлуку о одобравању уласка и боравак у БиХ странцу и кад не испуњава услове из члана **19. (Општи услови за улазак)** овог закона.
- (9) Савјет министара, на приједлог МИП-а, доноси подзаконски пропис по члану **104. (Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравак те боравишта и пребивалишта странаца)** ставу (3) овог закона, којим се утврђује годишња квота радних дозвола, најкасније до 31. октобра текуће године за сљедећу годину.
- (10) Савјет министара, на приједлог Министарства, након прибављеног мишљења МИП-а, Службе и Граничне полиције, након стварања техничких услова, доноси одлуку којом ће се одредити почетак примјене члана **122. (Обавеза давања биометријских података)** овог закона.
- (11) Савјет министара, на приједлог МИП-а, по члану **131. (Подзаконски прописи о биометријским подацима, евиденцијама, бази података, збирци података о путним исправама и привилегијама и имунитетима)** ставу (3) овог закона, утврђује листу страних путних исправа и других докумената које признаје БиХ и са којима странци могу прећи државну границу БиХ, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 142.

(Рокови за доношење подзаконских прописа Министарства према овом закону)

- (1) Министарство у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона:
- а) након прибављеног мишљења МИП-а, Службе и Граничне полиције доноси подзаконски пропис по члану **40. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)** ставу (6) овог закона, којим се уређују поступање приликом

- уласка странаца у БиХ, издавање визе на граници, изглед и садржај обрасца позивног писма и поступање приликом овјере позивног писма, образац рјешења о одбијању уласка и поступање приликом одбијања уласка у БиХ, те друга питања о условима уласка у БиХ;
- б) након прибављеног мишљења МЦП-а и Службе, доноси подзаконски пропис по члану **104. (Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравка те боравишта и пребивалишта странаца)** ставу (1) овог закона, којим се уређују облик, садржај, рок важења, поступање као и друга питања приликом издавања потврде о идентитету;
- ц) након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис по члану **104. (Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравка те боравишта и пребивалишта странаца)** ставу (1) овог закона, којим се прописују докази који се достављају уз захтјев за одобрење боравка, детаљније уређују изглед и садржај захтјева за издавање дозволе боравка, изглед и садржај потврде о поднесеном захтјеву за боравак, поступање код одобрења боравка и издавања дозволе боравка, облик, изглед и садржај дозволе боравка, изглед и садржај потврде о пријави рада, поступање приликом издавања потврде о пријави рада, облик, изглед и садржај личне карте за странца и поступање приликом издавања личне карте за странца, поступање приликом отказа боравка, приликом пријава и одјава боравишта и пребивалишта, изглед и садржај књиге странаца и поступање приликом овјере књиге странаца, као и друга питања значајна за боравак и кретање странаца у БиХ;
- д) након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис по члану **116. (Подзаконски прописи о техничким питањима удаљења странаца)** ставу (1) овог закона, којим се уређују поступање приликом удаљења странаца из БиХ, изглед и садржај потврде којом се одобрава одгађање мјере протјеривања, поступање приликом скраћења, укидања и продужења периода забране уласка и боравка у БиХ, изглед и садржај потврде о останку из члана **110. (Поступање у случају позивања на заштиту)** става (5) овог закона, те друга питања у вези са удаљењем странаца;
- е) након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис по члану **121. (Подзаконски прописи о техничким питањима стављања странаца под надзор)** ставу (2) овог закона којим се уређује поступање приликом стављања странаца под надзор; и
- ф) након прибављеног мишљења Службе, доноси подзаконски пропис по члану **131. (Подзаконски прописи о биометријским подацима, евиденцијама, бази података, збирци података о путним исправама и привилегијама и имунитетима)** ставу (1) овог закона, којим се уређују поступање приликом узимања, похрањивања, коришћења, приступа, преноса, те механизми заштите и рокови чувања биометријских података.
- (2) Министарство у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона:
- а) након прибављеног мишљења МЦП-а, МИП-а и Службе, доноси подзаконски пропис из члана **46. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са путним исправама за странце)** става (1) овог закона, којим се детаљније уређују изглед и садржај захтјева за издавање путне исправе за лице без држављанства и захтјева за издавање путног листа за странце;
- б) доноси подзаконске прописе по члану **104. (Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравка те боравишта и пребивалишта странаца)** ставу (2) овог закона, којим се детаљније уређују правила и стандарди у поступању, као и друга питања у вези са прихватам жртава трговине људима, њиховог опоравка и повратка; и
- ц) доноси подзаконски пропис по члану **131. (Подзаконски прописи о биометријским подацима, евиденцијама, бази података, збирци података о путним исправама и привилегијама и имунитетима)** ставу (2) овог закона, којим се прописују правила о вођењу, коришћењу и приступу Централној бази података о странцима и појединим евиденцијама.
- (3) Министарство, након прибављеног мишљења Службе, по стицању техничких услова, доноси подзаконски пропис по члану **104. (Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравка те боравишта и пребивалишта странаца)** ставу (4) овог закона, којим се уређују изглед и садржај захтјева за издавање дозволе боравка, поступање код одобрења боравка и издавања дозволе боравка, облик, изглед и садржај дозволе боравка са биометријским подацима странаца.
- (4) Министарство, на приједлог Службе, а по стицању техничких услова, доноси одлуку:
- а) којом се одређује почетак примјене члана **79. (Услови за одобрење сталног боравка)** става (1) тачке ф) овог закона;
- б) којом се наљепница о одобрењу боравка замјењује боравишном дозволом као посебним документом са биометријским подацима странаца по члану **104. (Подзаконски прописи о техничким питањима одобрења боравка те боравишта и пребивалишта странаца)** ставу (5) овог закона.
- Члан 143.
- (Рокови за доношење подзаконских прописа МИП-а према овом закону)
- (1) МИП, након прибављеног мишљења Министарства, доноси подзаконски пропис по члану **40. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)** ставу (3) овог закона, којим се уређују изглед и садржај обрасца захтјева за издавање визе и наљепнице визе, поступање приликом издавања аеродромске транзитне визе (Виза А) и визе за краткорочни боравак (Виза Ц) у ДКП-у БиХ, рок важења аеродромске транзитне визе (Виза А), те уређују и друга питања о условима за издавање ових виза, у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) МИП, након прибављеног мишљења Министарства и Службе, доноси подзаконски пропис по члану **40. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са уласком странаца)** ставу (4) овог закона, којим се уређује поступање приликом издавања визе за

дугорочни боравак (Виза Д), те уређују и друга питања о условима за издавање ове визе.

- (3) МИП, када се то покаже потребним, након прибављеног мишљења Министарства, доноси подзаконски пропис по члану **131. (Подзаконски прописи о биометријским подацима, евиденцијама, бази података, збирци података о путним исправама и привилегијама и имунитетима)** ставу (4) овог закона, којим се уређује поступање у случајевима странаца који у БиХ привремено бораве по основу службовања у дипломатско-конзуларним представништвима или мисијама које имају дипломатски статус, односно лица која по међународном праву, односно на основу међународног уговора уживају привилегије и имунитете из члана **124. (Боравак по основу вршења дипломатске службе у БиХ)** овог закона.

Члан 144.

(Рок за доношење осталих подзаконских прописа)

- (1) МЦП, након прибављеног мишљења Министарства, МИП-а и Службе, доноси подзаконски пропис по члану **46. (Подзаконски прописи о техничким питањима у вези са путним исправама за странце)** ставу (2) овог закона, којим се уређују облик, изглед и садржај путне исправе за лице без држављанства и путног листа за странце, потребни документи који се прилажу уз захтјев за издавање, поступање приликом издавања и друга техничка питања у вези са путним исправама за лице без држављанства и путни лист за странце, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Ако се покаже потребним, МЦП, након прибављеног мишљења Министарства, може донијети подзаконски пропис којим се уређују израда и ажурирање списка научноистраживачких организација у БиХ и начин његове доступности.

Члан 145.

(Престанак важења пријашњих прописа)

- (1) Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о кретању и боравку странаца и азилу ("Службени гласник БиХ", бр. 36/08 и 87/12) изузев Поглавља VII Међународна и привремена заштита (азил) које остаје на снази до ступања на снагу закона којим се уређује област азила.
- (2) Подзаконски прописи донесени на основу закона из става (1) овог члана примјењују се до доношења нових подзаконских прописа по овом закону, ако нису у супротности с овим законом.

Члан 146.

(Ступање на снагу овог закона)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-17/15
10. новембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ
Борјана Кришто, с. р

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ
Мр Огњен Тадић, с. р.

963

На основу члана 9. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/04, 32/06 и 38/06), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 19. сједници Представничког дома, одржаној 28. октобра 2015., и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. новембра 2015., донијела је

ODLUKU O IMENOVANJU TRI OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

I.

У Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине именују се три омбудсмена, и то:

1. Љубинко Митровић, из српског народа,
2. Јасминка Дžумхур, из бошњачког народа и
3. Нивес Јукић, из хрватског народа.

II.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-14-469-6,1/15
10. новембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Мр. Огњен Тадић, с. р.

Темелјем члана 9. Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/04, 32/06 и 38/06), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 19. сједници Заступничког дома, одржаној 28. новембра 2015. године, и на 11. сједници Дома народа одржаној 10. студеног 2015. године, донијела је

ODLUKU O IMENOVANJU TRI OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

I.

У Институцију омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине именују се три омбудсмана, и то:

1. Љубинко Митровић, из српског народа,
2. Јасминка Дžумхур, из бошњачког народа, и
3. Нивес Јукић, из хрватског народа.

II.

Ова Одлука ступа на снагу даном објаве у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-14-469-6,1/15
10. студеног 2015. године
Сарајево

Председатељница
Заступничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Борјана Кришто, в. р.

Председатељ
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Мр. Огњен Тадић, в. р.

На основу члана 9. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/04, 32/06 и 38/06), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 19. сједници Представничког дома, одржаној 28. октобра 2015. године, и на 11. сједници Дома народа, одржаној 10. новембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ**О ИМЕНОВАЊУ ТРИ ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****I**

У Институцију омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине именују се три омбудсмена, и то:

1. Љубинко Митровић, из српског народа
2. Јасминка Џумхур, из бошњачког народа и
3. Нивес Јукић, из хрватског народа.

II

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број: 01,02-50-14-469-6,1/15

10. новембра 2015. године

Сарајево

Председавајућа

Представничког дома

Парламентарне скупштине

БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући

Дома народа

Парламентарне скупштине

БиХ

Мр Огњен Тадић, с. р.

964

Na osnovu člana 24. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/06), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 19. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. oktobra 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. novembra 2015. godine, donijela je

ОДЛУКУ**О ИМЕНОВАЊУ ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА И ЗАМЈЕНИКА ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****I**

Dragan Vrankić именује се за генералног ревизора Уреда за ревизију институција Босне и Херцеговине, из хрватског народа.

II

Ranko Krsman именује се за замјеника генералног ревизора Уреда за ревизију институција Босне и Херцеговине, из српског народа.

III

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-14-1060-5,4/15

10. новембра 2015. године

Сарајево

Председавајућа

Представничког дома

Парламентарне скупштине БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући

Дома народа

Парламентарне скупштине БиХ

Мр Огњен Тадић, с. р.

Temeljem članka 24. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/06), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 19. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 28. listopada 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. studenog 2015. godine, donijela je

ОДЛУКУ**О ИМЕНОВАЊУ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА И ЗАМЈЕНИКА ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****I**

Dragan Vrankić именује се за главног ревизора Уреда за ревизију институција Босне и Херцеговине, из хрватског народа.

II

Ranko Krsman именује се за замјеника главног ревизора Уреда за ревизију институција Босне и Херцеговине, из српског народа.

III

Ова Одлука ступа на снагу даном објаве у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-14-1060-5,4/15

10. студеног 2015. године

Сарајево

Председатељ

Заступничког дома

Парламентарне скупштине БиХ

Борјана Кришто, в. р.

Председатељ

Дома народа

Парламентарне скупштине БиХ

Мр Огњен Тадић, в. р.

Na osnovu člana 24. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/06), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 19. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. oktobra 2015. godine, i na 11. sjednici Doma naroda, održanoj 10. novembra 2015. godine, donijela je

ОДЛУКУ**О ИМЕНОВАЊУ ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА И ЗАМЈЕНИКА ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****I**

Драган Вранкић именује се за генералног ревизора Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине, из хрватског народа.

II

Ранко Крсман именује се за замјеника генералног ревизора Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине, из српског народа.

III

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-50-14-1060-5,4/15

10. новембра 2015. године

Сарајево

Председавајућа

Представничког дома

Парламентарне скупштине

БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући

Дома народа

Парламентарне скупштине

БиХ

Мр Огњен Тадић, с. р.

**ДОМ НАРОДА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

965

Na osnovu člana IV. 3. b) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 174. i 190. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 58/14), Dom

naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 11. sjednici, održanoj 10. novembra 2015. godine, usvojio je

**IZMJENE POSLOVNIKA
DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.

U Poslovniku Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 58/14) član 15. mijenja se i glasi:

"Član 15.

(Imunitet)

- (1) U skladu sa Ustavom BiH i zakonom, delegat neće biti krivično ili građanski odgovoran za bilo koji postupak izvršen u okviru svojih dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH.
- (2) Odluku da li je postupak izvršen u okviru dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH donosi nadležni sud u skladu sa Zakonom o imunitetu BiH."

Član 2.

U članu 39. (Ustavopravna komisija) u stavu (1) tačka j) briše se.

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ove izmjene Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-4-1285/15 10. novembra 2015. godine Sarajevo	Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Mr. Ognjen Tadić , s. r.

Temeljem članka IV.3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 174. i 190. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 58/14), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 11. sjednici održanoj 10. studenog 2015. godine, usvojio je

**IZMJENE POSLOVNIKA
DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.

U Poslovniku Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 58/14) članak 15. mijenja se i glasi:

"Članak 15.

(Imunitet)

- (1) U skladu s Ustavom BiH i zakonom, zastupnik neće biti kazneno ili građanski odgovoran za bilo koji postupak učinjen u okviru svojih dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH.
- (2) Odluku o tome je li postupak učinjen u okviru dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH donosi nadležni sud u skladu sa Zakonom o imunitetu BiH."

Članak 2.

U članku 39. (Ustavopravno povjerenstvo) u stavku (1) točka j) briše se.

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ove Izmjene Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine stupaju na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-4-1285/15 10. studenoga 2015. godine Sarajevo	Predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Mr. Ognjen Tadić , v. r.

Na osnovu člana IV 3. 6) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 174. i 190. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 11. sjednici, održanoj 10. novembra 2015. godine, usvojio je

**IZMJENE POSLOVNIKA
DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.

U Poslovniku Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 58/14) član 15. mijenja se i glasi:

"Član 15.

(Imunitet)

- (1) U skladu sa Ustavom BiH i zakonom, delegat neće biti krivično ili građanski odgovoran za bilo koji postupak izvršen u okviru svojih dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH.
- (2) Odluku da li je postupak izvršen u okviru dužnosti u Parlamentarnoj skupštini BiH donosi nadležni sud u skladu sa Zakonom o imunitetu BiH."

Član 2.

U članu 39. (Ustavopravna komisija) u stavu (1) tačka j) briše se.

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ove izmjene Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-4-1285/15 10. novembra 2015. godine Sarajevo	Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Mr Ognjen Tadić , s. r.

**AGENCIJA ZA ANTIDOPING KONTROLU
BOSNE I HERCEGOVINE**

966

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), člana 62. Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08 i 102/09), direktor Agencije za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija), donosi

ODLUKU

O LISTI ZABRANJENIH SREDSTAVA ZA 2016. GODINU

Član 1.

(Predmet Odluke)

Objavljuje se Lista zabranjenih sredstava za 2016. godinu (u daljem tekstu: Lista) koju je utvrdila Svjetska antidoping

agencija (u daljem tekstu: WADA), a koja je sastavni dio ove Odluke.

Član 2.
(Usklađenost)

Ova Lista objavljuje se u skladu sa Evropskom konvencijom o sprečavanju dopinga u sportu, Međunarodnom konvencijom protiv dopinga u sportu i međunarodnim standardom za Listu zabranjenih sredstava odobrenim od strane WADA.

Član 3.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu od 01.01.2016. godine.

Broj 01-02-3-1098/15
10. novembra 2015 godine
Tuzla

Direktor
Slavko Matić, s. r.

**LISTA
ZABRANJENIH SREDSTAVA ZA 2016. GODINU**

SVJETSKI ANTIDOPING KODEKS

U skladu sa članom 4.2.2. Svjetskog antidoping kodeksa, sva zabranjena sredstva trebala bi biti uzeta u obzir kao "specifične supstance", izuzevši supstance u klasama S1, S2, S4.4, S4.5, S6.a i zabranjene metode M1, M2 i M3.

**SUPSTANCE I METODE KOJE SU UVIJEK
ZABRANJENE**

**(NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)
ZABRANJENE SUPSTANCE**

S0. NEODOBRENE SUPSTANCE

Sve farmakološke supstance koje se ne nalaze u nekom od drugih poglavlja "Liste", a koje trenutno nisu odobrene za upotrebu od nijednog državnog regulatornog zdravstvenog tijela (npr. Lijekovi u kliničkoj i prekliničkoj fazi istraživanja i lijekovi za veterinarsku upotrebu), su uvijek zabranjene.

S1. ANABOLIČKA SREDSTVA

Anabolička sredstva su zabranjena.

1. Anabolički androgeni steroidi (AAS)

a. Egzogeni * AAS, uključujući:

1-androstendiol (5 α -androst-1-en-3 β ,17-diol); **1-androstendion** (5 α -androst-1-en-3,17-dion); **bolandiol** (estr-4-ene-3 β ,17 β -diol); **bolasteron**; **boldenon**; (androsta-1,4-dien-3,17- dion); **kalusteron**; **klostebol**; **danazol** ([1,2]oxazolo [4',5':2,3]pregna-4-en-20-yn-17 α -ol); **dehidroklormetiltestosteron** (4-kloro-17 β -hidroksi-17 α -metilandrosta-1,4-dien-3-on); **dezoksimetiltestosteron** (17 α -metil-5 α -androst-2-en.17 β -ol); **drostanolon**; **etilestrenol** (19-norpregna-4-en-17 α -ol); **fluoksimesteron**; **formebolon**; **furazabol** (17 α -methyl[1,2,5]oxadiazolo[3',4':2,3]-5 α -androstan-17 β -ol); **gestrinon**; **4-hidroksitestosteron** (4,17 β -dihidroksian-drost-4-en-3-on); **mestanolon**; **mesteroln**; **metandienon** (17 β -hidroksi-17 α -metilandrosta-1,4-dien-3-on); **metenolon**; **metandriol**; **metasteron** (17 β -hidroksi-2 α ,17 α -dimethyl-5 α -androstan-3-on); **metildienolon** (17 β -hidroksi-17 α -metilestra-4,9-dien-3-on); **metil-1-testosteron** (17 β -hidroksi-17 α -metil- α -androst-1-en-3-on); **metilnortestosteron** (17 β -hidroksi-17 α -metilestr-4-en-3-on); **metiltestosteron**; **metribolon** (metiltri-nolon,17 β -hidroksi-17 α -metilestra-4,9,11-trien-3-on); **mibole-ron**; **nandrolon**; **19-norandrostendion** (estr-4-en-3,17-dion); **norboleton**; **norklostebol**; **noretandrolon**; **oksabolon**; **oksandrolon**; **oksimesteron**; **oksimetolon**; **prostanazol** (17 β -[(tetrahydropyran-2-yl)oxy]-1'H-pyrazolo[3,4:2,3]-5 α -andro-stane); **kvinbolon**; **stanazolol**; **stenbolon**; **1-testosteron** (17 β -hidroksi-5 α -androst-1-en-3-on); **terahidrogestrinon** (17-hidroksi-18 α -homo-19-nor-17 α -pregna-4,9,11-trien-3-on); **trenbolon**

(17 β -hidroksiestr-4,9,11-trien-3-on) i ostale supstance slične hemijske strukture ili sličnog biološkog djelovanja.

b. **Endogeni *AAS** kada se daju egzogeno:

androstendiol (androst-5-en-3 β ,17 β -diol); **androstendion** (androst-4-en-3,17-dion) **dihidrottestosteron** (17 β -hidroksi-5 α -androstan-3-on); **prasteron** (dehydroepiandrosterone, DHEA, 3 β -hidroksian-drost-5-en-17-on); **testosteron** i sljedeći metaboliti i izomeri:

5 α -androstan-3 α ,17 α -diol; **5 α -androstan-3 α ,17 β -diol**; **5 α -andorstan-3 β ,17 α -diol**, **5 α -androstan-3 β ; 17 β -diol**; **5 β - andorstan-3 α ,17 β -diol**; **androst-4-en-3 α , 17 α -diol**; **androst-4-en-3 α , 17 β -diol**; **androst-4-en-3 β , 17 α -diol**; **androst-5-en-3 α , 17 α -diol**; **androst-5-en-3 α , 17 β -diol**; **androst-5-en-3 β , 17 α -diol**; **4-androstendiol** (androst-4-en-3 β , 17 β -diol); **5-andro-stendion** (androst-5-en-3,17-dion); **androsteron** (3 β -hidroksi-5 α -androstan-17-on); **epi-dihidrottestosteron**, **epitestosteron**; **etioholanolon**; **7 α -hidroksi-DHEA**; **7 β -hidroksi-DHEA**; **7-keto-DHEA**; **19-norandrosteron**; **19-noretiocholanolon**.

2. Ostala anabolička sredstva

Uključujući, ali bez ograničenja na sljedeće:

klenbuterol, **selektivni modulatori androgenskih receptora**, (SARMS, npr. andarin i ostarin), **tibolon**, **zeranol** i **zilpaterol**.

Za potrebe ovog poglavlja:

* "egzogeni" se odnose na supstance koje tijelo prirodno ne može proizvesti.

** "endogeni" se odnose na supstance koje tijelo prirodno može proizvesti.

S2. PEPTIDNI HORMONI, FAKTORI RASTA, SLIČNE SUPSTANCE I MIMETICI

Sljedeće supstance i druge supstance sa sličnom hemijskom strukturom ili sličnim biološkim efektima, su zabranjene:

- 1. Agonisti eritropoetinskih receptora**
  - 1.1 Sredstva koja stimuliraju eritropoezu (ESAs) npr. darbepoetin (dEPO), eritropoetini (EPO), EPO-Fc; EPO- mimetički peptidi (EMP) npr. CNTO 530 i peginesatid, metoksi-polietilen glikol-epoetin beta (CERA),**
  - 1.2 gonisti ne-eritropoetičnih EPO-receptora, npr. ARA-290, asialo EPO, karbamilisani EPO.**
- 2. Stabilizatori faktora indukovanog hipoksijom (HIF) npr. kobalt i FG 4592 i HIF aktivatori (npr. ksenon, argon);**
- 3. Horionski gonadotropin (CG) i luteinizirajući hormon (LH) i njihovi oslobađajući faktori npr. buserelin, gonadorelin, leuprolelin, kod muškaraca;**
- 4. Kortikotropini i njihovi oslobađajući faktori npr. kortikorelin;**
- 5. Hormon rasta (GH) i njegovi oslobađajući faktori uključujući Opuštajući hormon hormona rasta (GHRH) i njegovi analozi npr. CJC 1295, sermorelin i tesamorelin, Sekretori hormona rasta (GHS) npr. ghrelin i mimetici ghrelina npr. anamorelin i ipamorelin i opuštajuće peptide hormona rasta (GHRPs), npr. aleksamorelin, GHRP-6, heksarelin i pralmorelin (GHRP-2).**

Dodatno su zabranjeni faktori rasta:

faktori rasta fibroblasta (FGF), hepatocitni faktor rasta (HGF), inzulinu sličan faktor rasta (IGF-1) i njegovi analozi, mehanički faktor rasta (MGF), trombocitni faktori rasta (PDGF), vaskularni endotelni faktori rasta (VEGF) i kao i bilo

koji drugi faktori rasta koji utiče na sintezu/razlaganje proteina mišića, tetiva ili ligamenata, vaskularizaciju, korištenje energije, regenerativni kapacitet ili promjenu tipa vlakana.

S3. BETA-2 AGONISTI

Svi beta-2 agonisti uključujući sve njihove izomere, *d*- i *l*-gdje je relevantno, su zabranjeni.

Osim:

- inhaliranog **salbutamola** (najviše 1600 µg kroz 24 sata),
- inhaliranog **formoterola** (najviše 54 µg kroz 24 sata)
- inhaliranog **salmeterola** ako se primjenjuju inhalacijski u terapiji prema uputstvu proizvođača.

Koncentracija salbutamola u urinu veća od 1000 ng/ml ili formoterola veća od 40 ng/ml se ne smatra uzimanjem supstance u terapijske svrhe i smatra se nepovoljnim laboratorijskim nalazom, osim ako sportista dokaže, putem kontroliranog farmakokinetičkog ispitivanja, da je nepovoljan nalaz posljedica terapijskog korištenja navedenih terapijskih doza inhaliranjem.

S4. HORMONI I MODULATORI METABOLIZMA

Sljedeći **hormoni i modulatori metabolizma** su zabranjeni:

1. **Inhibitori aromataze** uključujući, ali bez ograničenja za: **aminoglutetimid; anastrozol; androsta-1,4,6-trien-3,17-dion** (androstatriendion); **4- androsten-3,6,17 trion** (6-okso); **eksemestan; formestan; letrozol i testolakton.**
2. **Selektivni modulatori estrogenskih receptora (SERMs)** uključujući, ali bez ograničenja na: **raloksifen; tamoksifen i toremifen.**
3. **Druge antiestrogene supstance** uključujući, ali bez ograničenja na: **klomifen, ciklofenil, fulvestrant.**
4. **Agensi koji modificiraju jednu ili više funkcija miostatina** uključujući, ali bez ograničenja na: **inhibitore miostatina.**
5. **Modulatori metabolizma:**
  - 5.1 **Aktivatori AMP aktivirane protein kinaze (AMPK) npr. AICAR; i agonisti receptora za aktivator proliferacije peroksisoma δ (PPARδ) npr. GW 1516**
  - 5.2 **Inzulini i inzulini mimetici**
  - 5.3 **Meldonium**
  - 5.4 **Trimetazidin**

S5. DIURETICI I OSTALA MASKIRNA SREDSTVA

Sljedeći **diuretici i maskirna sredstva** su zabranjena, kao i ostale supstance sa sličnom hemijskom strukturom ili sličnim biološkim efektom.

Ona uključuju, ali nisu ograničena na:

- **desmopresin, probenecid, ekspantere plazme npr. glicerol, i intravenski primijenjeni albumin, dekstran, hidroksietil škrob i manitol**
- **acetazolamid, amilorid, bumetanid, kanrenon, klortalidon, etakrinska kiselina, furosemid, indapamid, metolazon, spironolakton, tiazide npr. bendroflumetiazid, klorotiazid i hidroklorotiazid, triameteren i vaptani npr. tolvaptan.**

Osim:

- drospirenon, pamabrom i očna upotreba inhibitora karbo-anhidraze (npr. dorzolamida i brinzolamida)
- lokalna primjena felipresina pri dentalnoj anesteziji.

Utvrđivanje prisustva bilo koje količine sljedećih supstanci podložnih određivanju graničnih koncentracija u uzorku sportiste koje su zabranjene na takmičenju i van takmičenja, ili samo na takmičenju: formoterol, salbutamol, katin, efedrin, metilefedrin i pseudofedrin zajedno sa diuretikom ili drugim maskirnim

sredstvom, smatrat će se *nepovoljnim analitičkim nalazom*, ukoliko sportista nema odobreno terapijsko izuzeće za tu supstancu, kao dodatak terapijskom izuzeću odobrenom za diuretik ili drugo maskirajuće sredstvo.

ZABRANJENE METODE

M1. MANIPULACIJA KRVlju I KOMPONENTI KRVI

Zabranjeno je sljedeće:

1. Primjena ili davanje, uključujući korištenje bilo koje količine autologne, alogene (homologne) ili heterologne krvi ili crvenih krvnih zrnaca bilo kojeg porijekla.
2. Vještačko povećanje unosa, prijenosa ili opskrbe kisikom.
Uključujući, ali bez ograničenja za: **perfluoro-hemikalije, efaproksiral (RSR13) i modificirane hemoglobinske produkte** npr. hemoglobinski bazirane krvne zamjene, mikroenkapsulirane hemoglobinske produkte, isključujući dodatni kisik.
3. Bilo koji oblik intravaskularne manipulacije krvi ili komponenti krvi hemijskim ili fizičkim sredstvima.

M2. HEMIJSKA I FIZIČKA MANIPULACIJA

Zabranjeno je:

1. Neovlašteno manipuliranje ili pokušaj neovlaštenog manipuliranja uzorcima sakupljenim tokom doping kontrole s ciljem promjene njihove intaktnosti i valjanosti.
Ovo uključuje, ali nije ograničeno na: Zamjenu uzoraka urina i/ili falsificiranje nalaza (npr. dodavanjem proteaza u uzorak).
2. Intravenske infuzije i/ili injekcije volumena većeg od 50 mL u razdoblju od 6 sati, osim ako se opravdano daju tokom bolničkog liječenja, hirurških postupaka ili klimičkog ispitivanja.

M3. GENETSKI DOPING

Sljedeće metode, koje imaju potencijal poboljšanja rezultata sportiste, su zabranjene:

1. Transfer nukleinskih kiselina ili njihovih sekvenci;
2. Korištenje normalnih ili genetski modificovanih ćelija.

SUPSTANCE I METODE ZABRANJENE NA TAKMIČENJU

Uz kategorije S0 do S5 i M1 do M3 koje su naznačene gore, sljedeće kategorije su zabranjene u takmičenju:

ZABRANJENE SUPSTANCE

S6. STIMULANSI

Svi **stimulansi**, uključujući sve **optičke izomere**, npr. *d*- i *l*-gdje su relevantni, su zabranjeni.

Stimulansi uključuju:

a. nespecifične stimulanse:

Adrafinil; amfepramon; amfetamin; amfetaminil; amifenazol; benfluoreks; benzilpiperazin; bromantan; klobozoreks; kokain; kpropamid; krotetamid; fenkamin; fenitilin; fenfluramin; fenproporeks; fonturacetam (4-phenylpracetam (carphedon)); furfenoreks; mefenoreks; mefentermin; mesokarb; metamfetamin(*d*-); p-metilamfetamin; modafinil; norfenfluramin; fendimetrazin; fentermin; prenilamin i prolantan.

Stimulansi koji nisu navedeni u ovom dijelu se smatraju specifičnim supstancama.

b. specifične stimulanse (primjeri):

Benzfetamin; katin**; katinon i njegovi analozi npr. **mefedron, metedron, alfa-pirolidinovalerofenon; dimetil-**

amfetamin; efedrin***; epinefrin****(adrenalin); etamivan; etilamfetamin; etilefrin; famprofazon; fenbutrazat; fenkamfamin; heptaminol; hidrokisamfetamin (parahidrokisamfetamin); izometepten; levmetamfetamin; meklofenoksat; metilendioksimetamfetamin; metilefedrin***; metilheksanamin (dimetilpentilamin); metilfenidat; niktamid; norfenefrin; oktopamin; oksilofrin (metilsinefrin); pemolin; pentetrazol; fenetilamin i njegovi derivati; fenmetrazin; fenprometamin; propilheksedrin; pseudoefedrin****; selegilin; sibutramin; strihnin; tenamfetamin (metilendioksimetamfetamin); tuaminoheptan; i ostale supstance slične hemijske strukture ili sličnog biološkog djelovanja.

Izuzev:

- Klonidin
- Derivata imidazola za lokalnu/očnu upotrebu i onih stimulanasa koji su uključeni u monitoring program za 2016. godinu.*
- * Bupropion, kafein, nikotin, fenilefrin, fenilpropanolamin, pipradol, sinefrin: Navedene supstance su uključene u Monitoring program za 2016. godinu i ne smatraju se zabranjenim supstancama.
- ** Katin je zabranjen ako mu je koncentracija u urinu veća od 5 mikrograma po mililitru.
- *** Efedrin i metilefedrin su zabranjeni ako im je koncentracija u urinu veća od 10 mikrograma po mililitru.
- **** Lokalna primjena (npr. nazalno ili oftalmološko) epinefrina (adrenalina) ili uz lokalne anestetike, nije zabranjeno.
- ***** Pseudoefedrin je zabranjen ako mu je koncentracija u urinu veća od 150 mikrograma po mililitru.

S7. NARKOTICI

Sljedeći narkotici su zabranjeni:

Buprenorfin, deksstromoramid, diamorfin (heroin), fentanil i njegovi derivati, hidromorfon, metadon, morfin, oksikodon, oksimorfon, pentazocin i petidin.

S8. KANABINOIDI

- **Prirodni npr. kanabis, hašiš i marihuana, ili sintetički Δ9-tetrahidrokanabinol (THC)**
- **kanabimimetici npr. "Spice", JWH018, JWH073, HU-210.**

S9. GLUKOKORTIKOIDI

Glukokortikoide je zabranjeno uzimati oralno, intravenski, intramuskularno ili rektalno.

SUPSTANCE ZABRANJENE U POJEDINIM SPORTOVIMA

P1. ALKOHOL

Alkohol (**etanol**) zabranjen je samo tokom takmičenja u sljedećim sportovima. Detekcija se vrši analizom iz daha i/ili krvi. Granica kršenja doping pravila (hematološke vrijednosti) je 0.10 g/l.

- Zračni sportovi (FAI)
- Streličarstvo (WA)
- Automobilizam (FIA)
- Motonautika (UIM)

P2. BETA-BLOKATORI

Beta-blokatori su zabranjeni na takmičenju, osim ako nije drukčije naznačeno, u sljedećim sportovima:

- Streličarstvo (WA) *
- Automobilizam (FIA)
- Bilijar (sve discipline) (WCBS)
- Pikado (WDF)

- Golf (IGF)
- Streljaštvo (ISSF, IPC) *
- Skijanje/Snowboarding (FIS) skijaški skokovi, freestyle, aerials/halfpipe i snowboard halfpipe/big air.
- Podvodni sportovi (CMAS) u disciplinama: ronjenje sa konstantnim opterećenjem sa ili bez peraja, dinamika sa i bez peraja, slobodno poniranje, Jump blue, podvodni ribolov, statična apnea, podvodno gađanje i ronjenje sa promjenljivim opterećenjem.

* Zabranjeno i van takmičenja

Beta-blokatori uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

Acebutolol, alprenolol, atenolol, betaksolol, bisoprolol, bunolol, karteolol, karvedilol, celiprolol, esmolol, labetalol, levobunolol, metipranolol, metoprolol, nadolol, oksiprenolol, pindolol, propanolol, sotalol i timolol.

VAŽNO

Službeni tekst Liste zabranjenih sredstava na bosanskom jeziku održavat će Agencija za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine u skladu s Listom na engleskom jeziku, koji održava WADA. U slučaju bilo kakve neusaglašenosti između engleske i verzije na bosanskom jeziku, mjerodavna je engleska verzija koja se nalazi na web - stranici Svjetske antidoping agencije.

Lista stupa na snagu 1. januara 2016. godine.

Na temelju članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), članka 62. Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08 i 102/09), ravnatelj Agencije za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija), donosi

ODLUKU

O POPISU ZABRANJENIH SREDSTAVA ZA 2016. GODINU

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Objavljuje se Popis zabranjenih sredstava za 2016. godinu (u daljem tekstu: Popis) koju je utvrdila Svjetska antidoping agencija (u daljem tekstu: WADA), a koji je sastavni dio ove Odluke.

Članak 2.

(Usklađenost)

Ovaj Popis objavljuje se sukladno sa Evropskom konvencijom o sprečavanju dopinga u sportu, Međunarodnom konvencijom protiv dopinga u sportu i međunarodnim standardom za Popis zabranjenih sredstava odobrenim od strane WADA.

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu od 01.01.2016. godine.

Broj 01-02-3-1098/15

10. studenoga 2015. godine
Tuzla

Ravnatelj
Slavko Matić, v. r.

POPIS

ZABRANJENIH SREDSTAVA ZA 2016. GODINU

Sukladno članku 4.2.2. Svjetskog antidopingškog kodeksa, sva zabranjena sredstva trebala bi biti uzeta u obzir kao "specifične tvari", izuzevši tvari u klasama S1, S2, S4.4, S4.5, S6.a i zabranjene metode M1, M2 i M3.

TVARI I METODE KOJE SU UVIJEK ZABRANJENE (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

ZABRANJENE TVARI

S0. NEODOBRENE TVARI

Sve farmakološke tvari koje se ne nalaze u nekom od drugih poglavlja "Popisa", a koje trenutno nisu odobrene za uporabu od nijednog državnog regulatornog zdravstvenog tijela (npr. Lijekovi u kliničkoj i pretkliničkoj fazi istraživanja i lijekovi za veterinarsku uporabu), su uvijek zabranjene.

S1. ANABOLIČKA SREDSTVA

Anabolička sredstva su zabranjena.

1. Anabolički androgeni steroidi (AAS)

a. Egzogeni * AAS, uključujući:

1-androstendiol (5 α -androst-1-en-3 β ,17-diol); **1-androstendion** (5 α -androst-1-en-3,17-dion); **bolandiol** (estr-4-ene-3 β ,17 β -diol); **bolasteron**; **boldenon**; **boldion**; (androsta-1,4-dien-3,17-dion); **kalusteron**; **klostebol**; **danazol** ([1,2]oxazololo[4',5':2,3]pregna-4-en-20-yn-17 α -ol); **dehidrokloremiltestosteron** (4-kloro-17 β -hidroksi-17 α -metilandrosta-1,4-dien-3-on); **dezosimetiltestosteron** (17 α -metil-5 α -androst-2-en-17 β -ol); **drostanolon**; **etilestrenol** (19-norpregna-4-en-17 α -ol); **fluoksimesteron**; **formebolon**; **furazabol** (17 α -methyl[1,2,5]oxadiazolo[3',4':2,3]-5 α -androsta-17 β -ol); **gestrinon**; **4-hidroksitestosteron** (4,17 β -dihidroksandrosta-4-en-3-on); **mestanolon**; **mesterolon**; **metandienon** (17 β -hidroksi-17 α -metilandrosta-1,4-dien-3-on); **metenolon**; **metandriol**; **metasteron** (17 β -hidroksi-2 α ,17 α -dimethyl-5 α -androsta-3-on); **metildienolon** (17 β -hidroksi-17 α -metilestra-4,9-dien-3-on); **metil-1-testosteron** (17 β -hidroksi-17 α -metil- α -androst-1-en-3-on); **metilnortestosteron** (17 β -hidroksi-17 α -metilestr-4-en-3-on); **metiltestosteron**; **metribolon** (metiltriolenon, 17 β -hidroksi-17 α -metilestra-4,9,11-trien-3-on); **miboleron**; **mandrolon**; **19-norandrostendion** (estr-4-en-3,17-dion); **norboleton**; **norklostebol**; **noretandrolon**; **oksabolon**; **oksandrolon**; **oksimesteron**; **oksimetolon**; **prostanazol** (17 β -[(tetrahydropyran-2-yl)oxy]-1'H-pyrazolo[3,4:2,3]-5 α -androsta-17 β -ol); **kvibolon**; **stanozolol**; **stenbolon**; **1-testosteron** (17 β -hidroksi-5 α -androst-1-en-3-on); **terahidrogestrinon** (17-hidroksi-18 α -homo-19-nor-17 α -pregna-4,9,11-trien-3-on); **trenbolon** (17 β -hidroksiestr-4,9,11-trien-3-on) i ostale tvari slične kemijske strukture ili sličnog biološkog djelovanja.

b. **Endogeni** * AAS kada se daju egzogeno:

androstendiol (androst-5-en-3 β ,17 β -diol); **androstendion** (androst-4-en-3,17-dion) **dihidrottestosteron** (17 β -hidroksi-5 α -androsta-3-on); **prasteron** (dehidroepiandrosteron, DHEA, 3 β -hidroksandrosta-5-en-17-on); **testosteron** i sljedeći metaboliti i izomeri:

5 α -androsta-3 α ,17 α -diol; **5 α -androsta-3 α ,17 β -diol**; **5 α -androsta-3 β ,17 α -diol**; **5 α -androsta-3 β ,17 β -diol**; **5 β -androsta-3 α ,17 β -diol**; **androsta-4-en-3 α ,17 α -diol**; **androsta-4-en-3 α ,17 β -diol**; **androsta-4-en-3 β ,17 α -diol**; **androsta-4-en-3 β ,17 β -diol**; **androsta-5-en-3 α ,17 α -diol**; **androsta-5-en-3 α ,17 β -diol**; **androsta-5-en-3 β ,17 α -diol**; **4-androstendiol** (androst-4-en-3 β ,17 β -diol); **5-androstendion** (androst-5-en-3,17-dion); **androsteron** (3 β -hidroksi-5 α -androsta-17-on); **epi-dihidrottestosteron**; **epitestosteron**; **etioholanolon**; **7 α -hidroksi-DHEA**; **7 β -hidroksi-DHEA**; **7-keto-DHEA**; **19-norandrosteron**; **19-noretioholanolon**.

2. Ostala anabolička sredstva

Uključujući, ali bez ograničenja na sljedeće:

klenbuterol, **selektivni modulatori androgenskih receptora**, (SARMS, npr. **andarin** i **ostarin**), **tibolon**, **zeranol** i **zilpaterol**.

Za potrebe ovog poglavlja:

* "egzogeni" se odnose na tvari koje tijelo prirodno ne može proizvesti.

** "endogeni" se odnose na tvari koje tijelo prirodno može proizvesti.

S2. PEPTIDNI HORMONI, FAKTORI RASTA, SLIČNE TVARI I MIMETICI

Sljedeće tvari i druge tvari sa sličnom kemijskom strukturom ili sličnim biološkim efektima, su zabranjene:

- Agonisti eritropoetinskih receptora**
  - Sredstva koja stimuliraju eritropoezu (ESAs)** npr. **darbepoetin** (dEPO), **eritropoetini** (EPO), **EPO-Fc**; **EPO- mimitički peptidi** (EMP) npr. **CNTO 530** i **peginesatid**, **metoksi-polietilen glikol-epoetin beta** (CERA),
  - Agonisti ne-eritropoetičnih EPO-receptora**, npr. **ARA-290**, **asialo EPO**, **karbamilisani EPO**.
- Stabilizatori faktora indukovanog hipoksijom** (HIF) npr. **kobalt** i **FG 4592** i **HIF aktivatori** (npr. **ksonon**, **argon**);
- Horionski gonadotropin** (CG) i **luteinizirajući hormon** (LH) i njihovi oslobađajući faktori npr. **buserelin**, **gonadorelin**, **leuprolein** kod muškaraca;
- Kortikotropini** i njihovi oslobađajući faktori npr. **kortikorelin**;
- Hormon rasta** (GH) i njegovi oslobađajući faktori uključujući **Opuštajući hormon hormona rasta** (GHRH) i njegovi analozi npr. **CJC 1295**, **sermorelin** i **tesamorelin**, **Sekretori hormona rasta** (GHS) npr. **ghrelin** i **mimetički ghrelin** npr. **anamorelin** i **ipamorelin** i **opuštajuće peptide hormona rasta** (GHRPs), npr. **aleksamorelin**, **GHRP-6**, **heksarelin** i **pralmorelin** (GHRP-2).

Dodatno su zabranjeni faktori rasta:

faktori rasta fibroblasta (FGF), **hepatocitni faktor rasta** (HGF), **inzulinu sličan faktor rasta** (IGF-1) i njegovi analozi, **mehanički faktor rasta** (MGF), **trombocitni faktor rasta** (PDGF), **vaskularni endotelni faktor rasta** (VEGF) i kao i bilo koji drugi faktori rasta koji utječe na sintezu/razlaganje proteina mišića, tetiva ili ligamenata, vaskularizaciju, korištenje energije, regenerativni kapacitet ili promjenu tipa vlakana.

S3. BETA-2 AGONISTI

Svi beta-2 agonisti uključujući sve njihove izomere, **d-** i **l-** gdje je relevantno, su zabranjeni.

Osim:

- inhaliranog **salbutamola** (najviše 1600 μ g kroz 24 sata),
- inhaliranog **formoterola** (najviše 54 μ g kroz 24 sata)
- inhaliranog **salmeterola** ako se primjenjuju inhalacijski u terapiji prema uputstvu proizvođača.

Koncentracija salbutamola u urinu veća od 1000 ng/ml ili formoterola veća od 40 ng/ml se ne smatra uzimanjem tvari u terapijske svrhe i smatra se nepovoljnim laboratorijskim nalazom, osim ako sportaš dokaže, putem kontroliranog farmakokinetičkog ispitivanja, da je nepovoljan nalaz posljedica terapijskog korištenja navedenih terapijskih doza inhaliranjem.

S4. HORMONI I MODULATORI METABOLIZMA

Sljedeći **hormoni** i **modulatori metabolizma** su zabranjeni:

- Inhibitori aromataze** uključujući, ali bez ograničenja za: **aminoglutetimid**; **anastrozol**; **androsta-1,4,6-trien-3,17-dion** (androstatriendion); **4-androsten-**

- 3,6,17 trion (6-okso); eksemestan; formestan; letrozol i testolaktan.**
- Selektivni modulatori estrogenskih receptora (SERMs)** uključujući, ali bez ograničenja na: **raloksifen; tamoksifen i toremifen.**
  - Druge antiestrogene tvari** uključujući, ali bez ograničenja na: **klomifen, ciklofenil, fulvestrant.**
  - Agensi koji modificiraju jednu ili više funkcija miostatina** uključujući, ali bez ograničenja na: **inhibitore miostatina.**
  - Modulatori metabolizma:**
    - Aktivatori AMP aktivirane protein kinaze (AMPK)** npr. **AICAR; i agonisti receptora za aktivator proliferacije peroksisoma δ (PPARδ)** npr. **GW 1516**
    - Inzulini i inzulini mimetici**
    - Meldonium**
    - Trimetazidin**

S5. DIURETICI I OSTALA MASKIRNA SREDSTVA

Sljedeći **diuretici i maskirna sredstva** su zabranjena, kao i ostale tvari sa sličnom kemijskom strukturom ili sličnim biološkim efektom.

Ona uključuju, ali nisu ograničena na:

- **desmopresin, probenecid, ekspanzore plazme** npr. **glicerol**, i intravenski primijenjeni **albumin, dekstran, hidroksietil škrob i manitol**
- **acetazolamid, amilorid, bumetanid, kanrenon, klortalid, etakrinska kiselina, furosemid, indapamid, metolazon, spironolakton, tiazide** npr. **bendroflumetiazid, klorotiazid i hidroklorotiazid, triameteren i vaptani** npr. **tolvaptan.**

Osim:

- **drospironon, pamabrom** i očna uporabu inhibitora karbo-anhidraze (**dorzolamida i brinzolamida**),
- **lokalna primjena felipresina** pri dentalnoj anesteziji.

Utvrđivanje prisustva bilo koje količine sljedećih tvari podložnih određivanju graničnih koncentracija u uzorku sportaša koje su zabranjene na natjecanju i van natjecanja, ili samo na natjecanju: **formoterol, salbutamol, katin, efedrin, metilefedrin i pseudoefedrin** zajedno sa diuretikom ili drugim maskirnim sredstvom, smatrat će se *nepovoljnim analitičkim nalazom*, ukoliko sportaš nema odobreno terapijsko izuzeće za tu tvar, kao dodatak terapijskom izuzeću odobrenom za diuretik ili drugo maskirajuće sredstvo.

ZABRANJENE METODE

M1. MANIPULACIJA KRVlju I KOMPONENTI KRVI

Zabranjeno je sljedeće:

- Primjena ili davanje, uključujući korištenje bilo koje količine autologne, alogene (homologne) ili heterologne krvi ili crvenih krvnih zrnaca bilo kojeg porijekla.
- Vještačko povećanje unosa, prijenosa ili opskrbe kisikom. Uključujući, ali bez ograničenja za: **perfluorohemikalije, efaprosiral (RSR13) i modificirane hemoglobinske produkte** npr. hemoglobinski bazirane krvne zamjene, mikroenkapsulirane hemoglobinske produkte, isključujući dodatni kisik.
- Bilo koji oblik intravaskularne manipulacije krvi ili komponenti krvi kemijskim ili fizičkim sredstvima.

M2. KEMIJSKA I FIZIČKA MANIPULACIJA

Zabranjeno je:

- Neovlašteno manipuliranje ili pokušaj neovlaštenog manipuliranja uzorcima sakupljenim tijekom doping kontrole s ciljem promjene njihove intaktnosti i valjanosti. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na: Zamjenu uzoraka urina i/ili krivotvorenje nalaza (npr. dodavanjem proteaza u uzorak).
- Intravenske infuzije i/ili injekcije volumena većeg od 50 mL u razdoblju od 6 sati, osim ako se opravdano daju tijekom bolničkog liječenja, kirurških postupaka ili kliničkog ispitivanja.

M3. GENETSKI DOPING

Sljedeće metode, koje imaju potencijal poboljšanja rezultata sportaša, su zabranjene:

- Transfer nukleinskih kiselina ili njihovih sekvenci;
- Korištenje normalnih ili genetski modificiranih stanica.

TVARI I METODE ZABRANJENE NA NATJECANJU

Uz kategorije S0 do S5 i M1 do M3 koje su naznačene gore, sljedeće kategorije su zabranjene u natjecanju:

ZABRANJENE TVARI

S6. STIMULANSI

Svi **stimulansi**, uključujući sve **optičke izomere**, npr. *d-* i *L-* gdje su relevantni, su zabranjeni.

Stimulansi uključuju:

a. nespecifične stimulanse:

Adrafinil; amfepramon; amfetamin; amfetaminil; amifenazol; benfluoreks; benzilpiperazin; bromantan; klobenzoreks; kokain; kropropamid; krotetamid; fenkamin; fenetilin; fenfluramin; fenproporeks; fonturacetam (4-phenylpracetam (carphedon)); furfenoreks; mefenoreks; mefentermin; mesokarb; metamfetamin(*d-*); p-metilamfetamin; modafinil; norfenfluramin; fendimetrazin; fentermin; prenilamin i prolantan.

Stimulansi koji nisu navedeni u ovom dijelu se smatraju specifičnim tvarima.

b. specifične stimulanse (primjeri):

Benzfetamin; katin**; katinon i njegovi analozi npr. **mefedron, metedron, alfa-pirolidinovalerofenon; dimetilamfetamin; efedrin***;** epinefrin****(adrenalin); **etamivan; etilamfetamin; etilefrin; famprofazon; fenbutrazat; fenkamfamin; heptaminol; hidroksiamfetamin (parahidroksi-amfetamin); izometepten; levmetamfetamin; meklofenoksat; metilendioksimetamfetamin; metilefedrin***;** metilheksaneamin (dimetilpentilamin); **metilfenidat; niktamid; norfenefrin; oktopamin; oksilofrin (metilsinefrin); pemolin; pentetrazol; fenetilamin** i njegovi derivati; **fenmetrazin; fenprometamin; propilheksedrin; pseudoefedrin****;** **selegilin; sibutramin; strihnin; tenamfetamin** (metilendioksi-amfetamin); **tuaminoheptan;** i ostale tvari slične kemijske strukture ili sličnog biološkog djelovanja.

Izuzev:

- **Klonidin**
- Derivata imidazola za lokalnu/očnu uporabu i onih stimulanasa koji su uključeni u monitoring program za 2016. godinu.*

* Bupropion, kafein, nikotin, fenilefrin, fenilpropanolamin, pipradol, sinefrin: Navedene tvari su uključene u Monitoring program za 2016. godinu i ne smatraju se zabranjenim tvarima.

** Katin je zabranjen ako mu je koncentracija u urinu veća od 5 mikrograma po mililitru.

*** Efedrin i metilefedrin su zabranjeni ako im je koncentracija u urinu veća od 10 mikrograma po mililitru.

**** Lokalna primjena (npr. nazalno ili oftalmološko) epinefrina (adrenalina) ili uz lokalne anestetike, nije zabranjeno.

***** Pseudoefedrin je zabranjen ako mu je koncentracija u urinu veća od 150 mikrograma po mililitru.

S7. NARKOTICI

Sljedeći narkotici su zabranjeni:

Buprenorfin, dekstromoramid, diamorfin (heroin), fentanil i njegovi derivati, hidromorfon, metadon, morfin, oksikodon, oksimorfon, pentazocin i petidin.

S8. KANABINOIDI

- **Prirodni npr. kanabis, hašiš i marihuana, ili sintetički Δ9-tetrahidrokanabinol (THC)**
- **kanabimimetici npr. "Spice", JWH018, JWH073, HU-210.**

S9. GLUKOKORTIKOIDI

Glukokortikoide je zabranjeno uzimati oralno, intravenski, intramuskularno ili rektalno.

TVARI ZABRANJENE U POJEDINIM SPORTOVIMA

P1. ALKOHOL

Alkohol (**etanol**) zabranjen je samo tijekom natjecanja u sljedećim sportovima. Detekcija se vrši analizom iz daha i/ili krvi. Granica kršenja doping pravila (hematološke vrijednosti) je 0.10 g/l.

- Zračni sportovi (FAI)
- Streličarstvo (WA)
- Automobilizam (FIA)
- Motonautika (UIM)

P2. BETA-BLOKATORI

Beta-blokatori su zabranjeni na natjecanju, osim ako nije drukčije naznačeno, u sljedećim sportovima:

- Streličarstvo (WA) *
- Automobilizam (FIA)
- Bilijar (sve discipline) (WCBS)
- Pikado (WDF)
- Golf (IGF)
- Streljaštvo (ISSF, IPC) *
- Skijanje/Snowboarding (FIS) skijaški skokovi, freestyle, aerials/halfpipe i snowboard halfpipe/big air.
- Podvodni sportovi (CMAS) u disciplinama: ronjenje sa konstantnim opterećenjem sa ili bez peraja, dinamika sa i bez peraja, slobodno poniranje, Jump blue, podvodni ribolov, statična apnea, podvodno gađanje i ronjenje sa promjenljivim opterećenjem.

* Zabranjeno i van natjecanja

Beta-blokatori uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

Acebutolol, alprenolol, atenolol, betaksolol, bisoprolol, bunolol, karteolol, karvedilol, celiprolol, esmolol, labetalol, levobunolol, metipranolol, metoprolol, nadolol, oksiprenolol, pindolol, propranolol, sotalol i timolol.

VAŽNO

Službeni tekst Popisa zabranjenih sredstava na hrvatskom jeziku održavat će Agencija za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine u skladu s Popisom na engleskom jeziku, koji održava WADA. U slučaju bilo kakve neusaglašenosti između engleske i verzije na hrvatskom jeziku, mjerodavna je engleska verzija koja se nalazi na web - stranici Svjetske antidoping agencije.

Popis stupa na snagu 1. siječnja 2016. godine.

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), člana 62. Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08 i 102/09), direktor Agencije za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija), donosi

ОДЛУКУ

О ЛИСТИ ЗАБРАЊЕНИХ СРЕДСТАВА ЗА 2016. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Објављује се Листа забрањених средстава за 2016. годину (у даљем тексту: Листа) коју је утврдила Свјетска антидопинг агенција (у даљем тексту: WADA), а која је саставни дио ове Одлуке.

Члан 2.

(Усклађеност)

Ова Листа објављује се у складу са Европском конвенцијом о спречавању допинга у спорту, Међународном конвенцијом против допинга у спорту и међународним стандардом за Листу забрањених средстава одобреним од стране WADA.

Члан 3.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу од 01.01.2016. године.

Број 01-02-3-1098/15

10. новембра 2015. године

Тузла

Директор

Славко Матић, с. р.

ЛИСТА

ЗАБРАЊЕНИХ СРЕДСТАВА ЗА 2016. ГОДИНУ

СВЈЕТСКИ АНТИДОПИНГ КОДЕКС

У складу са Чланом 4.2.2. Свјетског антидопинг кодекса, сва забрањена средства требала би бити узета у обзир као "специфичне супстанце", изуzeвши супстанце у класима S1, S2, S4.4, S4.5, S6.a и забрањене методе M1, M2 и M3.

СУПСТАНЦЕ И МЕТОДЕ КОЈЕ СУ УВИЈЕК ЗАБРАЊЕНЕ

(НА ТАКМИЧЕЊУ И ИЗВАН ТАКМИЧЕЊА) ЗАБРАЊЕНЕ СУПСТАНЦЕ

S0. НЕОДОБРЕНЕ СУПСТАНЦЕ

Све фармаколошке супстанце које се не налазе у неком од других поглавља "Листе", а које тренутно нису одobreне за употребу од ниједног државног регулаторног здравственог тијела (нпр. Лијекови у клиничкој и претклиничкој фази истраживања и лијекови за ветеринарску употребу), су увијек забрањене.

S1. АНАБОЛИЧКА СРЕДСТВА

Анаболичка средства су забрањена.

1. Анаболички андрогени стероиди (ААС)

а. Егзогени * ААС, укључујући:

1-андростендиол (5α-androst-1-en-3β,17-diol); **1-андростендион** (5α-androst-1-en-3,17-dion); **боландиол** (estr-4-ene-3β,17β-diol); **боластерон**; **болденон**; **болдион**; (androsta-1,4-dien-3,17-dion); **калустерон**; **кlostебол**; **даназол** ([1,2]oxazolo[4',5':2,3]pregna-4-en-20-yn-17α-ol); **дехидро-клорметилтестостерон** (4-kloro-17β-hidroksi-17α-metilan-drosta-1,4-dien-3-on); **дезоксиметилтестостерон** (17α-metil-5α-androst-2-en-17β-ol); **дростанолон**; **етилестренол** (19-norpregna-4-en-17α-ol); **флуоксиместерон**; **формеболон**; **фуразабол** (17α-methyl[1,2,5]oxadiazolo[3',4':2,3]-5α-androstan-17β-ol);

гестрион; 4-хидрокситестостерон (4,17 β -dihidroksiandro-4-en-3-on); местанолон; местеро-лон; метандиенон (17 β -hidroksi-17 α -metilandrosta-1,4-dien-3-on); метенолон; метандриол; метастерон (17 β -hidroksi-2 α ,17 α -dimethyl-5 α -androstan-3-on); метилдиенон (17 β -hidroksi-17 α -metilestra-4,9-dien-3-on); метил-1-тестостерон (17 β -hidroksi-17 α -metil- α -androst-1-en-3-on); метилнортесто-стерон (17 β -hidroksi-17 α -metilestr-4-en-3-on); метилтесто-стерон; метриболол (metiltrienolon,17 β -hidroksi-17 α -metilestra-4,9,11-trien-3-on); миболерон; нандролон; 19-норандростендион (estr-4-en-3,17-dion); норболетон; норк-лостебол; норетандролон; оксаболон; оксандролон; окси-местерон; оксиметолол; простанозол (17 β -[(tetrahydro-pyran-2-yl)oxy]-1'H-pyrazolo[3,4:2,3]-5 α -androstone); квин-болон; станозолол; стеноболон; 1-тестостерон (17 β -hidroksi-5 α -androst-1-en-3-on); терахидрогестрион (17-hidroksi-18 α -homo-19-nor-17 α -pregna-4,9,11-trien-3-on); тренболон (17 β -hidroksiestr-4,9,11-trien-3-on) и остале супстанце сличне хемијске структуре или сличног биолошког дјеловања.

6. Ендогени * ААС када се дају егзогено:

андростендиол (androst-5-en-3 β ,17 β -diol); андростендион (androst-4-en-3,17-dion) дихидротестостерон (17 β -hidroksi-5 α -androstan-3-on); прастерон (dehydroepiandrosteron, DHEA, 3 β -hidroksiandro-5-en-17-on); тестостерон и сљедећи метаболити и изомери:

5 α -androstan-3 α ,17 α -diol; 5 α -androstan-3 α ,17 β -diol; 5 α -androstan-3 β ,17 α -diol, 5 α -androstan-3 β ; 17 β -diol; 5 β -androstan-3 α ,17 β -diol; androst-4-en-3 α , 17 α -diol; androst-4-en-3 α , 17 β -diol; androst-4-en-3 β , 17 α -diol; androst-5-en-3 α , 17 α -diol; androst-5-en-3 α , 17 β -diol; androst-5-en-3 β , 17 α -diol; 4-androstendiol (androst-4-en-3 β , 17 β -diol); 5-androstendion (androst-5-en-3,17-dion); androsteron (3 β -hidroksi-5 α -androstan-17-on); epi-dihydrotestosteron, epitestosteron; etioholanolon; 7 α -hidroksi-DHEA; 7 β -hidroksi-DHEA; 7-keto-DHEA; 19-norandrosteron; 19-noretiocholanolon.

2. Остала анаболичка средства

Укључујући, али без ограничења на сљедеће:

кленбутерол, селективни модулатори андрогенских рецептора, (SARMs, нпр. андарин и остарин), тиболол, зеранол и зилпатерол.

За потребе овог поглавља:

* "егзогени" се односе на супстанце које тијело природно не може произвести.

** "ендогени" се односе на супстанце које тијело природно може произвести.

S2. ПЕПТИДНИ ХОРМОНИ, ФАКТОРИ РАСТА, СЛИЧНЕ СУПСТАНЦЕ И МИМЕТИЦИ

Сљедеће супстанце и друге супстанце са сличном хемијском структуром или сличним биолошким ефектима, су забрањене:

1. Агонисти еритропоетинских рецептора

1.1 Средства која стимулирају еритропоезу (ESAs) нпр.

дарбепоетин (dEPO),
еритропоетин (EPO),
ЕРО-Фц;

ЕПО - миметички пептиди (ЕМП) нпр. CNTO 530 и пегинесатид, метокси-полиетилен гликол-епоетин бета (ЦЕРА),

1.2 Агонисти не-еритропоетичних ЕПО-рецептора, нпр.

АРА-290,
асиало ЕРО,
карбамилсани ЕРО.

2. Стабилизатори фактора индукованог хипоксијом (ХИФ) нпр. кобалт и FG 4592 и HIF активатори (нпр. ксенон, аргон);
3. Хорионски гонадотропин (CG) и лутенизирајући хормон (LH) и њихови ослобађајући фактори нпр. бусерелин, гонадорелин, леупролеин, код мушкараца;
4. Кортикотропини и њихови ослобађајући фактори нпр. кортикорелин;
5. Хормон раста (ГГН) и његови ослобађајући фактори укључујући Општајући хормон хормона раста (GHRH) и његови аналози нпр. СЈС 1295, серморелин и тесаморелин, Секретори хормона раста (GHS) нпр. гхрелин и миметици гхрелина нпр. анаморелин и ипаморелин и опуштајуће пептиде хормона раста (GHRPs), нпр. александорелин, GHRP-6, хексарелин и пралморелин (GHRP-2).

Додатно су забрањени фактори раста:

фактори раста фибробласта (FGF), хепатоцитни фактор раста (HGF), инсулину сличан фактор раста (IGF-1) и његови аналози, механички фактор раста (MGF), тромбоцитни фактори раста (PDGF), васкуларни ендотелни фактори раста (VEGF) и као и било који други фактори раста који утиче на синтезу/разлагање протеина мишића, тетива или лигамената, васкуларизацију, кориштење енергије, регенеративни капацитет или промјену типа влакана.

S3. БЕТА-2 АГОНИСТИ

Сви бета-2 агонисти укључујући све њихове изомере, д- и л- гдје је релевантно, су забрањени.

Осим:

- инхалираног салбутамола (највише 1600 μ г кроз 24 сата),
- инхалираног формотерола (највише 54 μ г кроз 24 сата)
- инхалираног салметерола ако се примјењују инхалацијски у терапији према упутству произвођача.

Концентрација салбутамола у урину већа од 1000 нг/мл или формотерола већа од 40 нг/мл се не сматра узимањем супстанце у терапијске сврхе и сматра се неповољним лабораторијским налазом, осим ако спортиста докаже, путем контролисаног фармакокинетичког испитивања, да је неповољан налаз посљедица терапијског коришћења наведених терапијских доза инхалацијом.

S4. ХОРМОНИ И МОДУЛАТОРИ МЕТАБОЛИЗМА

Сљедећи хормони и модулатори метаболизма су забрањени:

1. Инхибитори ароматазе укључујући, али без ограничења за: аминоклутетимид; анастрозол; androsta-1,4,6-trien-3,17-dion (андростатриендион); 4-androsten-3,6,17-trien-6-one (6-оксо); ексеместан; форместан; летрозол и тестолактон.
2. Селективни модулатори естрогенских рецептора (SERMs) укључујући, али без ограничења на: ралоксифен; тамоксифен и торемифен.
3. Друге антиестрогене супстанце укључујући, али без ограничења на: кломифен, циклофенил, фулвестрант.
4. Агенци који модифицирају једну или више функција миостатина укључујући, али без ограничења на: инхибиторе миостатина.
5. Модулатори метаболизма:

5.1 Активатори АМР активирани протеин киназе (АМРК) нпр. АICAR; и агонисти рецептора за активатор пролиферације пероксисома δ (PPARδ) нпр. GW 1516

5.2 Инзулини и инзулин миметици

5.3 Мелдониум

5.4 Триметазидин

S5. ДИУРЕТИЦИ И ОСТАЛА МАСКИРНА СРЕДСТВА

Сљедећи диуретици и маскирна средства су забрањена, као и остале супстанце са сличном хемијском структуром или сличним биолошким ефектом.

Она укључују, али нису ограничена на:

- десмопресин, пробенецид, експандере плазме нпр. глицерол, и интравенски примјењени албумин, декстран, хидроксиетил шкроб и манитол
- ацетазоламид, амилорид, буметанид, канренон, клорталидон, етакринска киселина, фуросемид, индапамид, метолазон, спиронолактон, тиазиде нпр. бендрофлуметиазид, клоротиазид и хидроклоротиазид, триамертен и ваптани нпр. толваптан.

Осим:

- дроспиренон, памабром и очна употреба инхибитора карбо-анхидразе нпр. (дорзоламида и бринзоламида),
- локална примјена фелипресина при денталној анестезији.

Утврђивање присуства било које количине сљедећих супстанци подложних одређивању граничних концентрација у узорку спортисте које су забрањене на такмичењу и ван такмичења, или само на такмичењу: формотерол, салбутамол, катин, ефедрин, метилефедрин и псеудофедрин заједно са диуретиком или другим маскирним средством, сматраће се *неповољним аналитичким налазом*, уколико спортиста нема одобрено терапијско изузеће за ту супстанцу, као додатак терапијском изузећу одобреном за диуретик или друго маскирајуће средство.

ЗАБРАЊЕНЕ МЕТОДЕ

M1. МАНИПУЛАЦИЈА КРВЉУ И КОМПОНЕНТИ КРВИ

Забрањено је сљедеће:

1. Примјена или давање, укључујући кориштење било које количине аутологне, алогене (хомологне) или хетерологне крви или црвених крвних зрнаца било којег поријекла.
2. Вјештачко повећање уноса, преноса или опскрбе кисеоником.
Укључујући, али без ограничења за: **перфлуорохемикалије, ефапроксирал (RSR13) и модифициране хемоглобинске продукте** нпр. хемоглобински базиране крвне замјене, микроенкапсулиране хемоглобинске продукте, искључујући додатни кисеоник.
3. Било који облик интраваскуларне манипулације крви или компоненти крви хемијским или физичким средствима.

M2. ХЕМИЈСКА И ФИЗИЧКА МАНИПУЛАЦИЈА

Забрањено је:

1. Неовлаштено манипулирање или покушај неовлаштеног манипулирања узорцима сакупљеним током допинг контроле с циљем промјене њихове интактности и ваљаности.
Ово укључује, али није ограничено на:

Замјену узорака урина и/или фалсифицирање налаза (нпр. додавањем протеаза у узорак).

2. Интравенске инфузије и/или ињекције волумена већег од 50 мл у раздобљу од 6 сати, осим ако се оправдано дају током болничког лијечења, хируршких поступака или клиничког испитивања.

M3. ГЕНЕТСКИ ДОПИНГ

Сљедеће методе, које имају потенцијал побољшања резултата спортисте, су забрањене:

1. Трансфер нуклеинских киселина или њихових секвенци;
2. Кориштење нормалних или генетски модификованих ћелија.

СУПСТАНЦЕ И МЕТОДЕ ЗАБРАЊЕНЕ НА ТАКМИЧЕЊУ

Уз категорије S0 до S5 и M1 до M3 које су назначене горе, сљедеће категорије су забрањене у такмичењу:

ЗАБРАЊЕНЕ СУПСТАНЦЕ

S6. СТИМУЛАНСИ

Сви стимуланси, укључујући све оптичке изомере, нпр. **d-** и **l-** гдје су релевантни, су забрањени.

Стимуланси укључују:

a: неспецифичне стимулансе:

Адрафинил; амфепрамон; амфетамин; амфетаминил; амифеназол; бенфлуорекс; бензилниперазин; бромантан; клобензорекс; кокаин; кропропамид; кротетамид; фенкамин; фенетилин; фенфлурамин; фенпропорекс; фонтурацетам (4-пхенулапрацетам (царпхедон)); фурфенорекс; мефенорекс; мефентермин; месокарб; метамфетамин(*d-*); п-метиламфетамин; мода-финил; норфенфлурамин; фендиметразин; фентермин; прениламин и пролинтан.

Стимуланси који нису наведени у овом дијелу се сматрају специфичним супстанцама.

b. специфичне стимулансе (примјери):

Бензфетамин; катин**; катинон и његови аналози нпр. **мефедрон, метедрон, алфа-пирролидиновалерофенон; диметиламфетамин; ефедрин***; епинефрин******(адреналин); **етамиван; етиламфетамин; етилефрин; фампрофазон; фенбутразат; фенкамфамин; хептаминол; хидроксиамфетамин (парахидроксиамфетамин); изомертептен; левметамфетамин; меклофеноксат; метилендиоксиметамфетамин; метилефедрин***; метилхексанеамин (диметилпентиламин); метилфенидат; никетамид; норфенефрин; октопамин; оксилофрин (метилсинефрин); пемолин; пентетразол; фенетиламин и његови деривати; фенметразин; фенпрометамин; пропилхекседрин; псеудо-ефедрин****;** **селегилин; сибутрамин; стрихнин; тенамфетамин (метилендиоксиметамин); туаминохептан;** и остале супстанце сличне хемијске структуре или сличног биолошког дјеловања.

Изузев:

- Клонидин
- Деривата имидазола за локалну/очну употребу и оних стимуланаса који су укључени у мониторинг програм за 2016. годину.*

* Бупропион, кафеин, никотин, фенилефрин, фенилпропаноламин, пипрадол, синефрин. Наведене супстанце су укључене у Мониторинг програм за 2016. годину и не сматрају се забрањеним супстанцама.

** Катин је забрањен ако му је концентрација у урину већа од 5 микрограма по милилитру.

*** Ефедрин и метилефедрин су забрањени ако им је концентрација у урину већа од 10 микрограма по милилитру.

**** Локална примјена (нпр. назално или офталмолошко) епинефрина (адреналина) или уз локалне анестетике, није забрањено.

***** Псеудоефедрин је забрањен ако му је концентрација у урину већа од 150 микрограма по милилитру.

S7. НАРКОТИЦИ

Сљедећи наркотици су забрањени:

Бупренорфин, декстроморамид, диаморфин (хероин), **фентанил** и његови деривати, **хидроморфон, метадон, морфин, оксикодон, оксиморфон, пентазоцин и петидин.**

S8. КАНАБИНОИДИ

- **Природни** нпр. **канабис, хашиш и марихуана**, или **синтетички Δ9-тетрахидроканабинол (THC)**
- **канабимиметици** нпр. "**Spice**", **JWH018, JWX073, XU-210.**

S9. ГЛУКОКОРТИКОИДИ

Глукокортикоиде је забрањено узимати орално, интравенски, интрамускуларно или ректално.

СУПСТАНЦЕ ЗАБРАЊЕНЕ У ПОЈЕДИНИМ СПОРТОВИМА

P1. АЛКОХОЛ

Алкохол (**етанол**) забрањен је само током такмичења у сљедећим спортовима. Детекција се врши анализом из даха и/или крви. Граница кршења допинг правила (хемотолошке вриједности) је 0.10 г/л.

- Зрачни спортови (FAI)
- Стреличарство (WA)
- Аутомобилизам (FIA)
- Мотонаутика (UIM)

P2. БЕТА-БЛОКАТОРИ

Бета-блокатори су забрањени на такмичењу, осим ако није друкчије назначено, у сљедећим спортовима:

- Стреличарство (WA) *
- Аутомобилизам (FIA)
- Билијар (све дисциплине) (WCBS)
- Пикадо (WDF)
- Голф (IGF)
- Стрелаштво (ISSF, IPC) *
- Скијање/Snowboarding (FIS) скијашки скокови, freestyle, aerials/halfpipe и snowboard halfpipe/big air.
- Подводни спортови (CMAS) у дисциплинама: роњење са константним оптерећењем са или без пераја, динамика са и без пераја, слободно понирање, jump blue, подводни риболов, статична апнеа, подводно гађање и роњење са промјенљивим оптерећењем.

* Забрањено и ван такмичења

Бета-блокатори укључују, али нису ограничени на сљедеће:

Ацебутолол, алпренолол, атенолол, бетаксол, биспролол, бунолол, картеолол, карведилол, цилпролол, есмолол, лабетолол, левобунолол, метипранолол, метопролол, надолол, окспренолол, пиндолол, пропранолол, соталол и тимолол.

ВАЖНО

Службени текст Листе забрањених средстава на српском језику одржаваће Агенција за антидопинг контролу Босне и Херцеговине у складу с Листом на енглеском језику, који одржава WADA. У случају било какве неусаглашености између енглеске и верзије на српском језику, мјеродавна је енглеска верзија која се налази на веб - страници Свјетске антидопинг агенције.

Листа ступа на снагу 1. јануара 2016. године.

SADRŽAJ

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

960	Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	1
	Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	1
	Zakon o dopunama Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	2
961	Zakon o dopunama Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)	2
	Zakon o dopunama Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik)	2
	Zakon o dopunama Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini (srpski jezik)	3
962	Zakon o strancima (bosanski jezik)	3
	Zakon o strancima (hrvatski jezik)	37
	Zakon o strancima (srpski jezik)	71
963	Odluka o imenovanju tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	108
	Odluka o imenovanju tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	108
	Odluka o imenovanju tri ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	108
964	Odluka o imenovanju generalnog revizora i zamjenika generalnog revizora Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	109

	Odluka o imenovanju glavnog revizora i zamjenika glavnog revizora Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	109
	Odluka o imenovanju generalnog revizora i zamjenika generalnog revizora Kanцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине (srpski jezik)	109

**DOM NARODA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

965	Izmjene Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	109
	Izmjene Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	110
	Измјене Пословника Дома народа парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (srpski jezik)	110

**AGENCIJA ZA ANTIDOPING KONTROLU
BOSNE I HERCEGOVINE**

966	Odluka o Listi zabranjenih sredstava za 2016. godinu (bosanski jezik)	110
	Odluka o Popisu zabranjenih sredstava za 2016. godinu (hrvatski jezik)	113
	Одлука о Листи забрањених средстава за 2016. годину (srpski jezik)	116

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretar Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFKA BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/1 - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2015. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM